

Rapport 2014:1

NTU 2013

Om utsatthet, otrygghet och förtroende

brå

Nationella trygghetsundersökningen 2013

Om utsatthet, otrygghet och förtroende

Rapport 2014:1

Brå – centrum för kunskap om brott och åtgärder mot brott

Brottsförebyggande rådet (Brå) verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsförebyggande arbete och rättsväsendets reaktioner på brott.

Denna rapport kan beställas hos bokhandeln eller hos
Fritzes Kundservice, 106 47 Stockholm
Telefon 08-690 91 90, fax 08-690 91 91, e-post order.fritzes@nj.se

Produktion:
Brottsförebyggande rådet, Enheten för kommunikation,
Box 1386, 111 93 Stockholm. Telefon 08-401 87 00, fax 08-411 90 75,
e-post info@bra.se
Brå på Internet www.bra.se

Författare: Emelie Färdeman, Thomas Hvitfeldt och Åsa Irlander
Formgivning: Ordförrådet
Omslagsbild: Helena Halvarsson

© Brottsförebyggande rådet 2014
ISSN 1100-6676
ISBN 978-91-87335-20-4
URN:NBN:SE:BRA-534

Förord

Brottslighet är ett ämne som ständigt engagerar, och allt högre krav ställs på samhällets förmåga att motverka de konsekvenser som brottsligheten medför i form av brottsoffer, otrygga människor och ett ifrågasättande av de rättsvårdande myndigheternas förmåga. Därmed ökar behoven av att kunna följa och analysera brottsligheten och otryggheten. I detta sammanhang är Nationella trygghetsundersökningen (NTU) en viktig faktakälla.

Enligt instruktion av regeringen ges här en övergripande redogörelse av allmänhetens utsatthet för brott och upplevda otrygghet samt förtroende för rättsväsendet och erfarenheter av kontakter med rättsväsendet. Rapporten är överlag beskrivande. Djupgående analyser eller förklaringar till resultat presenteras i stället i olika fördjupningsstudier. Det underliggande datamaterialet i NTU är tillgängligt för etikprövad forskning.

Rapportens författare är Emelie Färdeman, Thomas Hvitfeldt och Åsa Irlander, samtliga utredare vid Brå.

Avslutningsvis vill vi rikta ett stort tack till alla de nära 13 000 personer som deltagit genom att svara på frågorna i NTU – och som gör studier och rapporter av detta slag möjliga.

Stockholm i januari 2014

Erik Wennerström
Generaldirektör

Anna Sellin
Enhetschef

Innehåll

Sammanfattning	6
Utsatthet för brott	6
Oro och otrygghet	8
Förtroende för rättsväsendet	10
Brottsutsattas kontakter med rättsväsendet	11
DEL 1 • Om undersökningen	13
1 Inledning	14
Syfte och frågeställningar	14
Upplägg och genomförande	16
2 Metod	16
Frågeinnehåll	17
Bortfall	20
Tillförlitlighet och jämförbarhet	22
Resultatredovisning	24
DEL 2 • Resultat	31
3 Utsatthet för brott	32
Inledning	33
Brott mot enskild person	34
<i>Misshandel</i>	40
<i>Hot</i>	44
<i>Sexualbrott</i>	47
<i>Personrån</i>	49
<i>Bedrägerier</i>	52
<i>Trakasserier</i>	53
Egendomsbrott mot hushåll	57
<i>Bostadsinbrott</i>	60
<i>Fordonsrelaterade brott</i>	60
<i>Cykelstöld</i>	62

4 Oro och otrygghet	82
Inledning	83
Otrygghet ute sen kväll	83
Oro för brott	88
Otrygghetens konsekvenser	95
Otrygghet relaterat till egna erfarenheter och inställningar	98
5 Förtroende för rättsväsendet	115
Inledning	116
Förtroende för rättsväsendet och de enskilda myndigheterna	118
Förtroende för hur rättsväsendet hanterar misstänkta och behandlar brottsutsatta	121
Förtroende för rättsväsendet relaterat till egna erfarenheter och inställningar	124
6 Brottsutsattas kontakter med rättsväsendet	140
Inledning	141
Erfarenhet av polisen	141
Erfarenhet av åklagare	146
Erfarenhet av domstol	147
Erfarenhet av målsägandebiträde	148
Erfarenhet av rättegång	148
Referenser	163
Bilaga 1. Statistisk säkerhet	165
Om tabellen och statistisk säkerhet	166

Sammanfattning

I den här rapporten redovisas de övergripande resultaten från Nationella trygghetsundersökningen (NTU) 2013. Nära 13 000 personer har svarat på frågorna, vilket innebär att svarsfrekvensen i undersökningen är 64 procent. De allra flesta har deltagit genom telefonintervjuer, men ett mindre antal har deltagit genom postenkät. Nedan sammanfattas rapportens resultat, uppdelat på frågeområdena *utsatthet för brott, otrygghet, förtroende för rättsväsendet* samt *brotsutsattas kontakter med rättsväsendet*.

Utsatthet för brott

Brott mot enskild person

- Av dem som svarat på frågorna i NTU 2013 uppger 11,4 procent att de under 2012 utsatts för någon eller några av de brottstyper som i rapporten kallas för brott mot enskild person: misshandel, hot, sexualbrott, personrån, bedrägeri eller trakasserier. Utsatthet för dessa brottstyper har minskat något sedan 2005 (då andelen var 13,1 %).
- De vanligaste brottstyperna är hot och trakasserier och minst vanligt är utsatthet för sexualbrott, allvarlig misshandel och personrån.
- Av de brott mot enskild person som rapporteras i NTU 2013 uppges ungefär tre av tio (29 %) vara anmälda till polisen. Högst är anmälningsbenägenheten för personrån (48 %) och lägst för sexualbrott (10 %). Andelen anmälda händelser har ökat något sedan 2005 då 24 procent uppgavs vara anmälda till polisen.
- De flesta som utsatts för brott mot enskild person uppger att de utsatts en gång under 2012, men 12 procent av dem (motsvarande 1,4 % i befolkningen) uppger att de utsatts fyra gånger eller fler. Den gruppen har utsatts för över hälften (54 %) av alla händelser av brott mot enskild person.
- 1,7 procent av personer i yrkesverksam ålder (20–64 år) uppger att de under 2012 utsatts för misshandel, hot, personrån eller sexualbrott med anledning av sitt yrke.

Misshandel

- Andelen som uppger att de har utsatts för misshandel har minskat successivt från 2,7 procent 2005 till 1,9 procent 2012.
- Utsatthet för misshandel är vanligare bland män än bland kvinnor och vanligast i åldersgruppen 20–24 år.

- Vanligast är att brottsplatsen är en allmän plats och att gärningspersonen är okänd för den utsatta.

Hot

- Utsattheten för hot har varit relativt oförändrad de senaste åren. I NTU 2013 uppger 4,2 procent att de utsatts för hot under 2012.
- Utsatthet för hot är vanligare bland kvinnor än bland män och vanligast i åldersgruppen 20–24 år.
- Vanligast är att brottsplatsen är en allmän plats och att gärningspersonen är okänd för den utsatta.

Sexualbrott

- Utsattheten för sexualbrott har varit relativt oförändrad de senaste åren. I NTU 2013 uppger 0,8 procent att de utsatts för sexualbrott under 2012.
- Utsatthet för sexualbrott är betydligt vanligare bland kvinnor än bland män och vanligast i åldersgruppen 20–24 år.
- Den vanligaste brottsplatsen är en allmän plats, och det vanligaste är att gärningspersonen är okänd för den utsatte.

Personrån

- Utsattheten för personrån har varit relativt oförändrad de senaste åren. I NTU 2013 uppger 0,8 procent att de utsatts för personrån under 2012.
- Utsatthet för personrån är vanligare bland män än bland kvinnor och vanligast i åldersgruppen 20–24 år.

Bedrägerier

- Andelen som utsatts för bedrägeri har ökat succesivt från 2,5 procent 2006 till 3,0 procent 2012.
- Utsatthet för bedrägeri är vanligare bland män än bland kvinnor. Störst andel utsatta finns i åldersgruppen 20–34 år.

Trakasserier

- Andelen utsatta för trakasserier minskade mellan 2005 och 2010 (från 5,2 % till 3,5 %). Därefter syns en antydning till ökning till 4,1 procent 2012.
- Utsatthet för trakasserier är vanligare bland kvinnor än bland män och vanligast i de yngsta åldersgrupperna i undersökningen (allra vanligast i åldersgruppen 20–24 år).
- Det vanligaste är att gärningspersonen är okänd för den utsatta.

Egendomsbrott mot hushåll

- Av svaren framgår att 9,2 procent av hushållen utsattes för bilstöld, stöld ur eller från fordon, cykelstöld eller bostadsinbrott (kallat egendomsbrott mot hushåll) under 2012. Utsattheten för dessa brott har minskat något sedan 2006 (då andelen var 12,6 %). Det vanligaste egendomsbrottet är cykelstöld. Minst vanligt förekommande är bostadsinbrott och bilstöld.

- Av de egendomsbrott mot hushåll som rapporteras i NTU uppges ungefär hälften (51 %) vara anmälda till polisen. Högst är anmälningsbenägenheten för bostadsinbrott (86 %) och lägst för cykelstöld (42 %). Andelen anmälda händelser har varit relativt stabil sedan 2006.
- En övervägande majoritet av dem som utsatts för egendomsbrott mot hushåll uppger att de utsatts en gång under 2012. Endast 1 procent av de utsatta hushållen uppges vara utsatta fyra gånger eller fler.

Bostadsinbrott

- Utsattheten för bostadsinbrott har varit relativt oförändrad sedan 2006. I NTU 2013 uppges 0,9 procent av hushållen ha utsatts för bostadsinbrott 2012.

Bilstöld

- Andelen hushåll som utsatts bilstöld har minskat kraftigt från 0,9 procent 2006 till 0,4 procent 2012.

Stöld ur eller från fordon

- Andelen hushåll som har utsatts för stöld ur eller från fordon har minskat från 5,0 procent 2006 till 2,6 procent 2012.

Cykelstöld

- Andelen hushåll som utsatts för cykelstöld har minskat från 6,9 procent 2006 till 5,9 procent 2012.

Oro och otrygghet

Otrygghet och oro för brott och är komplicerade fenomen att mäta. NTU fångar in några centrala aspekter. Resultaten varierar mycket beroende på vilken typ av oro eller otrygghet som efterfrågas; exempelvis är det fler som oroar sig för att närstående ska drabbas av brott än att de själva ska utsättas.

Otrygghet ute sen kväll

- Andelen som känner sig otrygga när de går ut ensamma sent på kvällen i det egna bostadsområdet har minskat från 21 procent 2006 till 15 procent 2013.
- Det är betydligt vanligare att kvinnor känner sig otrygga än att män gör det. Andelen otrygga är särskilt hög bland de yngsta och de äldsta kvinnorna i undersökningen.

Oro för brottsligheten i samhället

- Andelen som oroar sig för brottsligheten i samhället har minskat från 29 procent 2006 till 19 procent 2013.
- Det är vanligare att kvinnor oroar sig för brottsligheten i samhället än att män gör det. Andelen oroliga är lägst i de yngsta åldersgrupperna och högst i de äldsta.

Oro för att närstående ska drabbas av brott

- Andelen som oroar sig för att närstående ska drabbas av brott har minskat från 32 procent 2006 till 24 procent 2013.

- Det är vanligare att kvinnor oroar sig för att närstående ska drabbas av brott än att män gör det. Både för män och kvinnor är andelen oroliga störst i åldern 45–54 år.

Oro för att utsättas för brott

- År 2013 uppger 16 procent att de oroar sig för bostadsinbrott, och den nivån har varit relativt stabil under hela mätperioden.
- Det är något vanligare att kvinnor oroar sig för bostadsinbrott än att män gör det. Andelen oroliga är relativt jämnt fördelad över åldersgrupperna, bortsett från de yngsta åldersgrupperna där andelen oroliga är lägre än i den övriga befolkningen.
- Andelen som oroar sig för att utsättas för överfall eller misshandel har minskat från 15 procent 2006 till 10 procent 2013.
- Det är betydligt vanligare att kvinnor oroar sig för att utsättas för överfall eller misshandel än att män gör det. Andelen oroliga kvinnor varierar dock mycket mellan olika åldersgrupper. Störst är andelen bland kvinnor i åldern 20–24 år.
- Andelen som oroar sig för att utsättas för stöld av eller skadegörelse på fordon har minskat från 22 procent 2006 till 12 procent 2013.
- Andelen oroliga för stöld av eller skadegörelse på fordon är i princip lika hög för kvinnor som för män och ungefär lika hög i alla åldersgrupper förutom den yngsta (16–19 år) där andelen oroliga är avsevärt lägre.

Otrygghetens konsekvenser

- En liten grupp, 3 procent, i undersökningen uppger att oron och otryggheten påverkar deras beteende (att oron och otryggheten får dem att avstå från aktiviteter eller välja annan väg eller färdväg) i hög grad. Andelen har varit relativt konstant sedan mätningarna inleddes 2006.
- Det är vanligare att otrygghet och oro påverkar beteendet för kvinnor än för män men det är relativt liten skillnad mellan olika åldersgrupper.
- Andelen som uppger att oron påverkar deras livskvalitet har minskat något från 11 procent 2006 till 8 procent 2013.
- Det är vanligare att oron påverkar livskvaliteten för kvinnor än för män men det är relativt liten skillnad mellan olika åldersgrupper.

Otrygghet relaterat till egna erfarenheter och inställningar

- Andelen särskilt otrygga är högre bland personer som har utsatts för brott. Andelen särskilt otrygga är även högre bland personer med anhöriga som utsatts för allvarligt brott och bland personer som har varit vittne till våld. Dessa förhållanden har varit relativt oförändrade över tid.
- Andelen särskilt otrygga är högre bland personer som upplever att brottsligheten har ökat de senaste tre åren än bland personer som tror att brottsligheten har varit oförändrad eller minskat.

- Andelen särskilt otrygga är högre bland personer med litet förtroende för rättsväsendet.

Förtroende för rättsväsendet

Förtroende för rättsväsendet och de olika myndigheterna

- Resultaten visar att förtroendet för rättsväsendet är relativt stort i befolkningen, 61 procent uppger att det har ett stort förtroende för rättsväsendet som helhet. Det är ungefär lika vanligt att ha stort förtroende för polisen. Förtroendet är något lägre när man studerar myndigheter längre in i rättskedjan och som allmänheten har mindre kännedom om, det vill säga åklagarna, domstolarna och kriminalvården.
- Andelen som har stort förtroende för rättsväsendet som helhet har ökat från 54 procent 2006 till 61 procent 2013.
- Även när det gäller polisen har andelen med stort förtroende ökat, från 55 procent 2006 till 61 procent 2013.
- En liknande ökning noteras också för åklagarna, där andelen som har stort förtroende har ökat från 42 procent 2006 till 49 procent 2013.
- Andelen som har stort förtroende för domstolarna har ökat från 43 procent 2006 till 51 procent 2013.
- Den största ökningen noteras för kriminalvården, där andelen med stort förtroende har ökat från 29 procent 2006 till 41 procent 2013.
- Det är något vanligare att kvinnor har stort förtroende för rättsväsendet än att män har det.
- Störst andel personer med stort förtroende för rättsväsendet återfinns bland de yngsta i undersökningen (16–19 år), och minst andel med stort förtroende återfinns bland de äldsta.

Förtroende för att misstänkta personer hanteras rättvist

- Andelen med stort förtroende för att rättsväsendet som helhet hanterar misstänkta rättvist har ökat, från 45 procent 2006 till 52 procent 2013. Ungefär lika många (54 %) har stort förtroende för att polisen hanterar misstänkta på ett rättvist sätt, något som i princip varit oförändrat sedan frågan infördes 2008.
- Förtroendet för att rättsväsendet respektive polisen hanterar misstänkta på ett bra sätt är i princip lika stort bland kvinnor som bland män.
- Störst andel personer med stort förtroende för att rättsväsendet hanterar misstänkta rättvist återfinns bland de yngsta i undersökningen och minst andel med stort förtroende återfinns bland de äldsta.

Förtroende för att utsatta personer behandlas bra

- Andelen med stort förtroende för att rättsväsendet som helhet behandlar utsatta bra har ökat från 30 procent 2006 till 42 procent 2013. Även förtroendet för att polisen behandlar utsatta bra har ökat något, från 52 procent när frågan började ställas 2008 till 55 procent 2013.

- Det är något vanligare bland kvinnor än bland män att ha stort förtroende för att utsatta personer behandlas bra av rättsväsendet som helhet respektive av polisen.
- Störst andel personer med stort förtroende för att rättsväsendet behandlar utsatta bra återfinns bland de yngsta i undersökningen och minst andel med stort förtroende återfinns bland de äldsta.

Förtroende för rättsväsendet relaterat till egna erfarenheter och inställningar

- Andelen med stort förtroende för rättsväsendet är lägre bland personer som har utsatts för brott. Andelen är även lägre bland personer med anhöriga som utsatts för allvarligt brott och bland personer som själva har varit åtalade för brott. Dessa förhållanden har varit relativt oförändrade över tid.
- Andelen med stort förtroende är lägre bland personer som upplever att brottsligheten har ökat de senaste tre åren än bland personer som tror att brottsligheten har varit oförändrad eller minskat.

Brottsutsattas kontakter med rättsväsendet

Erfarenhet av polisen

- Knappt var femte person (19 %) uppger att de varit i kontakt med polisen till följd av att de någon gång under de senaste tre åren utsatts för brott. Drygt hälften av brottsoffren (57 %) uppger att de överlag har haft positiva erfarenheter av polisen, och nära var sjunde person uppger negativa erfarenheter. Andelen har varit relativt konstant sedan 2007.
- Kvinnor uppger oftare än män att de har positiva erfarenheter.
- I de fall där händelsen innehöll hot eller våld var erfarenheten av polisen mer negativ än i övriga fall.
- När det gäller mer specifika aspekter av kontakten med polisen är betyget ojämnt. Det är betydligt fler som är nöjda med polisens tillgänglighet och bemötande än med den information som de fått om ärendet och med polisens sätt att utreda brottet.

Erfarenheter av rättegång

- Drygt 2 procent uppger att de varit i kontakt med åklagare med anledning av att de någon gång under de senaste tre åren utsatts för brott. Hälften av dem (50 %) uppger att de har positiva erfarenheter av den kontakten.
- 1,5 procent av befolkningen uppger att de medverkat som målsägande i rättegång under de senaste tre åren. Sex av tio (60 %) av dem är mycket eller ganska nöjda med bemötandet som de fick i domstolen.
- En majoritet (72 %) av de som varit målsägande uppger att de tyckte att det var mycket eller ganska lätt att förstå vad som hände under rättegången och ungefär lika många (69 %) tyckte att de fått tillräcklig information inför rättegången.

- Omkring sex av tio (58 %) av dem som medverkat i rättegång har haft ett så kallat målsägandebiträde. Av dessa beskriver 75 procent sina erfarenheter av målsägandebiträdet som positiva.

Del 1

Om undersökningen

1 Inledning

Medborgarnas utsatthet för brott, känsla av otrygghet och erfarenheter av rättsväsendet är sedan lång tid tillbaka naturliga fokus för kriminalpolitiken. Att minska människors utsatthet för brott och deras otrygghet är två viktiga kriminalpolitiska mål. Därför är det viktigt med detaljerad kunskap om vilka grupper som är mest utsatta för olika typer av brott, vilka som i störst utsträckning påverkas negativt av oro för brott och vilka som hyser lägst förtroende för rättsväsendet. En sådan kunskap ger bättre möjligheter för samhället och rättsväsendet att satsa på åtgärder på de områden där de behövs mest. En viktig kunskapskälla är den Nationella trygghetsundersökningen (NTU) som genomförs årligen sedan 2006. I denna rapport presenteras resultat från NTU:s sjunde datainsamling, som genomfördes under perioden januari till mitten av maj 2013.

Syfte och frågeställningar

Syfte

Syftet med denna rapport, som är en årsbok för NTU, är att på övergripande nivå presentera resultaten för de fyra frågeområdena utsatthet för brott, otrygghet och oro för brott, förtroende för rättsväsendet samt brottsutsattas erfarenheter av rättsväsendet. Mer djupgående analyser och förklaringar av resultaten följer huvudsakligen i fristående fördjupningsstudier.

Syftet är också att i möjligaste mån redogöra för resultaten för olika grupper i befolkningen, och på så sätt belysa eventuella skillnader mellan till exempel män och kvinnor eller mellan olika typer av familje- och boendeförhållanden. I rapporten redogörs även för resultat från tidigare undersökningar (NTU 2006–2012), och tidsserier för flera olika indikatorer redovisas.

Frågeställningar

De huvudsakliga frågeställningarna i rapporten är följande:

- Hur stor del av befolkningen utsattes under 2012 för misshandel, hot, sexualbrott, personrån, bedrägeri, trakasserier, bostadsinbrott, bilstöld, stöld ur eller från fordon eller cykelstöld? Hur många brott har befolkningen utsatts för och hur ser fördelningen ut mellan olika typer av brott? Finns det skillnader mellan olika grupper i befolkningen? Vilka är omständigheterna kring brotten?

- Hur utbredd är otryggheten i befolkningen? Hur vanligt är det att människor oroar sig för olika typer av brott? Får otryggheten konsekvenser för beteendet och i så fall vilka? Finns det skillnader mellan olika grupper i befolkningen, och finns det skillnader när det gäller deras erfarenheter av brott och inställning till rättsväsendet?
- Hur stort är förtroendet för rättsväsendet som helhet, för de enskilda myndigheterna och deras sätt att utföra olika uppgifter? Finns det skillnader mellan olika grupper i befolkningen?
- Vilka erfarenheter har brottsutsatta som haft kontakter med rättsväsendet? Finns det skillnader mellan olika grupper i befolkningen?

2 Metod

I detta kapitel beskrivs metoden för NTU främst för datainsamlingen 2013. En mer omfattande och detaljerad redovisning av undersökningens metod ges i den fristående tekniska rapporten för Nationella trygghetsundersökningen 2013 (Brå 2014).

Upplägg och genomförande

Upplägget av undersökningen har i huvudsak utgått från att resultaten ska kunna redovisas på nationell nivå, men i vissa avseenden även regionalt. Eftersom få utsätts för brott krävs ett stort urval för att man ska kunna redovisa resultat om mindre vanliga brottstyper i förhållande till olika grupper i befolkningen. Statistiska åtgärder har vidtagits för att öka precisionen i skattningarna och för att korrigera för bortfallet.

Urval

NTU bygger på ett nationellt slumpmässigt urval av personer i åldrarna 16–79 år.¹ Till NTU 2013 drogs 20 000 personer ur Statistiska centralbyråns register över totalbefolkningen.²

Tabell 2.1 Urval och bortfall i NTU 2013.³

	Antal	Procent
Bruttourval	20 000	
– övertäckning (avlidna/utlandsflytt)	260	
Nettourval	19 740	100,0
Svarande	12 671	64,2
därav via enkäter	1 648	8,3
Bortfall	7 069	35,8
därav		
förhindrad att medverka	465	2,4
ej anträffad	3 545	18,0
avböjt att medverka	3 059	15,5

Unga väljer oftare än övriga åldersgrupper att inte delta i den här typen av undersökningar och de äldsta åldersgrupperna i undersökningen är

¹ Urvalet består av personer som är födda mellan 1934 och 1997. De som är födda 1997 fyllde 16 år undersökningsåret 2013. Därmed ingår även personer som vid undersökningstillfället var 15 år gamla.

² Det innebär att NTU 2013 är den sjunde fullskaliga insamlingen (av åtta hittills). I 2006 års undersökning bestod urvalet av 10 000 personer.

³ För motsvarande uppgifter från NTU 2006–2012, se respektive tekniska rapport.

antalsmässigt relativt få i befolkningen. Därför riskerar de yngsta och de äldsta i undersökningen att bli alltför få för att kunna studeras separat med acceptabel precision i skattningarna. För att motverka detta har dessa åldersgrupper översamplats⁴ i urvalet. Även för de fyra befolkningsmässigt minsta länen har antalet urvalspersoner utökats för att ge möjlighet till regionala analyser.⁵

I analyserna av materialet används ett viktningförfarande som tar hänsyn till överrepresentationer i urvalet och även korrigerar för bortfallet, så att resultaten ska bli så representativa som möjligt för befolkningen (16–79 år). Urvalsundersökningar av det här slaget antas generellt sett representera den vuxna befolkningen i stort, dock ej de allra mest marginaliserade grupperna, så som hemlösa, missbrukare och grovt kriminella (Brå 2000).

Genomförande och datainsamling

Datainsamlingen genomfördes av Statistiska centralbyrån, i huvudsak genom telefonintervjuer.⁶ Den genomsnittliga intervjutiden var cirka 15 minuter. Till de personer i urvalet som inte gick att nå och till dem som inte ville svara på frågorna per telefon skickades en förkortad post-enkät.⁷

År 2013 samlades materialet in under perioden januari till mitten av maj.⁸ Ett informationsbrev skickades ut till urvalspersonerna några veckor innan SCB:s intervjuare tog kontakt per telefon. Innan intervjun påbörjades säkerställdes att den utvalda personen hade tagit del av informationen och samtyckte till att delta i undersökningen.

Intervjudata har kompletterats med vissa registeruppgifter, exempelvis intervjupersonernas ålder, bostadsort och utbildning (se avsnittet om redovisningsgrupper).

Frågeinnehåll

De fyra frågeområden som behandlas i denna rapport är *utsatthet för brott, otrygghet och oro för brott, förtroende för rättsväsendet och brottsutsattas erfarenheter av kontakter med rättsväsendet*.⁹ Även bakgrundsinformation om de personer som deltagit i NTU samlas in och utgör sedan redovisningsunderlag.

Utsatthet för brott

Frågeområdet om utsatthet för brott inleds med ett antal så kallade screeningfrågor, som tar reda på om den tillfrågade varit utsatt för olika

⁴ Översampling innebär att man låter en grupp vara överrepresenterad i urvalet.

⁵ De län för vilka urvalsförstärkningar gjorts är Blekinge, Gotland, Jämtland och Kronoberg.

⁶ För de intervjupersoner som så önskar kan intervjun göras på engelska.

⁷ Postenkäten innehöll samtliga frågor ur grundformuläret; däremot ingick inte uppföljningsfrågorna om respektive brott. Förutom på svenska fanns enkäten även tillgänglig på engelska, persiska, arabiska och bosniska/kroatiska/serbiska.

⁸ Datainsamlingen i 2006 års undersökning genomfördes under augusti–oktober 2006. Datainsamlingarna har sedan 2007 gjorts i början av året.

⁹ De frågor som ligger till grund för redovisningen framgår av intervjuformuläret, som finns tillgängligt på Brås webbplats (www.bra.se) som bilaga till den tekniska rapporten.

typer av brott – och i så fall hur många – under närmast föregående kalenderår (i det här fallet 2012).¹⁰ För personer som uppger att de utsatts för brott ställs ett antal uppföljningsfrågor om brottet eller brotten.

Screeningfrågor

Screeningfrågorna avser tio brottstyper. För att frågorna ska vara så begripliga som möjligt är de formulerade så att de beskriver handlingen som efterfrågas. Exempelvis undersöks utsatthet för misshandel genom frågan *Slog, sparkade eller utsatte någon dig för någon annan typ av fysiskt våld, så att du skadades eller så att det gjorde ont under förra året (2012)?* i stället för att fråga *Utsatte någon dig för misshandel under förra året (2012)?*

Följande brottstyper efterfrågas i NTU och redovisas i denna rapport:

- misshandel
- hot
- sexualbrott
- personrån
- trakasserier¹¹
- bedrägeri
- stöld av bil
- stöld ur eller från motordrivet fordon
- stöld av cykel
- bostadsinbrott.

Utöver de listade brottskategorierna innehåller undersökningen också en fråga om huruvida de tillfrågade under den aktuella perioden har varit utsatta för något eller några *andra brott*. Av naturliga skäl ingår inte brott mot exempelvis allmänheten i stort, staten eller företag.

Valet av brottstyper är delvis styrt av vilka brottskategorier som används i den registerbaserade statistiken över anmälda brott och som det är möjligt att formulera tydliga frågor om. Valet har också påverkats av vilka brottstyper som bedömts som angelägna av olika skäl, exempelvis för att de är särskilt vanliga eller allvarliga eller i stor utsträckning är en källa till oro. För några typer av egendomsbrott (cykelstöld, stöld ur eller från fordon, bilstöld och bostadsinbrott) tillfrågas undersökningsspersonerna både om de själva eller om någon i deras hushåll har utsatts. Detta eftersom egendomen ofta är eller uppfattas vara gemensam för de boende i hushållet. För brott direkt riktade mot en person, exempelvis misshandel och hot, undersöks däremot endast om den tillfrågade själv har utsatts.

I och med valet av brottskategorier är det möjligt att studera ett brett spektrum av utsatthet. I den registerbaserade statistiken över anmälda brott motsvarar de valda brottskategorierna lite mer än 40 procent av samtliga anmälda brottsbalksbrott. En utgångspunkt för formuleringen av de flesta screeningfrågorna har, som tidigare framgått, varit att sträva efter jämförbarhet med någon eller några av de juridiska brottskatego-

¹⁰ Den här typen av undersökningar efterfrågar ofta utsatthet under *de senaste tolv månaderna* (räknat från undersökningstillfället), men i NTU efterfrågas utsatthet under föregående kalenderår, huvudsakligen för att jämförelser med den registerbaserade statistiken över anmälda brott, som är kalenderårsbaserad, ska vara möjliga.

¹¹ I brottsbalken definieras inte trakasserier som en egen brottstyp. Om någon eller några enskilda handlingar som begås är brottsliga (det kan till exempel handla om hot, ofredande, skadegörelse eller hemfridsbrott), klassificeras de enligt gällande brottsrubricering. För aktuell frågeformulering, se kapitel 3, avsnittet "Trakasserier".

rier som används i den registerbaserade statistiken över anmälda brott. Tidigare erfarenheter visar dock att ambitionen att mer i detalj fånga in exakt samma typ av händelser som i den registerbaserade statistiken är orealistisk. När frågorna formulerats har därför stråvan i första hand varit att fånga brotts handlinger så pass väl att utvecklingen över tid i NTU går att jämföra med utvecklingen över tid i den registerbaserade statistiken över anmälda brott, snarare än att få exakta mått på brottsnivåer som är jämförbara med den registerbaserade statistiken för ett givet år.

Uppföljningsfrågor om brott

De personer som uppger att de själva eller deras hushåll utsatts för någon eller några av de tio efterfrågade brottstyperna har också fått följdfrågor om brottet. Följdfrågorna skiljer sig något åt mellan de olika brottstyperna, men handlar exempelvis om var och när brottet ägde rum, om det anmälts till polisen, vilka skador som uppkom till följd av brottet, vilken relation brottsoffret har till gärningspersonen och vilket behov av stöd brottsoffret har haft. Frågorna berör således både omständigheterna kring brottet och brottsoffrets erfarenheter.

För att inte belasta intervjupersonerna med alltför långa intervjuer har följdfrågor ställts för maximalt tre av de brott som personen uppgett. Tidigare erfarenheter från NTU visar att de flesta uppger ett eller några enstaka brott och att merparten därför får redogöra för samtliga brott som de utsatts för.¹² Om en person utsatts för mer än tre brott används en prioriteringslista¹³ som avgör vilka brott den svarande ska besvara i uppföljningsformuläret. I huvudsak innebär detta att ovanliga och mer allvarliga brottstyper går före vanliga och mindre allvarliga.

Oro och otrygghet

Som framgått tidigare innehåller NTU även frågor om otrygghet och oro för brott. Frågorna belyser oro för att själv utsättas för brott, oro för att närstående ska utsättas, oro över brottsligheten i stort samt en mer allmän känsla av otrygghet. När det gäller frågan om otrygghet är det tänkbart att andra faktorer, som inte är kopplade till brott, vägs in i svaren. I undersökningen efterfrågas också om den upplevda otryggheten får konsekvenser för det egna beteendet och livskvaliteten.

Förtroende för rättsväsendet

I undersökningen ingår frågor om förtroendet för såväl rättsväsendet i stort som för enskilda myndigheter (polisen, åklagarna, domstolarna och kriminalvården). Eftersom allmänheten endast i begränsad utsträckning har kontakter med de aktuella myndigheterna, kan man emellertid inte räkna med att alla tillfrågade har någon bestämd uppfattning om dem.

Vidare ingår även frågor om förtroendet för att misstänkta personer hanteras rättvist och för att personer som utsatts för brott behandlas bra av polisen och av rättsväsendet generellt.

¹² Se till exempel avsnitten om upprepade utsatthet för brott i kapitel 3 i denna rapport.

¹³ Se bilaga i NTU 2013 – Teknisk rapport (Brå 2014).

Brottsutsattas kontakter med rättsväsendet

För att även fånga in de senare delarna i rättskedjan, såsom åklagare och domstol, tillfrågas de svarande om de under *de senaste tre åren* drabbats av något eller några brott som anmälts till polisen. Om så är fallet får den svarande också ett antal frågor om sina erfarenheter av kontakterna med rättsväsendets myndigheter. Frågorna avser erfarenheten av kontakten med polisen, och i de fall där en anmälan har lett till rättegång ställs frågor om erfarenheten av målsägandebiträde och åklagare, om bemötandet i domstol och om förståelsen av rättegången.

Utsatthet för brott i nära relationer

NTU är inte fullt ut anpassat för att studera förekomsten av brott i nära relationer. Erfarenheter visar att det krävs särskilda metoder för att få personer att berätta om sådana brott i undersökningssammanhang. Det handlar bland annat om hur frågorna är formulerade och om rutiner för hur uppgifterna samlas in. Därför fick Brå i uppdrag av regeringen att utveckla ett nytt frågeavsnitt i NTU, särskilt utformat för att studera utsatthet för brott i sådana relationer.

Frågeavsnittet lades endast in tillfälligt i NTU 2013. Det kan dock komma att återinföras med jämna mellanrum i syfte att följa utvecklingen på det här området mer ingående. Frågeavsnittet placerades sist i formuläret för att inte påverka tidsserierna för övriga frågeområden. Resultaten från de nya frågorna redovisas inte tillsammans med övriga NTU-resultat utan presenteras i en separat rapport som publiceras i maj 2014.

Bortfall

Frågeundersökningar dras alltid med ett visst bortfall, eftersom en del av de personer som valts för att ingå i undersökningen inte vill eller kan delta (externt bortfall). Vissa av dem som deltar besvarar inte heller alla frågor (internt bortfall).

Externt bortfall

Det totala bortfallet för datainsamlingen år 2013 uppgår till 35,8 procent av urvalet (se tabell 2.1 ovan). Det ger en svarsfrekvens på 64,2 procent, vilket är 3,4 procentenheter lägre än i NTU 2012. Svarsfrekvensen har sjunkit sedan mätningarna inleddes 2006, då närmare 78 procent av de utvalda deltog i undersökningen. I den tekniska rapporten (Brå 2014) redovisas en genomgång av bortfallens beskaffenhet vid de åtta datainsamlingsomgångar som hittills genomförts. Slutsatsen är att det ökande bortfallet främst kommer av att andelen "ej anträffade" vid telefonintervjuerna ökat jämfört med de första åren. Vad detta i sin tur beror på är inte helt klarlagt, men det tycks vara relaterat till ålder då det framför allt är bland personer som är yngre än 50 år som bortfallet har ökat.

En analys av bortfallet visar att de svarande avviker från dem som inte svarat. Exempelvis har kvinnor och personer födda i Norden svarat i större utsträckning än män och utomnordiskt födda. Det är dessutom sannolikt så att de mest marginaliserade grupperna i befolkningen, som hemlösa, missbrukare och grovt kriminella, inte är representerade i

materialet, vilket är särskilt olyckligt då de tenderar att vara mer drabbade av brott än andra (Brå 2002, Nilsson 2002, Brå 2000). Det finns med andra ord anledning att reflektera över hur det externa bortfallet påverkar undersökningens resultat både vad gäller att *skatta nivåer och följa utvecklingen över tid*. Det faktum att det finns grupper som inte är tillräckligt representerade i materialet bidrar till en osäkerhet vid *skattningar av nivåer*, sannolikt på så sätt att man underskattar utsattheten för brott och oron för brott och överskattar förtroendet för rättsväsendet. Skattningarna görs dock med hjälp av ett viktningssystem där man viktar upp svaren från till exempel män och utomnordiskt födda, vilket gör att resultaten ändå betraktas som representativa för den vuxna befolkningen i stort, dock ej de allra mest marginaliserade grupperna, såsom hemlösa, missbrukare och grovt kriminella. Här bör dock poängteras att det finns andra felkällor i den här typen av undersökningar som påverkar skattningen av nivåerna (se rubriken ”Tillförlitlighet och jämförbarhet”), vilket gör att undersökningen lämpar sig bättre för att studera utvecklingen över tid och jämföra olika grupper i befolkningen än att skatta exakta nivåer av brottsutsatthet i befolkningen.

Ett konstant mätfel, till exempel externt bortfall, medför generellt sett mindre problem för möjligheterna att *följa utvecklingen över tid* av det som undersökningen mäter än att skatta exakta nivåer. Problemen uppstår när bortfallet ökar, eftersom man då inte kan vara säker på i vilken grad bortfallet är relaterat till det som man avser mäta. Det kan vara brottsutsatta personer *eller* ej brottsutsatta personer, personer som känner sig otrygga *eller* personer som inte känner sig otrygga som i allt högre utsträckning väljer att inte delta, vilket skulle innebära att underskattningen av utsattheten och oron och överskattningen av förtroendet skulle öka för varje år. Det finns dock inget som tyder på att det ökande bortfallet skulle vara relaterat till just brottsutsatthet, annat än genom ålder, en faktor vars effekt ändå hålls konstant genom viktningssystemet. Skulle det trots allt finnas ett okänt samband mellan det ökande bortfallet och utsatthet för brott är effekten sannolikt relativt liten.¹⁴

Under insamlingen vidtas olika åtgärder för att hålla det externa bortfallet nere, exempelvis genom att skicka ett informationsbrev till alla i urvalet innan de blir uppringda och genom att ge de tillfrågade möjlighet att styra över tidpunkten för intervjun. Slutligen skickas en postenkät till de personer som inte gått att nå för telefonintervju. Cirka 8 procent av de utvalda personerna deltog genom att fylla i postenkäten. Denna andel har ökat något över åren, som en direkt följd av den allt större andelen ”ej anträffade” i telefonintervjufasen.

Internt bortfall

Det interna bortfallet hanteras, med något enstaka undantag, som slumpmässigt bortfall i rapporten. Till det interna bortfallet i undersök-

¹⁴ Beräkningar i den tekniska rapporten (Brå 2014) visar att även om man skulle göra det hypotetiska antagandet att personer som tillkommit i bortfallet sedan 2006 skulle ha en utsatthet som är dubbelt så hög som de som valt att delta skulle den sammantagna nivån för utsatthet för brott mot enskild person skattas till 13,5 procent 2012, jämfört med 11,4 procent när man gör antagandet att dessa skulle ha samma utsatthetsnivå som de personer som väljer att delta.

ningen räknas i de flesta fall även svarsalternativen *vet ej/vill ej svara* (dock inte i frågeavsnittet om förtroende för rättsväsendet, se kapitel 5). I postenkäten tillkommer fall där inget svarsalternativ fyllts i. Det interna bortfallet är mycket litet i det totala materialet. Det beror på att större delen av materialet baseras på intervju svar, vilket generellt sett ger lägre andel internt bortfall än enkätsvar. En mer utförlig redogörelse för det interna bortfallet finns i den tekniska rapporten (Brå 2014).

Tillförlitlighet och jämförbarhet

Det finns anledning att ta upp några generella begränsningar med undersökningen. Urvalet är inte representativt för alla åldersgrupper i befolkningen, till exempel inkluderas inte ungdomar under 16 år eller de allra äldsta över 79 år. Detsamma gäller för personer som vistas på institution (exempelvis inom sjuk- eller kriminalvård). Det är inte heller troligt att de mest marginaliserade grupperna i befolkningen, som hemlösa, missbrukare och grovt kriminella, är tillräckligt representerade.¹⁵

Generellt sett anses den här typen av undersökningar spegla förhållandena i den vuxna befolkningen i stort (även om 16- och 17-åringar ibland kategoriseras som barn eller ungdomar).

Tillförlitlighet

I urvalsundersökningar är mätfel ofta den felkälla som har störst betydelse. I vilken utsträckning resultaten i undersökningen ger en korrekt bild av verkligheten beror främst på mätfelens omfattning. Problem orsakas huvudsakligen av frågeformulärets utformning, omständigheter vid intervjutillfället, intervjuaren eller den svarande och kan leda till såväl över- som underskattningar i resultaten.

I denna undersökning bedöms det huvudsakliga problemet vara de tillfrågades vilja och möjlighet att lämna sanna svar. Det kan vara svårt att minnas exakt när en händelse ägde rum, och därigenom kan brott som inte borde vara med i undersökningen ändå rapporteras. En annan anledning kan vara att den tillfrågade väljer att tillrättalägga svaret, antingen för att uppge ett socialt önskvärt svar, exempelvis att ett brott är polisanmält trots att så inte är fallet eller för att intervjun inte äger rum i enskildhet och den svarande därför inte vill tala öppet om sina erfarenheter.

Felen kan också bero på okunnighet. De tillfrågade kan ha varit utsatta för händelser som enligt brottsbalken inte definieras som brott (vilket exempelvis kan gälla i vissa fall av upplevda hot eller trakasserier), men som uppfattats som brott av den utsatte. Man kan också ha varit utsatt för en brottslig handling utan att själv definiera händelsen som ett brott.

En annan typ av problem är relaterat till uppföljningsformulären, som innehåller följdfrågor om de brott som intervjupersonen utsatts för. Uppföljningsfrågor ställs om maximalt tre brott per person, vilket gör

¹⁵ Dessa marginaliserade grupper tenderar att vara mer drabbade av brott än andra (Brå 2002, Nilsson 2002, Brå 2000).

att brott som är vanliga vid upprepad utsatthet blir underrepresenterade i resultaten.¹⁶ Mer om felkällor och åtgärder som vidtagits mot dessa står att läsa i den tekniska rapporten (Brå 2014).

Tolkningsutrymme

De nästan 13 000 personer som besvarat frågorna i NTU 2013 representerar i stort Sveriges befolkning i åldrarna 16–79 år, dock ej de allra mest marginaliserade grupperna, såsom hemlösa, missbrukare och grovt kriminella. Resultaten för erfarenheter av brott, otrygghet och inställning till rättsväsendet speglar förhållandet i befolkningen mycket väl. För de flesta frågeområdena kan även en hel del resultat om skillnader mellan olika grupper i befolkningen studeras med säkerhet. Osäkerheten mellan olika grupper gäller framför allt de mer ovanliga brotts typerna, där antalet utsatta som intervjuats är lågt. Grundprincipen är att ju större antal svarande ett resultat grundar sig på, och ju större skillnaderna är mellan olika grupper, desto mer statistiskt robusta är resultaten i denna rapport.

I bilaga 1 finns en lathund för beräkningen av osäkerhetsintervall till rapportens skattningar. Osäkerhetsintervallet är ett relativt grovt osäkerhetsmått som baseras på principen för konfidensintervall.¹⁷

Jämförbarhet med tidigare NTU (2006–2012)

Den första undersökningen, NTU 2006, skiljer sig något från de därpå följande, varför jämförelser dem emellan bör göras med viss försiktighet. Undersökningarna för åren 2007–2013 bedöms däremot vara jämförbara fullt ut. Skillnaderna mellan den första insamlingen och de övriga består huvudsakligen av olika urvalsstorlekar¹⁸ och olika tidpunkter för datainsamling.¹⁹ Det sistnämnda innebär att de två första undersökningarnas referensperioder till viss del överlappar varandra för vissa frågeområden (se avsnittet Referensperioder nedan). På grund av att urvalet var mindre i NTU 2006 är dessa skattningar behäftade med en större osäkerhet än de som gjorts utifrån NTU 2007–2013. Till detta kommer att skillnader i resultaten mellan enstaka år, trots att de är signifikanta, ändå kan vara av mycket liten betydelse om det rör sig om så kallade ”naturliga variationer”, det vill säga att det som mäts vanligtvis varierar på detta sätt från år till år. Ju fler år som läggs till tidsserien, desto tydligare framgår vilka skillnader som är mer relevanta.

Jämförbarhet med andra källor

Jämförelser med andra källor görs generellt sett inte i denna rapport. Jämförelser görs dock inom ramen för fördjupningsstudier. I den tekniska rapporten (Brå 2014) finns en sammanställning av källor, inklusive den registerbaserade statistiken över polisanmälda brott, som på något

¹⁶ Till exempel är misshandelsbrott mot kvinnor i hemmiljö av en närstående gärningsperson ofta upprepade och sker därmed sannolikt i större utsträckning än vad NTU kan visa (se exempelvis Brå 2002).

¹⁷ Ett konfidensintervall är ett intervall av värden som har skapats utifrån ett urval där man med viss sannolikhet kan säga att det sanna värdet finns i (till exempel) 95 fall av 100. För att läsa mer om konfidensintervall hänvisas till *NTU 2013 – Teknisk rapport* (Brå 2014).

¹⁸ 10 000 personer år 2006, och 20 000 personer per år under åren därefter.

¹⁹ Årets andra hälft år 2006, respektive årets första hälft under åren därefter.

sätt belyser NTU:s frågeområden. Nedan följer en kort beskrivning av den registerbaserade statistiken över polisanmälda brott och hur NTU:s mätning av utsatthet för brott förhåller sig till den.

Den registerbaserade statistiken över polisanmälda brott

Den registerbaserade statistiken över polisanmälda brott beskriver brottsligheten endast i begränsad utsträckning eftersom långt ifrån alla brott anmäls till polisen. Hur väl de anmälda brotten speglar den faktiska brottsligheten (det vill säga alla brott som begås, oavsett om de polisanmäls eller inte) varierar kraftigt mellan olika typer av brott, eftersom anmälningsbenägenheten växlar för olika brottstyper. Statistiken påverkas också av de rutiner som finns för att registrera och räkna antalet brott, liksom av lagstiftningen.

När det gäller den registerbaserade statistiken över polisanmälda brott är det i viss mån möjligt att göra jämförelser med NTU avseende brottslighetens utveckling. Däremot är direkta jämförelser av brottslighetens *omfattning* inte lämpliga (se avsnittet om frågeinnehåll ovan).

Resultatredovisning

I kapitel 3–6 presenteras undersökningens huvudresultat, uppdelade på frågeområdena *utsatthet för brott*, *otrygghet*, *förtroende för rättsväsendet* samt *brottsutsattas kontakter med rättsväsendet*. Notera att svarsfördelningen redovisas i procent i huvudparten av tabellerna. Avrundning av procenttal innebär i vissa fall att svarsandelarna inte summerar till exakt 100 procent.

Redovisningsgrupper

I faktarutan nedan redogörs för den bakgrundsinformation och de redovisningsgrupper som används i undersökningen (medan antalet individer i undersökningen samt motsvarande andelar i befolkningen för dessa redovisningsgrupper återfinns i tabell 2A).

Generellt gäller att dessa redovisningsgrupper används i beskrivande och inte i förklarande syfte. Man bör ha i åtanke att redovisningsgrupperna i vissa fall samvarierar med varandra, vilket förklaras närmare i avsnittet om särskilda statistiska analyser nedan och i NTU 2011 (Brå 2012).

Dessa och övriga förhållanden som används för att studera olika grupper framgår av tabellredovisningarna. Andra begrepp och mått som används beskrivs i det sammanhang där de används. Några enheter beskrivs emellertid överst på nästa sida.

Särskilda statistiska analyser

Resultaten i rapporten redovisas i huvudsak i tabeller och figurer baserade på enkla bivariata analyser. I den löpande texten redovisas dock resultat från de logistiska regressionsanalyser (i rapporten kallade *särskilda statistiska analyser*) som gjordes i NTU 2011 av hur de olika bakgrundsfaktorerna påverkar undersökningens huvudindikatorer för utsatthet för brott, otrygghet och förtroende för rättsväsendet. Resulta-

Redovisningsgrupper i NTU 2013.

Kön	Ålder	Familjetyp	Typ av boendeort ²⁰
Män	4 kategorier	Sammanboende	Storstadsregion
Kvinnor	16–24 år	– med barn	– Stockholm
	25–44 år	– utan barn	– Göteborg
Högsta utbildning	45–64 år	Ensamstående	– Malmö
Förgymnasial	65–79 år	– med barn	Större städer
Gymnasial	8 kategorier	– utan barn	Mindre städer/landsbygd
Eftergymnasial	16–19 år		
	20–24 år	Bostadstyp	
Svensk/utländsk bakgrund	25–34 år	Småhus	
Svenskfödda med	35–44 år	Flerfamiljshus	
– en eller båda föräldrarna inrikes född(a)	45–54 år		
– båda föräldrarna utrikes födda	55–64 år		
Utrikes födda	65–74 år		
	75–79 år		

tet av de logistiska regressionsanalyserna och hur de tolkas går det att läsa mer utförligt om i NTU 2011 (Brå 2012). Kort kan sägas att förde- len med regressionsanalyser är att de frigör de olika bakgrundsfaktorernas effekt från varandra. Ett exempel på detta är att utbildning ofta ser ut att samvariera med utsatthet för brott i de vanliga redovisningarna. Men eftersom utbildningsnivå samtidigt samvarierar med ålder går det med en bivariat analys inte att avgöra vilken av faktorerna som samvarierar med utsatthet för brott. Med hjälp av en regressionsanalys kan man däremot se om effekten av utbildning kvarstår när man rensat bort effekten av ålder.

Några redovisningsenheter

I resultatredovisningen för utsatthet för brott bör man vara uppmärksam på att redovisningsenheterna, och därmed redovisningssättet, skiljer sig åt för de olika typerna av brott.

- *Enskilda personer som utsatts för brott*
För att undersöka hur många personer i befolkningen som utsatts för brott mot enskild person (misshandel, hot, sexualbrott, personrån, bedrägerier samt trakasserier) efterfrågas endast den egna utsattheten. Resultaten för dessa brottstyper redovisas således utifrån andelen personer i befolkningen som utsatts under ett givet kalenderår.
- *Hushåll som utsatts för egendomsbrott*
När det gäller brotten mot egendom (det vill säga bostadsinbrott, stöld av bil, stöld ur eller från fordon samt stöld av cykel) är det hela hushållets utsatthet som efterfrågas. Resultaten för dessa brottstyper redovisas utifrån andelen hushåll i befolkningen som utsatts under ett givet kalenderår.
- *Antalet brott (händelser)*
För varje brottstyp frågas hur många gånger händelsen inträffat under föregående kalenderår. Svaren ligger till grund för skattningar av antalet brottsändelser i befolkningen. För att dessa skattningar ska bli mer stabila räknas höga antal ner till 52 tillfällen, vilket i genom-

²⁰ Utifrån H-regioner (se närmare beskrivning i den tekniska rapporten (Brå 2014)).

snitt motsvarar ett tillfälle per vecka. För en mer utförlig diskussion om hur skattningen av antal brott påverkas av extremvärden hänvisas till den tekniska rapporten (Brå 2014).

Referensperioder

Undersökningens frågeområden studerar förhållanden under olika tidsperioder. Detta framgår löpande i resultatredovisningen, men en sammanfattande beskrivning ges nedan.

- *Utsatthet för brott*
När det gäller utsatthet för brott är referensperioden föregående kalenderår (i NTU 2013 redovisas alltså utsattheten 2012).
- *Oro och otrygghet*
I kapitlet om oro och otrygghet varierar referensperioden beroende på frågetyp:
 - Frågor om oro för olika typer av brott avser *de senaste tolv månaderna* (från intervjutillfället). I redovisningen anges undersökningsåret (2013).
 - Frågor gällande om man bevittnat misshandel eller om någon anhörig utsatts för brott avser *föregående kalenderår* (2012).
 - De mer övergripande frågorna avser den uppfattning man har vid *intervjutillfället* (2013).
- *Förtroende för rättsväsendet*
I kapitlet om allmänhetens förtroende för rättsväsendet efterfrågas intervjupersonens uppfattning vid *intervjutillfället* (2013).
- *Brottsutsattas kontakter med rättsväsendet*
I kapitlet om brottsutsattas erfarenheter av kontakter med rättsväsendet redovisas erfarenheter under *de senaste tre åren* (från intervjutillfället). I tabellerna anges undersökningsåret (2013).

Tänk på detta när du läser resultaten:

I kapitlet om utsatthet för brott varierar redovisningsenheterna. Utsatthet för brott mot enskild person redovisas i *andel utsatta personer* medan utsatthet för egendomsbrott mot hushåll redovisas i *andel utsatta hushåll*.

Frågan om *otrygghet* i kapitlet om oro och otrygghet avser *allmän otrygghet* och innefattar därför andra tänkbara orsaker till otrygghet än otrygghet relaterad till brott.

I den här rapporten redogörs huvudsakligen för samvariation mellan två variabler, till exempel otrygghet och utbildning. Vissa bakgrundsvariabler är inte oberoende av varandra, exempelvis samvarierar utbildningsnivå med ålder (som en följd av sin ålder har de yngsta oftast högst en förgymnasial eller gymnasial utbildning). Med hjälp av särskilda statistiska analyser kan man dock frigöra bakgrundsvariablernas effekt på varandra. Eventuella skillnader som framkommer mellan olika grupper behöver dock inte innebära att det finns ett *orsakssamband*. För att läsa mer om de särskilda statistiska analyserna hänvisas till NTU 2011 (Brå 2012).

Referensperioderna i NTU varierar beroende på frågeområde; exempelvis avser *förtroende för rättsväsendet* inställningen vid intervjutillfället, medan *utsatthet för brott* avser kalenderåret före intervjutillfället. Tänk på detta vid jämförelser av olika frågeområden.

Till följd av avrundningar summerar inte alla tabeller och diagram till 100 procent.

Tabellförteckning

Kapitel 2 • Metod

Tabell 2.1	Urval och bortfall i NTU 2013.	16
Tabell 2A	Antal individer som medverkat i NTU 2013 samt populationsstorlekar för redovisningsgrupperna.	29

Tabell 2A Antal individer som medverkat i NTU 2013 samt populationsstorlekar för redovisningsgrupperna.

Redovisningsgrupp	Antal individer i undersökningsmaterialet (n)	Antal individer i populationen (N)	Redovisningsgrupp	Antal individer i undersökningsmaterialet (n)	Antal individer i populationen (N)
SAMTLIGA, 16–79 år	12 671	7 389 634	SAMTLIGA, 16–79 år	12 671	7 389 634
Kön					
Män	6 119	3 726 945	Svensk/utländsk bakgrund		
Kvinnor	6 552	3 662 689	Svenskfödda med		
			– båda/en förälder inrikes född(a)	10 732	5 857 195
			– båda föräldrarna utrikes födda	492	265 302
Ålder			Utrikesfödda	1 447	1 267 136
16–19 år	1 192	537 779			
20–24 år	1 463	646 441			
25–34 år	1 969	1 162 394	Utbildning (högsta)		
35–44 år	1 539	1 217 204	Förgymnasial	3 088	1 582 643
45–54 år	1 743	1 233 895	Gymnasial	5 291	3 102 489
55–64 år	1 789	1 178 926	Eftergymnasial	4 081	2 603 489
65–74 år	1 784	1 078 569			
75–79 år	1 192	334 428			
			Familjetyp		
Män			Sammanboende		
16–19 år	600	283 049	–utan barn	5 201	2 941 519
20–24 år	733	337 595	–med barn	2 290	1 587 077
25–34 år	956	579 622	Ensamstående		
35–44 år	744	615 826	–utan barn	4 652	2478100
45–54 år	813	609 967	–med barn	468	340 239
55–64 år	890	625 303			
65–74 år	846	527 415	Bostadstyp		
75–79 år	537	148 168	Småhus	7 393	4 178 480
			Flerfamiljshus	5 167	3 148 713
Kvinnor					
16–19 år	592	254 729	Boendeort		
20–24 år	730	308 846	Storstadsregion	3 967	2 790 487
25–34 år	1 013	582 772	Större stad	4 768	2 676 823
35–44 år	795	601 378	Mindre stad/landsbygd	3 936	1 922 324
45–54 år	930	623 928			
55–64 år	899	553 623			
65–74 år	938	551 153			
75–79 år	655	186 260			

Del 2

Resultat

3 Utsatthet för brott

Sammanfattning

De flesta i befolkningen inte har utsatts för något brott under 2012, och den andel som drabbas har minskat något sedan 2005. Det är dock viktigt att notera att utsattheten är hög i vissa grupper och att den är koncentrerad till ett mindre antal personer i befolkningen.

Andelen personer i befolkningen som uppger att de utsatts för brott har minskat de senaste sju åren. 2012 uppgick de till 22 procent, vilket kan jämföras med 26 procent 2005. Det är framför allt utsatthet för trakasserier, stöld ur/från fordon och bilstölder som har minskat.

Det är vanligast att utsättas för brott som kan anses vara mindre allvarliga, såsom trakasserier och cykelstöld (4–6 %), medan det är mindre vanligt att utsättas för grövre brott, som personrån, allvarlig misshandel och sexualbrott (omkring 1 %).

Mer än hälften av dem som utsätts för brott uppger att de inte anmält händelsen till polisen. Sexualbrott och trakasserier anmäls i minst utsträckning medan stöldbrott, som bostadsinbrott och stöld ur eller från fordon, anmäls i störst utsträckning.

Utsattheten är ojämnt fördelad sett till andel utsatta personer i olika grupper i befolkningen. Den mest utsatta gruppen är unga vuxna (20–24 år) där utsatthet för brott mot enskild person (till exempel misshandel, personrån, sexualbrott) är nästan dubbelt så hög som i den övriga befolkningen. När man studerar särskilda brottstyper noteras att unga män är den grupp som har högst utsatthet för misshandel (7 %) och att utsatthet för hot är vanligast bland unga kvinnor (7 %). Ensamstående föräldrar är också en grupp med hög utsatthet, och här noteras en särskilt hög utsatthet för trakasserier (6 %).

Hur många gånger man utsätts för brott under ett år är också mycket ojämnt fördelat i befolkningen. Medan majoriteten av dem som utsätts för brott uppger att det skedde vid ett enstaka tillfälle, rapporterar en liten del av befolkningen hög upprepad utsatthet. När det gäller utsatthet för misshandel, hot, sexualbrott, personrån, bedrägeri och trakasserier under 2012 var det ungefär 1 procent av befolkningen som utsattes för över hälften av händelserna.

När kvinnor utsätts för brott som hot, misshandel och trakasserier är gärningspersonen ofta en bekant eller en närstående, och brottsplatsen är ofta hemmet eller arbetsplatsen. När män utsätts för den typen av brott är gärningspersonen oftast en okänd person och brottet sker oftare på allmän plats. Att den utsatta och/eller gärningsperson varit påverkade av alkohol eller droger vid hot eller misshandel är betydligt vanligare i fall där män varit utsatta än då kvinnor varit det.

I NTU redovisas utsatthet för brott under föregående kalenderår, vilket innebär att resultaten för NTU 2013 avser utsatthet under 2012.

Inledning

I den här publikationen redovisas utsattheten för brott under 2012, liksom hur utsattheten utvecklats sedan 2005.

De olika avsnitten belyser utsatthet för totalt tio brottstyper. Det gäller dels sådana brott som drabbar enskilda personer, såsom *misshandel*, *hot*, *sexuallbrott*, *personrån*, *bedrägerier* och *trakasserier*,²¹ dels sådana brott som rör hela hushåll, nämligen *bostadsinbrott*, *bilstöld*, *stöld ur eller från fordon* och *cykelstöld*. Dessa brottstyper utgör tillsammans drygt 40 procent av samtliga anmälda brott mot brottsbalken.²²

Nationella trygghetsundersökningen (NTU) belyser i huvudsak utsatthet för brott i Sverige, men det förekommer naturligtvis att de tillfrågade har utsatts för brott utomlands, och även denna utsatthet ingår i de redovisade resultaten. Med undantag för personrån är dock andelen brott som ägt rum utomlands relativt låg för de flesta brottstyper.²³

En stor del av huvudresultaten presenteras med hjälp av diagram. En utförlig redovisning av resultat och bakgrundsfaktorer återfinns dock som tabeller i slutet av kapitlet.²⁴ Genomgången av de enskilda brottstyperna föregås av en sammanställning av utsattheten inom de övergripande kategorierna *brott mot enskild person* respektive *egendomsbrott mot hushåll*. Efter sammanställningen kommer ett avsnitt om anmälningsbenägenheten för de olika brottskategorierna. Utöver detta presenteras också resultat för några omständigheter kring brotten.²⁵ För respektive brottskategori finns även ett avsnitt som handlar om upprepade utsatthet för brott.

Enligt NTU 2013 har 22 procent av befolkningen (16–79 år) utsatts för något brott under 2012, riktat antingen mot dem själva eller mot deras hushåll. De flesta av dem, 20 procent av befolkningen, uppger att de utsatts för någon av de tio brottstyper som undersöks i NTU, och resten (dvs. 2 procent av befolkningen) uppger att de utsatts för något annat brott.²⁶ Andelen är oförändrad jämfört med förra året, men har minskat något (4 procentenheter) sedan 2005 då mätningarna inleddes.

Fördelningen av de tio brottstyper som undersöks i NTU framgår av figur 3.1, medan figur 3.2 redovisar fördelningen av polisanmälda brott enligt den registerbaserade statistiken av motsvarande tio brottstyper.

²¹ Trakasserier är inte ett brott enligt brottsbalken. Termen trakasserier används här för en hel serie mer eller mindre allvarliga händelser, som kan bestå av till exempel ofredande eller hemfridsbrott.

²² I brottsbalken ingår många brott där brottsoffren inte är privatpersoner, utan exempelvis privata företag, offentlig verksamhet, allmänheten eller staten. Exempel på sådana brott är snatterier, skadegörelse och narkotikabrott.

²³ Av de personrån som rapporteras i NTU uppges 18 procent ha ägt rum utomlands. Motsvarande andel för övriga brottstyper varierar mellan 0 och 4 procent.

²⁴ Vilka befolkningsgrupper som redovisas i tabellerna varierar för olika brottstyper. För brott mot egendom redovisas skillnader enbart utifrån hushållsrelaterade bakgrundsfaktorer såsom familje- och boendeförhållanden. Detta med anledning av att de tillfrågade svarar på frågor om hela hushållets utsatthet när det gäller dessa brottstyper, medan individbaserade bakgrundsuppgifter endast finns tillgängliga specifikt för den intervjuade personen.

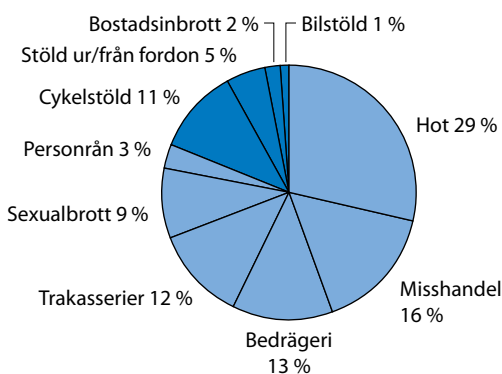
²⁵ Uppföljningsfrågor ställs inte för samtliga brott som rapporteras i NTU. Det innebär att redovisningar av omständigheterna kring brotten baseras på det urval av brott för vilka sådan information finns (se vidare NTU 2013 – Teknisk rapport, Brå 2014).

²⁶ Med undersökningens konstruktion är det inte möjligt att specificera vilka brott det rör sig om.

Detta underlättar jämförelser mellan de två olika källorna. Det är viktigt att ha i minnet att den registerbaserade statistiken över polisanmälda brott endast innehåller de brott som kommer till polisens kännedom och registrerats. Men i och med att denna statistik i vissa fall används för att beskriva brottsligheten är det motiverat att jämföra de två källorna.²⁷ Enligt NTU utgör brott mot enskild person sammantaget 82 procent av händelserna, medan olika egendomsbrott mot hushåll utgör totalt 18 procent. Ser man till de polisanmälda brotten enligt den registerbaserade statistiken utgör brotten mot enskild person en lägre andel jämfört med NTU (69 %), medan andelen anmälda brott mot egendom är högre (31 %).²⁸ Skillnaden i fördelning mellan de två kategorierna liknar de fyra föregående åren (2008–2011), men skiljer sig mot resultaten från tidigare år (2005–2007). Enligt den registerbaserade statistiken över polisanmälda brott har andelen brott mot enskild person ökat. Trots förändringen är andelen brott mot person fortfarande betydligt högre i NTU, vilket visar att andelen brott som inte anmäls till polisen, är större för brotten mot enskild person än för brotten mot egendom.

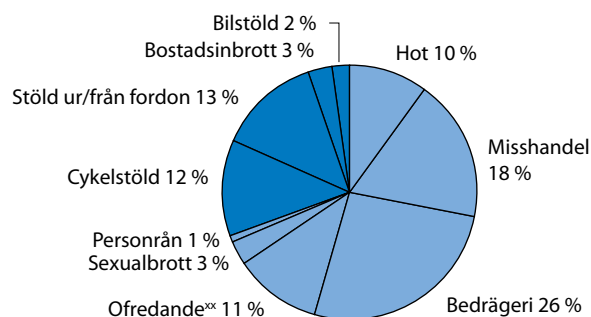
Figur 3.1

Fördelning av det totala antalet brott i befolkningen (16–79 år) under år 2012, enligt NTU 2013. Avser de brottstyper som specificerats i NTU. (Tabell 3A och 3E)

Figur 3.2

Fördelning av polisanmälda brott enligt den registerbaserade statistiken (Brå 2013) under år 2012. Avser de brottstyper som specificerats i NTU.

■ Brotts mot enskild person ■ Brotts mot hushåll

Brott mot enskild person

Inom kategorin *brott mot enskild person* ingår brottstyperna *misshandel*, *hot*, *sexualbrott*, *personrån*, *bedrägerier* och *trakasserier*. Sammantaget uppger var nionde person (11,4 %) av befolkningen (16–79 år) att de utsattes för något eller några av dessa brott under 2012. Vid

²⁷ Vid jämförelse med den registerbaserade statistiken över polisanmälda brott bör man beakta att den inte bara avser brott mot privatpersoner. För fordonsbrott och bedrägerier räknas även brott mot till exempel privata företag och offentlig verksamhet. För vidare resonemang om jämförbarheten mellan NTU och den registerbaserade statistiken över polisanmälda brott, se *NTU 2013 – Teknisk rapport*, (Brå 2014).

²⁸ När motsvarande jämförelse görs mellan fördelningen av antalet polisanmälda brott enligt den registerbaserade statistiken över polisanmälda brott (69 respektive 39 procent) och antalet polisanmälda brott enligt NTU (72 respektive 28 procent) så närmar sig dock fördelningarna varandra.

skattningen av antalet brott rör det sig om drygt två miljoner brotts-
händelser. Jämfört med närmast föregående år har det skett en mar-
ginell minskning av andelen utsatta i befolkningen, men jämfört med
resultaten från det första undersökningsåret 2005 har andelen minskat
med 1,7 procentenheter (se tabell 3.1). Det uppskattade antalet brott i
befolkningen har legat relativt stabilt över de åtta år som mätningarna
har genomförts.

Tabell 3.1 Utsatthet i befolkningen (16–79 år) för olika typer av brott mot enskild person år 2005–2012 samt skattat antal händelser och andel polisanmälda händelser år 2012.

	Andel utsatta personer i procent								Skattat antal ut- satta personer i befolkningen 2012	Skattat antal händelser i befolkningen 2012	Andel polis- anmälda händelser i procent 2012
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012			
SAMTLIGA BROTT											
MOT ENSKILD PERSON ²⁹	13,1	12,1	11,9	11,5	11,4	11,4	11,6	11,4	840 000	2 056 000	29
Misshandel	2,7	2,5	2,9	2,4	2,4	2,4	2,5	1,9	142 000	397 000	38
<i>därav allvarlig³⁰</i>	<i>0,8</i>	<i>0,6</i>	<i>0,7</i>	<i>0,6</i>	<i>0,6</i>	<i>0,6</i>	<i>0,7</i>	<i>0,4</i>	<i>30 000</i>	<i>73 000</i>	<i>71</i>
Hot	4,6	4,6	4,1	4,1	4,3	4,1	4,2	4,2	310 000	734 000	24
Sexualbrott	0,9	0,8	0,7	0,8	0,9	0,7	0,7	0,8	62 000	223 000	10
Personrån ³¹	1,0	1,1	0,8	1,0	0,8	1,0	1,1	0,8	60 000	80 000	48
Bedrägeri	2,8	2,5	2,4	2,9	2,9	3,0	3,4	3,0	219 000	323 000	41
Trakasserier	5,2	4,6	4,3	4,0	3,7	3,5	3,8	4,1	299 000	- ³²	23 ³³

Andelen som uppger att de utsatts för *hot* sjönk från 4,6 till 4,1 procent mellan 2006 och 2007 och har därefter legat på ungefär samma nivå. Vid årets mätning var andelen utsatta 4,2 procent. Andelen som har utsatts för *trakasserier* minskade stadigt (med sammanlagt 1,7 procentenheter) mellan 2005 och 2010. År 2011 steg andelen något, vilket den även gjorde vid den senaste mätningen. Utsattheten uppgår till 4,1 procent 2012. Från 2005 till 2007 sjönk andelen utsatta för *bedrägeri* från 2,8 procent till 2,4 procent, men mellan 2008 och 2010 var nivån i princip oförändrad, runt 3 procent. År 2011 ökade andelen till 3,4 procent för att sedan minska igen till 3,0 procent år 2012. Andelen utsatta för *misshandel* varierade mellan 2,4 och 2,9 procent mellan 2005 och 2011. År 2012 sjönk andelen utsatta till 1,9 procent.

Personrån och *sexualbrott* är de brottstyper som lägst andel uppger sig ha blivit utsatta för, 0,8 procent uppger utsatthet 2012 för respektive brott. Enligt den registerbaserade statistiken över polisanmälda brott har sexualbrott och i synnerhet våldtäkt ökat, vilket rönt stor uppmärk-

²⁹ Netto redovisning av alla typer av brott mot enskild person.

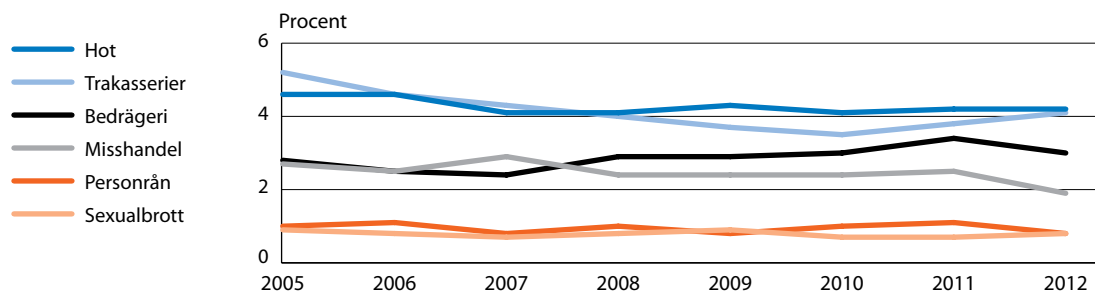
³⁰ Avser misshandel som varit så allvarlig att den lett till besök hos läkare, sjuksköterska eller tandläkare.

³¹ *Andel och antal utsatta personer samt skattat antal personrån* avser samtliga personrån rapporterade till NTU. *Andel anmälda personrån* avser endast de personrån som rapporteras ha begåtts i Sverige. (Enligt de utsatta i NTU har 13 procent av personrån begåtts utomlands.)

³² Trakasserier utgörs per definition av en serie händelser, därför anges inte antalet händelser i tabellen.

³³ *Andel utsatta personer* som polisanmält en eller flera händelser. Detta eftersom trakasserier inte räknas i antal händelser i NTU.

Figur 3.3 Andel av befolkningen som utsatts för olika typer av brott mot enskild person 2005–2012. (Tabell 3A)

samhet i medierna, men resultaten i NTU tyder på att omfattningen av sexualbrott varit relativt oförändrad sedan 2005. Här bör dock noteras att frågan om sexualbrott omfattar ett brett spektrum av händelser, där såväl lindrigare som allvarigare brott ingår. Som en följd av frågans känsliga art är det inte säkert att NTU fångar in alla de händelser som man avser mäta i undersökningen.³⁴

Andelen utsatta för olika typer av brott mot enskild person framgår av tabell 3.1 och av figur 3.3. De brottstyper mot enskild person som uppges i störst utsträckning är hot (4,2 %) och trakasserier (4,1 %).

Antalet händelser i befolkningen (16–79 år) skattas utifrån uppgifter om hur många gånger de svarande uppger att de har utsatts för respektive brottstyp under föregående år (se tabell 3.1).³⁵ Hot är den brottstyp som högst andel av befolkningen utsatts för (4,2 %) och sexualbrott den brottstyp som lägst andel utsatts för (0,8 %).³⁶ Även antalet skattade händelser är högst för hot (734 000) och lägst för personrån (80 000).

Andelen personer som har blivit utsatta för en viss brottstyp samvarierar i regel med antalet skattade händelser i befolkningen. En stor andel utsatta innebär alltså ofta ett högt antal skattade händelser i befolkningen, men exakt hur högt beror på om vissa personer är utsatta upprepade gånger. Exempelvis var *andelen utsatta* för misshandel under 2012 ungefär dubbelt så högt som motsvarande siffror för personrån (1,9 respektive 0,8 procent), men *antalet skattade* misshandelsbrott var nästan hela fem gånger så många (397 000) som antalet skattade personrån (80 000). Detta beror på att upprepad utsatthet är vanligare vid misshandel än vid personrån.

Kvinnor och män utsätts i nästan samma utsträckning för brott mot enskild person (11,7 % respektive 11,1 %, se tabell 3B). När enskilda

³⁴ Den sortens felkällor ska beaktas när man skattar nivåer av utsatthet, men bör inte på ett avgörande sätt påverka möjligheten att studera utvecklingen för den här typen av brott.

³⁵ Antalet skattade händelser i NTU kan variera kraftigt över tid, vilket är anledningen till att utvecklingen av utsatthet för brott huvudsakligen redovisas i andel utsatta personer. Variationen i antal händelser beror på att enskilda personer med mycket hög upprepad utsatthet får stor inverkan på skattningarna (antalet händelser räknas dock ner till maximalt 52 per person och brottstyp för att minska extremvärdenas inverkan på skattningarna).

³⁶ Skattningen avser hela befolkningen. Om man endast studerar kvinnorna är andelen utsatta för sexualbrott 1,4 procent.

brottstyper studeras var för sig framträder emellertid vissa skillnader i utsatthet mellan män och kvinnor. Detta belyses närmare i de följande avsnitten om de olika typerna av brott mot enskild person. Nedan följer först ett avsnitt om anmälningsbenägenhet.

Anmälningsbenägenhet

I NTU ställs frågan om den utsatta personen anmält händelsen till polisen. De flesta brotten mot enskild person uppges i NTU inte ha anmälts till polisen, och för vissa brottstyper är det så kallade mörkertalet mycket stort. Av de brott mot enskild person som rapporteras i NTU 2013 uppges 29 procent vara polisanmälda, men andelen anmälda händelser varierar kraftigt mellan de olika brottstyperna (se tabell 3.1).

Personrån, en typ av brott med jämförelsevis högt straffvärde, uppges vara polisanmälda i 48 procent av fallen. Bedrägerier anmäls något mer sällan (41 %). Enligt de utsatta polisanmäls drygt vart tredje fall av misshandel (38 %) och ungefär vart fjärde fall av hot (24 %). De brottstyper som i minst utsträckning uppges vara anmälda är trakasserier (23 %) och sexualbrott (10 %).

Jämfört med 2011 tycks anmälningsbenägenheten ha minskat något, men generellt sett har ändå anmälningsbenägenheten för brott mot enskild person ökat sedan mätningarna inleddes 2005 (se figur 3.4).

Tidigare studier har visat att det är vanligare att en person som utsatts för brott väljer att anmäla händelsen till polisen om brottet är allvarligt, om det finns möjlighet att få ersättning från försäkringsbolag, om det är yrkesrelaterat. Dessa studier visar också att anmälningsbenägenheten är lägre om gärningspersonen eller den utsatta personen är ung (Brå 2006, Brå 2008). Däremot är anmälningsbenägenheten inte kopplad till om man har ett högt eller lågt förtroende för polisen (Brå 2008, Brå 2009b, Brå 2009a).

Relationen till gärningspersonen har också visat sig vara av stor betydelse, då det är mindre vanligt att man polisanmäler ett brott om gärningspersonen är en bekant eller en närstående (Brå 2006). När det gäller sexual- och våldsbrott visar forskning att brott som begås på privat plats (i synnerhet i den utsattas bostad) eller där gärningspersonen och den utsatta personen är bekanta eller närstående, anmäls i mindre utsträckning till polisen än då gärningspersonen är okänd eller brottet begås på allmän plats (Walby och Myhill 2001).³⁷

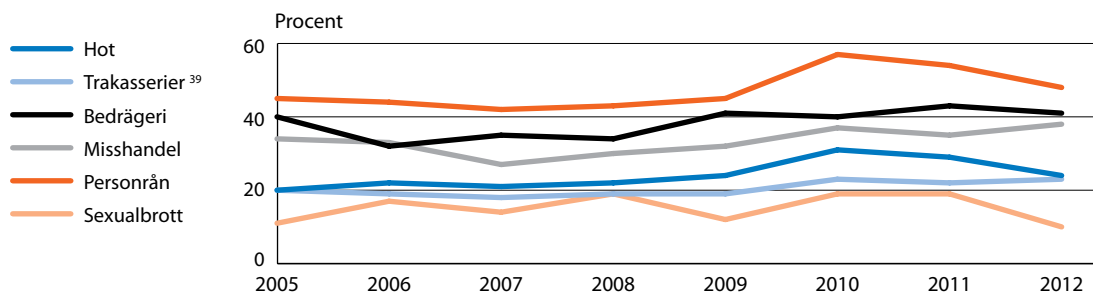
För flertalet brottstyper finns tydliga skillnader mellan det skattade antalet polisanmälda brott enligt NTU och det faktiska antalet anmälda brott enligt den registerbaserade statistiken över polisanmälda brott. I huvudsak tar sig skillnaderna uttryck i att skattningarna enligt NTU renderar betydligt högre nivåer.³⁸ Som konstaterats är dock direkta

Frågan om sexualbrott omfattar ett brett spektrum av händelser, där såväl lindrigare som allvarligare brott ingår. Som en följd av frågans känsliga art är det inte säkert att NTU fångar in alla typer av sexualbrott som omfattas av den registerbaserade statistiken över polisanmälda brott, och då blir bilden av anmälningsbenägenheten troligen inte komplett.

³⁷ Det förmodas även gälla när det handlar om att över huvud taget berätta om utsatthet i undersökningar som NTU.

³⁸ En bidragande orsak till denna skillnad är troligen att utsatta personer kan tro att brottet är polisanmält genom att de varit i kontakt med polisen, även om ingen anmälan upprättats. Också "social önskvärdhet" kan vara en bidragande orsak: man uppges att brottet är anmält fast man vet att så inte är fallet, se vidare NTU 2013 – Teknisk rapport, (Brå 2014).

Figur 3.4 Andel polisanmälda brott mot enskild person 2005–2012, enligt NTU. (Tabell A)

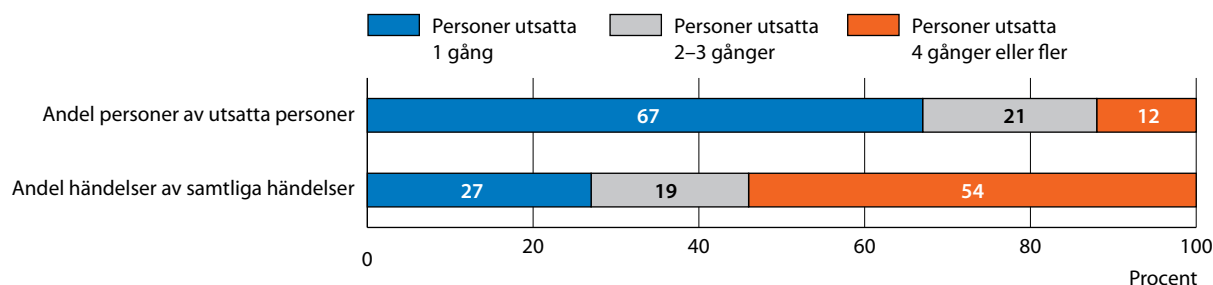
nivåjämförelser mellan dessa två källor inte lämpliga, vilket också gäller i detta avseende. Även när det gäller utvecklingen av antalet anmälda händelser över tid (se figur 3.4) skiljer sig resultaten i NTU från den registerbaserade statistiken över polisanmälda brott.⁴⁰

Upprepad utsatthet

Vid utsatthet för brott är det vanligast att det rör sig om en enskild händelse under ett år. En liten del av befolkningen utsätts dock för brott flera gånger under ett och samma år. Det är därför också av intresse att undersöka hur stor andel av den rapporterade brottsligheten som utgör så kallad upprepad utsatthet (se figur 3.5).

De som utsatts för endast ett brott (67 % av de utsatta) står för en dryg fjärdedel (27 %) av alla händelser och de som utsatts för två eller tre brott (21 %) står för drygt en femtedel (21 %), medan den lilla grupp som uppger att de har utsatts för fyra eller fler brott (12 %) står för drygt hälften av brottshandlingarna (54 %). Ett annat sätt att uttrycka detta är att en mycket liten andel av den totala befolkningen (1,4 %) utsattes för drygt hälften av alla brott mot enskild person under 2012 (54 %).

Figur 3.5 Upprepad utsatthet för brott mot enskild person 2012. Andel utsatta 1 gång, 2–3 gånger och 4 gånger eller fler, samt i förhållande till hur stor andel händelser som respektive grupp utsatts för.⁴¹

³⁹ Andel personer utsatta för trakasserier.

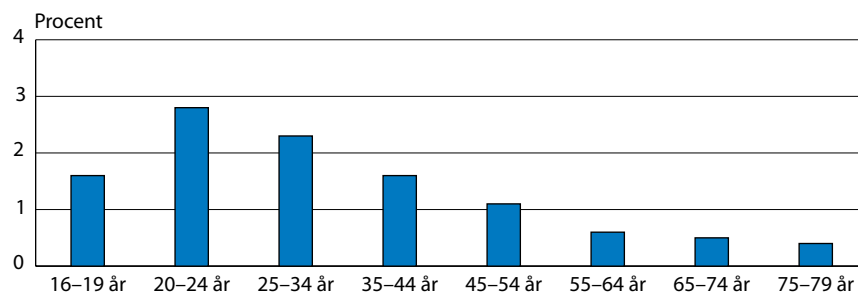
⁴⁰ Det är viktigt att notera att dessa två källor inte är helt jämförbara, bland annat eftersom de fångar och mäter brottsligheten på olika sätt (självrapporterad utsatthet för brott respektive polisanmäld brottslighet). Den registerbaserade statistiken över polisanmälda brott omfattar till exempel inte enbart brott mot privatpersoner, utan även brott mot privata företag och offentlig verksamhet (när det gäller till exempel fordonsbrott och bedrägerier). För vidare resonemang om jämförbarheten mellan NTU och den registerbaserade statistiken över polisanmälda brott, se NTU 2013 – Teknisk rapport (Brå 2014).

⁴¹ Trakasserier ingår inte i figuren eftersom de per definition utgörs av en serie händelser.

NTU visar att drygt hälften av alla brott mot enskild person utgörs av upprepade brott mot en relativt liten andel personer. Kunskap om vilka grupper som är särskilt utsatta för upprepade brott är användbar exempelvis som underlag för riktade åtgärder inom rättsväsendet. Därför är det angeläget att studera dem som utsatts fyra eller fler gånger, i synnerhet om någon enskild grupp skulle vara särskilt utsatt. Resultaten visar dock att de grupper där en stor andel är upprepat utsatta är desamma som de grupper där en stor andel personer är utsatta generellt.

NTU visar att det främst är personer i åldersgruppen 20–24 år som utsätts för brott mot enskild person fyra gånger eller fler (se figur 3.6), därefter blir det mindre vanligt ju äldre åldersgrupper som studeras.

Figur 3.6 Utsatthet för brott mot enskild person fyra gånger eller fler 2012. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 3G)

Att ha utsatts för brott mot enskild person vid minst fyra tillfällen är också något vanligare bland kvinnor (1,7 %) än bland män (1,0 %). Andra grupper med något förhöjd utsatthet är inrikesfödda personer med minst en utrikesfödd förälder (2,7 %), ensamstående utan barn (2,3 %) samt boende i flerfamiljshus (2,0 %, se tabell 3G).

Yrkesrelaterad utsatthet

Det är relativt vanligt att brotten mot enskild person är *yrkesrelaterade*, det vill säga att man blivit utsatt med anledning av sitt yrke. Frågan ställs till dem som utsatts för hot, misshandel, personrån och trakasserier (däremot omfattas inte de som utsatts för bedrägerier eller sexualbrott). NTU visar att så är fallet i 26 procent av händelserna,⁴² men andelen händelser som är yrkesrelaterade varierar mellan brottstyperna. Högst andel återfinns bland dem som utsatts för hot (35 %) och misshandel (27 %). Därefter följer de som utsatts för trakasserier (16 %), medan det för personrån är 8 procent av händelserna som varit yrkesrelaterade.

Det innebär att cirka 1,7 procent av befolkningen i åldern 20 till 64 år (91 000 personer) har utsatts för hot inom ramen för sitt yrke. Motsvarande andel för misshandel är 0,5 procent (cirka 28 000 personer), för trakasserier är den 0,7 procent (cirka 36 000 personer) och för personrån är andelen 0,1 procent (cirka 5 000 personer).

⁴² Detta gäller enbart för personer i yrkesverksam ålder (20–64 år). Studeras hela befolkningen (16–79 år) är andelen yrkesrelaterade händelser 23 procent.

Bland dem som utsatts för misshandel är det enligt NTU 2013 ungefär lika vanligt för kvinnor som för män att sätta händelsen i samband med sin yrkesutövning (24 % respektive 29 %). Det är en förändring jämfört med tidigare år, då resultaten tidigare visat att kvinnor betydligt oftare än män satte händelsen i samband med sin yrkesutövning.

Misshandel

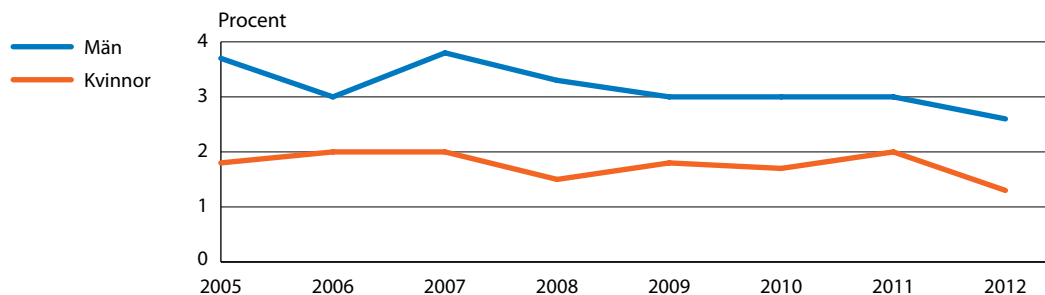
För att fånga omfattningen av utsatthet för misshandel ställs följande fråga i NTU:

*Slog, sparkade eller utsatte någon dig med avsikt för något annat fysiskt våld, så att du skadades eller så att det gjorde ont, under förra året (2012)?*⁴³

Som svar på frågan uppger 1,9 procent att de utsattes för misshandel under 2012, vilket motsvarar cirka 142 000 personer i befolkningen (16–79 år). Andelen var relativt oförändrad mellan 2008 och 2011, men sjönk 2012 till 1,9 procent. Cirka 0,4 procent (eller 30 000 i befolkningen) uppger att misshandeln var så allvarlig att den ledde till besök hos läkare, sjuksköterska eller tandläkare. Det är en nivå som varit relativt stabil alltsedan mätningarna inleddes 2005. Antalet händelser av misshandel kan utifrån undersökningen skattas till 397 000 under 2012, varav cirka 73 000 kan betraktas som allvarliga (se tabell 3.1).

De flesta som utsatts för misshandel (64 %) uppger att det handlar om en enskild händelse under året. Knappt var tredje person (31 %) uppger att de utsatts för mellan två och nio brott, och en liten andel (5 %) uppger att de utsatts för tio eller fler misshandelsbrott under 2012.

Figur 3.7 Utsatta för misshandel 2005–2012. Andel för respektive kön (Tabell 3B)

Kön och ålder

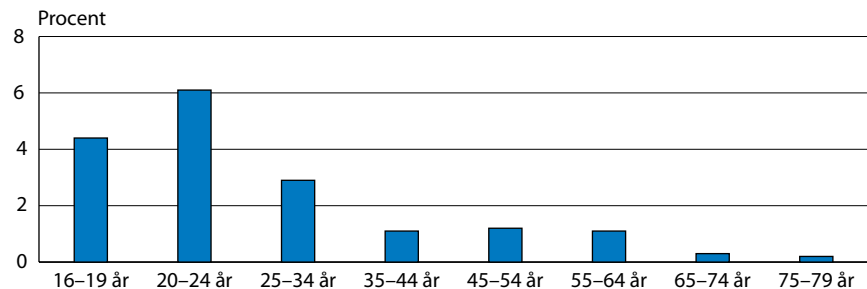
Vid samtliga mättillfällen har män oftare än kvinnor uppgett att de utsatts för misshandelsbrott, vid årets mätning var det 2,6 procent av männen och 1,3 procent av kvinnorna. Skillnaden minskade något mellan 2009 och 2011, men i årets undersökning hade den ökat 0,3 procentenheter jämfört med 2011 (se figur 3.7). Även när det gäller *allvarlig misshandel* är män mer utsatta än kvinnor (0,6 % av männen jämfört med 0,2 % av kvinnorna, se tabell 3B).

⁴³ Misshandel i samband med personrån inkluderas inte här, utan redovisas enbart som personrån.

Bland dem som misshandlats är utsatthet för upprepad misshandel vanligare bland kvinnor än bland män. Men eftersom utsatthet för misshandel generellt sett är vanligare bland män är det ändå fler män än kvinnor totalt sett som uppger att de är upprepat utsatta för misshandel (0,8 % jämfört med 0,5 % om man ser till hela befolkningen). I detta sammanhang är det dock viktigt att understryka att kvinnors utsatthet för misshandel sannolikt underskattas i högre grad än männens, eftersom kvinnor oftare utsätts av närstående, vilket är en omständighet som enligt tidigare studier bidrar till underrapportering (Brå 2001b).

Skillnaderna mellan åldersgrupperna är mycket stora, vilket visas i figur 3.8. I likhet med resultaten från föregående år är det i åldersgruppen 20–24 år som högst andel uppger att de utsatts för misshandel. Därefter är andelen i princip lägre ju äldre åldersgrupp som studeras. Personer i åldersgruppen 20–24 år uppger dubbelt så ofta som de i åldersgruppen 25–34 år att de blivit misshandlade (6,1 % jämfört med 2,9 %) och ungefär tre gånger så ofta som personer i spannet 35–64 år (1,1–1,2 %). Lägst är andelen utsatta i de äldsta åldersgrupperna, 65–74 år (0,3 %) och 75–79 år (0,2 %). Den grupp som i särskilt stor utsträckning uppger att de utsatts för misshandel är unga män 16–24 år, där 7,1 procent uppger utsatthet för misshandel 2012 (se tabell 3B).

Figur 3.8 Utsatta för misshandel 2012. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 3B)

Andra grupper utsatthet för misshandel

Precis som för de flesta andra brott mot enskild person uppger de med högst förgymnasial utbildning att de har utsatts för misshandel under 2012 i större utsträckning (2,6 %) än de med gymnasie- eller högskoleutbildning (1,3–2,0 %, se tabell 3B). Det finns dock anledning att anta att den högre utsattheten bland personer med lägre utbildningsnivå framför allt beror på att den gruppen till stor del består av yngre personer i undersökningen, en grupp där andelen brottsutsatta är hög.⁴⁴

Även ensamstående med barn har utsatts för misshandel i större utsträckning än ensamstående utan barn och sammanboende med eller utan barn. Boende i flerfamiljshus har utsatts för misshandel i större utsträckning än boende i småhus.

⁴⁴ Särskilda statistiska analyser som gjordes i NTU 2011 visar att när man rensar bort de andra bakgrundsfaktorernas effekt så försvinner skillnaden i utsatthet för brott mellan grupper med olika utbildningsnivå (Brå 2012). Analyserna gällde dock den sammanslagna kategorin brott mot enskild person och inte specifikt misshandel.

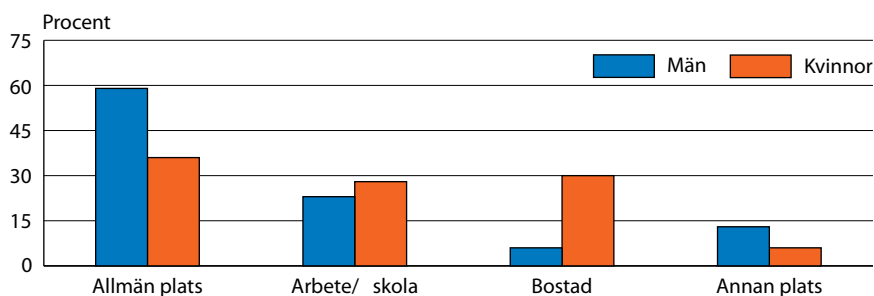
Personer som är födda i Sverige med minst en inrikesfödd förälder är utsatta för misshandel i mindre utsträckning (1,7 %) än både personer som är födda i Sverige med två utrikesfödda föräldrar (2,2 %) och utrikesfödda personer (2,7 %). Det syns inga tydliga skillnader i utsatthet beroende på om man bor i storstad, andra större städer eller på landsbygden. Om man studerar utsatthet för allvarlig misshandel är mönstren likartade, men här kan man notera en något högre utsatthet för dem som bor i storstäder (0,6 %) jämfört med dem som bor i andra större städer, i småstäder eller på landsbygden (0,3–0,4 %).

Omständigheter kring misshandel

Den typ av brottsplats som är vanligast vid misshandel är allmän plats (se tabell 3C). Därefter följer arbetet/skolan. Minst vanligt är att ett misshandelsbrott har ägt rum i den utsattas, gärningspersonens eller i någon annans bostad, alternativt på någon annan plats. Skillnaderna är dock stora mellan könen, vilket framgår i figur 3.9.

Kvinnor uppger i betydligt högre grad än män att de utsatts för misshandel i en bostad (30 % jämfört med 6 %). När män utsatts för misshandel är brottsplatsen en allmän plats i drygt hälften av fallen (59 %), medan motsvarande andel för kvinnorna är drygt en tredjedel (36 %). Att ha utsatts för misshandel på arbetsplatsen är ungefär lika vanligt för kvinnor (23 %) som för män (28 %).

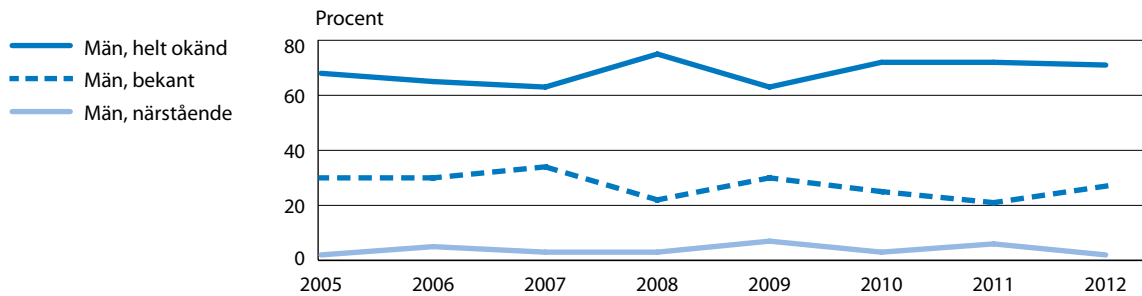
Figur 3.9 Typ av brottsplats för misshandel 2012. Andel för respektive plats av det totala antalet rapporterade händelser. Särredovisning efter kön. (Tabell 3C)

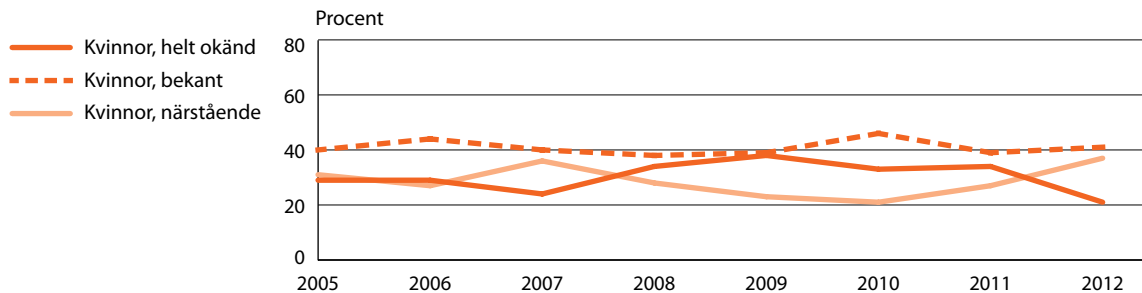
I drygt hälften av misshandelsbrotten (57 %) uppger de som utsatts att gärningspersonen var helt okänd. I knappt en tredjedel av fallen (31 %) uppges gärningspersonen ha varit en bekant och i 12 procent av fallen en närstående person (se tabell 3D). Fördelningen ser dock olika ut för kvinnor och för män (se figur 3.10 och 3.11). För utsatta kvinnor är det vanligast att gärningspersonen är en bekant (41 %), medan männen i en majoritet av fallen uppger att gärningspersonen var helt okänd (71 %). Att gärningspersonen var en närstående gäller för kvinnor i drygt en tredjedel av händelserna (37 %), medan motsvarande andel för män endast är 2 procent. Dessa resultat bekräftar alltså uppfattningen att män i regel inte utsätts för misshandel av någon närstående eller i hemmet, medan misshandel mot kvinnor oftare sker i det privata eller i arbetslivet.

Andelen händelser där kvinnor utsatts för misshandel av närstående har ökat sedan 2010, medan andelen händelser där kvinnor utsatts för misshandel av en helt okänd gärningsperson har minskat sedan 2011. Det är dock svårt att urskilja några tydliga trender över en längre tid, för såväl män som för kvinnor.

Figur 3.10 Relation till gärningspersonen vid misshandel 2005–2012. Andel för respektive relationsform av det totala antalet rapporterade händelser. Särredovisning för män. (Tabell 3D)

Figur 3.11 Relation till gärningspersonen vid misshandel 2005–2012. Andel för respektive relationsform av det totala antalet rapporterade händelser. Särredovisning för kvinnor. (Tabell 3D)

Förekomst av *alkohol och droger* är vanligt vid misshandel. I nära sex misshandelsfall av tio (58 %) hade de utsatta intrycket att gärningspersonen var påverkad av alkohol eller droger, och i vart tredje fall (33 %) uppgav de utsatta att de själva var påverkade av alkohol vid tillfället.⁴⁵ Det är en stor skillnad mellan män och kvinnor i frågan om gärningspersonen uppges ha varit alkohol- eller drogpåverkad. I ungefär sju av tio (68 %) fall där en man blivit misshandlad uppgavs att gärningspersonen var påverkad av alkohol eller droger. Motsvarande andel för misshandel mot kvinnor var 35 procent. Även i frågan om de utsatta själva var påverkade av alkohol vid misshandelstillfället, var det stora skillnader mellan män och kvinnor (38 % jämfört med 21 %). Denna skillnad hänger delvis samman med att misshandel mot män ofta sker i samband med nöjeslivet medan misshandel mot kvinnor oftare sker på arbetsplatsen eller i hemmet.

⁴⁵ I NTU efterfrågas gärningspersonens påverkan av alkohol eller droger, men för den utsatta personen efterfrågas enbart påverkan av alkohol.

Hot

För att belysa omfattningen av utsatthet för hot ställs följande fråga i NTU:

*Blev du under förra året (2012) hotad på ett sådant sätt, att du blev rädd?*⁴⁶

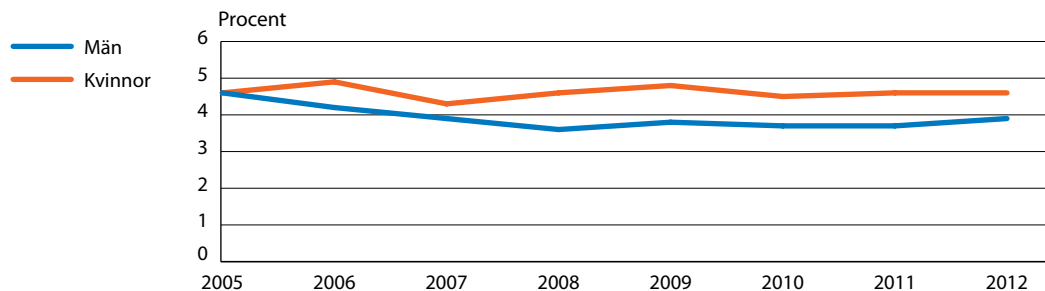
Som svar på frågan uppger 4,2 procent att de utsattes för hot under 2012, vilket motsvarar cirka 310 000 personer i befolkningen (16–79 år). De flesta av de utsatta uppger att det rörde sig om endast en händelse under 2012. Det finns dock ett fåtal personer med mycket hög grad av upprepad utsatthet, exempelvis har 5 procent av de hotade utsatts för tio hot eller fler. Därför blir det skattade antalet händelser drygt dubbelt så stort som antalet utsatta personer, nämligen 734 000 (se tabell 3.1).

Kön och ålder

Kvinnor uppger att de utsatts för hot något oftare än män (4,6 % jämfört med 3,9 %), en skillnad som noterats sedan 2006 (se figur 3.12).

Utsattheten för hot är störst i de yngsta åldersgrupperna, och ju äldre åldersgrupp som studeras, desto lägre är utsattheten (se figur 3.13). Personer i åldersgruppen 20–24 år uppger utsatthet nästan sex gånger så ofta som i åldersgruppen 75–79 år (7,8 % jämfört med 1,4 %). Även när hänsyn tas till kön är fördelningen mellan åldersgrupperna likartad (se tabell 3B).

Figur 3.12 Utsatta för hot 2005–2012. Andel för respektive kön. (Tabell 3B)

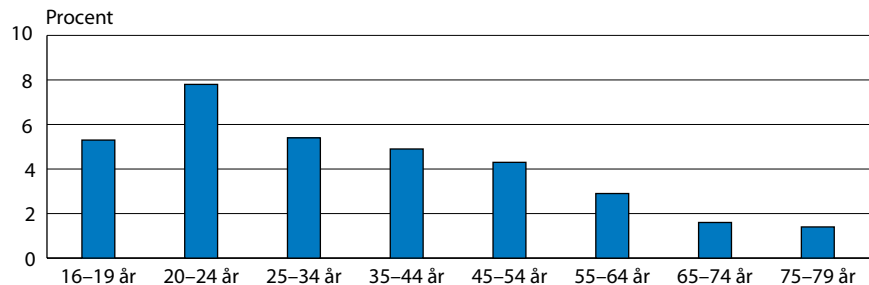
Andra grupper utsatthet för hot

Det finns även skillnader mellan andra grupper i befolkningen när det gäller utsatthet för hot (se tabell 3B). Ensamstående uppger att de blivit utsatta ungefär dubbelt så ofta som sammanboende (6,0–6,1 % jämfört med 2,9–3,3 %). Det är också vanligare för boende i flerfamiljshus (5,5 %) än för boende i småhus (3,2 %) att utsättas för hot. Boende i storstadsregioner uppger utsatthet i större utsträckning (4,9 %) än personer som bor i mindre städer eller på landsbygden (3,6–3,9 %). Andelen utsatta för hot är också högre bland utrikesfödda personer (5,1 %)

⁴⁶ Hot i samband med personrån, misshandel eller sexualbrott inkluderas inte här, utan redovisas endast som någon av dessa brottstyper.

och inrikesfödda med utrikesfödda föräldrar (4,9 %) än bland personer som är födda i Sverige med minst en inrikesfödd förälder (4,0 %). Ut-sattheten för hot är dessutom större bland personer med högst förgym-nasial utbildning (4,6 %) och bland dem med eftergymnasial utbildning (4,3 %) än bland personer med högst gymnasial utbildning (3,9 %).

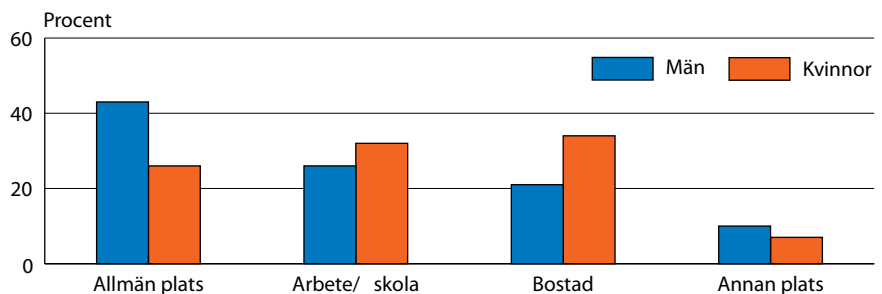
Figur 3.13 Utsatta för hot 2012. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 3B)

Omständigheter kring hot

Den vanligaste *typen av brottsplats* vid hot är allmän plats (34 %, se tabell 3C). Nästan lika många hot uppges ha ägt rum på arbetsplatsen eller i skolan (29 %), eller i en bostad (28 %).

Figur 3.14 Typ av brottsplats för hot 2012. Andel för respektive plats av det totala antalet rapporterade händelser. Särredovisning efter kön. (Tabell 3C)

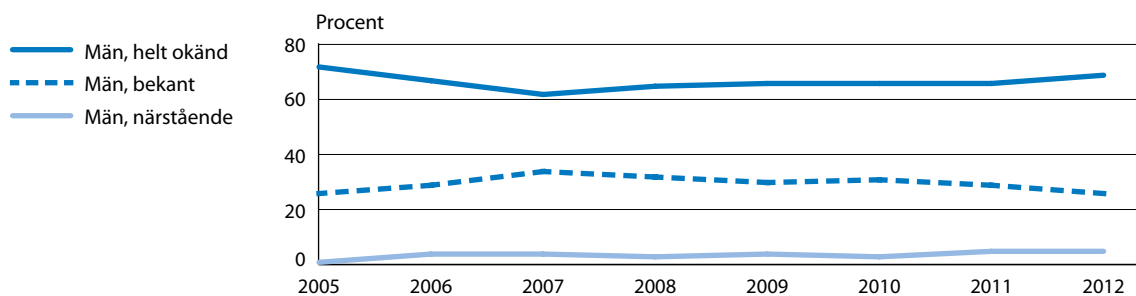

Hot på allmän plats drabbar män (43 %) i större utsträckning än kvin-nor (26 %). Däremot är det vanligare för kvinnor (34 %) än för män (21 %) att bli hotade i en bostad. Detsamma gäller på arbetsplatsen eller i skolan, där 32 procent av kvinnorna utsätts för hot, jämfört med 26 procent av männen (se figur 3.14). Resultaten indikerar samtidigt att andelen hot mot kvinnor i bostad har ökat sedan mätningarna inleddes 2005.

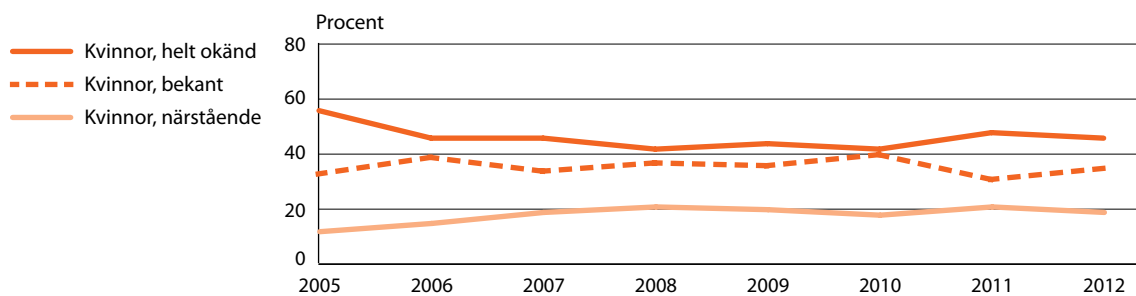
Vid drygt hälften av hottillfällena uppges gärningspersonen vara helt okänd för den utsatta personen (se figur 3.15 och 3.16 och tabell 3D). Kvinnor uppges i betydligt större utsträckning än män att de har utsatts för hot av en närstående (19 % jämfört med 5 %). Kvinnor uppges också något oftare än män att gärningspersonen var bekant (35 % jämfört med 26 %), medan män oftare än kvinnor utsätts för hot från

en helt okänd person (69 % jämfört med 46 %). Figur 3.15 och 3.16 visar att dessa olika typer av relation till gärningspersonen förhållit sig relativt konstant till varandra över tid. Bland både män och kvinnor har det ända sedan undersökningen inleddes varit vanligast att gärningspersonen är helt okänd. Likaså har det vid samtliga undersökningstillfällen varit minst vanligt att gärningspersonen är närstående.

Figur 3.15 Relation till gärningspersonen vid hot 2005–2012. Andel för respektive relationsform av det totala antalet rapporterade händelser. Särredovisning för män. (Tabell 3D)

Figur 3.16 Relation till gärningspersonen vid hot 2005–2012. Andel för respektive relationsform av det totala antalet rapporterade händelser. Särredovisning för kvinnor. (Tabell 3D)

Vad beträffar förekomsten av *alkohol eller droger* i samband med hot, bedömer de utsatta att gärningspersonen i nära hälften av fallen (45 %) var påverkad av någotdera. I 12 procent av händelserna säger sig den utsatta personen själv ha varit påverkad av alkohol.⁴⁷ Liksom vid misshandel, är det vid hot stor skillnad mellan män och kvinnor när det gäller förekomst av alkohol och droger. Män uppger oftare än kvinnor (54 % jämfört med 37 % av händelserna) att gärningspersonen var påverkad av alkohol eller droger, eller att de själva var påverkade av alkohol vid tillfället (21 % jämfört med 5 % av händelserna).

⁴⁷ I NTU efterfrågas gärningspersonens påverkan av alkohol eller droger, men för den utsatta personen efterfrågas enbart påverkan av alkohol.

Sexualbrott

En mycket känslig, men angelägen, brottstyp att undersöka är sexualbrott. I NTU ställs följande fråga:

Ofredade, tvingade eller angrep någon dig sexuellt under förra året (2012)? Det gäller både allvarliga och mindre allvarliga händelser, till exempel hemma, på jobbet, i skolan eller på någon allmän plats.

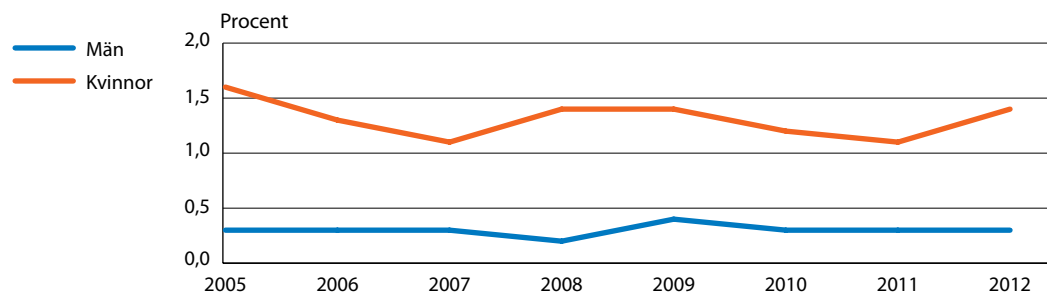
Av de tillfrågade uppger 0,8 procent att de utsattes för sexualbrott under 2012, vilket motsvarar ungefär 62 000 personer i befolkningen (16–79 år). Andelen utsatta för sexualbrott har varit relativt stabil över de åtta mätillfällena (se tabell 3A). Precis som vid hot och misshandel har de flesta personer som utsatts för sexualbrott under 2012 utsatts för en enstaka händelse, men det finns en mindre grupp som är upprepat utsatt. Antalet händelser uppgår uppskattningsvis till ungefär 223 000.

Det är viktigt att notera att sexualbrott innefattar ett brett spektrum av brott – allt från lindrigare händelser, som blottning, till mycket allvarliga händelser, som våldtäkt. Det är sannolikt att mönstren för dessa olika typer av sexualbrott skiljer sig åt när det gäller typen av brottsplats och relationen till gärningspersonen.

Kön och ålder

Betydligt fler kvinnor än män uppger att de utsatts för sexualbrott. Under 2012 blev 1,4 procent av kvinnorna och 0,3 procent av männen sexuellt tvingade, angripna eller ofredade. Skillnaden mellan män och kvinnor har varit relativt oförändrad sedan 2005 (se figur 3.17).

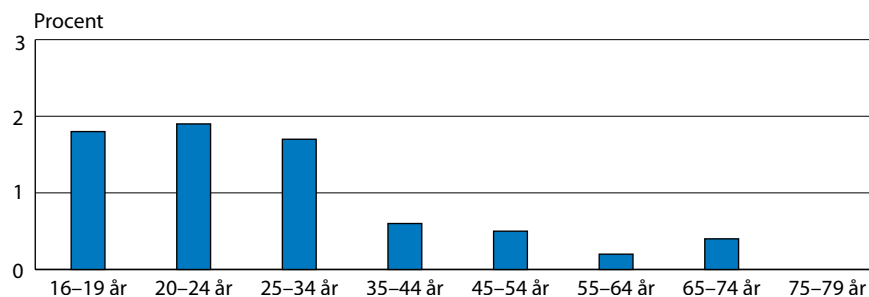
Figur 3.17 Utsatta för sexualbrott 2005–2012. Andel för respektive kön. (Tabell 3B)

Utsatthet för sexualbrott är vanligast i de tre yngsta åldersgrupperna (16–19 år, 20–24 år respektive 25–34 år), där andelen utsatta är mellan 1,7 och 1,9 procent (se figur 3.18).

För kvinnor skiljer sig utsattheten relativt kraftigt mellan åldersgrupperna (0,3–3,8 %), medan män uppger att de utsatts för sexualbrott i nästan samma (relativt låga) utsträckning (0,1–0,5 %), oavsett vilken åldersgrupp som studeras. Mest utsatta är kvinnor mellan 16 och 24 år; 3,8 procent uppger att de utsattes för sexualbrott 2012 (se tabell 3B).

Figur 3.18 Utsatta för sexualbrott 2012. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 3B)

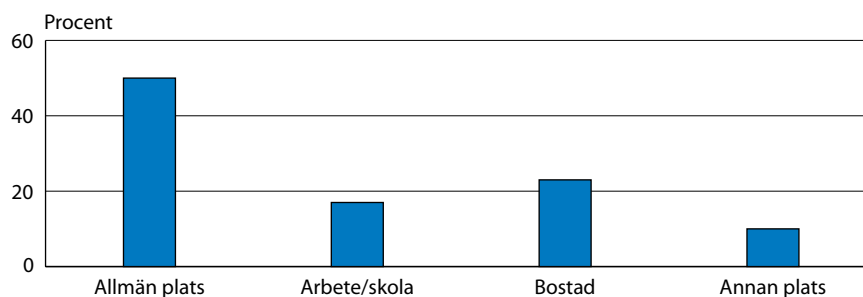
Andra grupper utsatthet för sexualbrott

Precis som för merparten av de andra brotten mot enskild person tycks utsatthet för sexualbrott vara vanligare i vissa grupper av befolkningen (se tabell 3B). I gruppen ensamstående personer med eller utan barn är det vanligare än i gruppen sammanboende personer med eller utan barn (1,4–1,9 % jämfört med 0,3–0,6 %). Personer boende i flerfamiljshus utsätts drygt tre gånger så ofta som personer boende i småhus (1,4 % jämfört med 0,4 %). Att utsättas för sexualbrott är även vanligare för boende i storstadsregioner (1,3 %) än för dem som bor i större städer (0,7 %) eller på landsbygden (0,5 %). Däremot visar resultaten inga större skillnader i utsatthet beroende på om man själv eller ens föräldrar är födda i Sverige eller ej.

Omständigheter kring sexualbrott

Hälften av sexualbrotten (50 %) har inträffat på allmän plats och knappt en fjärdedel (23 %) har inträffat i en bostad. Det är mindre vanligt att sexualbrotten inträffat på arbetsplatsen eller i skolan (17 %) eller på annan plats (10 %, se figur 3.19). Fördelningen av brottsplatser för sexualbrott har varierat en del över åren, men det finns ingen tydlig trend över tid (se tabell 3C).

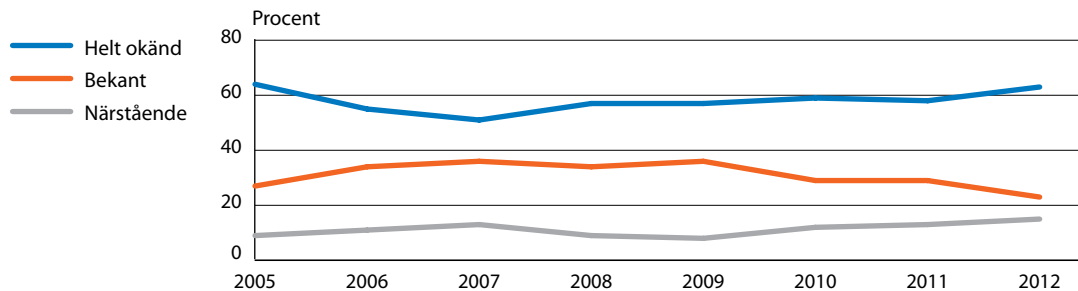
Figur 3.19 Typ av brottsplats för sexualbrott 2012. Andel för respektive plats av det totala antalet rapporterade händelser. (Tabell 3C)

I 63 procent av fallen var *gärningspersonen* helt okänd för den som utsattes, i 23 procent en bekant och i 15 procent en närstående person (se figur 3.20). Sedan 2009 syns en trend med en något lägre andel sexual-

brott där gärningspersonen var bekant, och en ökad andel händelser där gärningspersonen var antingen närstående eller helt okänd för den utsatta.

Figur 3.20 Relation till gärningspersonen vid sexualbrott 2012. Andel för respektive relationsform av det totala antalet rapporterade händelser. (Tabell 3D)

För att kunna ge en bättre bild av de händelser som NTU fångar upp, får de personer som uppger att de utsatts för sexualbrott svara på ett antal frågor om brottets *allvarlighetsgrad*. Ungefär en fjärdedel (24 %) av sexualbrotten beskrivs som en händelse där någon tvingade eller försökte tvinga den utsatta personen till någon sexuell handling genom att hota, hålla fast eller göra illa på något sätt, vilket är något färre än tidigare år. I vart tionde fall (10 %) uppges att de utsatta blivit sexuellt utnyttjade i situationer där de inte kunde försvara sig, exempelvis sov eller var alkohol- eller drogpåverkade. Ungefär vart sjätte fall (16 %) beskrivs av de utsatta som en *våldtäkt*. Det skulle innebära att det skatade antalet våldtäkter i befolkningen uppgår till drygt 36 000 händelser under 2012. Här bör noteras att det kan vara svårt för en person att tolka huruvida en händelse juridiskt sett ska bedömas som sexuellt tvång eller våldtäkt. Det innebär att de våldtäktshändelser som rapporterats i NTU i juridisk mening kan vara lindrigare sexualbrott, som sexuellt tvång, eller vice versa. Man bör också vara medveten om att det, precis som för hot- och misshandelsbrott, finns anledning att tro att händelser där personer utsatts för sexualbrott av en närstående person, troligen ofta i hemmet, är underrepresenterade i undersökningen. Den typen av utsatthet kan upplevas som särskilt känslig och är därmed svår att fånga upp i en frågeundersökning.⁴⁸

Personrån

I NTU ställs följande fråga för att undersöka hur många i befolkningen (16–79 år) som utsattes för personrån 2012:

Rånade eller försökte någon råna dig genom att använda hot eller våld under förra året (2012)?

⁴⁸ En indikation på detta kan fås genom övergripande jämförelser med resultaten i frågeundersökningen Slagen Dam (Lundgren m.fl. 2001). Där har andelen händelser av sexuellt våld som drabbar kvinnor i betydligt större utsträckning inträffat i hemmet än vad som uppges i NTU. Det bör dock nämnas att den undersökningens utförande skiljer sig från NTU.

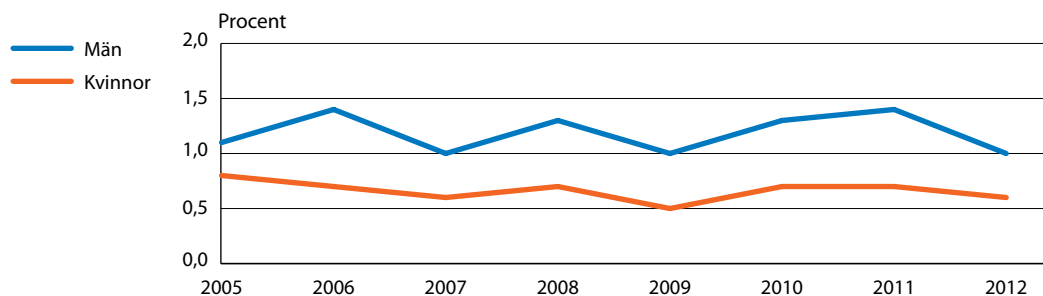
Enligt svaren i undersökningen har 0,8 procent utsatts för personrån under 2012.⁴⁹ Det motsvarar ungefär 60 000 personer i befolkningen (16–79 år). Antalet skattade personrån är 80 000 (se tabell 3.1). Förhållandet mellan antalet utsatta personer och det skattade antalet händelser styrs av hur vanligt det är med upprepad utsatthet. Upprepad utsatthet för personrån är relativt ovanligt. De flesta (85 %) av dem som uppger utsatthet för personrån under 2012 utsattes för ett sådant brott en gång under året.

Kön och ålder

Män uppger oftare än kvinnor att de utsatts för personrån (se figur 3.21). Sammantaget uppger 1,0 procent av männen att de utsattes under 2012, medan motsvarande andel hos kvinnorna är 0,6 procent. Skillnaden mellan män och kvinnor har varit relativt oförändrad sedan 2005.

Alltsedan mätningarna inleddes har män i åldern 16–24 år varit den mest utsatta gruppen. Andelen utsatta har varierat mellan 3,0 och 4,3 procent, medan utsattheten för kvinnor i samma åldersgrupp har varierat mellan 1,0 och 1,4 procent. Årets mätning visar dock att männen och kvinnorna i åldersgruppen 16–24 år utsattes i ungefär lika stor utsträckning (1,4 % respektive 1,3 %).

Figur 3.21 Utsatta för personrån 2005–2012. Andel för respektive kön. (Tabell 3A)

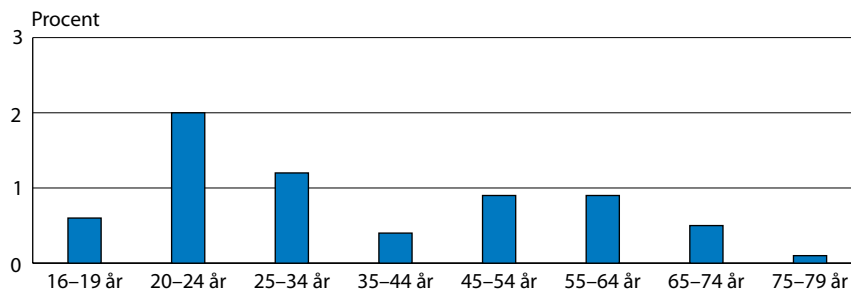

Personrån betraktas ofta som ett brott som främst unga utsatts för och begår, och resultaten i NTU bekräftar den bilden. Sedan 2007 har personer i åldersgruppen 20–24 år uppgett utsatthet för personrån i störst utsträckning. År 2012 låg utsattheten i denna grupp på 2,0 procent (se figur 3.22). De utsatta uppger dessutom i drygt en tredjedel av fallen (36 %) att de antingen vet att eller bedömer att gärningspersonen var 24 år eller yngre.⁵⁰

⁴⁹ Personrån kan vara en brottstyp där utsatta har särskilt svårt att avgöra om händelsen verkligen var ett rån i lagens mening eller om det egentligen rörde sig om någon annan typ av brott. Det kan bero på i vilken grad det förekommit våld eller hot om våld i direkt anslutning till stölden. Den sortens felkällor ska beaktas när man skattar nivåer av utsatthet, men bör inte på ett avgörande sätt påverka möjligheten att studera utvecklingen för den här typen av brott.

⁵⁰ Även i de fall där de rånade inte trott att gärningspersonen var en ungdom (24 år eller yngre) har de ändå bedömt att gärningspersonen var relativt ung. I drygt åtta fall av tio (76 %) gör den utsatta personen bedömningen att gärningspersonen var under 35 år.

Figur 3.22 Utsatta för personrån 2012. Särredovisning efter ålder. Andel för respektive grupp i befolkningen. (Tabell 3B)

Andra grupper utsatthet för personrån

I resultaten framgår skillnader i utsatthet för personrån vad gäller både utbildningsnivå och familje- och boendeförhållanden (se tabell 3B). Utsatthet för personrån är vanligare bland utrikesfödda personer (1,3 %) än bland inrikesfödda med två utrikesfödda föräldrar (0,7 %) respektive inrikesfödda med minst en inrikesfödd förälder (0,8 %). I likhet med tidigare år utsätts personer med högst förgymnasial utbildning (1,2 %) i större utsträckning än personer med högst gymnasial utbildning (0,9 %) och personer med eftergymnasial utbildning (0,4 %). Det finns dock anledning att anta att den högre utsattheten bland personer med lägre utbildningsnivå framför allt beror på att den gruppen till stor del består av yngre personerna i undersökningen, en grupp där andelen brottsutsatta är hög.⁵¹

Utsattheten är också större bland boende i flerfamiljshus (1,2 %) än bland boende i småhus (0,5 %). Boende i storstadsregioner uppger högre nivåer av utsatthet (1,3 %) än boende i större och mindre städer eller på landsbygden (0,5–0,6 %). Enligt den senaste mätningen är utsattheten för personrån större bland ensamstående, såväl med barn (1,1 %) som utan barn (1,3 %), än bland sammanboende, såväl med barn (0,5 %) som utan barn (0,7 %).

Omständigheter kring personrån

Personrånens allvarlighetsgrad kan bedömas utifrån olika aspekter, till exempel huruvida det förekommer våld i samband med rånet. I 26 procent av fallen 2012 uppger de utsatta att de blev slagna, sparkade eller utsatta för annat fysiskt våld i samband med rånet, vilket är i linje med 2011 års resultat (28 %). Ett annat mått på allvarlighetsgrad är huruvida det förekommer kniv, skjutvapen eller något annat tillhygge vid personrån. I drygt en fjärdedel (28 %) av fallen uppger de utsatta att det förekom vapen eller andra tillhyggen, vilket är en minskning med 12 procentenheter jämfört med 2011. Det handlar dock om relativt få händelser, varför andelen kan variera kraftigt mellan olika år.

⁵¹ Särskilda statistiska analyser som gjordes i NTU 2011 visar att när man rensar bort de andra bakgrundsfaktornas effekt så försvinner skillnaden i utsatthet för brott mellan grupper med olika utbildningsnivå (Brå 2012). Analyserna gällde dock den sammanslagna kategorin brott mot enskild person och inte specifikt personrån.

När det gäller brottsplats uppges de flesta personrån ha ägt rum på allmän plats (76 %). Beträffande relationen till gärningspersonen uppges de flesta personrån ha utförts av en helt okänd person (83 %).

Bedrägerier

Bedrägeri är en brottstyp som drabbar inte bara privatpersoner, utan också exempelvis företag och myndigheter. I NTU är det dock endast bedrägeri mot privatpersoner som berörs. För att utreda omfattningen av den typen av bedrägerier ställs följande fråga i NTU:

Blev du som privatperson på ett brottsligt sätt lurad på pengar eller andra värdesaker under förra året (2012)?

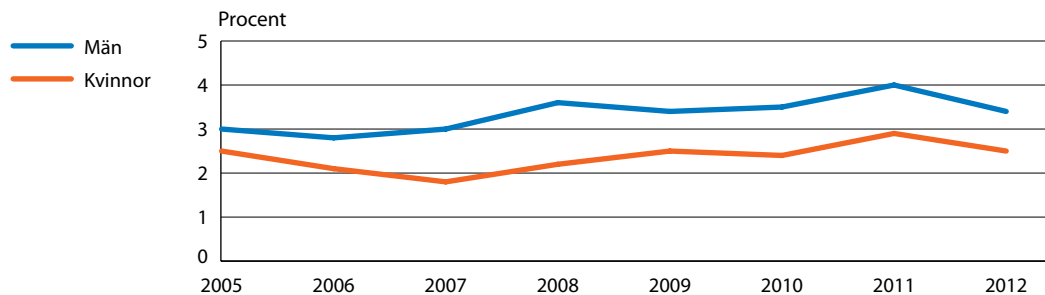
Som svar på frågan uppger 3,0 procent, vilket motsvarar ungefär 219 000 personer i befolkningen (16–79 år), att de utsatts för den här typen av bedrägeri under 2012. Antalet händelser i befolkningen uppgår till cirka 323 000 (se tabell 3.1).⁵²

Andelen utsatta för bedrägeri är något lägre jämfört med förra året (se tabell 3A). De flesta som utsatts för bedrägeri under 2012 (84 %) uppger att det rör sig om en enstaka händelse.

Kön och ålder

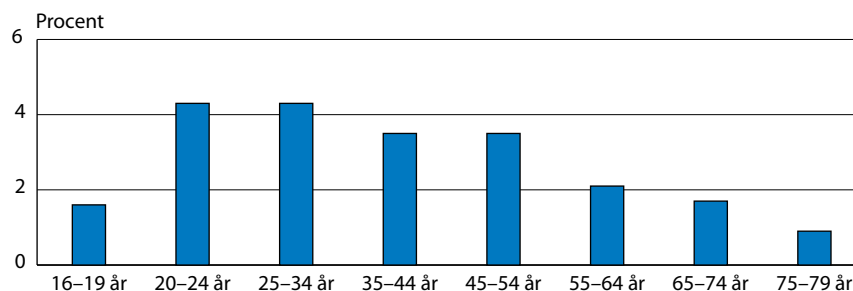
En större andel män än kvinnor uppger att de blivit utsatta för bedrägeri under 2012 (3,4 respektive 2,5 %, se figur 3.23). Skillnaden mellan män och kvinnor är ungefär lika stor som tidigare år. Utsatthet för bedrägerier är vanligast i åldersgrupperna 20–24 och 25–34 år, vilket visas i figur 3.24.

Figur 3.23 Utsatta för bedrägeri 2005–2012. Andel för respektive kön. (Tabell 3B)

⁵² Bedrägeri är en brottstyp som kan vara svår att fånga upp i frågeundersökningar, bland annat för att man kan ha utsatts utan att själv veta om det. Det kan påverka utfallet i undersökningen och bör beaktas när resultaten tolkas.

Figur 3.24 Utsatta för bedrägeri 2012. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 3B)

Andra grupper utsatthet för bedrägerier

Utrikesfödda har under de flesta år sedan undersökningen startade varit den grupp som utsatts för bedrägerier i störst utsträckning (4,9 % vid den senaste mätningen). Därtill är det vanligare att utsättas för bedrägeri för personer som är födda i Sverige med två utrikesfödda föräldrar (4,3 %) än för inrikesfödda med minst en inrikesfödd förälder (2,5 %, se tabell 3B). Ensamstående personer utsätts för bedrägeri i större utsträckning (3,9 % både för dem med respektive utan barn) än sammanboende (2,3–2,4 %).

Det är även vanligare med utsatthet för bedrägeri bland boende i flerfamiljshus (3,5 %) än bland boende i småhus (2,5 %) och för boende i storstadsregioner (3,5 %) än för boende i andra större städer (2,8 %), i småstäder och på landsbygden (2,5 %).

Omständigheter kring bedrägerier

Ett mått på *allvarlighetsgrad* när det gäller bedrägeri är värdet på det man blivit lurad på. Att som privatperson bli lurad på 100 000 kronor eller mer är ovanligt, men det förekommer i cirka 6 procent av fallen. Det vanligaste är att bli lurad på 2 000–9 999 kronor, vilket de utsatta uppger för 35 procent av bedrägeribrotten. Att bli lurad på 500–1 999 kronor förekommer i 20 procent av fallen. Det är lika vanligt att bli lurad på en summa som understiger 500 kronor.

Det finns en mängd olika *tillvägagångssätt* för att lura till sig pengar eller värdesaker från privatpersoner. NTU ger inte en komplett bild av vilka metoder som används men belyser ett par av de mest uppmärksammade. Ofta handlar det om någon form av bedrägeri via internet (32 % av fallen). I cirka en fjärdedel (26 %) av fallen handlar det om bank- eller kontokortsbedrägerier, vilka exempelvis kan ske genom så kallad skimming.⁵³ Resultaten är i linje med föregående års undersökning.

Trakasserier

Trakasserier definieras i NTU som en serie av mer eller mindre allvarliga händelser. Var och en av händelserna behöver inte vara kriminaliserade och klassificeras inte nödvändigtvis som egna brott juridiskt sett.

⁵³ Vardaglig benämning på en form av kreditkortsbedrägeri där någon olovligen använder en speciell avläsare för att kopiera innehållet i magnetremsan på ett kreditkort.

I de fall den sammanlagda serien av händelser är brottslig kan den dock antas hamna under brottsrubriceringar så som grov kvinnofridskränkning, ofredande eller hemfridsbrott.

För att undersöka hur många som upplever sig ha varit utsatta för trakasserier ställs följande fråga i NTU:

Trakasserier skiljer sig här från de andra brottstyperna i NTU genom att en serie av händelser, i stället för en enstaka händelse, räknas som ett brott.

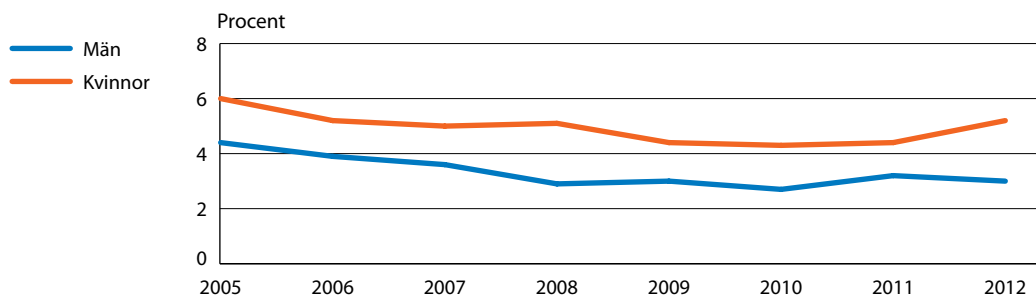
Trakasserier kan vara att vid upprepade tillfällen t.ex. bli förföljd eller få oönskade besök, telefonsamtal, meddelanden och liknande. Blev du trakasserad vid flera tillfällen under förra året (2012)?

Som svar på frågan uppger 4,1 procent, vilket motsvarar cirka 299 000 personer i befolkningen (16–79 år), att de utsatts för trakasserier under 2012. Utsatthet för trakasserier minskade mellan 2005 och 2010, men ökade något 2011 och 2012 (se tabell 3.1 ovan).⁵⁴

Kön och ålder

Kvinnor uppger i större utsträckning än män att de varit utsatta för trakasserier (5,2 % jämfört med 3,0 %), en skillnad som är genomgående sedan 2005 (se figur 3.25).

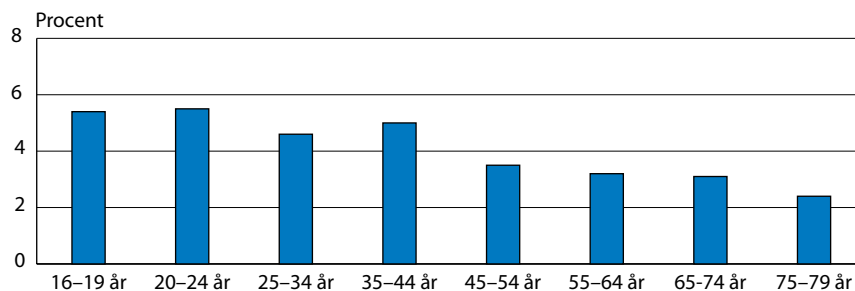
Figur 3.25 Utsatta för trakasserier 2005–2012. Andel för respektive kön. (Tabell 3B)

Över tid har det varit unga personer, 16–19 år respektive 20–24 år som i högst grad uppgett utsatthet för trakasserier, medan utsattheten varit lägre bland medelålders och äldre personer. Även 2012 är detta fallet, men skillnaden mellan de yngsta åldersgrupperna och åldersgrupperna 25–34 år respektive 35–44 år är mindre i år jämfört med tidigare mätningar (se figur 3.26). Skillnaderna i utsatthet mellan åldersgrupperna är i paritet med de åldersskillnader som finns för exempelvis hot och sexualbrott. Utsattheten är särskilt stor bland unga kvinnor; 8,1 procent av kvinnorna i åldern 16–24 år uppger att de utsattes för trakasserier 2012. Lägst andel utsatta under samma period återfinns bland män i åldern 45–64 år respektive 65–79 år, där 2,6 procent uppger att de har utsatts för trakasserier (se tabell 3B).

⁵⁴ Här bör noteras att frågan om utsatthet för trakasserier omformulerats något mellan det första och det andra mättillfället, vilket kan ha bidragit till minskningen av andelen utsatta mellan 2005 och 2006. I NTU 2006 ställdes frågan på detta sätt: Trakasserier kan vara att vid upprepade tillfällen t.ex. bli förföljd eller få oönskade besök, telefonsamtal, meddelanden och liknande. Blev du trakasserad under förra året (2005)? Sedan NTU 2007 ingår frasen "vid flera tillfällen". Den nya formuleringen kan framstå som överflödigt, men erfarenheterna från datainsamlingen 2006 visade på behovet att ytterligare förtydliga att trakasserier utgörs av en serie händelser.

Figur 3.26 Utsatta för trakasserier 2012. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 3B)

Andra grupper utsatthet för trakasserier

I likhet med situationen för flertalet andra brott mot enskild person, är trakasserier vanligare bland personer med högst förgymnasial utbildning (4,8 %), ensamstående personer (5,6–6,2 %) och boende i flerfamiljshus (4,9 %) än i övriga grupper i befolkningen (se tabell 3B). Det finns dock anledning att anta att den högre utsattheten bland personer med lägre utbildningsnivå framför allt beror på att den gruppen till stor del består av de yngre personerna i undersökningen, en grupp där andelen brottsutsatta är hög.⁵⁵ Det är också vanligare att personer som är utrikesfödda eller som har två utrikesfödda föräldrar utsätts för trakasserier (5,9–6,1 %) jämfört med personer som är födda i Sverige med minst en inrikesfödd förälder (3,6 %). Personer boende i storstadsregioner uppger utsatthet för trakasserier i något större utsträckning än personer boende i större städer eller på landsbygden (4,5 % jämfört med 3,7–3,9 %).

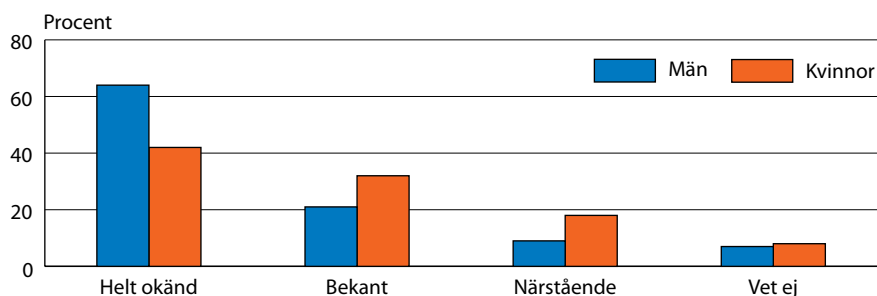
Omständigheter kring trakasserier

Det vanligaste vid trakasserier är att gärningspersonen är en helt okänd person (50 %), det vill säga en person som den utsatta personen inte känner sedan tidigare. Drygt var fjärde person uppger att gärningspersonen är bekant (28 %), och ungefär var sjunde utsatt (14 %) uppger att det rör sig om en närstående person (se tabell 3D), medan 8 procent uppger att de inte har någon uppfattning om vem vem gärningspersonen är.⁵⁶ Relationen till gärningspersonen skiljer sig något åt mellan kvinnor och män. Bland både män och kvinnor som utsatts för trakasserier 2012 är det vanligaste svaret att gärningspersonen är en helt okänd person eller en bekant (se figur 3.27). Däremot uppger kvinnor betydligt oftare än män att gärningspersonen är en närstående person.

⁵⁵ Särskilda statistiska analyser som gjordes i NTU 2011 visar att när man rensar bort de andra bakgrundsfaktorernas effekt så försvinner skillnaden i utsatthet för brott mellan grupper med olika utbildningsnivå (Brå 2012). Analyserna gällde dock den sammanslagna kategorin brott mot enskild person och inte trakasserier specifikt.

⁵⁶ Här bör uppmärksammas att svarsalternativet "vet ej" ingår i redovisningen och att en förhållandevis stor andel av de tillfrågade har angett det svarsalternativet. Eftersom trakasserier kan ha skett exempelvis genom telefon eller e-post är det fullt möjligt att man kan vara utsatt utan att ha en uppfattning om vem gärningspersonen är, och därigenom kan man inte bedöma om han eller hon är en närstående, bekant eller okänd person.

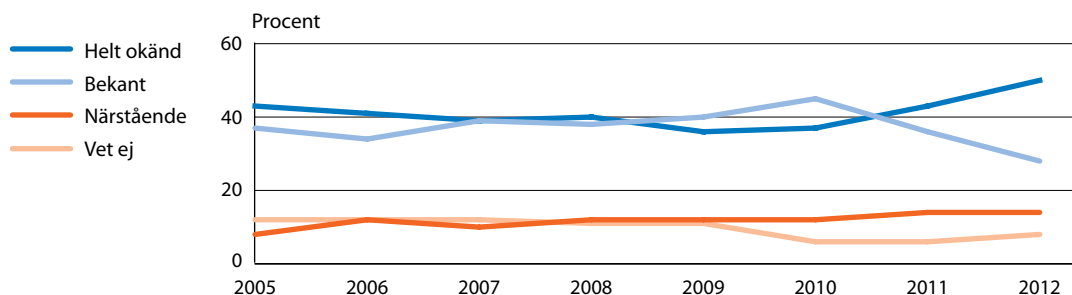
Figur 3.27 Relation till gärningspersonen vid trakasserier 2012. Andel för respektive relationsform av det totala antalet utsatta personer. Särredovisning efter kön. (Tabell 3D)

Andelen fall där man inte vet om gärningspersonen är känd eller okänd har minskat sedan 2005, samtidigt som andelen närstående gärningspersoner har ökat (se figur 3.28) men den utvecklingen tycks framförallt gälla trakasserier mot kvinnor (se tabell 3D).

Trakasserier kan vara mer eller mindre allvarliga. En indikator på allvarlighetsgrad kan vara hur händelserna upplevs av den som utsätts. I NTU frågas hur skrämmande den utsatta personen tycker att händelserna var. Var sjunde (12 %) svarar att händelserna var mycket skrämmande, 36 procent svarar att de var ganska skrämmande, medan övriga antingen upplever dem som inte särskilt (31 %) eller inte alls skrämmande (22 %).

Figur 3.28 Relation till gärningspersonen vid trakasserier 2005–2012. Andel för respektive relationsform av det totala antalet utsatta personer. Särredovisning efter kön. (Tabell 3D)

En annan indikator på allvarlighetsgrad, som också belyser omfattningen av utsattheten, är antalet rapporterade händelser.⁵⁷ Med händelser menas i detta avseende varje telefonsamtal, besök, brev, sms och så vidare som trakasserierna uppges ha omfattat. Nästan en tredjedel av de utsatta (29 %) uppger att det rörde sig om färre än fyra händelser. Något fler (34 %) uppger att det rörde sig om 4–10 händelser och nära en

⁵⁷ När det handlar om trakasserier kan det totala antalet händelser naturligtvis sträcka sig över en längre tidsperiod än bara ett år. I NTU fångas det totala antalet händelser in, men någon eller några av händelserna ska ha ägt rum under årets mätning för att brotten ska räknas med.

tredjedel (29 %) uppger att det rörde sig om 11–99 händelser. Nära en tiondel (8 %), vilket motsvarar ungefär 25 000 personer i befolkningen (16–79 år), uppger att trakasserierna omfattade ett mycket stort antal händelser (100 eller fler).

Egendomsbrott mot hushåll

Brottskategorin *egendomsbrott mot hushåll* omfattas i NTU av brottstyperna *bostadsinbrott, bilstöld, stöld ur eller från fordon* och *cykelstöld*. Gemensamt för dessa brottstyper är att egendomen ofta är eller uppfattas vara gemensam för de boende i hushållet. För samtliga nämnda brottstyper får de tillfrågade därför svara på frågor om utsatthet inom hela hushållet. Enligt NTU 2013 utsattes 9,2 procent av hushållen 2012 för något av de egendomsbrott som tas upp i undersökningen, vilket är en minskning jämfört med föregående år. Andelen som utsatts för egendomsbrott har sjunkit 3,4 procentenheter sedan 2006 (då andelen utsatta var 12,6 %, se tabell 3.2). Minskningen består framför allt av en sjunkande andel utsatta för stöld ur eller från fordon.

Tabell 3.2 Utsatthet bland hushåll i riket för olika typer av brott mot egendom 2006–2012 samt skattat antal händelser och andel polisanmälda händelser 2012.

	Andel utsatta hushåll i procent							Skattat antal	Skattat antal	Andel polisan-
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	utsatta hushåll	händelser i populationen	mälda händelser i procent
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2012	2012	2012
SAMTLIGA EGENDOMS- BROTT MOT HUSHÅLL ⁵⁸	12,6	11,7	11,2	11,0	10,0	10,4	9,2	375 000	460 000	51
Bostadsinbrott	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,1	0,9	36 000	42 000	86
Bilstöld ⁵⁹	0,9	0,8	0,7	0,5	0,6	0,4	0,4	11 000	13 000	x ⁶⁰
Stöld ur/från fordon	5,0	4,1	3,7	3,5	2,8	3,1	2,6	106 000	119 000	60
Cykelstöld	6,9	7,1	6,9	6,9	6,5	6,7	5,9	242 000	287 000	42

Det vanligaste egendomsbrottet är *cykelstöld*, som drabbade 5,9 procent av hushållen 2012. Nivån var relativt stabil mellan 2006⁶¹ och 2011, men 2012 års mätning tyder på en minskning (se figur 3.29). Det näst vanligaste egendomsbrottet är *stöld ur eller från fordon*, vilket 2,6 procent av hushållen uppger sig ha varit utsatta för, vilket är en liten minskning jämfört med tidigare mätningar. Utsatthet för denna typ av egendomsbrott har minskat kraftigare än för övriga egendomsbrott de senaste fem åren (2,4 procentenheter).

⁵⁸ Netto redovisning av alla typer av egendomsbrott mot hushåll.

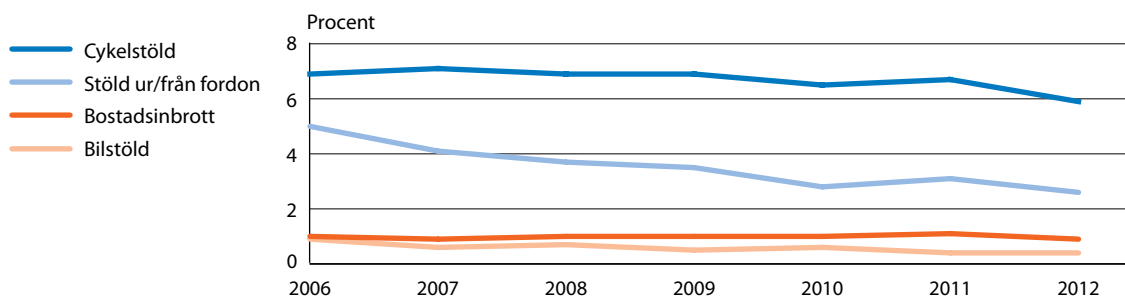
⁵⁹ I tabellen redovisas bilstöld bland hushåll som ägde bil under under respektive år eftersom det är den mest vedertagna redovisningsformen. Andelen hushåll utsatta för bilstöld av hela befolkningen 2012 är 0,3 procent.

⁶⁰ Antalet hushåll som uppgett att de utsatts för bilstöld är för litet för att andelen anmälda händelser ska kunna redovisas.

⁶¹ Eftersom redovisnings sättet för dessa brottstyper ändrades mellan det första och det andra årets undersökning, kan jämförelser inte göras med utsattheten 2005.

Bostadsinbrott och *bilstöld* uppges i lägst utsträckning; 0,9 procent av hushållen rapporterar att de utsattes för bostadsinbrott under 2012, och 0,4 procent av de hushåll där någon ägde en bil under perioden uppges ha utsatts för bilstöld. Andelen hushåll som uppges ha utsatts för bilstöld har minskat, från 0,9 procent 2006 till 0,4 procent 2012. En betydande minskning kan också observeras i den registerbaserade statistiken över polisanmälda bilstölder under samma tidsperiod.⁶²

Figur 3.29 Andel hushåll som utsatts för olika typer av egendomsbrott 2005–2012. (Tabell 3E)

Antalet händelser i befolkningen skattas utifrån uppgifter om hur många gånger de utsatta hushållen utsattes för respektive brottstyp under det föregående året (se tabell 3.2). Eftersom den upprepade utsattheten för egendomsbrott mot hushåll är relativt låg, är antalet händelser nästan lika många som antalet utsatta hushåll. Cykelstöld står för den största relativa skillnaden mellan antalet händelser (287 000) och antalet utsatta hushåll (242 000). Ett mer utförligt tabellunderlag med de grundläggande resultaten finns i tabell 3E–3I.

Anmälningsbenägenhet

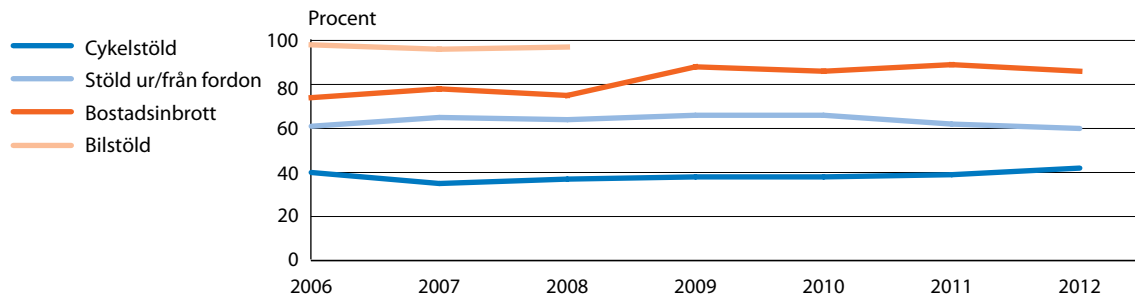
Brott mot egendom uppges generellt vara polisanmälda i betydligt högre grad än brott mot enskild person. Av de brott mot egendom som tas upp i NTU uppges drygt hälften vara polisanmälda (51 %). För stöldbrott varierar anmälningsbenägenheten bland annat beroende på värdet på det som blivit stulet. Stöldbrott där det stulna har ett högt ekonomiskt värde (vilket ofta är fallet vid exempelvis bostadsinbrott) leder oftare till att den utsatta begär ersättning från försäkringsbolag, som vanligtvis kräver att brottet ska vara polisanmält (Brå 2006). Därför är det inte förvånande att bostadsinbrott polisanmäls i större utsträckning än stöld ur eller från fordon och i betydligt större utsträckning än cykelstöld (se tabell 3.2 och figur 3.30).

Enligt den senaste mätningen uppges de flesta bostadsinbrotten (86 %) vara anmälda till polisen. Motsvarande andel för stöld ur eller från fordon är tre femtedelar (60 %). När det gäller cykelstölderna uppges fyra av tio (42 %) vara polisanmälda. Bilstölder är, i likhet med bo-

⁶² Antalet polisanmälningar om fullbordade biltillgrepp har minskat från cirka 27 000 till cirka 12 000 mellan 2006 och 2012 (Brå 2013).

stadsinbrott, en brottstyp som polisanmäls i relativt hög grad. Antalet hushåll som uppger att de utsatts för bilstöld har dock varit så litet de senaste åren att andelen polisanmälda bilstölder inte redovisats sedan 2009.⁶³ Andelen anmälda bostadsinbrott har legat relativt oförändrad på samma nivå sedan 2009, då den hade stigit till knappt 90 procent från 75 procent 2008. I övrigt har andelen anmälda egendomsbrott mot hushåll varit tämligen stabil under perioden 2006–2012.

Figur 3.30 Andel polisanmälda egendomsbrott mot hushåll 2006–2012, enligt NTU. (Tabell 3E)

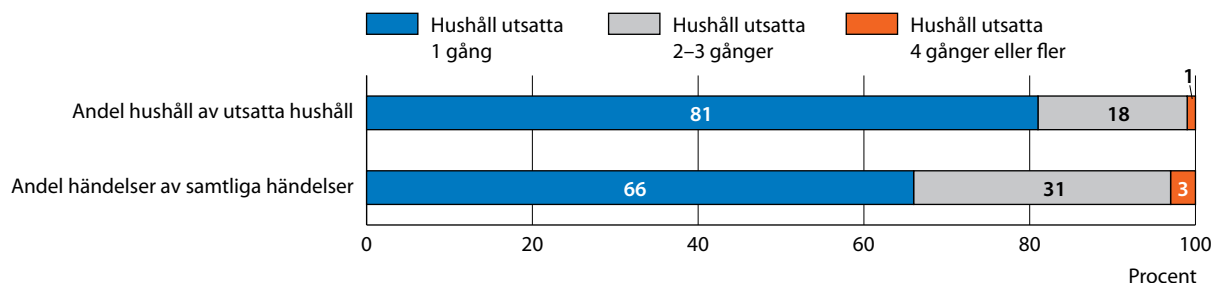

Upprepad utsatthet

Till skillnad från brott mot enskild person, är upprepad utsatthet förhållandevis ovanligt när det gäller egendomsbrott i Sverige, både i jämförelse med andra brottstyper och vid internationella jämförelser (Brå 2001b). Resultaten i NTU, som visar att upprepad utsatthet för egendomsbrott mot hushåll är ovanligt, är i linje med detta.

Av de hushåll som utsattes för egendomsbrott under 2012 utsattes 81 procent endast en gång, 18 procent utsattes två till tre gånger och 1 procent utsattes fyra eller fler gånger (se figur 3.31). Denna sistnämnda andel är således betydligt mindre än den andel som utsattes fyra eller fler gånger för brott mot enskild person (12 % av de utsatta, se figur 3.5).

Figur 3.31 Upprepad utsatthet för egendomsbrott mot hushåll 2012. Andel hushåll utsatta 1 gång, 2–3 gånger och 4 gånger eller fler, samt i förhållande till hur stor andel händelser som drabbat respektive grupp. (Tabell 3G)

⁶³ Under perioden 2009–2012 har mellan 36 och 59 hushåll per år rapporterat utsatthet för bilstöld, vilket bedöms vara för lite för att uppnå tillräcklig statistisk säkerhet.

De hushåll som hade utsatts för ett brott stod tillsammans för 66 procent av samtliga rapporterade händelser, medan de hushåll som utsattes för två eller tre brott utsattes för 31 procent av händelserna (se figur 3.31). Den lilla grupp hushåll som under 2012 utsattes för fyra eller fler brott (1 procent av de utsatta hushållen) stod för 3 procent av de rapporterade händelserna. Det kan jämföras med motsvarande fördelning för brott mot enskild person där den mest utsatta gruppen (fyra brott eller fler) utsattes för 54 procent av brotten (se figur 3.5).

Bostadsinbrott

Bostadsinbrotten upplevs ofta som mer allvarliga och integritetskränkande än många andra av de stöldbrott som hushållen utsätts för. För att undersöka omfattningen av bostadsinbrott ställs följande fråga i NTU:

Bröt sig någon in i din bostad i syfte att stjäla något under förra året (2012)?

Enligt resultaten i NTU 2013 utsattes 0,9 procent av hushållen för bostadsinbrott 2012, vilket motsvarar cirka 36 000 hushåll i Sverige.

Olika gruppers utsatthet för bostadsinbrott

Boende i småhus uppger utsatthet för bostadsinbrott i något större utsträckning (1,0 %) än boende i flerfamiljshus (0,7 %, se tabell 3F).

Ensamstående personer med barn uppger utsatthet för bostadsinbrott i mindre utsträckning (0,1 %) än hushåll som består av andra familjetyper (0,7–1,0 %).

När det gäller boendeort uppger boende i storstadsregioner att de utsattes i något större utsträckning (1,2 %) än boende i andra större städer (0,7 %) och boende i småstäder och på landsbygd (0,7 %).

Omständigheter kring bostadsinbrott

Fler bostadsinbrott sker på vardagar (72 %) än vid veckoslut och på helgdagar (28 %). Det är vanligare att inbrotten äger rum dagtid (73 %) än nattetid (27 %). Vid de flesta av de rapporterade bostadsinbrotten (73 %) uppger de svarande att något blivit stulet i samband med inbrottet.

Fordonsrelaterade brott

De fordonsrelaterade brotten i NTU innefattar två brottstyper: bilstöld och stöld ur eller från fordon.⁶⁴ För att undersöka omfattningen av bilstölder ställs först en fråga om hushållet ägde en bil under föregående år. Därefter ställs följande fråga:

Fick du eller någon annan i hushållet en bil stulen under förra året (2012)?

För att undersöka omfattningen av stöld ur eller från fordon ställs frågan:

⁶⁴ Med stöld ur eller från ett fordon avses stöld av föremål som finns på eller i en bil, en motorcykel, en moped, en husvagn eller liknande. Stöld från cykel ingår inte.

Fick du eller någon annan i hushållet något stulet ur eller från en bil, en motorcykel, en moped, en husvagn eller liknande under förra året (2012)?

Svaren visar att 0,4 procent av hushållen som har bil, vilket motsvarar cirka 11 000 hushåll i Sverige, utsattes för bilstöld 2012 (se tabell 3E). Omkring 2,6 procent (drygt 106 000 hushåll) uppger sig ha utsatts för stöld ur eller från ett fordon.

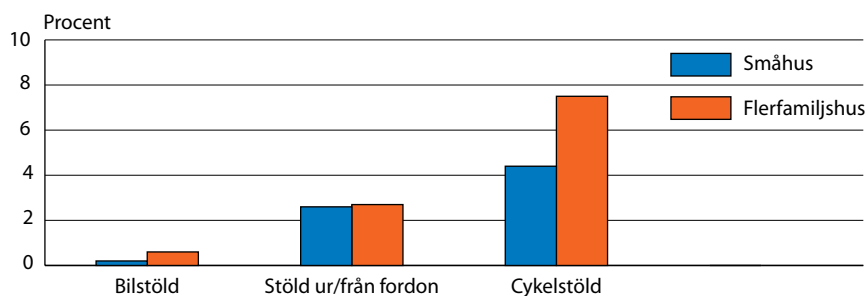
Olika grupper utsatthet för fordonsrelaterade brott

Personer som bor i flerfamiljshus uppger i större utsträckning än boende i småhus att deras hushåll utsatts för bilstöld (0,6 jämfört med 0,2 %, se figur 3.32). När det gäller utsatthet för stöld ur eller från fordon är det i princip ingen skillnad mellan bostadstyperna (2,6 % bland boende i småhus och 2,7 % bland boende i flerfamiljshus).

När det gäller stöld ur eller från fordon uppger hushåll med barn utsatthet i större utsträckning (3,4 %) än hushåll utan barn (2,2–2,8 %). Vad gäller bilstölder är det i princip inga skillnader i andel utsatta mellan hushåll med barn (0,2–0,3 %) och hushåll utan barn (0,4 %).

Utsatthet för fordonsrelaterade brott varierar efter boendeortens urbaniseringsgrad (se tabell 3F). Personer som bor i storstadsregionerna uppger i större utsträckning att deras hushåll utsatts för stöld ur eller från fordon (3,2 %) jämfört med boende i andra större städer (2,2 %) och boende i småstäder eller på landsbygden (2,3 %). När det gäller bilstöld uppger boende i storstadsregioner och andra större städer utsatthet i större utsträckning än boende i mindre städer eller på landsbygden (0,5 % respektive 0,4 % jämfört med 0,2 %).

Figur 3.32 Utsatthet för fordonsrelaterade brott 2012. Andel för respektive boendeform. (Tabell 3F)

Omständigheter kring fordonsrelaterade brott

Den vanligaste *geografiska platsen* för fordonsrelaterade brott uppges vara det egna bostadsområdet; mellan 59 och 70 procent av brotten uppges ha skett där.

På frågan om vilken *typ av fordon* det rörde sig om vid stöld ur eller från fordon, svarar de utsatta i de flesta fall (84 %) att det handlar om

bil. Fordon som i betydligt mindre utsträckning blir föremål för sådan stöld är till exempel mopeder och motorcyklar.

Cykelstöld

För att undersöka omfattningen av cykelstöld ställs frågan:

Fick du eller någon annan i hushållet någon cykel stulen under förra året (2012)?

Som svar på frågan uppger 5,9 procent av hushållen (ungefär 242 000) att de har utsatts för cykelstöld under 2012. Dessa hushåll utsattes tillsammans för 287 000 händelser. Cykelstöld är ett vanligt brott och utgör en relativt stor andel (5 %) av alla brott mot brottsbalken.⁶⁵

Olika gruppers utsatthet för cykelstöld

Personer som bor i flerfamiljshus uppger i större utsträckning att deras hushåll utsatts för cykelstöld (7,5 %) jämfört med dem som bor i småhus (4,4 %, se figur 3.32).

Hushåll med barn utsatts i störst utsträckning för cykelstölder, i synnerhet hushåll som består av ensamstående med barn, där 9,2 procent uppges vara utsatta. Detta kan jämföras med gruppen sammanboende utan barn, där andelen är 3,9 procent (se tabell 3F). Resultatet kan till viss del förklaras av att hushåll med barn generellt sett äger fler cyklar per hushåll, vilket ökar risken för cykelstöld.

Utsattheten för cykelstöld är högst i storstadsregionerna (6,0 %) och i andra större städer (7,1 %) och lägst i mindre städer och på landsbygden (4,3 %).

Omständigheter kring cykelstöld

De hushåll som utsattes för cykelstöld får svara på en fråga som rör vilken typ av plats som cykeln blev stulen på. I de flesta fall (63 %) rör det sig om en allmän plats. I andra fall har cykeln blivit stulen ur ett källarförråd (10 %) eller från någon annan privat plats (28 %).

⁶⁵ Procentsatsen avser andel av samtliga polisanmälda brott mot brottsbalken enligt den registerbaserade statistiken, även inkluderat de typer av brott som inte ingår i NTU.

Figurförteckning

Kapitel 3 • Utsatthet för brott

Inledning

- Figur 3.1 Fördelning av det totala antalet brott i befolkningen (16–79 år) under år 2012, enligt NTU 2013. Avser de brottstyper som specificerats i NTU. (Tabell 3A och 3E) 34
- Figur 3.2 Fördelning av polisanmälda brott enligt den registerbaserade statistiken (Brå 2013) under år 2012. Avser de brottstyper som specificerats i NTU. 34

Brott mot enskild person

- Figur 3.3 Andel av befolkningen som utsatts för olika typer av brott mot enskild person 2005–2012. (Tabell 3A) 36
- Figur 3.4 Andel polisanmälda brott mot enskild person 2005–2012, enligt NTU. (Tabell A) 38
- Figur 3.5 Upprepad utsatthet för brott mot enskild person 2012. Andel utsatta 1 gång, 2–3 gånger och 4 gånger eller fler, samt i förhållande till hur stor andel händelser som respektive grupp utsatts för. 38

Misshandel

- Figur 3.6 Utsatthet för brott mot enskild person fyra gånger eller fler 2012. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 3G) 39
- Figur 3.7 Utsatta för misshandel 2005–2012. Andel för respektive kön. (Tabell 3B) 40
- Figur 3.8 Utsatta för misshandel 2012. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 3B) 41
- Figur 3.9 Typ av brottsplats för misshandel 2012. Andel för respektive plats av det totala antalet rapporterade händelser. Särredovisning efter kön. (Tabell 3C) 42
- Figur 3.10 Relation till gärningspersonen vid misshandel 2005–2012. Andel för respektive relationsform av det totala antalet rapporterade händelser. Särredovisning för män. (Tabell 3D) 43
- Figur 3.11 Relation till gärningspersonen vid misshandel 2005–2012. Andel för respektive relationsform av det totala antalet rapporterade händelser. Särredovisning för kvinnor. (Tabell 3D) 43

Hot

- Figur 3.12 Utsatta för hot 2005–2012. Andel för respektive kön. (Tabell 3B) 44
- Figur 3.13 Utsatta för hot 2012. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 3B) 45
- Figur 3.14 Typ av brottsplats för hot 2012. Andel för respektive plats av det totala antalet rapporterade händelser. Särredovisning efter kön. (Tabell 3C) 45

	Figur 3.15	Relation till gärningspersonen vid hot 2005–2012. Andel för respektive relationsform av det totala antalet rapporterade händelser. Särredovisning för män. (Tabell 3D)	46
	Figur 3.16	Relation till gärningspersonen vid hot 2005–2012. Andel för respektive relationsform av det totala antalet rapporterade händelser. Särredovisning för kvinnor. (Tabell 3D)	46
<i>Sexualbrott</i>	Figur 3.17	Utsatta för sexualbrott 2005–2012. Andel för respektive kön. (Tabell 3B)	47
	Figur 3.18	Utsatta för sexualbrott 2012. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 3B)	48
	Figur 3.19	Typ av brottsplats för sexualbrott 2012. Andel för respektive plats av det totala antalet rapporterade händelser. (Tabell 3C)	48
	Figur 3.20	Relation till gärningspersonen vid sexualbrott 2012. Andel för respektive relationsform av det totala antalet rapporterade händelser. (Tabell 3D)	49
<i>Personrån</i>	Figur 3.21	Utsatta för personrån 2005–2012. Andel för respektive kön. (Tabell 3A)	50
	Figur 3.22	Utsatta för personrån 2012. Särredovisning efter ålder. Andel för respektive grupp i befolkningen. (Tabell 3B)	51
<i>Bedrägeri</i>	Figur 3.23	Utsatta för bedrägeri 2005–2012. Andel för respektive kön. (Tabell 3B)	52
	Figur 3.24	Utsatta för bedrägeri 2012. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 3B)	53
<i>Trakasserier</i>	Figur 3.25	Utsatta för trakasserier 2005–2012. Andel för respektive kön. (Tabell 3B)	54
	Figur 3.26	Utsatta för trakasserier 2012. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 3B)	55
	Figur 3.27	Relation till gärningspersonen vid trakasserier 2012. Andel för respektive relationsform av det totala antalet utsatta personer. Särredovisning efter kön. (Tabell 3D)	56
	Figur 3.28	Relation till gärningspersonen vid trakasserier 2005–2012. Andel för respektive relationsform av det totala antalet utsatta personer. Särredovisning efter kön. (Tabell 3D)	56
		<i>Egendomsinbrott mot hushåll</i>	
	Figur 3.29	Andel hushåll som utsatts för olika typer av egendomsbrott 2005–2012. (Tabell 3E)	58
	Figur 3.30	Andel polisanmälda egendomsbrott mot hushåll 2006–2012, enligt NTU. (Tabell 3E)	59
	Figur 3.31	Upprepad utsatthet för egendomsbrott mot hushåll 2012. Andel hushåll utsatta 1 gång, 2–3 gånger och 4 gånger eller fler, samt i förhållande till hur stor andel händelser som drabbat respektive grupp. (Tabell 3G)	59
<i>Fordonsrelaterade brott</i>	Figur 3.32	Utsatthet för fordonsrelaterade brott 2012. Andel för respektive boendeform. (Tabell 3F)	61

Tabellförteckning

Kapitel 3 • Utsatthet för brott

Tabell 3.1	Utsatthet i befolkningen (16–79 år) för olika typer av brott mot enskild person år 2005–2012 samt skattat antal händelser och andel polisanmälda händelser år 2012.	35
Tabell 3.2	Utsatthet bland hushåll i riket för olika typer av brott mot egendom 2006–2012 samt skattat antal händelser och andel polisanmälda händelser 2012.	57
Tabell 3A	Utsatthet i befolkningen för olika typer av brott mot enskild person samt skattat antal händelser och andel polisanmälda händelser 2005–2012.	66
Tabell 3B	Utsatthet i olika grupper i befolkningen för olika typer av brott mot enskild person 2005–2012. Andel i procent.	67
Tabell 3C	Typ av brottsplats för hot, misshandel och sexualbrott 2005–2012. Redovisning totalt samt efter kön. Andel händelser i procent av totalt antal händelser för respektive brottstyp.	75
Tabell 3D	Relation till gärningspersonen för olika typer av brott 2005–2012. Totalt samt särredovisning efter kön. Andel händelser i procent av totalt antal händelser för respektive brottstyp.	76
Tabell 3E	Utsatthet bland hushåll i riket för olika typer av brott mot egendom, skattat antal händelser och andel polisanmälda händelser 2006–2012.	77
Tabell 3F	Utsatthet för olika typer av brott mot egendom efter familje- och boendeförhållanden 2006–2012. Andel i procent.	78
Tabell 3G	Upprepad utsatthet för brott mot enskild person i olika grupper i befolkningen 2012. Andel i procent.	79
Tabell 3H	Upprepad utsatthet för brott mot hushåll efter familje- och boendeförhållanden samt boendeort 2012. Andel i procent.	81

Tabell 3A Utsatthet i befolkningen för olika typer av brott mot enskild person samt skattat antal händelser och andel polisanmälda händelser 2005–2012.

	Andel utsatta i procent											Skattat antal utsatta personer i befolkningen										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012						
SAMTLIGA BROTT MOT ENSKILDA PERSONER¹	13,1	12,1	11,9	11,5	11,4	11,4	11,6	11,4	907 000	852 000	844 000	824 000	825 000	830 000	849 000	840 000						
Misshandel	2,7	2,5	2,9	2,4	2,4	2,4	2,5	1,9	189 000	175 000	204 000	172 000	174 000	172 000	184 000	142 000						
– <i>därav allvarlig²</i>	0,8	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7	0,4	53 000	39 000	47 000	44 000	45 000	42 000	48 000	30 000						
Hot	4,6	4,6	4,1	4,1	4,3	4,1	4,2	4,2	320 000	321 000	290 000	290 000	311 000	300 000	304 000	310 000						
Sexualbrott	0,9	0,8	0,7	0,8	0,9	0,7	0,7	0,8	64 000	54 000	52 000	56 000	67 000	54 000	52 000	62 000						
Personrån	1,0	1,1	0,8	1,0	0,8	1,0	1,1	0,8	68 000	74 000	55 000	72 000	55 000	75 000	80 000	60 000						
Bedrägeri	2,8	2,5	2,4	2,9	2,9	3,0	3,4	3,0	192 000	173 000	169 000	205 000	211 000	216 000	251 000	219 000						
Trakasserier	5,2	4,6	4,3	4,0	3,7	3,5	3,8	4,1	360 000	320 000	306 000	286 000	267 000	256 000	277 000	299 000						
	Skattat antal händelser i befolkningen											Andel anmälda händelser i procent										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012						
SAMTLIGA BROTT MOT ENSKILDA PERSONER¹	1 905 000	2 032 000	1 968 000	2 144 000	2 139 000	1 921 000	2 056 000	2 056 000	24	26	24	25	27	33	33	29						
Misshandel	390 000	470 000	513 000	346 000	378 000	336 000	451 000	397 000	34	33	27	30	32	37	35	38						
– <i>därav allvarlig²</i>	78 000	78 000	92 000	73 000	75 000	70 000	96 000	73 000	69	63	55	64	64	72	78	71						
Hot	650 000	716 000	687 000	908 000	956 000	732 000	715 000	734 000	20	22	21	22	24	31	29	24						
Sexualbrott	185 000	173 000	165 000	220 000	156 000	159 000	114 000	223 000	11	17	14	19	12	23	19	10						
Personrån ³	96 000	93 000	84 000	86 000	66 000	95 000	113 000	80 000	45	44	42	43	45	57	54	48						
Bedrägeri	225 000	260 000	213 000	298 000	316 000	344 000	386 000	323 000	40	32	35	34	41	40	43	41						
Trakasserier ^{4, 5}	-	-	-	-	-	-	-	-	20	19	18	19	19	19	22	23						

¹ Netto redovisning, vilket innebär att en och samma person endast redovisas en gång även om den kan ha utsatts för flera olika brottstyper.

² Avser misshandel som varit så allvarlig att den lett till besök hos läkare, sjuksköterska eller tandläkare. Skattingarna om allvarlig misshandel är mindre säkra än för de andra brotten eftersom det är färre respondenter som besvarar frågan. Allvarlig misshandel redovisas i procentenheter av utsatta för misshandel.

³ *Andel och antal utsatta personer* samt *skattat antal/personrån* avser samtliga personrån rapporterade till NTU. *Andel anmälda personrån* avser endast de personrån som rapporteras ha begåtts i Sverige. (Enligt de utsatta i NTU har 18 procent av personrån ägt rum utomlands).

⁴ Trakasserier utgörs per definition av en serie händelser, därför anges inte antalet händelser i tabellen.

⁵ *Andel utsatta personer* som polisanmält en eller flera händelser. Detta eftersom trakasserier inte räknas i antal händelser i NTU.

Tabell 3B:1 Utsatthet i olika grupper i befolkningen för olika typer av brott mot enskild person 2005–2012. Andel i procent.

	Utsatta för misshandel										därav allvarlig ¹					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
SAMTLIGA, 16–79 ÅR	2,7	2,5	2,9	2,4	2,4	2,4	2,5	1,9	0,8	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7	0,4
Kön																
Män	3,7	3,0	3,8	3,3	3,0	3,0	3,0	2,6	1,1	0,6	0,8	0,8	0,7	0,6	0,8	0,6
Kvinnor	1,8	2,0	2,0	1,5	1,8	1,7	2,0	1,3	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4	0,5	0,5	0,2
Ålder																
16–19 år	8,5	8,0	8,8	7,2	6,2	4,6	6,6	4,4	2,1	1,5	2,0	1,2	1,3	0,8	1,4	0,7
20–24 år	7,1	7,4	8,3	8,5	7,3	8,1	7,2	6,1	2,3	1,4	1,7	1,8	1,9	2,0	1,9	1,4
25–34 år	4,1	3,2	4,0	3,4	3,5	2,9	3,5	2,9	1,0	0,5	0,9	0,8	0,8	0,9	0,8	0,7
35–44 år	2,5	2,4	2,0	1,7	1,5	1,6	2,4	1,1	0,5	0,5	0,4	0,5	0,4	0,4	0,7	0,2
45–54 år	1,5	1,3	2,1	1,3	1,9	1,7	1,9	1,2	x	0,4	0,5	0,3	0,3	0,3	0,7	x
55–64 år	0,8	0,7	0,8	0,3	1,3	1,2	0,5	1,1	x	x	x	x	0,4	0,4	x	x
65–74 år	-	0,1	0,2	0,3	-	0,5	0,2	0,3	x	x	x	x	x	x	x	x
75–79 år	0,2	0,3	0,2	0,0	0,1	0,2	0,3	0,2	x	x	x	x	x	x	x	x
Män																
16–24 år	11,0	9,2	11,9	10,6	9,6	8,4	8,9	7,1	3,4	1,8	2,6	2,3	2,5	2,1	2,0	1,7
25–44 år	4,5	3,2	3,9	3,5	2,9	2,5	3,5	2,7	1,2	0,5	0,8	1,1	0,7	1,2	0,8	0,7
45–64 år	0,8	0,8	1,3	0,8	1,3	1,8	1,0	1,4	x	0,3	0,3	x	0,2	0,6	0,4	0,4
65–79 år	0,1	0,3	0,3	0,4	0,1	0,9	0,3	0,4	x	x	x	x	x	x	x	x
Kvinnor																
16–24 år	4,1	6,0	4,6	4,8	3,6	4,3	4,8	3,4	0,8	1,0	0,9	0,6	0,6	4,7	1,2	0,5
25–44 år	1,9	2,3	2,0	1,4	1,9	2,0	2,3	1,3	x	0,5	0,4	0,2	0,4	1,4	0,7	0,3
45–64 år	1,6	1,1	1,6	0,9	1,9	1,2	1,5	0,9	0,4	0,2	0,3	x	0,4	0,7	0,3	x
65–79 år	-	-	0,1	0,1	-	-	0,2	0,2	x	x	x	x	x	x	x	x

(x) Antalet personer som svarat på frågan är alltför litet för att andelen ska kunna redovisas.

(-) Ingen person i kategorin har uppgett utsatthet för brottet.

¹ Skattingarna om allvarlig misshandel är mindre säkra än för de andra brotten eftersom det är färre respondenter som besvarar frågan. Allvarlig misshandel redovisas i procentenheter av utsatta för misshandel.

Tabell 3B:2 Utsatthet i olika grupper i befolkningen för olika typer av brott mot enskild person 2005–2012. Andel i procent.

	Utsatta för misshandel										därav allvarlig ¹					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
SAMTLIGA, 16–79 ÅR	2,7	2,5	2,9	2,4	2,4	2,4	2,5	1,9	0,8	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7	0,4
Svensk/utländsk bakgrund																
Svenskfödda med																
– båda/en förälder inrikes född(a)	2,8	2,5	2,9	2,5	2,2	2,3	2,5	1,7	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,7	0,3
– båda föräldrarna utrikes födda	1,7	2,6	2,7	1,8	2,2	3,5	2,6	2,2	x	0,8	0,9	x	x	1,0	0,4	x
Utrikesfödda	2,8	2,5	2,8	1,9	3,4	2,4	2,7	2,7	0,9	0,5	0,9	0,7	0,9	1,0	0,7	1,3
Utbildning (högsta)																
Förgymnasial	3,9	3,6	4,4	3,7	3,7	3,2	4,3	2,6	1,1	0,8	1,0	0,6	0,7	0,9	1,0	0,6
Gymnasial	2,9	2,2	2,4	2,2	2,3	2,6	2,4	2,0	0,7	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7	0,5	0,4
Eftergymnasial	1,4	1,6	2,0	1,4	1,5	1,4	1,4	1,3	0,3	0,2	0,3	0,4	0,4	0,3	0,5	0,3
Familjetyp																
Sammanboende																
– utan barn	1,3	1,1	1,4	1,2	1,3	1,2	1,3	1,0	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	0,2	0,2
– med barn	1,8	1,3	1,5	0,8	1,6	1,6	1,5	1,1	0,5	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Ensamstående																
– utan barn	4,8	4,8	5,3	4,6	4,2	4,4	4,4	3,7	1,2	1,1	1,2	1,1	1,0	1,1	1,4	0,8
– med barn	4,2	3,4	4,7	4,4	3,3	2,1	3,8	1,4	x	x	1,4	0,8	0,9	x	0,4	0,2
Bostadstyp																
Småhus	1,7	1,8	2,3	1,8	2,0	1,6	1,6	1,2	0,3	0,3	0,5	0,3	0,5	0,3	0,3	0,1
Flerfamiljshus	3,9	3,4	3,6	3,3	2,9	3,3	3,7	2,8	1,2	0,7	0,8	0,8	0,7	0,9	1,1	0,7
Boendeort																
Storstadsregion	2,6	2,8	3,0	2,5	2,8	2,4	2,4	2,1	0,8	0,4	0,8	0,8	0,8	0,6	0,6	0,6
Större stad	2,9	2,4	3,0	2,6	2,1	2,5	2,8	1,7	0,8	0,6	0,6	0,3	0,4	0,5	0,8	0,3
Mindre stad/landsbygd	2,6	2,2	2,6	2,1	2,3	2,2	2,2	1,9	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5	0,7	0,5	0,4

(x) Antalet personer som svarat på frågan är alltför litet för att andelen ska kunna redovisas.

¹ Skattningsarna om allvarlig misshandel är mindre säkra än för de andra brotten eftersom det är färre respondenter som besvarar frågan. Allvarlig misshandel redovisas i procentenheter av utsatta för misshandel.

Tabell 3B:3 Utsatthet i olika grupper i befolkningen för olika typer av brott mot enskild person 2005–2012. Andel i procent.

	Utsatta för hot												Utsatta för sexualbrott											
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012								
SAMTLIGA, 16–79 ÅR	4,6	4,6	4,1	4,1	4,3	4,1	4,2	4,2	0,9	0,8	0,7	0,8	0,9	0,7	0,7	0,8								
Kön																								
Män	4,6	4,2	3,9	3,6	3,8	3,7	3,7	3,9	0,3	0,3	0,3	0,2	0,4	0,3	0,3	0,3								
Kvinnor	4,6	4,9	4,3	4,6	4,8	4,5	4,6	4,6	1,6	1,3	1,1	1,4	1,4	1,2	1,1	1,4								
Ålder																								
16–19 år	8,4	8,2	7,2	8,3	6,8	6,9	5,8	5,3	2,3	1,8	1,5	2,0	1,5	1,5	1,9	1,8								
20–24 år	8,7	9,7	7,9	8,1	8,2	6,7	8,0	7,8	3,0	2,1	2,2	2,3	2,3	2,3	1,9	1,9								
25–34 år	5,3	5,8	5,5	5,2	6,3	6,2	6,7	5,4	1,6	1,5	1,1	1,1	1,5	1,2	1,0	1,7								
35–44 år	5,5	4,8	4,6	3,9	4,6	4,3	4,3	4,9	0,8	0,7	0,5	0,6	0,8	0,7	0,5	0,6								
45–54 år	4,5	4,1	3,4	3,5	3,7	3,9	4,0	4,3	0,4	0,3	0,7	0,7	0,6	0,2	0,6	0,5								
55–64 år	2,5	2,9	2,4	2,5	3,0	2,9	2,9	2,9	0,3	0,2	0,2	0,3	0,7	0,3	0,3	0,2								
65–74 år	1,9	1,4	1,6	1,6	1,1	0,9	0,9	1,6	-	0,2	0,2	-	0,1	0,1	0,2	0,4								
75–79 år	0,9	1,1	1,3	0,7	1,3	1,3	0,6	1,4	0,2	-	0,1	0,0	-	0,2	0,1	-								
Män																								
16–24 år	8,2	8,7	7,7	7,9	7,0	6,4	6,3	6,2	0,6	0,3	0,5	0,3	0,4	0,7	0,5	0,1								
25–44 år	5,4	4,3	4,3	3,6	4,7	4,6	5,0	4,4	0,5	0,3	0,3	0,2	0,4	0,3	0,4	0,5								
45–64 år	3,3	3,2	2,9	2,5	2,9	3,0	2,9	3,5	-	0,3	0,3	0,1	0,6	0,0	0,2	0,2								
65–79 år	1,7	1,4	1,0	1,3	0,9	0,8	0,9	1,3	-	0,1	0,3	0,0	0,1	0,1	0,2	0,3								
Kvinnor																								
16–24 år	8,9	9,1	7,3	8,6	8,0	7,3	7,7	7,2	4,9	3,7	3,4	4,2	3,5	3,2	3,4	3,8								
25–44 år	5,4	6,3	5,6	5,4	6,0	5,8	5,8	5,9	1,8	1,9	1,3	1,4	1,8	1,6	1,0	1,7								
45–64 år	3,6	3,7	2,9	3,5	3,9	3,8	4,0	3,7	0,6	0,2	0,6	0,9	0,7	0,5	0,7	0,6								
65–79 år	1,5	1,3	1,9	1,4	1,4	1,2	0,9	1,8	0,1	0,1	0,0	-	0,1	0,2	0,1	0,3								

(-) Ingen person i kategorin har uppgett utsatthet för brottet.

Tabell 3B:4 Utsatthet i olika grupper i befolkningen för olika typer av brott mot enskild person 2005–2012. Andel i procent.

	Utsatta för hot										Utsatta för sexualbrott					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
SAMTLIGA, 16–79 ÅR	4,6	4,6	4,1	4,1	4,3	4,1	4,2	4,2	4,2	0,9	0,8	0,7	0,8	0,9	0,7	0,8
Svensk/utländsk bakgrund																
Svenskfödda med																
– båda/en förälder inrikes född(a)	4,8	4,5	4,1	3,8	4,1	4,1	4,0	4,0	4,0	0,8	0,8	0,7	0,7	0,8	0,7	0,9
– båda föräldrarna utrikes födda	2,2	3,7	4,3	3,2	5,2	2,8	4,0	4,9	4,9	0,9	0,4	1,1	0,9	1,0	1,5	0,8
Utrikesfödda	5,1	5,2	4,1	5,5	5,1	4,7	4,9	5,1	5,1	1,4	0,7	0,8	0,9	1,5	0,5	0,8
Utbildning (högsta)																
Förgymnasial	4,7	4,6	4,6	4,7	4,8	4,5	4,7	4,6	4,6	0,8	1,1	1,0	1,1	1,3	1,0	1,0
Gymnasial	4,6	4,2	3,9	3,3	4,3	4,5	4,0	3,9	3,9	1,1	0,6	0,7	0,6	0,7	0,7	0,5
Eftergymnasial	4,5	4,9	3,8	4,4	3,9	3,4	3,9	4,3	4,3	0,7	0,8	0,6	0,7	1,0	0,7	0,9
Familjetyp																
Sammanboende																
– utan barn	3,7	3,1	2,6	2,6	2,9	2,7	2,9	2,9	2,9	0,7	0,4	0,5	0,3	0,5	0,3	0,6
– med barn	3,7	3,3	3,7	2,4	3,5	3,3	3,3	3,3	3,3	0,4	0,5	0,3	0,3	0,7	0,3	0,3
Ensamstående																
– utan barn	6,1	6,8	5,6	6,2	6,0	6,0	5,6	6,1	6,1	1,5	1,3	1,2	1,4	1,4	1,6	1,4
– med barn	6,5	6,4	7,6	8,8	8,4	6,6	7,4	6,0	6,0	1,2	1,5	1,8	2,5	2,9	1,0	1,9
Bostadstyp																
Småhus	3,4	3,4	3,4	3,0	3,4	3,0	3,0	3,2	3,2	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5	0,4
Flerfamiljshus	6,1	6,1	5,1	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5	1,5	1,1	1,0	1,2	1,3	1,0	1,4
Boendeort																
Storstadsregion	5,9	5,3	4,7	4,6	5,5	4,6	4,7	4,9	4,9	0,9	0,8	1,1	1,0	1,1	1,0	1,3
Större stad	4,1	4,5	4,2	3,9	3,8	4,0	4,0	3,9	3,9	1,1	0,7	0,6	0,7	0,8	0,6	0,7
Mindre stad/landsbygd	3,7	3,8	3,3	3,6	3,4	3,7	3,6	3,6	3,6	0,6	0,8	0,5	0,6	0,8	0,6	0,5

Tabell 3B:5 Utsatthet i olika grupper i befolkningen för olika typer av brott mot enskild person 2005–2012. Andel i procent.

	Utsatta för personrån										Utsatta för bedrägeri									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012				
SAMTLIGA, 16–79 ÅR	1,0	1,1	0,8	1,0	0,8	1,0	1,1	0,8	2,8	2,5	2,4	2,9	2,9	3,0	3,4	3,0				
Kön																				
Män	1,1	1,4	1,0	1,3	1,0	1,3	1,4	1,0	3,0	2,8	3,0	3,6	3,4	3,5	4,0	3,4				
Kvinnor	0,8	0,7	0,6	0,7	0,5	0,7	0,7	0,6	2,5	2,1	1,8	2,2	2,5	2,4	2,9	2,5				
Ålder																				
16–19 år	2,9	3,3	1,6	2,0	1,9	2,1	1,8	0,6	3,9	2,3	2,4	3,1	1,8	2,6	3,0	1,6				
20–24 år	2,3	2,4	2,1	2,7	3,1	2,2	2,9	2,0	4,1	4,5	3,5	4,0	4,0	4,6	6,1	4,3				
25–34 år	0,7	1,1	1,0	1,0	0,8	1,5	1,1	1,2	3,0	3,3	3,1	3,9	4,1	3,6	5,0	4,3				
35–44 år	0,6	0,5	0,4	0,7	0,5	0,7	1,3	0,4	2,5	2,6	2,6	3,8	3,3	3,2	3,6	3,5				
45–54 år	0,6	0,8	0,5	1,2	0,1	0,9	0,8	0,9	3,4	2,2	3,0	2,9	3,2	3,6	3,5	3,5				
55–64 år	1,0	0,4	0,4	0,3	0,5	0,4	0,6	0,9	1,9	2,3	1,9	2,2	2,5	2,5	2,5	2,1				
65–74 år	0,5	1,0	0,3	0,4	0,3	0,5	0,3	0,5	2,5	1,2	0,9	1,3	1,5	1,5	1,8	1,7				
75–79 år	0,4	0,4	1,2	0,6	0,4	0,6	0,7	0,1	0,7	1,5	0,9	0,4	1,7	0,8	1,5	0,9				
Män																				
16–24 år	3,7	4,3	2,4	3,3	3,9	3,0	3,2	1,4	4,3	3,1	3,2	4,0	3,5	4,0	5,0	3,2				
25–44 år	0,6	1,1	1,0	1,0	0,7	1,5	1,7	1,2	3,4	3,5	3,9	5,0	4,3	3,8	4,9	4,5				
45–64 år	0,9	0,7	0,6	0,9	0,2	0,7	0,6	1,1	2,6	2,5	2,9	3,0	3,2	3,8	3,5	3,3				
65–79 år	0,2	0,7	0,2	0,6	0,4	0,5	0,7	0,1	1,9	1,5	1,0	1,3	1,8	1,8	2,3	1,8				
Kvinnor																				
16–24 år	1,3	1,2	1,1	1,3	1,0	1,1	1,4	1,3	3,7	3,6	2,7	3,0	2,3	3,2	4,3	3,0				
25–44 år	0,7	0,5	0,4	0,7	0,5	0,7	0,7	0,4	2,1	2,2	1,8	2,5	3,0	3,1	3,6	3,3				
45–64 år	0,8	0,5	0,4	0,6	0,4	0,6	0,8	0,6	2,6	1,9	2,0	2,1	2,6	2,4	2,5	2,3				
65–79 år	0,7	0,9	0,9	0,4	0,3	0,6	0,1	0,6	2,0	1,1	0,8	0,9	1,4	0,9	1,1	1,3				

Tabell 3B:6 Utsatthet i olika grupper i befolkningen för olika typer av brott mot enskild person 2005–2012. Andel i procent.

	Utsatta för personrån										Utsatta för bedrägeri									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012				
SAMTLIGA, 16–79 ÅR	1,0	1,1	0,8	1,0	0,8	1,0	1,1	0,8	2,8	2,5	2,4	2,9	2,9	3,0	3,4	3,0				
Svensk/utländsk bakgrund																				
Svenskfödda med																				
– båda/en förälder inrikes född(a)	0,9	1,0	0,7	0,9	0,8	1,0	0,9	0,7	2,3	2,2	2,4	2,1	2,5	2,7	2,9	2,5				
– båda föräldrarna utrikes födda	0,6	0,9	1,3	0,7	0,7	1,0	1,3	0,8	2,6	2,7	1,5	1,8	3,4	4,8	3,9	4,3				
Utrikesfödda	1,5	1,6	1,2	1,7	0,8	1,1	2,0	1,3	5,5	3,7	4,1	4,1	4,9	3,8	5,9	4,9				
Utbildning (högsta)																				
Förgymnasial	1,6	1,9	1,2	1,3	1,2	1,3	1,6	1,2	3,1	2,7	1,8	2,6	2,8	2,4	3,4	2,5				
Gymnasial	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7	1,0	1,2	0,9	2,5	2,3	2,5	2,7	2,9	3,3	3,4	3,3				
Eftergymnasial	0,8	0,7	0,5	1,0	0,4	0,8	0,6	0,4	2,9	2,5	2,7	3,4	3,1	3,0	3,6	2,9				
Familjetyp																				
Sammanboende																				
– utan barn	0,8	0,5	0,5	0,7	0,5	0,7	0,7	0,5	2,1	1,9	1,9	2,1	2,7	2,5	2,8	2,4				
– med barn	0,5	0,4	0,5	0,4	0,1	0,4	0,8	0,7	2,1	1,8	2,0	2,7	2,5	3,4	3,3	2,3				
Ensamstående																				
– utan barn	1,6	2,1	1,3	1,7	1,6	1,8	1,7	1,3	3,9	3,4	2,9	3,5	3,3	3,1	4,0	3,9				
– med barn	0,9	1,0	1,0	0,6	0,4	1,0	0,8	1,1	3,2	2,9	4,8	5,2	4,1	4,0	5,3	3,9				
Bostadstyp																				
Småhus	0,7	0,6	0,6	0,8	0,5	0,6	0,7	0,5	1,8	1,9	1,9	2,3	2,4	2,5	2,9	2,5				
Flerfamiljshus	1,3	1,5	1,0	1,3	1,1	1,6	1,5	1,2	4,0	3,1	3,0	3,6	3,7	3,5	4,1	3,5				
Boendeort																				
Storadsregion	1,6	1,7	1,0	1,5	1,2	1,6	1,6	1,3	3,7	3,3	3,0	3,8	3,5	3,4	4,2	3,5				
Större stad	0,8	0,8	0,7	0,8	0,6	0,8	0,9	0,5	2,2	2,1	2,3	2,6	2,8	2,8	3,1	2,8				
Mindre stad/landsbygd	0,4	0,5	0,6	0,5	0,4	0,5	0,6	0,6	2,3	2,0	1,8	2,0	2,4	2,6	2,7	2,5				

Tabell 3B:7 Utsatthet i olika grupper i befolkningen för olika typer av brott mot enskild person 2005–2012. Andel i procent.

	Utsatta för trakasserier										Utsatta för något brott mot enskild person ¹									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012				
SAMTLIGA, 16–79 ÅR	5,2	4,6	4,3	4,0	3,7	3,5	3,8	4,1	13,1	12,1	11,9	11,5	11,4	11,4	11,6	11,4				
Kön																				
Män	4,4	3,9	3,6	2,9	3,0	2,7	3,2	3,0	13,1	12,1	12,5	11,7	11,4	11,8	12,0	11,1				
Kvinnor	6,0	5,2	5,0	5,1	4,4	4,3	4,4	5,2	13,0	12,2	11,3	11,3	11,3	11,0	11,1	11,7				
Ålder																				
16–19 år	9,0	7,6	5,7	7,3	5,9	5,3	7,1	5,4	23,3	21,7	21,0	21,1	17,6	16,1	18,1	14,1				
20–24 år	6,5	7,2	6,4	6,4	5,7	6,2	6,8	5,5	22,8	23,8	22,9	22,7	21,9	22,0	22,0	20,2				
25–34 år	5,9	4,5	4,3	4,1	4,3	4,2	4,1	4,6	16,0	14,9	15,0	14,4	15,1	15,1	16,6	14,9				
35–44 år	6,6	4,6	4,5	4,6	3,6	3,7	3,6	5,0	14,1	12,0	11,9	11,7	10,8	11,4	10,6	12,0				
45–54 år	4,7	4,5	4,6	3,8	4,7	3,9	3,6	3,5	11,4	10,7	10,1	10,4	11,0	11,2	10,8	10,7				
55–64 år	2,9	3,3	3,1	2,6	2,4	2,2	2,3	3,2	8,0	7,5	7,5	6,9	8,2	7,7	7,4	8,4				
65–74 år	4,0	3,6	4,0	2,2	1,5	1,4	2,6	3,1	7,7	6,6	5,9	4,9	4,4	4,5	5,5	6,3				
75–79 år	2,2	2,2	2,2	1,5	1,9	1,7	2,0	2,4	3,7	4,7	4,6	3,2	4,5	4,1	4,5	4,8				
Män																				
16–24 år	5,2	4,8	3,8	4,3	4,2	3,5	4,8	3,1	23,6	23,2	23,4	21,9	20,7	19,7	20,4	16,7				
25–44 år	5,0	4,1	3,6	3,1	3,1	2,9	3,2	3,5	14,7	12,9	14,0	13,3	12,9	13,1	14,3	12,9				
45–64 år	3,6	3,9	3,9	2,7	3,0	2,9	2,6	2,6	9,1	8,8	9,3	8,6	9,0	10,1	8,7	9,5				
65–79 år	3,7	2,5	3,1	1,4	1,6	1,0	2,7	2,6	6,8	5,3	4,5	4,3	4,5	4,7	6,4	5,5				
Kvinnor																				
16–24 år	10,6	10,3	8,7	9,7	7,6	8,3	9,3	8,1	22,4	22,2	20,2	21,9	18,6	18,6	19,9	18,2				
25–44 år	7,6	5,1	5,2	5,7	4,7	4,9	4,4	6,1	15,2	13,8	12,8	12,4	12,6	13,2	12,4	13,9				
45–64 år	3,9	3,9	3,8	3,8	4,1	3,3	3,3	4,1	10,2	9,2	8,3	8,6	10,3	8,9	9,6	9,7				
65–79 år	3,2	3,9	4,0	2,6	1,6	1,9	2,3	3,2	6,4	6,7	6,6	4,6	4,3	4,1	4,1	6,3				

¹ Netto redovisning, vilket innebär att en och samma person endast redovisas en gång även om den kan ha utsatts för flera olika brottstyper.

Tabell 3B:8 Utsatthet i olika grupper i befolkningen för olika typer av brott mot enskild person 2005–2012. Andel i procent.

	Utsatta för trakasserier												Utsatta för något brott mot enskild person ¹											
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012								
SAMTLIGA, 16–79 ÅR	5,2	4,6	4,3	4,0	3,7	3,5	3,8	4,1	13,1	12,1	11,9	11,5	11,4	11,4	11,6	11,4								
Svensk/utländsk bakgrund																								
Svenskfödda med																								
– båda/en förälder inrikes född(a)	4,8	4,3	4,1	4,0	3,1	3,1	3,4	3,6	12,4	11,9	11,6	11,2	10,5	10,9	10,9	10,5								
– båda föräldrarna utrikes födda	4,7	3,5	3,9	4,8	4,3	7,8	5,7	6,1	9,3	9,2	11,1	8,5	12,7	15,0	13,5	15,6								
Utrikesfödda	7,5	6,2	5,9	5,9	6,3	4,4	5,1	5,9	18,5	14,8	14,0	14,2	15,5	12,8	14,3	14,6								
Utbildning (högsta)																								
Förgymnasial	5,0	5,6	5,0	4,7	3,9	4,4	4,8	4,8	13,7	13,8	13,7	12,9	12,8	12,1	13,7	12,3								
Gymnasial	5,4	4,5	4,4	3,5	3,8	3,7	3,7	4,3	12,8	11,2	11,4	10,3	11,2	12,0	11,4	11,7								
Eftergymnasial	5,0	3,7	3,6	4,0	3,3	2,7	3,1	3,2	12,8	11,6	10,7	11,6	10,5	10,0	10,4	10,3								
Familjetyp																								
Sammanboende																								
– utan barn	3,5	2,9	3,1	2,7	2,2	2,0	2,8	2,9	9,5	8,1	7,9	7,8	8,2	7,9	8,5	8,3								
– med barn	4,8	3,6	3,3	3,0	2,3	2,9	2,6	3,3	11,2	8,8	9,5	8,5	8,5	9,9	9,4	9,2								
Ensamstående																								
– utan barn	6,7	6,4	6,0	5,6	5,5	5,2	5,1	5,6	17,5	18,1	17,1	16,7	16,1	16,0	15,7	15,8								
– med barn	9,4	9,3	8,0	7,5	10,1	7,4	7,6	6,2	19,3	18,5	18,8	18,8	19,3	15,8	16,8	15,1								
Bostadstyp																								
Småhus	4,2	3,4	3,6	3,3	2,8	2,5	3,1	3,4	9,5	9,3	9,8	9,2	9,3	8,7	9,4	8,9								
Flerfamiljshus	6,4	5,9	5,2	5,0	4,9	4,7	4,5	4,9	17,4	15,7	14,6	14,6	14,2	14,6	14,2	14,4								
Boendeort																								
Storadsregion	5,2	4,7	4,6	3,9	4,2	3,7	3,4	4,5	15,0	14,0	13,6	12,9	13,7	13,0	12,7	13,2								
Större stad	5,4	4,4	4,3	4,2	3,9	3,4	4,0	3,7	12,9	11,5	11,7	11,3	10,8	11,1	11,3	10,5								
Mindre stad/landsbygd	4,8	4,5	3,9	3,9	2,7	3,3	4,0	3,9	10,7	10,6	10,0	9,9	9,1	9,5	10,2	9,9								

¹ Netto redovisning, vilket innebär att en och samma person endast redovisas en gång även om den kan ha utsatts för flera olika brottstyper.

Tabell 3C Typ av brottsplats för hot, misshandel och sexualbrott 2005–2012. Redovisning totalt samt efter kön. Andel händelser i procent av totalt antal händelser för respektive brottstyp.

	TOTALT												Män												Kvinnor											
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012												
Hot																																				
Allmän plats	45	40	43	46	38	39	39	34	51	50	53	54	51	51	48	43	37	31	34	41	29	29	32	26												
Arbete/skola	31	29	28	21	26	27	24	29	28	24	22	17	23	24	19	26	35	32	33	24	28	29	28	32												
Bostad	19	24	24	28	27	26	29	28	15	16	20	22	13	15	23	21	23	30	28	33	36	35	33	34												
Annan plats	5	8	5	4	10	8	8	9	6	9	6	7	13	10	10	10	4	7	5	3	7	7	7	7												
Misshandel																																				
Allmän plats	54	52	54	67	52	54	51	52	64	60	69	78	66	65	68	59	29	40	28	41	26	32	27	36												
Arbete/skola	27	27	20	16	24	20	24	24	24	22	15	12	16	16	15	23	33	35	28	23	39	29	37	28												
Bostad	13	13	19	12	14	18	19	13	4	8	9	5	7	12	11	6	33	22	37	29	28	31	29	30												
Annan plats	6	7	7	5	10	8	7	11	7	10	7	4	12	7	7	13	4	4	6	7	7	9	6	6												
Sexualbrott																																				
Allmän plats	54	49	37	48	56	37	41	50	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x												
Arbete/skola	24	17	21	20	13	27	12	17	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x												
Bostad	16	22	27	26	16	31	30	23	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x												
Annan plats	6	12	14	7	15	5	18	10	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x												

(x) Då antalet sexualbrott mot män som rapporterats in till NTU är mycket litet särredovisas inte brottsplats för sexualbrott för män och kvinnor.

Tabell 3D Relation till gärningspersonen för olika typer av brott 2005–2012. Totalt samt särredovisning efter kön. Andel händelser i procent av totalt antal händelser för respektive brottstyp.

Gärningsperson	TOTALT												Män												Kvinnor											
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012												
Helt okänd	64	56	54	52	53	52	56	57	72	67	62	65	66	66	66	69	56	46	46	42	44	42	48	46												
Bekant	29	34	34	35	34	36	30	31	26	29	34	32	30	31	29	26	33	39	34	37	36	40	31	35												
Närstående	6	10	12	13	14	11	14	13	1	4	4	3	4	3	5	5	12	15	19	21	20	18	21	19												
Helt okänd	56	50	49	62	54	59	57	57	68	65	63	75	63	72	72	71	29	29	24	34	38	33	34	21												
Bekant	33	36	36	27	33	32	29	31	30	30	34	22	30	25	21	27	40	44	40	38	39	46	39	41												
Närstående	11	14	15	11	13	9	15	12	2	5	3	3	7	3	6	2	31	27	36	28	23	21	27	37												
Helt okänd	64	55	51	57	57	59	58	63	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x												
Bekant	27	34	36	34	36	29	29	23	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x												
Närstående	9	11	13	9	8	12	13	15	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x												
Helt okänd	43	41	39	40	36	37	43	50	51	41	43	41	46	39	42	64	37	41	35	39	30	36	45	42												
Bekant	37	34	39	38	40	45	36	28	37	36	38	39	38	47	43	21	37	33	39	37	42	43	32	32												
Närstående	8	12	10	12	12	12	14	14	5	9	7	7	6	8	9	9	11	15	13	15	16	15	18	18												
Vet ej	12	12	12	11	11	6	6	8	6	14	11	12	10	7	6	7	16	11	13	9	11	6	6	8												

(x) Då antalet sexualbrott mot män som rapporterats in till NTU är mycket litet särredovisas inte relation till gärningsperson för män och kvinnor.

¹ Andel av utsatta personer.

Tabell 3E Utsatthet bland hushåll i riket för olika typer av brott mot egendom, skattat antal händelser och andel polisanmälda händelser 2006–2012.

	Andel utsatta hushåll i procent						Skattat antal utsatta hushåll							
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
SAMTLIGA EGENDOMS-BROTT MOT HUSHÅLL¹	12,6	11,7	11,2	11,0	10,0	10,4	9,2	489 000	459 000	442 000	436 000	402 000	423 000	375 000
Bostadsinbrott	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,1	0,9	40 000	34 000	38 000	41 000	38 000	45 000	36 000
Bilstöld ²	0,9	0,8	0,7	0,5	0,6	0,4	0,4	26 000	23 000	21 000	16 000	18 000	12 000	11 000
Stöld ur/från fordon	5,0	4,1	3,7	3,5	2,8	3,1	2,6	193 000	160 000	146 000	140 000	113 000	124 000	106 000
Cykelstöld	6,9	7,1	6,9	6,9	6,5	6,7	5,9	267 000	278 000	273 000	271 000	258 000	270 000	242 000
	Skattat antal händelser i populationen						Andel anmälda händelser i procent							
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
SAMTLIGA EGENDOMS-BROTT MOT HUSHÅLL¹	646 000	591 000	582 000	558 000	524 000	546 000	460 000	53	50	51	52	51	52	51
Bostadsinbrott	50 000	39 000	47 000	43 000	38 000	54 000	42 000	74	78	75	88	86	89	86
Bilstöld ²	27 000	24 000	22 000	16 000	25 000	12 000	13 000	98	96	97	x	x	x	x
Stöld ur/från fordon	238 000	185 000	183 000	162 000	141 000	155 000	119 000	61	65	64	66	66	62	60
Cykelstöld	331 000	342 000	330 000	337 000	319 000	325 000	287 000	40	35	37	38	38	39	42

¹ Netto redovisning, vilket innebär att ett och samma hushåll endast redovisas en gång även om det kan ha utsatts för flera olika brottstyper.

² I tabellen redovisas bilstöld bland hushåll som ägde bil under respektive år eftersom det är den mest vedertagna redovisningsformen. Andelen hushåll utsatta för bilstöld av hela befolkningen är 0,3 procent år 2012.

(x) Antalet hushåll som uppgett att de utsatts för bilstöld är för litet för att andelen anmälda händelser ska kunna redovisas.

Tabell 3F Utsatthet för olika typer av brott mot egendom efter familje- och boendeförhållanden 2006–2012. Andel i procent.

	Utsatta för bostadsinbrott							Utsatta för bilstöld ¹							Utsatta för stöld ur/från fordon						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
SAMTLIGA, 16–79 ÅR	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,1	0,9	0,9	0,6	0,7	0,5	0,6	0,4	0,4	5,0	4,1	3,7	3,5	2,8	3,1	2,6
Familjetyp																					
Sammanboende																					
– utan barn	1,0	0,7	0,8	0,8	0,9	1,1	1,0	0,6	0,5	0,6	0,5	0,4	0,3	0,4	4,7	3,5	3,5	3,3	2,9	2,8	2,8
– med barn	1,0	1,1	0,7	1,1	1,0	0,8	0,7	0,9	1,1	0,8	0,6	0,4	0,2	0,3	5,8	4,4	4,4	5,2	3,6	4,7	3,4
Ensamstående																					
– utan barn	1,1	0,9	1,0	1,2	1,0	1,2	0,9	1,1	1,0	0,7	0,6	0,9	0,5	0,4	4,7	4,3	3,5	3,1	2,4	2,6	2,2
– med barn	1,3	0,8	2,0	1,6	1,2	1,9	0,1	0,6	0,4	0,8	0,5	-	0,8	0,2	5,7	5,6	4,8	4,5	3,9	3,1	3,4
Bostadstyp																					
Småhus	1,0	0,8	1,0	1,4	0,9	1,2	1,0	0,5	0,5	0,5	0,4	0,3	0,2	0,2	4,5	3,5	3,2	3,6	2,5	2,9	2,6
Flerfamiljshus	1,1	0,9	0,9	0,8	1,0	1,0	0,7	1,3	1,3	1,0	0,8	1,0	0,7	0,6	5,5	4,7	4,1	3,6	3,2	3,3	2,7
Boendeort																					
Storadsregion	1,4	0,9	1,1	1,3	1,2	1,4	1,2	1,1	1,0	0,7	0,9	1,1	0,5	0,5	6,4	5,1	4,6	4,4	3,4	3,9	3,2
Större stad	0,9	0,9	0,8	1,0	0,9	1,1	0,7	0,8	0,7	0,9	0,3	0,3	0,3	0,4	4,4	3,6	3,3	3,2	2,7	2,5	2,2
Mindre stad/landsbygd	0,7	0,7	0,9	0,7	0,7	0,8	0,7	0,6	0,6	0,6	0,4	0,4	0,4	0,2	3,9	3,4	3,1	2,9	2,2	2,5	2,3

	Utsatta för cykelstöld							Utsatta för något egendomsbrott ²						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
SAMTLIGA, 16–79 ÅR	6,9	7,1	6,9	6,9	6,5	6,7	5,9	12,6	11,7	11,2	11,0	10,0	10,4	9,2
Familjetyp														
Sammanboende														
– utan barn	4,5	5,0	4,4	4,2	4,6	5,0	3,9	10,0	9,0	8,6	8,0	8,1	8,5	7,7
– med barn	8,8	9,8	9,2	10,4	8,0	8,3	8,1	15,2	15,2	14,2	15,8	12,2	12,9	11,9
Ensamstående														
– utan barn	7,2	7,1	7,5	6,9	6,9	6,9	6,5	12,8	11,8	11,5	10,9	10,1	10,4	9,2
– med barn	14,6	13,1	11,5	14,5	12,4	11,1	9,2	20,8	17,8	16,9	19,1	17,1	15,7	12,1
Bostadstyp														
Småhus	5,0	5,7	5,2	5,2	4,5	5,2	4,4	10,1	9,6	9,1	9,8	7,7	9,0	7,7
Flerfamiljshus	8,7	8,5	8,6	8,3	8,2	8,0	7,5	14,9	13,7	13,1	12,1	12,2	11,8	10,6
Boendeort														
Storadsregion	6,5	6,3	6,8	7,1	6,6	6,8	6,0	14,0	12,1	11,9	12,4	11,1	11,7	10,2
Större stad	8,0	8,4	8,3	7,7	8,0	7,9	7,1	12,9	12,5	12,2	11,3	11,3	11,0	9,7
Mindre stad/landsbygd	5,8	6,5	5,4	5,4	4,1	4,6	4,3	10,2	10,2	9,0	8,7	6,8	7,7	7,0

¹ Bland hushåll som ägde bil under det aktuella kalenderåret.² Netto redovisning, vilket innebär att ett och samma hushåll endast redovisas en gång även om det kan ha utsatts för flera olika brottstyper.

(-) Inget hushåll i kategorin har uppgett utsatthet för brottet.

Tabell 3G:1 Upprepad utsatthet för brott mot enskild person i olika grupper i befolkningen 2012. Andel i procent.

	Andel utsatta	därav ...			
		... 1 gång	... 2-3 gånger	... 4 gånger eller fler	
SAMTLIGA, 16-79 ÅR	11,4	7,6	2,3	1,4	
Kön					
Män	11,1	7,4	2,5	1,0	
Kvinnor	11,7	7,7	2,1	1,7	
Ålder					
16-19 år	14,1	9,4	2,9	1,6	
20-24 år	20,2	12,0	5,1	2,8	
25-34 år	14,9	9,2	3,2	2,3	
35-44 år	12,0	7,7	2,5	1,6	
45-54 år	10,7	7,3	2,2	1,1	
55-64 år	8,4	6,1	1,6	0,6	
65-74 år	6,3	5,0	0,8	0,5	
75-79 år	4,8	4,0	0,2	0,4	
Män					
16-24 år	16,7	10,6	4,6	1,4	
25-44 år	12,9	8,5	2,7	1,6	
45-64 år	9,5	6,3	2,3	0,8	
65-79 år	5,5	4,4	0,7	0,3	
Kvinnor					
16-24 år	18,2	11,1	3,5	3,3	
25-44 år	13,9	8,4	3,0	2,3	
45-64 år	9,7	7,2	1,5	0,9	
65-79 år	6,3	5,0	0,6	0,6	

Tabell 3G:2 Upprepad utsatthet för brott mot enskild person i olika grupper i befolkningen 2012. Andel i procent.

	Andel utsatta	därav ...			
		... 1 gång	... 2-3 gånger	... 4 gånger eller fler	
SAMTLIGA, 16-79 ÅR	11,4	7,6	2,3	1,4	
Svensk/utländsk bakgrund					
Svenskfödda med	10,5	7,1	2,0	1,2	
- båda/en förälder inrikes född(a)	15,6	9,7	3,2	2,7	
- båda föräldrarna utrikes födda	14,6	9,2	3,7	1,6	
Utrikesfödda					
Utbildning (högsta)					
Förgymnasial	12,3	8,1	2,4	1,8	
Gymnasial	11,7	7,7	2,3	1,5	
Eftergymnasial	10,3	7,1	2,3	0,9	
Familjetyp					
Sammanboende					
- utan barn	8,3	6,0	1,5	0,8	
- med barn	9,2	6,6	1,6	0,8	
Ensamstående					
- utan barn	15,8	9,9	3,4	2,3	
- med barn	15,1	8,5	4,4	1,8	
Bostadstyp					
Småhus	8,9	6,3	1,7	0,8	
Flerfamiljshus	14,4	9,2	3,1	2,0	
Boendeort					
Storadsregion	13,2	8,8	2,8	1,5	
Större stad	10,5	7,1	2,1	1,2	
Mindre stad/landsbygd	9,9	6,3	2,0	1,5	

Tabell 3H Upprepad utsatthet för brott mot hushåll efter familje- och boendeförhållanden samt boendeort 2012.
Andel i procent.

	Andel utsatta	därav ...		
		... 1 gång	... 2-3 gånger	... 4 gånger eller fler
SAMTLIGA, 16-79 ÅR	9,2	7,4	1,6	0,1
Familjetyp				
Sammanboende				
- utan barn	7,7	6,5	1,1	-
- med barn	11,9	10,0	1,8	0,1
Ensamstående				
- utan barn	9,2	7,1	1,9	0,0
- med barn	12,1	9,3	2,4	0,4
Bostadstyp				
Småhus	7,7	6,6	1,0	0,0
Flerfamiljshus	10,6	8,2	2,2	0,1
Boendeort				
Storadsregion	10,2	8,5	1,6	0,0
Större stad	9,7	7,5	2,2	0,1
Mindre stad/landsbygd	7,0	5,9	0,9	0,1

4 Oro och otrygghet

Sammanfattning

Andelen personer som känner sig otrygga när de går ut sent på kvällen är relativt oförändrad jämfört med de närmast föregående åren, men har över tid minskat från 21 procent 2006 till 15 procent 2013. Utvecklingen är likartad när det gäller oro för att utsättas för olika typer av brott, med undantag för oro för bostadsinbrott, som på det stora hela legat på samma nivå sedan 2006. Minskningen i andelen otrygga avser främst kvinnor medan andelen otrygga män är relativt oförändrad. Det är fyra gånger fler kvinnor än män som känner sig otrygga när de går ut sent på kvällen.

Det är vanligare med en generell oro över brottsligheten i samhället än för att man själv ska utsättas för brott. Vanligast är dock att oroa sig för att en närstående ska utsättas för brott.

Personer med lågt förtroende för rättsväsendet upplever otrygghet i större utsträckning än personer med stort förtroende för rättsväsendet. Undersökningen visar även att personer som upplever att brottsligheten i samhället ökar kraftigt, känner sig otrygga i större utsträckning än personer som har uppfattningen att brottsligheten minskar eller är oförändrad.

Det är främst äldre personer som uppger att de känner sig otrygga en sen kväll ute. Personer i medelåldern känner sig otrygga i minst utsträckning. Sett över tid är det äldre kvinnor (65–79 år) och unga kvinnor (20–24 år) som är mest otrygga. Bland männen är mönstret över tid inte lika tydligt, men äldre män (75–79 år) är oftare otrygga än män under 65 år.

Äldre känner sig även mest oroliga för brottsligheten i samhället, samtidigt som de uppger utsatthet för brott i minst utsträckning. Bland ungdomar är oron för brott dock mer konkret. Till skillnad från övriga åldersgrupper i befolkningen oroar sig ungdomar för att själva utsättas för brott, framför allt överfall eller misshandel, i större utsträckning än för brottsligheten i samhället.

Att känna sig otrygg är vanligare för utrikesfödda personer än för personer som är födda i Sverige. Utrikesfödda upplever även i betydligt högre grad än de som är födda i Sverige att otryggheten påverkar deras livskvalitet.

Sammanfattningsvis är det viktigt att komma ihåg att majoriteten av Sveriges befolkning känner sig trygg utifrån de mått som används i denna undersökning, och att oro för brott för de flesta personer inte får några större konsekvenser i vardagen. Bland de personer som uppger att otryggheten får negativa konsekvenser i deras vardag ser man olika tendenser beroende på ålder. Äldre personer väljer oftare att stanna hemma på grund av sin otrygghet, medan medelålders personer oftare uppger att oron har en stor påverkan på deras livskvalitet.

Inledning

I detta kapitel presenteras huvudresultaten om otrygghet. Resultatgenomgångens främsta syfte är att beskriva utvecklingen och vilka grupper som uppger att de känner sig särskilt otrygga. Informationen ger kunskap om var behovet av trygghetsskapande åtgärder är störst.

Resultatredovisningen baseras till stor del på jämförelser mellan olika grupper, som män och kvinnor eller yngre och äldre. Att studera hur otrygghet varierar mellan olika grupper i befolkningen bidrar till en mer nyanserad bild av otryggheten i Sverige. Resultaten redovisas genomgående med uppdelning på kön och ålder. För övriga bakgrundsvariabler, bland annat svensk eller utländsk bakgrund, utbildning och bostadstyp, redogörs resultaten löpande i text och återfinns i sin helhet i tabellerna 4A–4F i slutet av rapporten.

Nationella trygghetsundersökningen (NTU) ger goda möjligheter att ingående beskriva och analysera hur otrygghet och oro för brott upplevs och utvecklas i Sverige. Unikt för NTU jämfört med liknande undersökningar är att resultaten även går att relatera till utsatthet för olika typer av brott, vilket redovisas nedan.

Som tidigare nämnts är otrygghet och oro för brott komplexa och mångfacetterade fenomen. Ambitionen med NTU är inte att ge en heltäckande bild av hela det komplexa fenomen som otrygghet utgör, utan att bidra med ett antal centrala indikatorer på området. Frågorna fokuserar exempelvis på såväl otrygghet för egen del som oro för närstående och oro över brottsligheten i samhället i stort.

I resultatredovisningen beskrivs inledningsvis en mer allmän upplevelse av otrygghet och en konkret oro över att drabbas av olika typer av brott. Därefter följer ett avsnitt som beskriver i vilken utsträckning otryggheten påverkar beteendet och livskvaliteten. Slutligen följer ett avsnitt som fokuserar på hur otryggheten ser ut bland personer med olika erfarenhet av utsatthet för brott samt bland personer med olika inställning till brottsligheten och rättsväsendet.

Otrygghet ute sen kväll

NTU omfattar en fråga som tar fasta på känslan av otrygghet vid utevistelse sena kvällar i det egna bostadsområdet. Frågan är inte specifikt kopplad till brott, utan syftar till att fånga upp en mer allmän känsla av otrygghet. Frågan är vanlig i studier av detta slag⁶⁶ och ställs på följande vis:

Om du går ut ensam sent en kväll i området där du bor, känner du dig då mycket trygg, ganska trygg, ganska otrygg, mycket otrygg eller går du aldrig ut ensam sena kvällar?

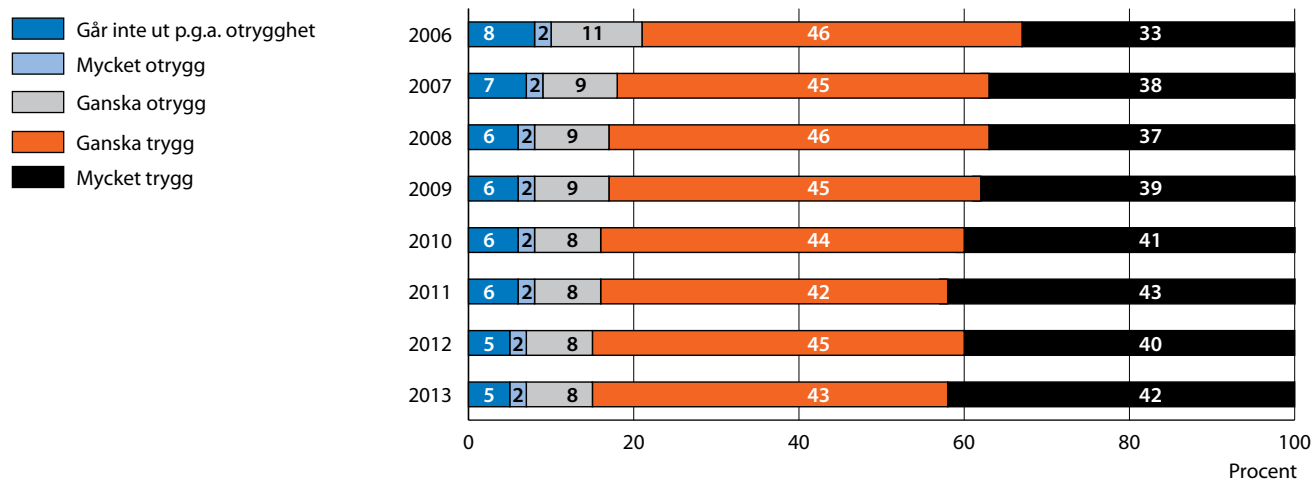
För att särskilja dem som på grund av otrygghet undviker att gå ut från övriga, ställs följdfrågan:

⁶⁶ Se exempelvis Litzén (2006) eller SCB:s undersökning av levnadsförhållanden (ULF) 2006:3–4, fråga 254 (SCB 2006).

Är skälet till att du aldrig går ut ensam sent på kvällen ... A) att du inte har någon anledning eller möjlighet att gå ut ensam sent på kvällen, B) att du känner dig otrygg eller C) annat skäl?

En stor majoritet (85 %) av befolkningen mellan 16 och 79 år uppger att de känner sig ganska eller mycket trygga när de går ut ensamma sent en kväll i sitt eget bostadsområde. Knappt var tionde person känner sig ganska otrygg vid sådan utevistelse (8 %). En mindre andel, cirka 2 procent, känner sig mycket otrygga, medan 5 procent uppger att de på grund av otrygghet låter bli att gå ut ensamma sena kvällar (se figur 4.1).⁶⁷ Resultatet är i linje med de senaste årens undersökningar. Jämfört med 2006, när NTU genomfördes första gången, har andelen personer som känner sig ganska eller mycket trygga emellertid ökat med 6 procentenheter.

Figur 4.1 Otrygghet 2006–2013. Andel av befolkningen.

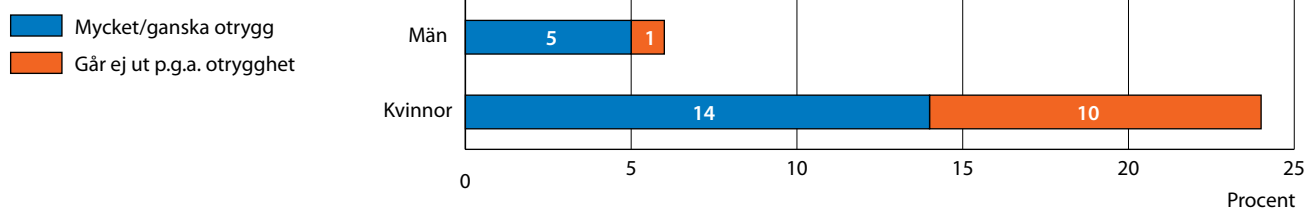
Den fortsatta redovisningen fokuserar på andelen otrygga, det vill säga de som svarat att de antingen känner sig *ganska otrygga*, *mycket otrygga* eller *att de inte går ut på grund av otrygghet*.

Kön och ålder

Majoriteten av de män och kvinnor som besvarat frågor i NTU uppger att de känner sig ganska eller mycket trygga. Kvinnor uppger dock betydligt oftare än män att de känner sig otrygga: kvinnornas andel är fyra gånger så hög som männens (se figur 4.2 och 4.3). Av kvinnorna uppger 24 procent att de känner sig ganska eller mycket otrygga eller att de på grund av otrygghet låter bli att gå ut, vilket ska jämföras med 6 procent av männen. Som framgår av figur 4.2 avstår kvinnorna i betydligt större utsträckning än männen från att gå ut: 10 procent av kvinnorna i befolkningen undviker att gå ut ensamma sent en kväll i sitt bostadsområde. Motsvarande siffra för männen är 1 procent.

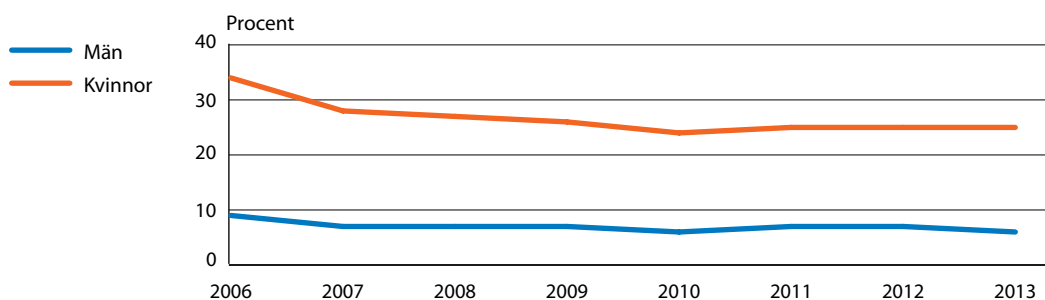
⁶⁷ Andelen personer som väljer att inte gå ut ensamma sent på kvällen därför att de inte har någon anledning eller möjlighet att göra det, uppgår i NTU 2013 till 4 procent. Denna andel har legat mellan 4 och 5 procent sedan mätningarna infördes. Dessa personer inkluderas inte i analysen, eftersom de inte upplever eller berörs av den form av otrygghet som efterfrågas.

Figur 4.2 Otrygghet 2013. Andel för respektive kön. (Tabell 4A)

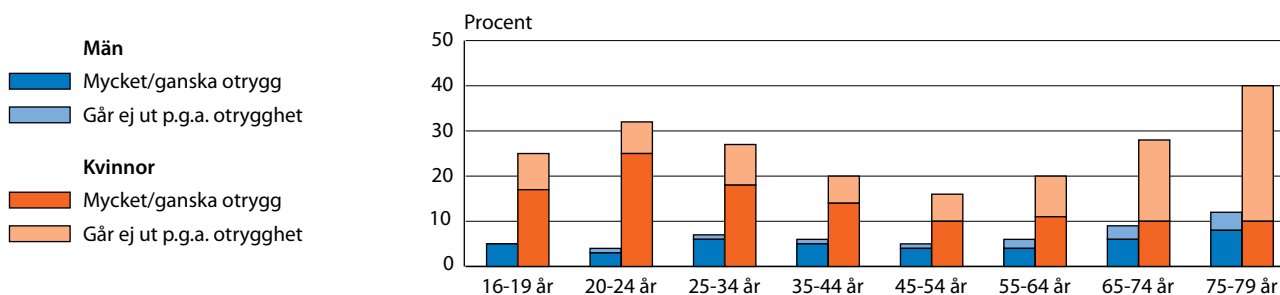
När otryggheten minskade mellan 2006 och 2007 var minskningen större bland kvinnorna än bland männen. Mellan 2007 och 2010 fortsatte otryggheten att minska bland kvinnorna, om än inte lika kraftigt som tidigare (se figur 4.3). Bland männen har andelen otrygga legat på ungefär samma nivå sedan 2007 och bland kvinnorna sedan 2010.

Figur 4.3 Otrygghet (mycket/ganska otrygga samt går inte ut på grund av otrygghet) 2006–2013. Andel för respektive kön. (Tabell 4A)

I likhet med tidigare års undersökningar är otrygghet vid utevistelse störst i den äldsta åldersgruppen (75–79 år). Bland dem känner sig var fjärde person (25 %) otrygg eller undviker att gå ut till följd av otrygghet, vilket dock är en liten minskning sedan föregående undersökning (se tabell 4A).

Figur 4.4 Otrygghet 2013. Andel för män och kvinnor i respektive åldersgrupp. (Tabell 4A)

Tryggast är personer mellan 45 och 54 år. Bland dem uppger var tionde person (10 %) att de är otrygga. Mönstret är i stort sett detsamma som vid föregående undersökning (se tabell 4A).

Bland dem som upplever otrygghet samvarierar valet att avstå från att gå ut på grund av otrygghet med personernas ålder. Yngre personer väljer oftare att gå ut trots att de känner sig otrygga, medan de äldre i större utsträckning i stället väljer att stanna hemma på grund av otrygghet (se tabell 4A).

När hänsyn även tas till kön framkommer att det bland både kvinnor och män är de äldsta, 75–79 år, som är mest otrygga (40 % respektive 12 %). Sett över tid är kvinnor i åldrarna 65–79 år och 20–24 år mest otrygga, medan det bland männen är de äldre (65–79 år) som är mest otrygga. Tryggast bland männen är de yngre (20–24 år), medan det bland kvinnor är medelålders (45–54 år) som är tryggast (se figur 4.4). Den största förändringen från 2006 till 2013 års mätning har för kvinnor skett i åldersgrupperna 75–79 år och 55–64 år, där andelen otrygga har sjunkit med 15 procentenheter. En stor förändring har även skett bland kvinnor i åldersgruppen 20–24 år, där andelen otrygga är 8 procentenheter lägre än 2006. Bland männen är den största förändringen i gruppen 20–24 år, där andelen otrygga är 8 procentenheter lägre i NTU 2013 än vid den första mätningen (se tabell 4A).

De särskilda statistiska analyserna som gjordes i NTU 2011 visar att de åldersrelaterade effekterna på känslan av otrygghet är betydligt starkare för män än för kvinnor (Brå 2012). Det innebär att även om otryggheten är mer utbredd i den äldsta gruppen kvinnor än bland den äldsta gruppen män, så är skillnaden mellan unga och äldre män betydligt större än skillnaden mellan unga och äldre kvinnor.

Andra grupper otrygghet

Mönstren är överlag mycket lika dem som presenterades i föregående kapitel (se tabell 4A). Av resultaten framgår att utrikes födda personer är påtagligt mer otrygga vid utevistelse än inrikesfödda personer med minst en inrikesfödd förälder (23 % jämfört med 13 %). Här kan dock noteras att de särskilda statistiska analyserna som gjordes i NTU 2011 visar att skillnaden är större för män än för kvinnor (Brå 2012).

Personer med högst förgymnasial utbildning uppger oftare otrygghet vid utevistelse (18 %) än de med eftergymnasial och gymnasial utbildning (12–15 %). Det är också en större andel bland dem med högst förgymnasial utbildning (8 %) som på grund av otrygghet väljer att inte gå ut, jämfört med personer med högre utbildning (4–6 %).

Vad gäller familjetyp visar resultaten att ensamstående, med eller utan barn, känner sig otrygga i större utsträckning (17–20 %) än sammanboende med eller utan barn (12–13 %). Här kan det noteras att det i samtliga grupper är färre som uppger att de är otrygga än vid den första undersökningen 2006.

I NTU 2013 framkommer små skillnader i otrygghet mellan boende i en storstadsregion (17 %) och boende i andra större städer (14 %). De som bor i en mindre stad eller på landsbygden är dock mindre otrygga (11 %).

Tydliga skillnader framträder när bostadstyp studeras. Av de boende i flerfamiljshus är det en mer än dubbelt så stor andel som uppger att de är otrygga vid utevistelse än bland personer boende i småhus (22 % respektive 9 %). Andelarna otrygga i olika typer av bostad är i stort sett oförändrade över tid.

Grupper med risk för hög otrygghet ringas in när flera bakgrundsfaktorer studeras

En genomgång av detta slag, där variationer i otrygghet mellan grupper studeras var för sig, ger en schematisk bild av verkligheten. Att kvinnor visar sig vara betydligt mer otrygga än män vid utevistelse en sen kväll innebär givetvis inte att alla kvinnor är mer otrygga än männen i detta avseende. I själva verket är det drygt tre fjärdedelar av kvinnorna (76 %) som svarar att de känner sig ganska eller mycket trygga när de vistas ensam ute i sitt bostadsområde sent en kväll. Motsvarande siffra för männen är 94 procent.

För att kunna förebygga känslor av otrygghet hos dem som upplever detta – och rikta insatserna dit där de bäst behövs – är det fruktbart att identifiera så kallade riskgrupper, det vill säga de som i ganska eller mycket hög grad uppger sig vara otrygga.

Genom att kombinera flera av de bakgrundsförhållanden som har visat sig samvariera med otrygghet framkommer tydligare mönster. Om man till exempel utöver kön och ålder också väger in bostadstyp, för att se vilka som upplever otrygghet vid utevistelse en sen kväll, framträder två extremgrupper. Mest otrygga är äldre kvinnor (65–79 år) boende i flerfamiljshus, medan de minst otrygga är män i åldern 25–44 år, boende i småhus (se tabell 4.1). Av de äldre kvinnorna kan närmare fyra av tio (39 %) kategoriseras som otrygga, vilket kan jämföras med männen i åldern 25–44 år, boende i småhus, av vilka 3 procent kan kategoriseras som otrygga. I princip inga av männen i denna åldersgrupp uppger att de väljer att stanna inne till följd av otrygghet (se tabell 4.1).

Det är dock viktigt att vara medveten om att kön och ålder spelar större roll än bostadstyp när det gäller otrygghet.

Tabell 4.1 Otrygga vid utevistelse sen kväll (mycket/ganska otrygga samt går inte ut på grund av otrygghet) i två grupper i befolkningen 2006–2013. Andel för respektive grupp i procent.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kvinnor, 65–79 år, boende i flerfamiljshus	55	50	52	48	45	44	47	39
Män, 25–44 år, boende i småhus	3	2	2	2	1	2	2	3

Oro för brott

Som nämndes i början av kapitlet är otrygghet ett mångfacetterat begrepp. För att ringa in några av de olika dimensioner av otrygghet som folk kan tänkas uppleva, tillfrågas de personer som deltar i NTU också om sin oro för brott. Detta görs på flera sätt, genom att fråga efter dels en mer abstrakt oro över brottsligheten i samhället, dels en mer konkret oro för att själv utsättas för olika brottstyper. Men oron kan också gälla andra personer. Många föräldrar oroar sig exempelvis mer för att deras barn ska utsättas för brott än för att de själva ska bli utsatta. Inledningsvis redogörs för oron över brottsligheten i samhället, följt av oron för att närstående ska drabbas av brott. Därpå följer en redogörelse för oron för att själv utsättas för brott. För att undersöka hur många som oroar sig över brottsligheten i samhället ställs följande fråga:

Är du orolig över brottsligheten i samhället?

Svarsalternativen är: *ja, i stor utsträckning, ja, i viss utsträckning och nej, inte alls.*

För att undersöka hur många som oroar sig för närstående eller för att de själva ska utsättas för brott, ställs följande frågor:

*Har det hänt under det senaste året att du oroat dig för att ...
... någon närstående till dig ska drabbas av brott?
... du ska drabbas av inbrott i din bostad?
... du ska bli överfallen eller misshandlad?
... din/er bil ska bli utsatt för stöld eller skadegörelse?⁶⁸*

Svarsalternativen är inledningsvis *ja* eller *nej*. De som svarar *ja* får sedan följdfrågan:

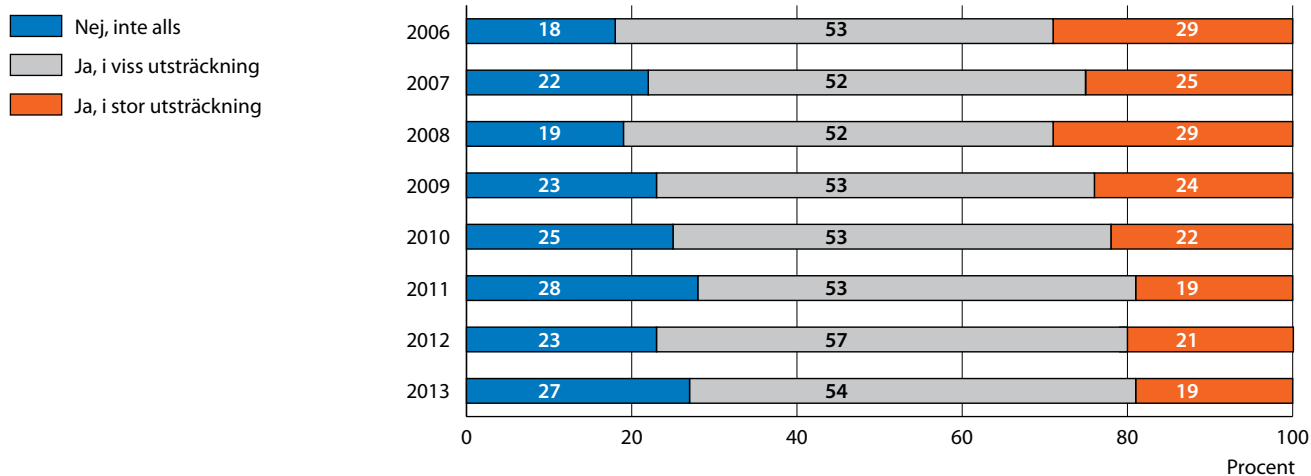
Har det hänt mycket ofta, ganska ofta eller ganska sällan?

Oro för brottsligheten i samhället

Nära var femte person i den vuxna befolkningen (motsvarande 1,4 miljoner personer) oroar sig i stor utsträckning över brottsligheten i samhället, medan drygt hälften (54 %) uppger att de oroar sig i viss utsträckning, och drygt var fjärde person uppger att de inte alls är oroliga (se figur 4.5). Fördelningen har förändrats något sedan 2006, så till vida att det skett en minskning av den andel som oroar sig i stor utsträckning och genom att andelen som inte alls oroar sig för brottsligheten har ökat.

⁶⁸ Ställs endast till dem som bor i hushåll som äger bil.

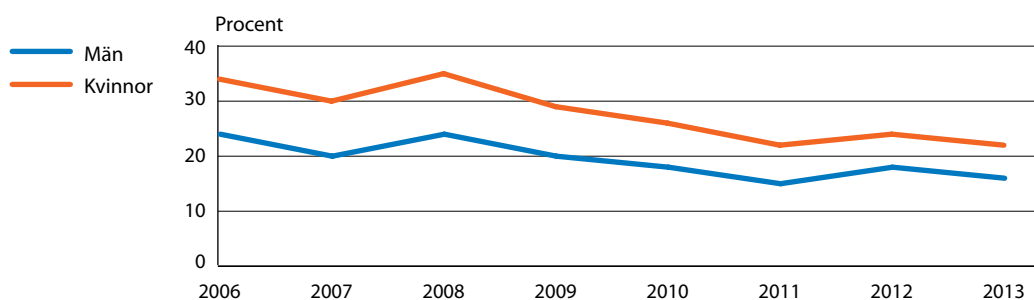
Figur 4.5 Oro över brottsligheten i samhället 2006–2013. Andel av befolkningen.

Kön och ålder

När oron över brottsligheten i samhället studeras uppdelat på kön framgår att drygt var femte kvinna (22 %) och knappt var sjätte man (16 %) uppger att de känner stor oro (se figur 4.6). Bland männen är det en större andel som känner stor oro över brottsligheten i samhället än som är otrygga vid utevistelse sen kväll (6 %). För kvinnor finns ingen skillnad i detta avseende, 22 procent känner stor oro över brottsligheten i samhället, och 24 procent är otrygga vid utevistelse sen kväll (se figur 4.3 och 4.6). Andelen personer som upplever stor oro över brottsligheten i samhället har över tid minskat bland både kvinnor och män. Sedan första undersökningen (NTU 2006) har oron minskat med 8 procentenheter för män och 12 procentenheter för kvinnor (se figur 4.6).

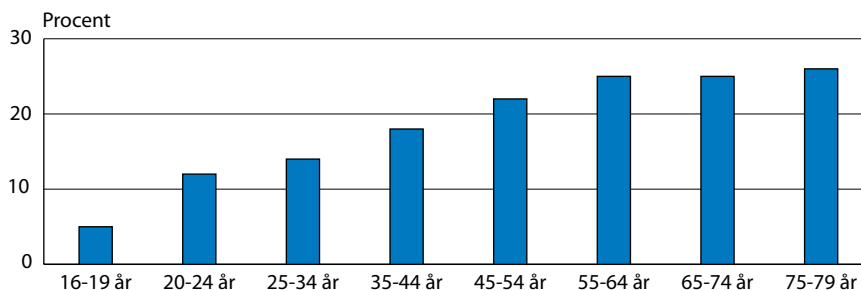
Figur 4.6 Stor oro över brottsligheten i samhället 2006–2013. Andel för respektive kön. (Tabell 4B)

En större andel äldre än yngre uppger att de är oroade över brottsligheten i samhället (se figur 4.7). Andelen som oroar sig i stor utsträckning ökar ju äldre åldersgrupp som studeras och är mer än fem gånger så hög i åldersgruppen 75–79 år som i den yngsta åldersgruppen (16–19 år).

Om hänsyn även tas till kön förtydligas skillnaderna ytterligare något; då framgår att äldre kvinnor (55–79 år) oroar sig mest (se tabell 4B). Cirka en tredjedel av dessa kvinnor uppger stor oro (27–30 %). Minst

Figur 4.7 Stor oro över brottsligheten i samhället 2013. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 4B)

oroliga är de yngsta männen (16–19 år), där endast 3 procent uppger att de känner stor oro över brottsligheten i samhället.

Sedan 2006 har andelen personer som uppger stor oro minskat, oavsett ålder. Framför allt skedde minskningen fram till 2010 och sedan dess har andelen som oroar sig för brottsligheten legat relativt stabilt.

Andra grupperns oro för brottsligheten i samhället

Av resultaten framgår att det är små skillnader mellan utrikesfödda personer och inrikesfödda personer med minst en inrikesfödd förälder eller båda föräldrarna utrikesfödda (19–22 %). Personer med eftergymnasial utbildning är något mindre oroade jämfört med dem med högst gymnasial eller förgymnasial utbildning (16 % respektive 19–22 %).

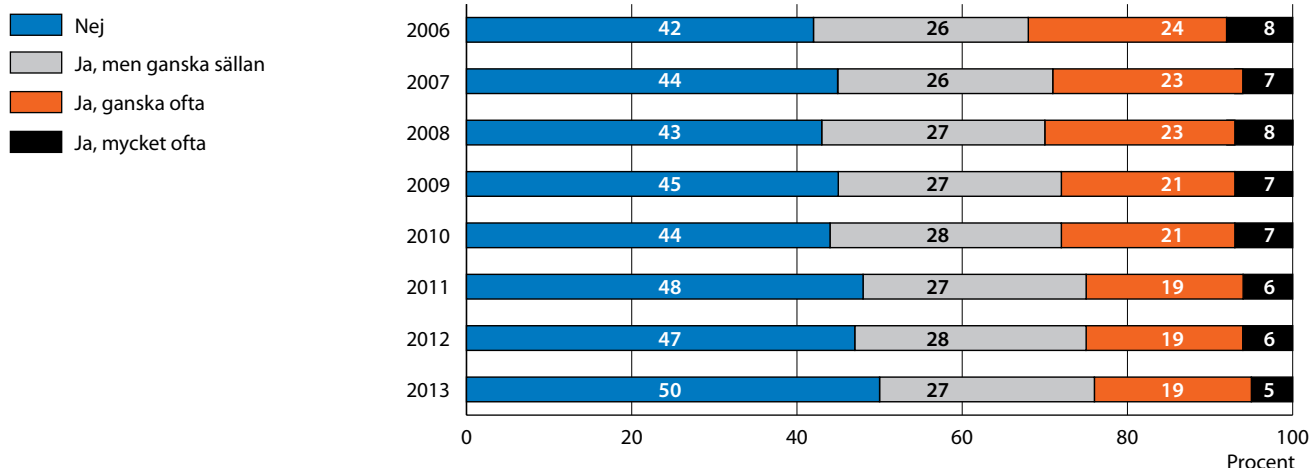
Vad gäller familjetyp visar resultaten att ensamstående utan barn är mindre oroade för brottsligheten i samhället (16 %) och ensamstående med barn är mer oroade (24 %), jämfört med sammanboende med eller utan barn (21 % respektive 20 %). Här kan noteras att det i samtliga grupper är färre som uppger att de är oroliga än vad det var vid den första undersökningen 2006.

I NTU 2013 framkommer små skillnader i oro för brottsligheten i samhället mellan boende i en storstadsregion (19 %), boende i andra större städer (20 %) och de som bor i en mindre stad eller på landsbygden (18 %). Inga skillnader framträder när bostadstyp studeras; bland såväl boende i flerfamiljshus som personer boende i småhus uppger 19 procent att de oroar sig för brottsligheten i samhället.

Oro för att närstående ska drabbas av brott

Nära var fjärde tillfrågad person (24 %) uppger att de mycket ofta eller ganska ofta oroar sig för att någon närstående ska drabbas av brott (se figur 4.8). Samtidigt uppger en stor andel (50 %) att de inte oroar sig alls. Sammantaget uppgår de som inte oroar sig alls och de som oroar sig ganska sällan till mer än tre fjärdedelar av de tillfrågade. Fördelningen påminner om de två föregående åren, men en svag ökning av andelen som inte oroar sig för närstående kan skönjas över tid sedan NTU 2006.

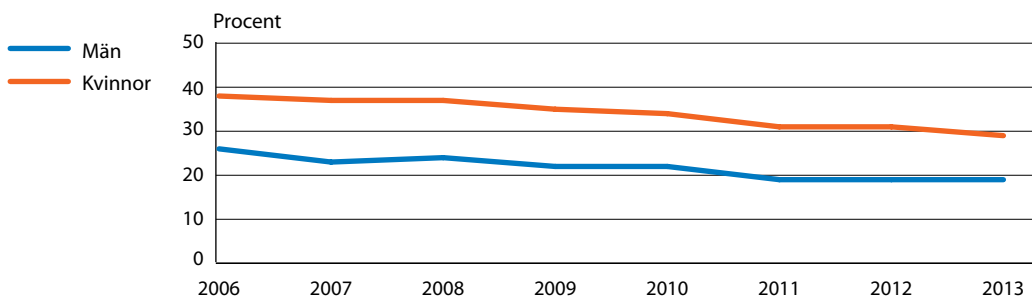
Figur 4.8 Oro för att närstående ska drabbas av brott 2006–2013. Andel av befolkningen.

Kön och ålder

Kvinnor oroar sig oftare än män för att någon närstående ska drabbas av brott; 29 procent av kvinnorna jämfört med 19 procent av männen uppger att de ganska eller mycket ofta känner sådan oro (se figur 4.9). Sedan NTU 2006 har andelen minskat bland såväl kvinnor som män.

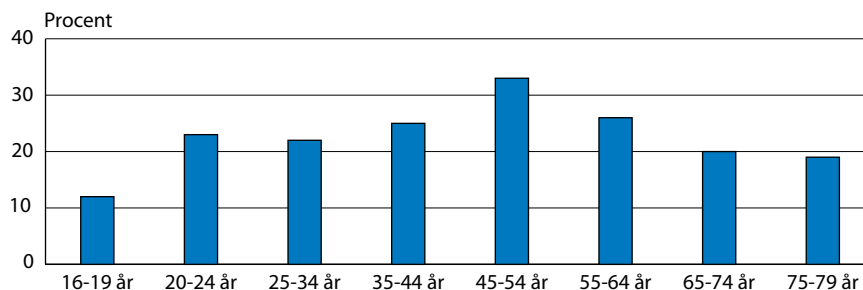
Figur 4.9 Oro (mycket/ganska ofta) för att närstående ska drabbas av brott 2006–2013. Andel för respektive kön. (Tabell 4B)

När ålder studeras framträder ett tydligt mönster; oro för närstående är vanligast i åldern 45–54 år (se figur 4.10). Det kan till viss del vara kopplat till att många i denna ålder är föräldrar till tonårsbarn, men de särskilda statistiska analyserna som gjordes i NTU 2011 visar att den här gruppen fortfarande har en högre oro för att närstående ska drabbas av brott när man rensar bort effekten av att vara förälder (Brå 2012). Minst oroliga för närstående är tonåringarna själva (12 %).

När kön och ålder studeras tillsammans framträder samma mönster när det gäller skillnader mellan olika åldersgrupper, men kvinnor oroar sig i större utsträckning än män. De som oroar sig i störst utsträckning är medelålders kvinnor (41 procent av kvinnorna i åldern 45–54 år uppger oro för att närstående ska drabbas av brott). Bland männen i samma åldersgrupp uppger en fjärdedel sådan oro (25 %, se tabell 4B). Tonåringar oroar sig minst, och även i denna åldersgrupp uppger flickorna i

Figur 4.10 Oro (mycket/ganska ofta) för att närstående ska drabbas av brott 2013. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 4B)

större utsträckning än pojkarna att de oroar sig för närstående (16 % jämfört med 9 %).

Andra grupper oro för att närstående ska drabbas av brott

Personer födda i Sverige med båda föräldrarna utrikesfödda är något mer oroliga för att närstående ska drabbas av brott (28 %) än inrikesfödda personer med minst en inrikesfödd förälder (23 %) och utrikesfödda personer (24 %). Personer med gymnasieutbildning eller högre utbildning uppger oftare att de oroar sig för närstående än de med högst förgymnasial utbildning (24–25 % respektive 20 %). När familjetyp studeras framkommer att både ensamstående med barn och sammanboende med barn är mer oroliga för närstående än motsvarande grupper utan barn (30–37 % jämfört med 19–23 %). De särskilda statistiska analyserna som gjordes i NTU 2011 visar att skillnaden mellan personer med barn och personer utan barn, oavsett om de är ensamstående eller sammanboende, kvarstår även när man rensat bort effekten av andra faktorer, såsom kön och ålder (Brå 2012).

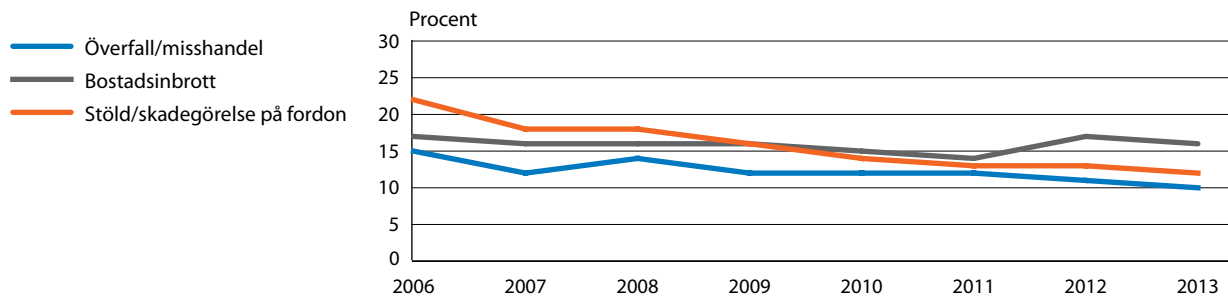
Boende på landsbygden uppger oro för närstående i lägre utsträckning än boende i större städer eller storstadsregionerna (21 % jämfört med 24–25 %). När det gäller bostadstyp noteras inga skillnader som kan kopplas till oro över brottsligheten i samhället eller oro för närstående.

Oro för att själv utsättas för brott

Hittills har detta kapitel berört oro över brottsligheten i samhället och oro för att närstående ska drabbas av brott. I båda fallen är oron långt ifrån obetydlig och har visat sig vara vanligare än oro för att man själv ska utsättas för brott. Denna konkreta oro för egen del beskrivs i den fortsatta redovisningen genom att delas upp på olika brottstyper.

Att ganska eller mycket ofta oroa sig för bostadsinbrott är vanligast (16 %). Därefter kommer oro över att hushållets bil ska bli stulen eller utsatt för skadegörelse (12 %). I lägst utsträckning uppges oro för överfall eller misshandel (10 %). Fördelningen liknar föregående år, men sett över tid har andelen personer som oroar sig för fordonsrelaterade brott minskat påtagligt (med 10 procentenheter sedan 2006) och andelen som oroar sig för överfall eller misshandel har minskat med 5 procentenheter sedan 2006. Andelen som oroar sig för bostadsinbrott har däremot legat relativt stabilt under hela mätperioden (se figur 4.11).

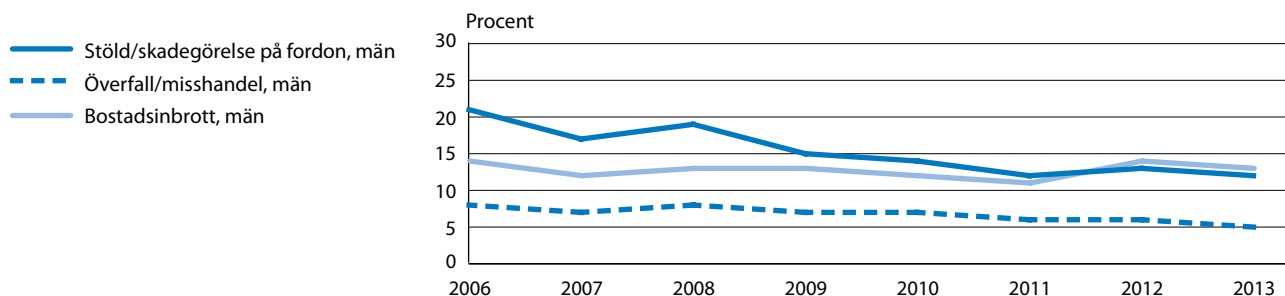
Figur 4.11 Oro (mycket/ganska ofta) för att utsättas för olika brottstyper 2006–2013. Andel av befolkningen. (Tabell 4C)

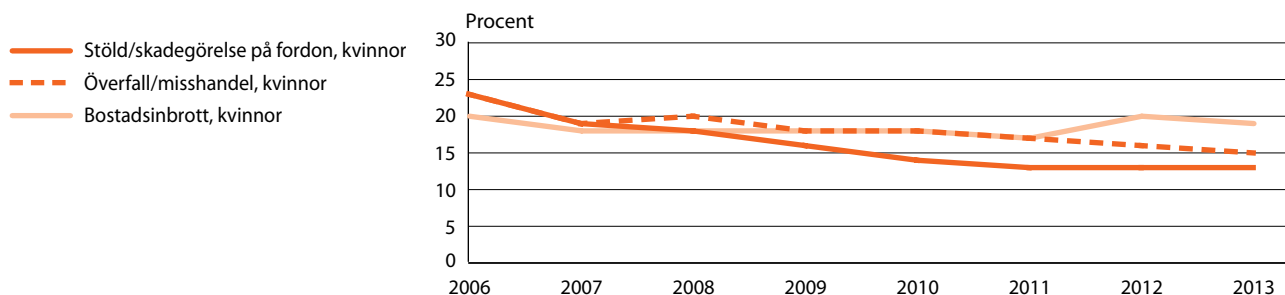
Kön och ålder

När oro för att själv utsättas för brott studeras uppdelat på kön framkommer att skillnaderna är störst när det gäller oro för att drabbas av överfall eller misshandel. Nära var sjunde kvinna (15 %) oroar sig ganska eller mycket ofta för överfall eller misshandel, medan var tjugonde man (5 %) gör det. Även när det gäller bostadsinbrott uppger kvinnor oro i större utsträckning än män (19 % respektive 13 %). Oro för fordonsrelaterad brottslighet uppges däremot i ungefär samma utsträckning av kvinnor och män (13 % respektive 12 %, se figur 4.12 och 4.13).

Figur 4.12 Oro (mycket/ganska ofta) för att utsättas för olika brottstyper 2006–2013. Andel bland män. (Tabell 4C)

Figur 4.13 Oro (mycket/ganska ofta) för att utsättas för olika brottstyper 2006–2013. Andel bland kvinnor. (Tabell 4C)

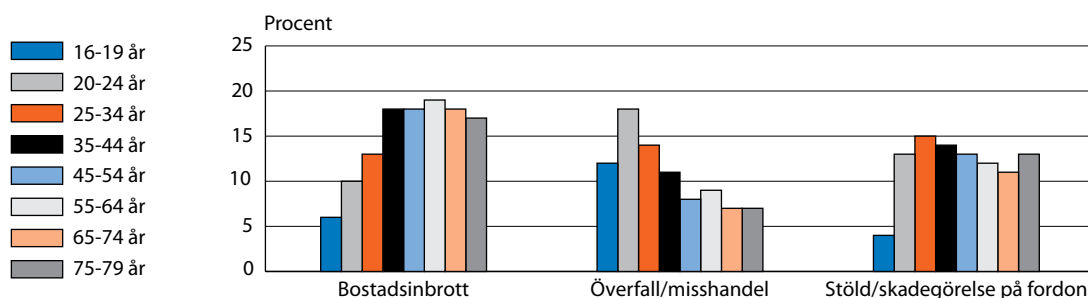

I det tidigare avsnittet om otrygghet framkom att äldre i högre grad än yngre uppger att de känner sig otrygga. Äldre oroar sig också oftare för bostadsinbrott än de yngsta (16–24 år), men när oro för överfall eller misshandel studeras är det tydligt att det i stället är de yngre (särskilt unga vuxna, 20–24 år) som oroar sig mest. Andelen som oroar sig minskar därefter med stigande ålder (se figur 4.14).

När hänsyn också tas till kön framkommer att kvinnor i åldrarna 20–24 år i störst utsträckning oroar sig för att utsättas för överfall eller misshandel. I relation till män i samma ålder är andelen oroliga ungefär fem gånger högre (31 % respektive 6 %, se tabell 4C).

När det gäller fordonsrelaterade brott är andelen oroliga högst för personer i åldrarna 25–34 år (15 %), medan de yngsta oroar sig i lägst utsträckning (4 %).

Figur 4.14 Oro (mycket/ganska ofta) för att utsättas för olika brottstyper. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 4C)

Andra grupperns oro för brott

I likhet med tidigare år är det relativt små skillnader mellan utrikesfödda personer och personer födda i Sverige med minst en inrikesfödd förälder vad gäller oro för bostadsinbrott. När det gäller fordonsrelaterade brott är skillnaderna större (17 % för utrikesfödda jämfört med 11 % för inrikesfödda med minst en inrikesfödd förälder). Oron för att utsättas för misshandel eller överfall har minskat påtagligt bland utrikesfödda personer och det är liten skillnad mellan dem och inrikesfödda med minst en inrikesfödd förälder. I gruppen inrikesfödda med båda föräldrarna födda utrikes har dock andelen som oroar sig för misshandel eller överfall ökat.

Vid en jämförelse mellan olika familjetypers oro för bostadsinbrott är sammanboende med barn i högst grad oroliga, och ensamstående utan barn är minst oroliga (20 % respektive 11 %). Ensamstående, med eller utan barn, är i högre grad oroliga för överfall eller misshandel (13–16 %) jämfört med sammanboende med eller utan barn (8–9 %). Vad gäller oro för bilrelaterade brott är det främst ensamstående med barn som oroar sig (21 %).

De särskilda statistiska analyserna som gjordes i NTU 2011 visade att skillnaderna mellan olika familjetyper vad gäller oro att själv utsättas

för brott är relativt små när man rensat bort effekten av andra faktorer, såsom kön och ålder (Brå 2012).

Boende i mindre städer eller på landsbygden uppger oro för att utsättas för överfall eller misshandel i lägre utsträckning än boende i större städer eller i storstadsregionerna (7 % jämfört med 10–13 %). Fördelningen är i stort densamma som vid föregående mättillfällen. De särskilda statistiska analyser som gjordes i NTU 2011 visar att skillnaderna i oro för brott mellan stad och landsbygd främst gäller dels överfall eller misshandel, dels bostadsinbrott, när man rensat bort effekten av andra faktorer som ålder, kön, familjetyp och bostadstyp (Brå 2012).

Boende i småhus uppger i högre grad oro för att utsättas för bostadsinbrott än boende i flerfamiljshus (19 % respektive 11 %). Oro för överfall eller misshandel och fordonsrelaterade brott är i stället högre hos personer som bor i flerfamiljshus (14 % respektive 16 %) än hos boende i småhus (8 % respektive 11 %).

Otrygghetens konsekvenser

För de flesta tycks oron för brott inte få några större konsekvenser i vardagen, men för en del kan otryggheten vara direkt begränsande i tillvaron.

För att undersöka om människor på grund av otrygghet väljer andra vägar eller färdstätt och avstår från aktiviteter, ställs följande frågor i NTU:

Har det hänt under det senaste året att du valt att ta en annan väg eller ett annat färdstätt då du känt dig otrygg på grund av oro att utsättas för brott?

och

Har det hänt under det senaste året att du avstått från någon aktivitet, exempelvis promenad, bio eller träffa någon, därför att du känt dig otrygg på grund av oro att utsättas för brott?

I båda dessa fall är svarsalternativen inledningsvis ja och nej, och de som svarar ja får sedan en följdfråga:

Har det hänt mycket ofta, ganska ofta eller ganska sällan?

I dessa fall handlar det således inte enbart om otrygghet som känsla, utan om känslan får konsekvenser för beteendet. De två frågor som används i detta sammanhang (valt annan väg eller annat färdstätt respektive avstått från en aktivitet) fångar situationer där otryggheten på ett konkret sätt påverkar människor i vardagslivet.

Utöver dessa frågor ombeds de tillfrågade bedöma om oron för brott påverkar deras livskvalitet:

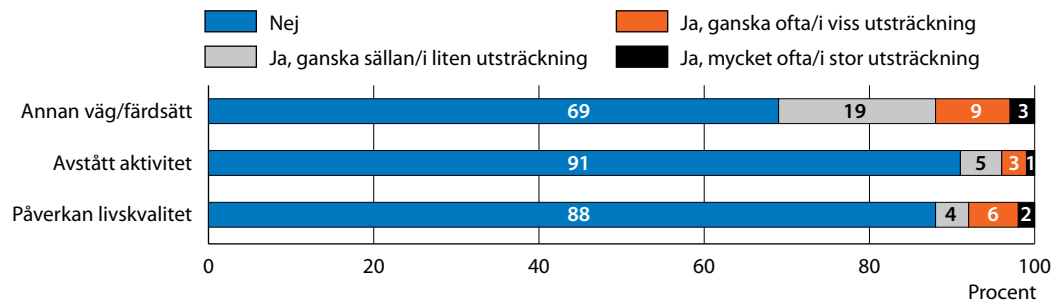
Påverkar oro för brott din livskvalitet?

De som svarar ja får också bedöma om oron påverkar livskvaliteten i stor utsträckning, i viss utsträckning eller i liten utsträckning.

De flesta (69 %) ändrar inte sitt beteende på grund av otrygghet och svarar *nej* på frågan om de valt en annan väg eller annat färdssätt till följd av oro för brott, medan nära en av tre (31 %) har valt en annan väg eller annat färdssätt. Nära en av tio (9 %) uppger att de någon gång avstått från en aktivitet till följd av denna oro (uppgett svarsalternativen *mycket ofta*, *ganska ofta* eller *ganska sällan*). De flesta (88 %) anser dock att deras livskvalitet inte påverkas till följd av otrygghet (se figur 4.15).

Även om de allra flesta inte upplever några konsekvenser till följd av otrygghet, finns det en liten grupp i befolkningen som mycket ofta förändrar sitt beteende och som anser att oro för brott påverkar deras livskvalitet i stor utsträckning. Det rör sig om 3 procent av befolkningen (motsvarande drygt 214 000 personer) som uppger att de mycket ofta väljer en annan väg eller ett annat färdssätt, 1 procent (motsvarande drygt 78 000 personer) som uppger att de mycket ofta avstått från en aktivitet och 2 procent (motsvarande drygt 137 000 personer) som uppger att deras otrygghet påverkat livskvaliteten i stor utsträckning.

Figur 4.15 Olika konsekvenser till följd av otrygghet 2013. Andel av befolkningen.

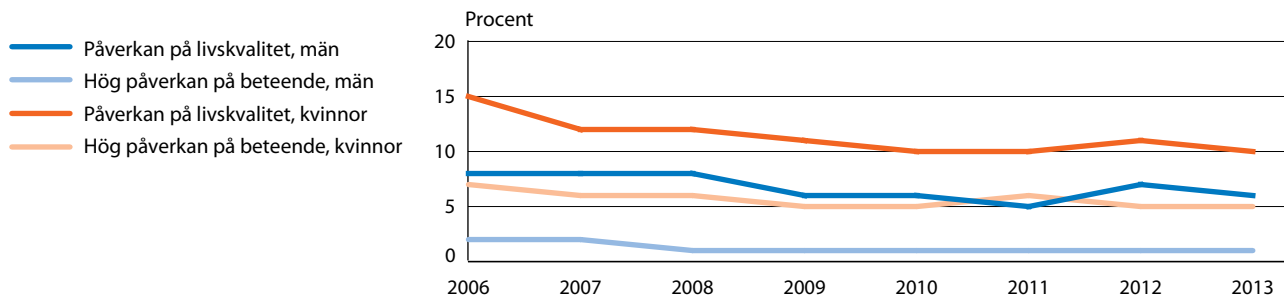

Kön och ålder

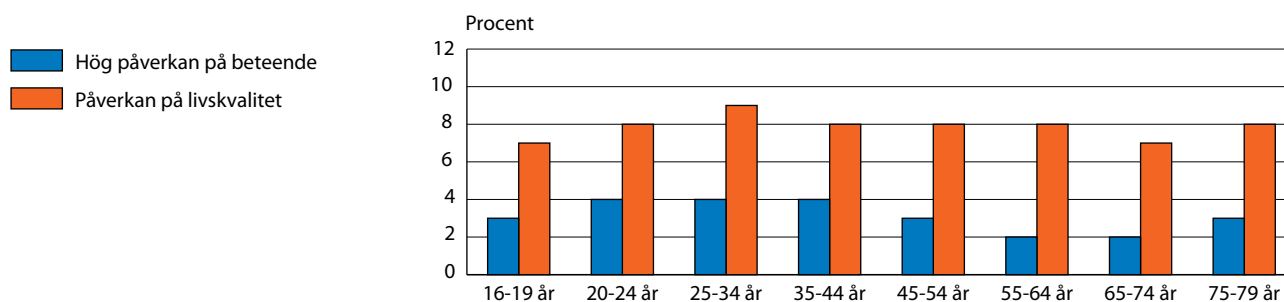
Liksom vid tidigare redovisade aspekter av otrygghet, gäller även för otrygghetens konsekvenser att kvinnor påverkas mer än män. Otrygghet har en hög inverkan på beteendet för endast en mycket liten andel av männen (1 % har valt andra vägar eller färdssätt och avstått från någon aktivitet), medan motsvarande siffra bland kvinnorna är 5 procent (se figur 4.16). Männen anser dessutom i lägre utsträckning än kvinnorna att oro för brott påverkar deras livskvalitet (6 % jämfört med 10 %). Dessa nivåer har varit relativt konstanta sedan mätningarna påbörjades.

Skillnaderna mellan olika ålderskategorier är små, i synnerhet avseende påverkan på beteendet, där 2–4 procent av de svarande uppger hög påverkan, oavsett ålder. Skillnaderna mellan åldersgrupperna är lika små avseende påverkan på livskvalitet, där andelen i de olika åldersgrupperna varierar mellan 7 och 9 procent (se figur 4.17). Nivåerna är jämförbara med tidigare undersökningar.

Figur 4.16 Otrygghetens påverkan på beteende och livskvalitet 2006–2013. Andel för respektive kön. (Tabell 4D)

Figur 4.17 Otrygghetens påverkan på beteende och livskvalitet 2013. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 4D)

Trots att de äldsta framstår som särskilt otrygga när det gäller utevistelse sena kvällar (i huvudsak för att de på grund av otrygghet väljer att inte gå ut) är det inte i denna grupp som störst andel uppger att otryggheten har påverkat deras beteende eller livskvalitet. När olika åldersgrupper studeras uppdelat på kvinnor och män, framkommer samma mönster som ovan: kvinnor, oavsett ålder, uppger betydligt oftare att deras beteende påverkas av oro för brott (se tabell 4D). När påverkan på livskvaliteten studeras framgår att skillnaderna mellan könen är tydligast för åldersgruppen 16–19 år, där en drygt sex gånger så stor andel kvinnor som män (12 % jämfört med 2 %) uppger att oro för brott har påverkat deras livskvalitet.

Bland män tycks påverkan på livskvaliteten, sett över tid, vara störst bland medelålders och äldre män (35–64 år), medan den bland kvinnor är störst för yngre och medelålders (20–54 år). Konsekvenserna av oron har inte förändrats nämnvärt för vare sig kvinnor eller män, med undantag för kvinnor i åldern 16–19 år. I den gruppen har andelen som uppger påverkan på livskvaliteten minskat med 9 procentenheter från den första mätningen 2006 till 2012. I årets undersökning har andelen ökat med 5 procentenheter till 12 procent, men framtida undersökningar får visa om det är en tillfällig ökning eller ett trendbrott.

Otrygghetens konsekvenser i andra grupper

När det gäller utrikesfödda personer jämfört med inrikesfödda med minst en förälder inrikesfödd eller båda föräldrarna utrikesfödda är det små skillnader i andelen som uppger att oro för brott har en hög påverkan på beteendet (5 % jämfört med 3–4 %). Däremot uppger en större andel utrikesfödda påverkan på livskvaliteten (14 %) jämfört med personer födda i Sverige med två utrikesfödda föräldrar (8 %) och inrikesfödda med minst en inrikesfödd förälder (7 %, se tabell 4D).

Det är inga nämnvärda skillnader mellan grupper med olika utbildningsnivå vad gäller konsekvenser av oro för brott.

Gruppen ensamstående med barn uppger i högre utsträckning än andra familjetyper att otrygghet och oro för brott medför konsekvenser, och tydligast gäller detta konsekvenser för livskvaliteten. För denna grupp är andelen som uppger hög påverkan på livskvaliteten 12 procent, medan motsvarande andel för övriga familjetyper (ensamstående utan barn samt sammanboende med eller utan barn) är 7–9 procent.

Boende i storstadsregionerna uppger i större utsträckning påverkan både på beteendet och på livskvaliteten än boende i större städer och i mindre städer eller på landsbygden. På samma sätt är boende i flerfamiljshus mer otrygga i dessa avseenden än boende i småhus. För båda indikatorerna är mönstret i stort sett detsamma som tidigare år.

Otrygghet relaterat till egna erfarenheter och inställningar

I detta avsnitt presenteras hur otryggheten ser ut i grupper som har olika syn på brottsligheten och på rättsväsendet, samt i grupper med olika erfarenhet av utsatthet för brott. Här redovisas enbart grundläggande resultat, medan mer ingående analyser presenteras i olika fördjupningsstudier. Därmed bör vissa begränsningar i tolkningsmöjligheterna understrykas. Att otryggheten skiljer sig mellan de redovisade grupperna behöver inte nödvändigtvis bero på att den erfarenhet eller inställning som redovisas är orsaken till skillnaden. Om det exempelvis är dubbelt så många brottsutsatta som känner sig otrygga går det inte – med den analysmetod som används här – att fastslå att utsatthet för brott fördubblar risken för otrygghet. Man kan alltså inte utifrån de analyser som här presenteras tala om orsakssamband.

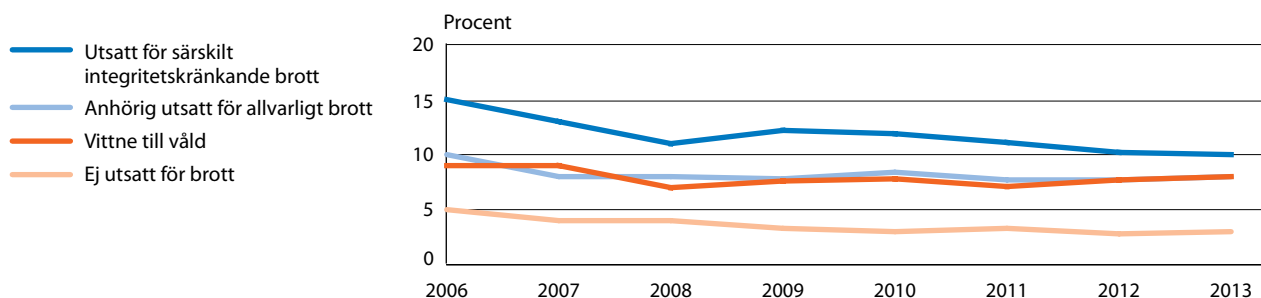
Tydliga skillnader indikerar dock att det *kan* föreligga orsakssamband. För att närmare studera hur erfarenheter av utsatthet för brott under 2012 och olika inställningar till rättsväsendet samvarierar med upplevelsen av otrygghet, har ett otrygghetsindex skapats. I indexet ingår variabler från de olika, tidigare presenterade, dimensionerna av begreppet otrygghet. Det består av en sammanvägning av svaren på frågan om otrygghet vid utevistelse sen kväll, frågan om oro för överfall eller misshandel och frågan om man valt andra vägar eller färdväg. Resultaten i detta avsnitt presenteras den andel som utifrån denna sammanväg-

ning visar sig vara särskilt otrygga.⁶⁹ Totalt är det ungefär 4 procent av befolkningen (motsvarande cirka 268 000 personer) som i detta sammanhang definieras som särskilt otrygga (se tabell 4E).

Erfarenheter av utsatthet för brott

Alla erfarenheter av utsatthet för brott under 2012, såväl direkta som indirekta, samvarierar med en större andel otrygga. Personer som utsatts för något brott mot enskild person eller mot hushåll uppger mer än dubbelt så ofta att de känner sig otrygga jämfört med dem som inte utsatts för något brott (7 % respektive 3 %). Skillnaderna är större när man studerar personer som har varit utsatta för särskilt integritetskränkande brott.⁷⁰ Där uppgår andelen otrygga enligt otrygghetsindex till 10 procent, jämfört med 3 procent bland dem som inte utsatts för brott (se figur 4.18 och tabell 4E).

Figur 4.18 Särskilt otrygga bland personer med olika erfarenhet av brott 2006–2013. Andel för respektive grupp. (Tabell 4D)

Vidare framgår att personer med indirekta erfarenheter av utsatthet för brott, som att de bevittnat ett våldsbrott eller att en anhörig drabbats av ett allvarligt brott, är mer otrygga än de som saknar sådana erfarenheter; andelen otrygga är mer än dubbelt så hög (8 % jämfört med 3 %). Resultaten är i linje med föregående undersökning, men sedan mätningarna inleddes med NTU 2006 har andelen otrygga minskat överlag, i synnerhet bland dem som varit utsatta för särskilt integritetskränkande brott.

I figur 4.19 redogörs för andelen särskilt otrygga bland män respektive kvinnor som varit utsatta för olika brottstyper.⁷¹ Bland män som utsatts för cykelstöld är otryggheten inte förhöjd. Det är den däremot bland män som utsatts för hot och misshandel. Störst är skillnaden mellan kvinnor som inte utsatts för något brott och kvinnor som utsatts för hot eller misshandel.

Här bör det betonas att även om grupperna med erfarenheter av brott är betydligt mer otrygga än de övriga, är det långt ifrån alla med sådana

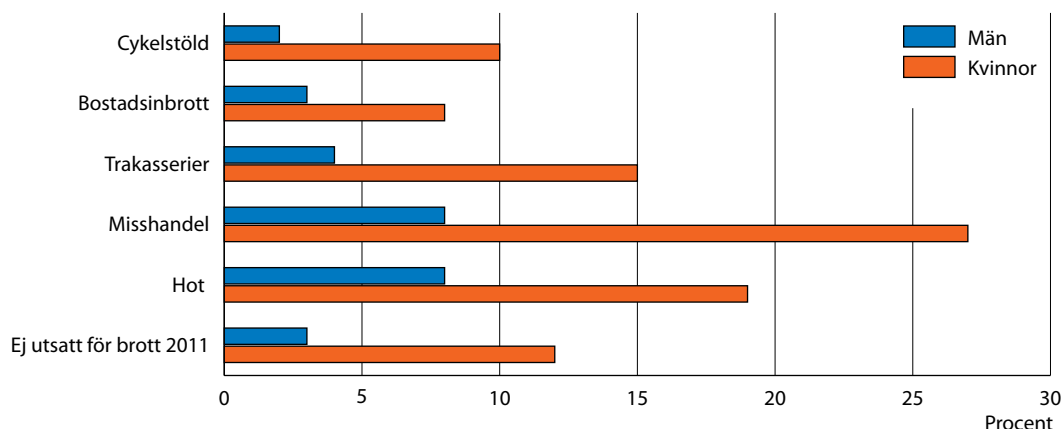
⁶⁹ För ytterligare information, se *NTU 2013 – Teknisk rapport* (Brå 2014).

⁷⁰ Med särskilt integritetskränkande brott avses bostadsinbrott, personrån, sexualbrott, våld, hot och/eller trakasserier. Hot och trakasserier utgör 56 procent av dessa händelser.

⁷¹ I tabell 4F redogörs för samtliga brottstyper som ingår i undersökningen.

erfarenheter som är otrygga. Av dem som är trygga har dock majoriteten inte några erfarenheter av utsatthet för brott under 2012.⁷²

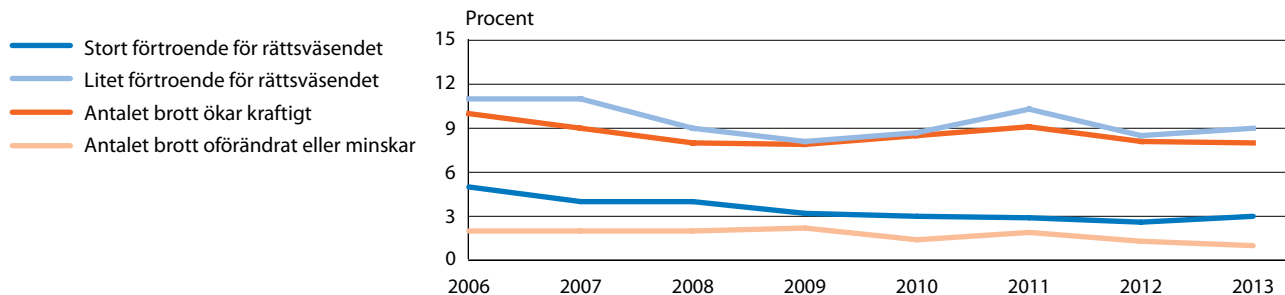
Figur 4.19 Särskilt otrygga bland personer som utsatts för olika typer av brott⁷³ 2013. Andel för respektive brottstyp och kön. (Tabell 4F)

Synen på brottsutvecklingen och förtroende för rättsväsendet

NTU innehåller en fråga om huruvida de tillfrågade tror att antalet brott har ökat, varit oförändrat eller minskat under de senaste tre åren i Sverige. De personer som anser att brottsligheten i samhället har ökat kraftigt är betydligt mer otrygga än de som anser att brottsligheten har varit oförändrad eller minskat. Bland dessa kategoriseras 8 procent som särskilt otrygga enligt indexet, vilket kan jämföras med 1 procent i den grupp som anser att brottsutvecklingen har varit oförändrad eller minskat. Otrygghetsnivån bland dessa grupper har varit tämligen stabil sedan mätningarna inleddes med NTU 2006 (se figur 4.20).

Figur 4.20 Särskilt otrygga bland personer med olika uppfattning om brottsutvecklingen och rättsväsendet 2006–2013. Andel för respektive grupp. (Tabell 4D)

Även människors förtroende för rättsväsendet samvarierar med deras egen upplevelse av otrygghet. I den grupp som har litet förtroende är andelen otrygga tre gånger så hög som i den grupp som har stort förtro-

⁷² Att dessa personer varit utsatta för brott någon gång i livet (det vill säga före den efterfrågade tidsperioden "det senaste året") är däremot möjligt.

⁷³ I tabell 4F redogörs för samtliga brottstyper.

ende för rättsväsendet (9 % jämfört med 3 %). Mellan 2007 och 2009 skedde en minskning i andelen otrygga personer med litet förtroende för rättsväsendet, liksom i andelen personer som upplever att antalet brott ökar kraftigt. Sedan 2010 har nivåerna för otrygghet dock varit i stort sett stabila.

Resultaten visar att synen på brottsutvecklingen och förtroendet för rättsväsendet samvarierar med otrygghet. Personer som upplever att brottsligheten ökar kraftigt och personer med litet förtroende för rättsväsendet upplever i högre utsträckning otrygghet. Man kan dock inte utesluta att samvariationen har påverkats av andra förhållanden, till exempel utsatthet för brott.

Figurförteckning

Kapitel 4 • Oro och otrygghet

Otrygghet ute sen kväll

Figur 4.1	Otrygghet 2006–2013. Andel av befolkningen.	84
Figur 4.2	Otrygghet 2013. Andel för respektive kön. (Tabell 4A)	85
Figur 4.3	Otrygghet (mycket/ganska otrygga samt går inte ut på grund av otrygghet) 2006–2013. Andel för respektive kön. (Tabell 4A)	85
Figur 4.4	Otrygghet 2013. Andel för män och kvinnor i respektive åldersgrupp. (Tabell 4A)	85

Oro för brott

Figur 4.5	Oro över brottsligheten i samhället 2006–2013. Andel av befolkningen.	89
Figur 4.6	Stor oro över brottsligheten i samhället 2006–2013. Andel för respektive kön. (Tabell 4B)	89
Figur 4.7	Stor oro över brottsligheten i samhället 2013. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 4B)	90
Figur 4.8	Oro för att närstående ska drabbas av brott 2006–2013. Andel av befolkningen.	91
Figur 4.9	Oro (mycket/ganska ofta) för att närstående ska drabbas av brott 2006–2013. Andel för respektive kön. (Tabell 4B)	91
Figur 4.10	Oro (mycket/ganska ofta) för att närstående ska drabbas av brott 2013. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 4B)	92
Figur 4.11	Oro (mycket/ganska ofta) för att utsättas för olika brottstyper 2006–2013. Andel av befolkningen. (Tabell 4C)	93
Figur 4.12	Oro (mycket/ganska ofta) för att utsättas för olika brottstyper 2006–2013. Andel bland män. (Tabell 4C)	93
Figur 4.13	Oro (mycket/ganska ofta) för att utsättas för olika brottstyper 2006–2013. Andel bland kvinnor. (Tabell 4C)	93
Figur 4.14	Oro (mycket/ganska ofta) för att utsättas för olika brottstyper. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 4C)	94

Otrygghetens konsekvenser

Figur 4.15	Olika konsekvenser till följd av otrygghet 2013. Andel av befolkningen.	96
Figur 4.16	Otrygghetens påverkan på beteende och livskvalitet 2006–2013. Andel för respektive kön. (Tabell 4D)	97
Figur 4.17	Otrygghetens påverkan på beteende och livskvalitet 2013. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 4D)	97

Otrygghet relaterat till egna erfarenheter och inställningar

Figur 4.18	Särskilt otrygga bland personer med olika erfarenhet av brott 2006–2013. Andel för respektive grupp. (Tabell 4D)	99
Figur 4.19	Särskilt otrygga bland personer som utsatts för olika typer av brott 2013. Andel för respektive brottstyp och kön. (Tabell 4F)	100
Figur 4.20	Särskilt otrygga bland personer med olika uppfattning om brottsutvecklingen och rättsväsendet 2006–2013. Andel för respektive grupp. (Tabell 4D)	100

Tabellförteckning

Kapitel 4 • Oro och otrygghet

Tabell 4.1	Otrygga vid utevistelse sen kväll (mycket/ganska otrygga samt går inte ut på grund av otrygghet) i två grupper i befolkningen 2006–2013. Andel för respektive grupp i procent.	87
Tabell 4A	Otrygghet vid utevistelse sen kväll 2006–2013. Andel som känner sig mycket/ganska otrygga eller som avstår från att gå ut på grund av otrygghet, i procent för respektive grupp i befolkningen. Inom parentes redovisas andel som avstår från att gå ut på grund av otrygghet, i procent för respektive grupp i befolkningen.	105
Tabell 4B	Oro över brottsligheten i samhället samt oro för att närstående ska drabbas av brott 2006–2013. Andel i procent för respektive grupp i befolkningen.	107
Tabell 4C	Oro för att utsättas för olika brottstyper 2006–2013. Andel i procent för respektive grupp i befolkningen.	109
Tabell 4D	Otrygghetens påverkan på beteende och livskvalitet samt särskilt otrygga enligt index 2006–2013. Andel i procent för respektive grupp i befolkningen.	111
Tabell 4E	Särskilt otrygga enligt index efter erfarenheter av brott, uppfattning om brottsutvecklingen samt förtroende för rättsväsendet 2006–2013. Andel i procent för respektive grupp i befolkningen.	113
Tabell 4F	Särskilt otrygga 2013 enligt index efter utsatthet för olika typer av brott föregående år. Redovisning totalt samt efter kön. Andel i procent för respektive grupp.	114

Tabell 4A:1 Otrygghet vid utvistelse sen kväll 2006–2013. Andel som känner sig mycket/ganska otrygga eller som avstår från att gå ut på grund av otrygghet, i procent för respektive grupp i befolkningen. Inom parentes redovisas andel som avstår från att gå ut på grund av otrygghet, i procent för respektive grupp i befolkningen.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
SAMTLIGA, 16–79 år	21 (8)	17 (7)	17 (6)	16 (6)	15 (6)	16 (6)	15 (5)	15 (5)
Kön								
Män	9 (2)	7 (2)	7 (1)	7 (1)	6 (1)	7 (1)	7 (1)	6 (1)
Kvinnor	34 (14)	28 (12)	27 (12)	26 (10)	24 (10)	25 (11)	25 (10)	24 (10)
Ålder								
16–19 år	19 (4)	15 (2)	14 (3)	15 (3)	14 (3)	15 (3)	16 (5)	14 (4)
20–24 år	24 (5)	20 (3)	18 (4)	18 (3)	17 (4)	16 (4)	17 (5)	17 (4)
25–34 år	20 (5)	17 (5)	17 (4)	15 (3)	14 (4)	16 (4)	15 (4)	17 (5)
35–44 år	18 (6)	13 (4)	14 (4)	14 (4)	13 (4)	13 (4)	15 (4)	12 (3)
45–54 år	16 (6)	14 (5)	13 (5)	13 (4)	12 (4)	14 (5)	11 (3)	10 (3)
55–64 år	22 (9)	18 (9)	19 (8)	15 (7)	16 (6)	16 (7)	14 (6)	12 (5)
65–74 år	26 (14)	24 (15)	22 (13)	21 (12)	20 (12)	19 (10)	18 (9)	18 (10)
75–79 år	34 (24)	29 (19)	30 (21)	30 (20)	25 (17)	24 (15)	27 (17)	26 (17)
Män								
16–19 år	6 (1)	4 (0)	5 (0)	6 (1)	4 (1)	5 (0)	5 (1)	5 (0)
20–24 år	12 (1)	8 (0)	6 (0)	8 (0)	4 (1)	6 (0)	6 (0)	4 (1)
25–34 år	7 (0)	6 (1)	7 (1)	5 (0)	4 (0)	5 (1)	7 (0)	7 (1)
35–44 år	8 (0)	5 (0)	5 (0)	5 (1)	5 (0)	6 (0)	9 (1)	6 (1)
45–54 år	7 (2)	8 (1)	8 (1)	6 (1)	5 (2)	7 (1)	5 (0)	5 (1)
55–64 år	9 (2)	9 (3)	8 (2)	6 (2)	8 (2)	8 (1)	6 (1)	6 (2)
65–74 år	13 (3)	10 (4)	9 (3)	10 (4)	10 (3)	8 (2)	8 (1)	9 (3)
75–79 år	13 (8)	14 (5)	14 (8)	12 (5)	11 (5)	13 (6)	13 (5)	12 (4)
Kvinnor								
16–19 år	33 (9)	29 (5)	24 (6)	24 (5)	25 (6)	26 (6)	28 (8)	25 (8)
20–24 år	40 (9)	35 (7)	32 (7)	30 (6)	31 (7)	29 (8)	30 (9)	32 (7)
25–34 år	33 (9)	29 (10)	27 (8)	27 (7)	24 (7)	28 (8)	25 (8)	27 (9)
35–44 år	30 (11)	23 (7)	22 (9)	23 (8)	20 (8)	20 (7)	22 (8)	20 (6)
45–54 år	26 (10)	20 (9)	19 (9)	21 (7)	18 (7)	20 (10)	17 (7)	16 (6)
55–64 år	35 (18)	28 (16)	30 (15)	24 (12)	25 (12)	25 (13)	24 (11)	20 (9)
65–74 år	41 (25)	38 (26)	37 (24)	33 (21)	30 (21)	32 (19)	30 (17)	28 (18)
75–79 år	55 (41)	42 (32)	48 (35)	47 (34)	39 (30)	37 (26)	43 (31)	40 (30)

Tabell 4A.2 Otrygghet vid utvistelse sen kväll 2006–2013. Andel som känner sig mycket/ganska otrygga eller som avstår från att gå ut på grund av otrygghet, i procent för respektive grupp i befolkningen. Inom parentes redovisas andel som avstår från att gå ut på grund av otrygghet, i procent för respektive grupp i befolkningen.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
SAMTLIGA, 16–79 år	21 (8)	17 (7)	17 (6)	16 (6)	15 (6)	16 (6)	15 (5)	15 (5)
Svensk/utländsk bakgrund								
Svenskfödda med ...								
... båda/en förälder inrikes född(a)	18 (6)	15 (6)	15 (5)	14 (5)	13 (5)	13 (5)	13 (5)	13 (5)
... båda föräldrarna utrikes födda	28 (16)	23 (11)	22 (12)	24 (11)	19 (8)	20 (9)	20 (6)	20 (8)
Utrikes födda	33 (12)	28 (12)	27 (11)	26 (9)	24 (9)	28 (10)	25 (9)	23 (9)
Utbildning (högsta)								
Förgymnasial	24 (11)	21 (9)	21 (9)	19 (8)	18 (8)	19 (8)	20 (8)	18 (8)
Gymnasial	20 (7)	17 (7)	17 (6)	16 (6)	15 (6)	16 (6)	16 (6)	15 (6)
Eftergymnasial	17 (5)	15 (5)	14 (5)	14 (4)	13 (4)	13 (4)	12 (4)	12 (4)
Familjetyp								
Sammanboende								
- utan barn	22 (10)	18 (8)	17 (7)	17 (7)	15 (6)	14 (6)	15 (6)	13 (6)
- med barn	17 (6)	13 (5)	13 (5)	12 (4)	11 (5)	13 (5)	13 (4)	12 (4)
Ensamstående								
- utan barn	22 (7)	19 (7)	20 (7)	18 (5)	17 (6)	18 (6)	17 (5)	17 (6)
- med barn	26 (7)	22 (10)	19 (6)	25 (7)	18 (6)	21 (10)	20 (6)	20 (5)
Boendeort								
Storadsregion	23 (7)	21 (7)	19 (6)	18 (6)	17 (5)	18 (6)	17 (5)	17 (6)
Större stad	22 (8)	17 (8)	18 (7)	18 (6)	16 (7)	16 (6)	16 (7)	14 (6)
Mindre stad/landsbygd	16 (6)	13 (5)	12 (6)	12 (5)	12 (5)	11 (5)	11 (5)	11 (5)
Bostadstyp								
Småhus	14 (6)	11 (5)	11 (5)	11 (5)	10 (4)	10 (4)	10 (4)	9 (4)
Flerfamiljshus	29 (9)	25 (9)	24 (8)	24 (7)	22 (8)	23 (8)	23 (7)	22 (7)

Tabell 4B:1 Oro över brottsligheten i samhället samt oro för att närtstående ska drabbas av brott 2006–2013.
Andel i procent för respektive grupp i befolkningen.

	STOR ORO ÖVER BROTTSLIGHETEN I SAMHÄLLET										ORO ÖVER NÄRSTÅENDE (ganska/mycket ofta)									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013				
SAMTLIGA, 16–79 år	29	25	29	24	22	19	21	19	32	30	30	28	28	25	25	24				
Kön																				
Män	24	20	24	20	18	15	18	16	26	23	24	22	22	19	19	19				
Kvinnor	34	30	35	29	26	22	24	22	38	37	37	35	34	31	31	29				
Ålder																				
16–19 år	11	8	7	7	7	6	6	5	21	17	17	16	17	16	14	12				
20–24 år	17	15	14	13	12	11	11	12	31	28	25	25	24	23	24	23				
25–34 år	23	22	22	17	16	14	17	14	31	28	28	28	24	22	24	22				
35–44 år	31	26	29	25	22	19	21	17	36	31	33	32	31	27	27	25				
45–54 år	33	29	33	27	25	21	22	22	42	40	40	36	38	33	32	33				
55–64 år	36	31	40	32	29	25	26	25	33	33	33	29	32	25	27	26				
65–74 år	35	33	39	33	29	25	29	25	24	26	28	25	23	23	21	20				
75–79 år	31	30	36	29	27	24	27	26	20	22	24	20	20	17	19	19				
Män																				
16–19 år	8	5	5	6	6	4	4	3	16	10	12	11	13	9	8	9				
20–24 år	12	14	10	10	10	8	8	7	23	22	19	21	18	17	16	14				
25–34 år	19	15	17	14	12	10	16	11	25	20	23	23	20	19	21	18				
35–44 år	29	22	24	20	18	16	19	16	30	25	28	24	25	22	21	21				
45–54 år	27	25	29	22	20	20	20	21	35	37	33	27	31	26	26	25				
55–64 år	31	24	33	27	26	20	22	21	28	26	27	24	25	18	22	21				
65–74 år	31	27	33	30	25	20	27	23	15	17	20	18	16	17	16	16				
75–79 år	25	25	30	26	21	19	23	22	13	17	18	14	14	12	13	15				
Kvinnor																				
16–19 år	15	11	10	8	8	9	9	7	27	25	24	21	21	24	19	16				
20–24 år	24	17	19	17	14	13	14	17	42	35	33	31	31	30	34	31				
25–34 år	28	29	27	21	21	17	18	17	36	35	32	32	29	25	27	25				
35–44 år	33	31	35	30	26	21	23	19	42	38	38	39	36	33	33	28				
45–54 år	39	32	38	33	29	23	24	24	49	45	47	45	45	40	39	41				
55–64 år	41	37	46	37	34	30	31	30	38	39	40	35	39	33	33	31				
65–74 år	40	37	45	36	34	30	31	27	32	35	35	32	30	28	26	24				
75–79 år	36	34	42	31	32	27	31	30	26	26	29	25	25	21	24	22				

Tabell 4B:2 Oro över brottsligheten i samhället samt oro för att närstående ska drabbas av brott 2006–2013.
Andel i procent för respektive grupp i befolkningen.

	STOR ORO ÖVER BROTTSLIGHETEN I SAMHÄLLET										ORO ÖVER NÄRSTÄENDE (ganska/mycket ofta)									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013				
SAMTLIGA, 16–79 år	29	25	29	24	22	19	21	19	32	30	30	28	28	25	25	24				
Svensk/utländsk bakgrund																				
Svenskfödda med...																				
...båda/en förälder inrikes född(a)	28	25	29	23	21	18	20	19	32	30	30	28	28	24	25	23				
...båda föräldrarna utrikes födda	31	28	30	25	24	20	23	22	25	27	26	25	28	28	24	28				
Utrikes födda	33	28	31	28	25	23	23	21	36	31	32	31	30	29	27	24				
Utbildning (högsta)																				
Förgymnasial	30	25	27	24	22	18	20	19	31	27	28	24	25	24	22	20				
Gymnasial	32	28	33	27	25	22	24	22	34	33	33	32	31	28	29	25				
Eftergymnasial	25	22	26	22	19	16	18	16	32	29	30	28	27	23	23	24				
Familjetyp																				
Sammanboende																				
- utan barn	31	27	33	27	23	20	23	21	32	29	29	28	26	24	24	23				
- med barn	30	27	31	26	24	20	22	20	40	37	38	36	36	31	32	30				
Ensamstående																				
- utan barn	24	21	23	19	19	16	18	16	23	24	24	21	22	20	20	19				
- med barn	35	33	35	28	28	23	23	24	43	45	43	45	47	39	36	37				
Boendeort																				
Storadsregion	31	25	29	24	23	20	21	19	34	33	32	31	30	28	27	24				
Större stad	29	26	30	24	22	18	21	20	33	30	32	28	29	24	25	25				
Mindre stad/landsbygd	26	25	29	24	21	18	20	18	27	27	25	25	24	22	21	21				
Bostadstyp																				
Småhus	28	25	30	24	22	18	21	19	32	30	30	28	28	24	25	24				
Flerfamiljshus	30	25	28	24	23	19	21	19	32	30	31	29	29	26	25	24				

Tabell 4C:1 Oro för att utsättas för olika brottstyper 2006–2013. Andel i procent för respektive grupp i befolkningen.

Ganska eller mycket ofta orolig för:	BOSTADSINBROTT						ÖVERFALL/MISSHANDEL						STÖLD/SKADEGÖRELSE PÅ FORDON											
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
SAMTLIGA, 16–79 år	17	15	16	16	15	14	17	16	15	13	14	12	12	11	10	22	18	18	16	14	13	13	12	
Kön																								
Män	14	12	13	13	12	11	14	13	8	7	8	7	7	6	6	5	21	17	19	15	14	12	13	12
Kvinnor	20	18	18	18	18	17	20	19	23	19	20	18	18	17	16	15	23	19	18	16	14	13	13	13
Ålder																								
16–19 år	8	5	5	6	4	7	7	6	21	16	15	16	15	14	12	12	8	5	4	4	3	4	3	4
20–24 år	10	9	7	10	9	8	11	10	26	22	19	20	20	18	18	18	26	22	20	16	13	11	15	13
25–34 år	15	14	12	14	13	12	13	13	19	17	17	15	15	15	14	14	29	25	25	22	21	17	17	15
35–44 år	19	16	18	18	19	16	20	18	15	12	13	11	12	11	12	11	25	19	18	18	16	15	14	14
45–54 år	21	18	18	18	16	17	21	18	12	10	13	10	10	9	8	8	21	18	18	16	14	16	14	13
55–64 år	22	18	20	18	19	17	19	19	13	10	13	10	10	10	9	9	24	18	19	16	14	12	13	12
65–74 år	15	19	20	18	17	17	20	18	12	11	11	10	10	9	8	7	17	18	19	13	14	11	13	11
75–79 år	14	15	15	15	13	12	15	17	9	8	10	10	9	6	8	7	14	15	16	13	12	8	13	13
Män																								
16–19 år	5	2	3	3	3	4	3	4	9	6	7	7	7	7	5	4	7	4	5	4	3	4	2	3
20–24 år	4	7	4	7	4	5	6	4	12	11	9	11	10	9	8	6	25	20	18	15	13	11	14	12
25–34 år	12	8	9	10	9	9	9	9	7	7	9	7	7	7	8	7	29	24	26	22	22	17	19	15
35–44 år	17	15	15	15	17	14	17	15	8	6	7	5	6	6	8	5	24	20	20	18	16	16	15	15
45–54 år	19	17	16	17	15	13	17	18	7	6	9	6	5	6	4	5	20	17	19	15	14	15	14	13
55–64 år	20	14	18	16	17	14	17	15	7	5	9	7	6	7	5	5	24	15	20	17	15	10	12	10
65–74 år	12	15	19	16	14	15	18	16	7	8	7	5	7	6	6	4	16	17	18	11	13	11	12	11
75–79 år	12	14	13	13	13	11	15	16	5	6	7	5	7	5	5	5	13	17	14	14	12	8	13	16
Kvinnor																								
16–19 år	12	9	7	10	7	9	11	8	34	27	23	25	23	22	20	20	9	7	4	4	3	3	4	4
20–24 år	16	12	10	14	15	12	16	16	42	34	32	30	30	30	28	31	27	24	22	16	14	10	17	15
25–34 år	18	19	16	18	17	15	18	18	30	27	26	24	24	24	23	21	28	25	25	22	20	18	14	14
35–44 år	22	18	21	22	21	18	23	22	21	18	19	17	17	15	16	16	26	17	17	18	15	15	14	14
45–54 år	22	20	19	19	18	20	24	18	18	14	17	14	14	12	12	10	22	19	17	17	14	16	14	13
55–64 år	24	21	22	19	22	20	21	23	19	15	17	13	14	13	13	13	23	20	19	16	13	14	15	14
65–74 år	18	23	21	21	19	18	21	20	17	13	15	14	14	13	10	9	19	19	19	15	15	12	14	11
75–79 år	16	17	17	17	14	12	16	17	12	9	13	14	10	8	10	9	16	13	18	12	12	8	12	10

Tabell 4C:2 Oro för att utsättas för olika brottstyper 2006–2013. Andel i procent för respektive grupp i befolkningen.

Ganska eller mycket ofta orolig för:	BOSTADSINBROTT						ÖVERFALL/MISSHANDEL						STÖLD/SKADEGÖRELSE PÅ FORDON											
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
SAMTLIGA, 16–79 år	17	15	16	16	15	14	17	16	15	13	14	12	12	11	10	10	22	18	18	16	14	13	13	12
Svensk/utländsk bakgrund																								
Svenskfödda med...																								
...båda/en förälder inrikes född(a)	16	14	15	15	15	13	16	16	15	12	13	11	12	11	10	10	21	17	17	15	13	12	12	11
...båda föräldrarna utrikes födda	16	16	14	14	14	15	19	16	12	11	12	12	12	13	14	15	19	17	16	13	12	14	13	14
Utrikes födda	21	20	19	19	18	18	20	17	20	16	17	16	16	16	13	12	30	21	23	21	19	19	18	17
Utbildning (högsta)																								
Förgymnasial	17	15	14	13	13	13	15	14	17	14	15	13	14	13	12	11	19	16	16	12	11	11	11	10
Gymnasial	18	16	17	17	17	15	19	17	15	13	14	12	13	12	12	11	23	20	20	18	16	14	16	14
Eftergymnasial	17	16	16	16	15	14	16	16	15	12	13	12	11	10	10	9	25	18	18	16	14	13	12	12
Familjetyp																								
Sammanboende																								
- utan barn	20	17	18	18	16	15	19	17	14	13	12	11	10	10	9	9	22	19	19	16	15	13	14	13
- med barn	19	18	20	20	20	17	22	20	14	11	12	10	10	10	10	8	23	17	19	16	14	15	13	12
Ensamstående																								
- utan barn	12	10	10	10	10	10	11	11	18	15	16	14	15	14	13	13	20	16	16	14	12	11	12	10
- med barn	18	18	14	19	17	16	19	16	17	17	18	18	18	15	13	16	30	23	19	22	22	15	16	21
Boendeort																								
Storadsregion	18	17	16	16	15	17	17	17	19	16	17	15	15	15	13	13	25	20	20	18	16	16	15	14
Större stad	17	15	16	15	16	13	18	16	15	13	15	12	13	11	11	10	22	17	19	15	14	12	13	12
Mindre stad/landsbygd	16	14	14	16	14	11	15	15	10	9	9	9	9	8	8	7	18	16	16	14	12	10	11	11
Bostadstyp																								
Småhus	20	18	19	19	18	16	21	19	12	9	11	9	9	8	8	8	19	15	16	13	12	11	11	11
Flerfamiljshus	14	12	11	12	11	11	12	11	20	17	18	16	16	16	14	14	28	23	23	20	19	16	17	16

Tabell 4D:1 Otrygghetens påverkan på beteende och livskvalitet samt särskilt otrygga enligt index¹ 2006–2013. Andel i procent för respektive grupp i befolkningen.

	HÖG PÅVERKAN PÅ BETEENDE											PÅVERKAN PÅ LIVSKVALITET (viss eller stor påverkan)											SÄRSKILT OTRYGGA ENLIGT INDEX ¹																
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013															
SAMTLIGA, 16–79 år	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	11	10	10	9	8	8	9	8	8	6	5	5	4	4	4	4	4	4						
Kön																																							
Män	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	8	8	6	6	5	5	7	6	6	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1				
Kvinnor	7	6	6	5	5	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	15	12	12	11	10	10	11	10	11	10	11	9	8	8	7	8	7	8	7	7				
Ålder																																							
16–19 år	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	9	7	6	8	5	5	5	5	7	7	7	7	5	4	5	4	4	4	4	4	4			
20–24 år	5	5	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	14	10	8	8	7	8	8	8	8	8	10	8	5	6	6	6	6	6	6	6	5			
25–34 år	5	5	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	11	11	9	9	9	9	9	9	9	9	7	6	6	4	5	5	4	4	5	4	5			
35–44 år	4	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	13	10	11	8	8	7	10	8	8	8	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	3		
45–54 år	5	4	3	3	3	4	2	3	3	3	3	3	3	3	3	14	11	13	10	9	10	9	8	8	5	4	4	4	3	4	4	4	4	2	3	3			
55–64 år	5	4	4	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	10	11	11	8	9	7	9	8	8	7	6	5	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3		
65–74 år	4	4	4	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	9	10	9	8	7	7	9	7	7	5	7	5	5	5	5	5	5	5	5	3	4	4		
75–79 år	3	4	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	9	8	9	7	7	7	7	8	7	7	7	7	5	7	5	7	4	4	5	5	5			
Män																																							
16–19 år	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	4	4	3	3	3	3	2	2	0	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	0		
20–24 år	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	6	5	5	3	5	4	4	4	4	3	3	1	2	1	1	1	1	1	1	1	0		
25–34 år	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	8	7	7	5	5	6	7	7	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2		
35–44 år	2	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11	8	10	5	7	5	8	7	7	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1		
45–54 år	3	2	1	1	2	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	12	10	12	8	7	7	7	8	7	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
55–64 år	2	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	8	9	9	8	9	5	8	7	7	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
65–74 år	2	2	1	2	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	6	8	7	7	6	6	7	5	7	2	4	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
75–79 år	1	3	2	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	7	7	7	4	5	7	7	7	7	1	3	3	2	3	2	3	2	2	2	2	2	2		
Kvinnor																																							
16–19 år	6	6	4	6	4	4	5	4	5	4	5	4	4	4	4	16	11	9	11	7	8	7	12	12	14	9	7	8	8	7	7	7	7	7	7	7	7		
20–24 år	9	9	7	7	7	8	7	7	7	7	7	7	7	7	7	20	14	12	12	11	11	13	13	13	18	14	11	10	11	12	11	11	11	11	11	11	11	11	
25–34 år	9	9	7	6	7	6	5	7	6	5	7	6	5	7	6	17	15	12	12	13	12	12	12	12	12	12	11	10	8	9	10	8	9	10	8	9	8	9	
35–44 år	7	6	6	6	5	5	6	6	6	6	6	6	6	6	6	16	13	12	12	9	9	12	10	10	10	7	7	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	
45–54 år	7	6	5	5	5	6	3	4	3	4	3	4	3	4	3	16	11	14	11	10	13	10	8	8	8	7	7	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	3	4
55–64 år	7	5	7	5	6	5	4	3	4	3	4	3	4	3	4	12	12	12	9	10	9	10	8	8	12	9	8	7	6	7	6	7	6	7	6	7	6	5	
65–74 år	6	5	6	4	4	5	3	4	5	3	4	5	3	4	4	11	12	11	9	9	9	11	8	8	8	10	10	9	9	10	9	9	10	6	7	6	7	6	
75–79 år	5	5	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	11	9	11	10	9	7	7	9	9	13	9	8	12	5	5	5	9	9	5	9	7	7		

¹ Index baserat på frågorna otrygghet ute sen kväll, oro utsättas för våld, samt valt annan väg/färdväg.

Tabell 4D:2 Otrygghetens påverkan på beteende och livskvalitet samt särskilt otrygga enligt index¹ 2006–2013. Andel i procent för respektive grupp i befolkningen.

	HÖG PÅVERKAN PÅ BETEENDE												PÅVERKAN PÅ LIVSKVALITET (viss eller stor påverkan)												SÄRSKILT OTRYGGA ENLIGT INDEX ¹													
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013														
SAMTLIGA, 16–79 år	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	11	10	10	9	8	8	9	8	8	8	6	5	5	4	4	4	4	4	4	4		
Svensk/utländsk bakgrund																																						
Svenskfödda med...																																						
...båda/en förälder inrikes född(a)	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	10	9	9	7	7	6	7	7	7	7	6	5	4	4	4	4	4	4	3	3		
...båda föräldrarna utrikes födda	4	4	3	3	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	11	10	9	9	9	9	10	8	8	8	8	8	6	5	5	5	5	5	6	5	6		
Utrikes födda	7	7	5	5	5	6	5	5	5	5	6	5	5	5	5	21	17	18	16	15	16	17	14	14	14	9	8	7	7	6	7	6	7	6	5			
Utbildning (högsta)																																						
Förgymnasial	3	4	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	10	10	10	8	8	9	8	9	9	9	7	6	5	5	5	5	5	5	5	5	4		
Gymnasial	5	4	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	12	10	10	9	8	8	9	8	8	8	6	6	5	4	5	4	5	5	4	4	4		
Eftergymnasial	5	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	12	11	10	9	8	7	8	8	8	6	5	4	4	4	4	4	4	4	3	3			
Familjetyp																																						
Sammanboende																																						
- utan barn	4	3	3	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	3	10	10	9	7	7	6	8	7	7	6	5	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3		
- med barn	4	3	3	3	4	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	11	9	11	9	8	8	8	7	7	6	4	4	4	3	3	3	3	3	4	3	4		
Ensamstående																																						
- utan barn	5	5	4	4	4	4	3	4	3	4	3	4	3	4	4	12	11	10	9	9	9	9	9	9	7	6	6	5	5	5	5	4	4	5	4	5		
- med barn	5	7	7	7	7	5	5	6	5	6	5	6	6	6	6	16	14	16	14	13	14	11	12	12	7	7	9	7	8	6	6	6	6	6	6	6		
Boendeort																																						
Storstadsregion	5	6	5	5	5	5	3	4	3	4	3	4	3	4	14	13	12	11	10	11	10	10	10	10	7	7	5	6	5	6	5	6	4	5	6	4		
Större stad	5	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	12	10	10	8	8	7	9	7	7	7	5	6	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		
Mindre stad/landsbygd	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	7	7	7	6	5	5	6	6	6	4	3	3	2	3	2	3	3	2	3	2	3			
Bostadstyp																																						
Småhus	3	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	9	8	8	7	6	6	7	6	6	5	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2			
Flerfamiljshus	6	6	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	14	13	13	11	10	11	11	11	11	9	8	7	7	6	7	6	7	6	7	6	6			

¹ Index baserat på frågorna otrygghet ute sen kväll, oro utsätts för våld, samt valt annan väg/färdväg.

Tabell 4E Särskilt otrygga enligt index⁴ efter erfarenheter av brott, uppfattning om brottsutvecklingen samt förtroende för rättsväsendet 2006–2013. Andel i procent för respektive grupp i befolkningen.

	SÄRSKILT OTRYGGA ENLIGT INDEX ¹									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
SAMTLIGA, 16–79 år	6	5	5	4	4	4	4	4		
Utsatt för brott år 2012²										
Ja	11	9	8	7	8	8	7	7		
Nej	5	4	4	3	3	3	3	3		
Brott som särskilt drabbar integriteten³										
Ja	15	13	11	12	12	11	10	10		
Nej	5	4	4	3	3	4	3	3		
Anmäلت brott senaste tre åren⁴										
Ja	10	8	6	6	7	6	6	7		
Nej	7	5	4	6	6	4	5	5		
Anhörig utsatt för allvarligt brott senaste året										
Ja	10	8	8	8	8	8	8	8		
Nej	6	5	4	4	3	4	3	3		
Vittne till våld										
Ja	9	9	7	8	8	7	8	8		
Nej	6	5	4	4	4	4	3	3		
Uppfattning brottsutveckling senaste tre åren										
Antalet brott ökat kraftigt	10	9	8	8	9	9	8	8		
Antalet brott ökat något	5	4	3	3	3	3	2	3		
Antalet brott oförändrat/minskat	2	2	2	2	1	2	1	1		
Förtroende för rättsväsendet										
Mycket eller ganska stort	5	4	4	3	3	3	3	3		
Varken stort eller litet	6	6	5	5	5	5	4	4		
Mycket eller ganska litet	11	11	9	8	9	10	9	9		

¹ Index baserat på frågorna otrygghet ute sen kväll, oro utsätts för våld, samt valt annan väg/frärsätt.

² Förutom brott mot personen själv ingår även bostadsinbrott samt bil- och cykelstöld mot andra medlemmar i hushållet.

³ Utsatt för bostadsinbrott, personrån, sexualbrott, våld, hot och/eller trakasserier under år 2005–2012. Hot och trakasserier utgör 56 procent av dessa händelser.

⁴ Av dem som utsatts för brott de senaste tre åren.

Tabell 4F Särskilt otrygga 2013 enligt index¹ efter utsatthet för olika typer av brott föregående år. Redovisning totalt samt efter kön. Andel i procent för respektive grupp.

	SÄRSKILT OTRYGGA ENLIGT INDEX ¹			
	TOTALT (n)	Män (n)	Kvinnor (n)	(n)
Utsatt för brott år 2012²				
Ja	7 2 629	3 1 299	12	1 330
Nej	3 9 129	1 4 576	5	4 553
Utsatt för ...				
Hot	14 501	8 219	19	282
Misshandel	14 237	8 158	27	79
Sexualbrott	17 118	- 17	21	101
Personrån	14 92	10 50	19	42
Trakasserier	11 467	4 159	15	308
Bedrägeri	8 325	3 184	16	141
Bostadsinbrott	5 110	3 59	8	51
Bilstöld	3 34	- 19	7	15
Stöld ur/från bil	8 340	3 179	13	161
Cykelstöld	6 816	2 420	10	396

¹ Index baserat på frågorna otrygghet ute sen kväll, oro utsätts för våld, samt valt annan väg/frärsätt.

² Förutom brott mot personen själv ingår även bostadsinbrott samt bil- och cykelstöld mot andra medlemmar i hushållet.
(-) Ingen observation i kategorin.

5 Förtroende för rättsväsendet

Sammanfattning

Andelen personer som har stort förtroende för rättsväsendet som helhet har ökat från 54 procent till 61 procent sedan mätningarna inleddes 2006. Även förtroendet för de enskilda myndigheterna,⁷⁴ polisen, åklagarna, domstolarna och kriminalvården har ökat. Över tid har förtroendet för kriminalvården ökat mer än vad det gjort för de andra myndigheterna, men det är ändå den myndighet som har lägst förtroende av de undersökta myndigheterna.

Polisen är den enskilda myndighet som störst andel personer har förtroende för, medan allmänheten överlag har ett lägre förtroende för de myndigheter som kommer in i ett senare skede i rättskedjan.

Omkring hälften av befolkningen har stort förtroende för att polisen hanterar såväl misstänkta som brottsutsatta personer rättvist och bra. Ungefär en lika stor andel har förtroende för att rättsväsendet som helhet hanterar misstänkta personer rättvist. Däremot har allmänheten lägre förtroende för hur brottsutsatta personer behandlas av rättsväsendet som helhet (inklusive åklagare och domstolar), jämfört med hur de behandlas av polisen.

Personer som uppger att de varit utsatta för brott, varit vittne till brott eller anmält brott till polisen har generellt sett lägre förtroende för rättsväsendet än befolkningen i övrigt. Exempelvis har 54 procent av dem som utsatts för brott högt förtroende för rättsväsendet som helhet, jämfört med 63 procent i övriga befolkningen. Större skillnader framträder när det gäller personer som själva varit åtalade för brott. Bland dem som åtalats har exempelvis 39 procent stort förtroende för polisen, jämfört med 61 procent i övriga befolkningen.

I jämförelser mellan olika åldersgrupper framgår att ungdomar i åldern 16–19 år har ett högre förtroende för rättsväsendet än den övriga befolkningen. Resultatet är särskilt intressant mot bakgrund av att de yngsta personerna är den mest brottsutsatta gruppen i befolkningen. Generellt sett samvarierar annars utsatthet för brott och kontakter med rättsväsendet med ett lägre förtroende för rättsväsendet.

⁷⁴ Kriminalvården är en samlad myndighet, vilket inte polisen och domstolarna är och åklagarna är de bärande utövarna i Åklagarmyndigheten. Men för att förenkla redovisningen används här genomgående begreppet myndighet och respektive myndighet skrivs med liten begynnelsebokstav.

Inledning

I en rättsstat är förtroende för rättsväsendet och alla dess instanser en grundläggande förutsättning för att medborgarna ska vilja – och våga – delta i rättssamhället. Om viljan och benägenheten att anmäla brott minskar eller om bristande förtroende för polis, åklagare och domstol leder till att utsatta inte vill eller vågar ställa upp som målsägande eller vittnen vid utredningar eller rättegångar, blir det svårt för rättsväsendet att fungera.

Rättsväsendet består av flera olika myndigheter, och i NTU ställs såväl frågor om inställningen till rättsväsendet överlag som mer specifikt till fyra av dessa myndigheter – polisen, åklagarna, domstolarna och kriminalvården. Utöver dessa omfattar rättsväsendet även andra myndigheter, som Rättsmedicinalverket och Brottsoffermyndigheten. Även dessa myndigheter kan bidra till helhetssynen på rättsväsendet och dess förmåga att utföra sina arbetsuppgifter. Litet eller stort förtroende för en enskild länk i rättskedjan kan också påverka förtroendet för hela rättsstaten i någon riktning.

I och med att NTU ställer frågor om förtroende för så många av rättsväsendets myndigheter på årlig basis skapas ett stabilt underlag för att följa utvecklingen. En annan styrka med NTU är att undersökningen spänner över flera frågeområden och därigenom rymmer information som exempelvis möjliggör beskrivningar av eventuella skillnader i förtroende mellan dem som utsatts, respektive inte utsatts, för brott.

Resultatredovisningen i detta kapitel består av tre avsnitt. I första avsnittet beskrivs det generella förtroendet för rättsväsendet samt allmänhetens uppfattning om enskilda myndigheter. I det andra avsnittet redovisas förtroendet för att rättsväsendet och polisen hanterar misstänkta rättvist och behandlar brottsutsatta bra. Det sista avsnittet fokuserar på hur förtroendet för rättsväsendet ser ut bland dem som har erfarenheter av brott och av rättsväsendet, jämfört med den övriga befolkningen. I dessa tre resultatavsnitt presenteras huvudresultaten i korthet. Ett mer fullständigt tabellunderlag finns i slutet av kapitlet (tabellerna 5A–5E).

I redovisningarna används i huvudsak stort förtroende (svarsalternativen *mycket stort* eller *ganska stort förtroende*). Övriga svarsalternativ är: *mycket litet*, *ganska litet förtroende*, *varken stort eller litet* samt *vet ej*. Det är därför viktigt att komma ihåg att de som inte har stort förtroende per definition inte har litet förtroende, utan kan också vara neutrala eller sakna åsikt.

För att beskriva allmänhetens förtroende för rättsväsendet ställs följande frågor i NTU:

Nu kommer några frågor om din inställning till rättsväsendet. Till rättsväsendet räknas polis, åklagare, domstolar och kriminalvård. Om du tänker dig rättsväsendet som en helhet. Vilket förtroende har du för rättsväsendet?

och

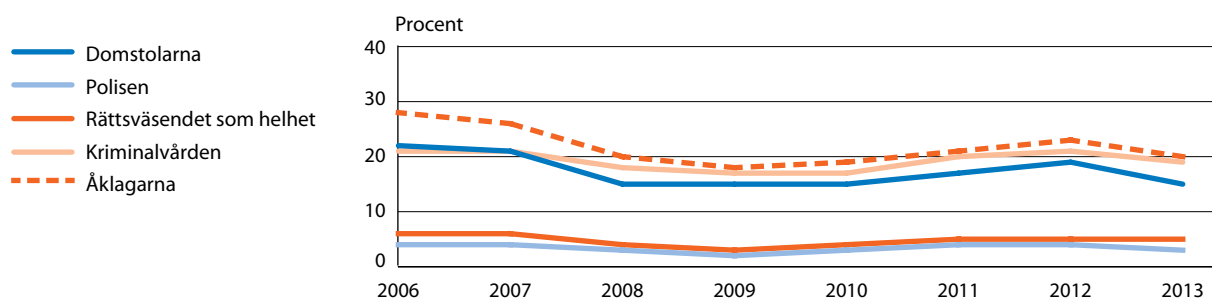
Vilket förtroende har du för polisens/åklagarnas/domstolarnas/kriminalvårdens sätt att bedriva sitt arbete?

Svarsalternativen är: *mycket stort, ganska stort, varken stort eller litet, ganska litet, mycket litet samt ingen åsikt/vet ej*. Avsaknad av uppfattning eller ovilja att ta ställning är i sig viktiga förhållanden att beakta vid bedömningar av förtroende. Därför omfattar redovisningarna även dem som saknar uppfattning i förtroendefrågorna.⁷⁵

Relativt många människor saknar uppfattning om olika samhällsinstitutioner – särskilt sådana institutioner som de flesta inte har någon kontakt med eller har liten insyn i (Statskontoret 2002). Därför redogörs kort för i vilken utsträckning de svarande i NTU tagit ställning till vilket förtroende de har för rättsväsendet och dess myndigheter.

Brist på egen erfarenhet eller sämre kunskap om myndigheterna är troliga orsaker till att människor inte har någon inställning när det gäller förtroende för de enskilda myndigheterna. Det är dock tydligt att de allra flesta kan ta ställning till rättsväsendet som helhet (se figur 5.1).

Figur 5.1 Ingen uppfattning (ingen åsikt/vet ej) gällande förtroende för rättsväsendet 2006–2013. Andel av befolkningen. (Tabell 5A)

De allra flesta tar också ställning till vilket förtroende de har för polisens arbete. När det gäller de övriga myndigheterna är det fler som inte har någon uppfattning. Mellan 15 och 20 procent av befolkningen (16–79 år) har inte någon åsikt eller vet inte vilket förtroende de har för hur åklagarväsendet, domstolarna eller kriminalvården bedriver sitt arbete. Det är i synnerhet åklagarväsendet och kriminalvården som en stor andel inte har någon åsikt om. Som framgår av figuren ökade andelen personer som tagit ställning i förtroendefrågan i början av perioden, för att sedan ligga stabil och därefter minska något mellan 2010 och 2012. Årets resultat visar en fortsatt minskning för domstolarna, men inte för övriga delar av rättsväsendet, där istället en tendens till en ökning framträder. Generellt sett är det något vanligare att inte ha någon åsikt i frågan bland äldre, utrikesfödda, ensamstående, boende i flerfamiljshus och personer med högst förgymnasial utbildning (se tabell 5B).

⁷⁵ När de som saknar uppfattning i förtroendefrågorna exkluderas i redovisningen blir de övriga andelarna större än vad som är fallet här. En mer ingående redogörelse för skillnaderna mellan de olika typerna av redovisning finns att läsa i tidigare årsböcker (Brå 2008a, Brå 2007).

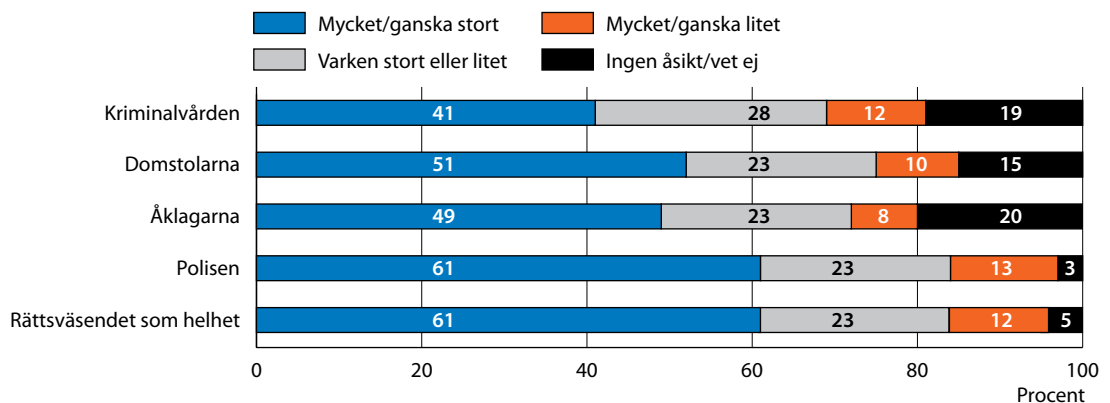
Förtroende för rättsväsendet och de enskilda myndigheterna

Resultatredovisningen övergår nu till att fokusera på andelen personer som har en åsikt i frågan och som antingen uppgett stort (*mycket stort* eller *ganska stort*) förtroende eller litet (*mycket litet* eller *ganska litet*) förtroende.

Av figur 5.2 och 5.3 framgår att en majoritet (61 %) har stort förtroende för polisens sätt att bedriva sitt arbete, vilket är en ökning med 1 procentenhet sedan föregående år, men med 6 procentenheter sedan mätningarna inleddes 2006. Förtroendet för rättsväsendet som helhet har ökat med 7 procentenheter sedan 2006 (se tabell 5A). Andelen med litet förtroende för polisen uppgår i år till 13 procent. Fördelningen för rättsväsendet som helhet är mycket lik den för polisen (61 % med stort förtroende och 12 % med litet förtroende), vilket sannolikt beror på att många av dem som svarar främst tänker på polisen, som är den myndighet som de flesta har kännedom om och kommer i kontakt med, när de svarar på frågan om rättsväsendet som helhet.

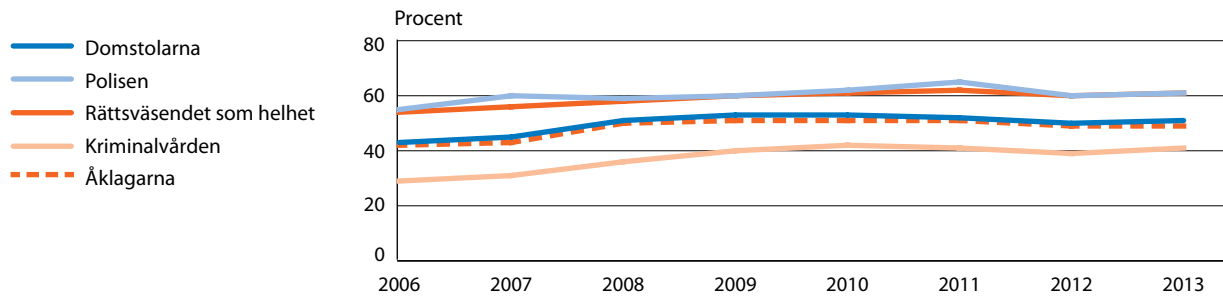
Ungefär varannan person har stort förtroende för åklagarna och domstolarna (se figur 5.2). Detta förtroende har ökat sedan 2006 (med 7 procentenheter för åklagarna och 8 procentenheter för domstolarna). Ökningen skedde de första åren, och därefter har nivån varit relativt stabil (se figur 5.3). Kriminalvården hamnar lågt jämfört med de övriga; ungefär två av fem har stort förtroende för denna myndighet. Förtroendet för kriminalvården har dock ökat stadigt, med sammanlagt 13 procentenheter fram till 2010, och är tämligen oförändrat sedan dess (se figur 5.2).

Figur 5.2 Förtroende för rättsväsendet 2013. Andel av befolkningen. (Tabell 5A)

När det gäller andelen som har lågt förtroende är skillnaden mellan myndigheterna liten. Andelen varierar mellan 8 procent och 13 procent. Även i den negativa änden av skalan har förändringar skett (se tabell 5A). Andelen med litet förtroende för rättsväsendet och dess myndigheter har minskat något sedan 2006. Störst är förändringen för kriminalvården med en minskning med 10 procentenheter.

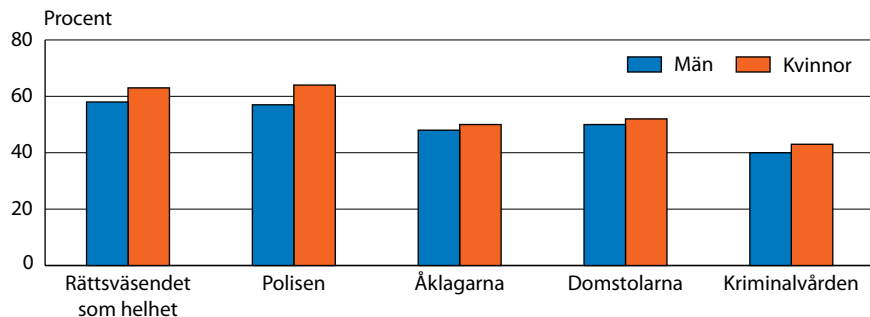
Figur 5.3 Stort (mycket/ganska) förtroende för rättsväsendet 2006–2013. Andel av befolkningen. (Tabell 5C)

Kön och ålder

Fler kvinnor än män har ett stort förtroende för rättsväsendet och dess myndigheter (se figur 5.4). Störst är skillnaden i frågan om polisen, där 64 procent av kvinnorna uppger att de har stort förtroende, jämfört med 57 procent av männen. Skillnaden mellan mäns och kvinnors förtroende för rättsväsendets olika myndigheter kvarstår även när man ser till andelen med litet förtroende (se tabell 5C).

Figur 5.4 Stort (mycket/ganska) förtroende för rättsväsendet 2013. Andel för respektive kön. (Tabell 5C)

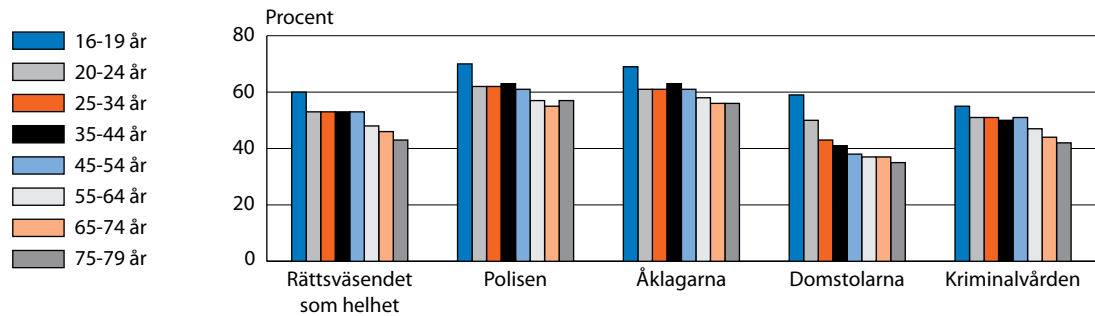
Ålder har en viss betydelse när det gäller förtroende. Det mest framträdande resultatet är att den yngsta åldersgruppen har störst andel personer med stort förtroende för rättsväsendet oavsett vilken myndighet frågan gäller (se figur 5.5). Allra tydligast är det för kriminalvården, där det skiljer 24 procentenheter mellan den yngsta gruppen och åldersgruppen 75–79 år, som har lägst notering (59 % jämfört med 35 %). Det innebär dock inte att de äldre åldersgrupperna har en större andel med litet förtroende, utan de har i större utsträckning svarat *varken stort eller litet förtroende*.

Den yngsta åldersgruppen har sedan 2006 haft störst förtroende för rättsväsendet, men förtroendet har inte fortsatt uppåt i åldrarna i senare undersökningar. Det tyder på att det är ålder som är förklaringen till ett högt förtroende för rättsväsendet, snarare än att det är en viss generation som har högt förtroende.

Särskilda statistiska analyser som gjordes i NTU 2011 har visat att den yngsta åldersgruppens tydligt högre förtroende för rättsväsendet kvarstår även när man rensat bort effekten av andra faktorer som utbildning, kön och familjetyp (Brå 2012).

Som framgått tidigare har förtroendet för rättsväsendet och dess myndigheter, framför allt för kriminalvården, ökat sedan 2006, och ökningen är tämligen jämnt fördelad över de olika åldersgrupperna.

Figur 5.5 Stort (mycket/ganska) förtroende för rättsväsendet 2013. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 5C)

Andra grupper förtroende för rättsväsendet

Förtroende för rättsväsendet och dess myndigheter har även studerats i relation till svensk eller utländsk bakgrund, utbildningsnivå, familjetyp, boendeort och boendetyper (se tabell 5C). Personer födda i Sverige med minst en inrikesfödd förälder har högre förtroende för rättsväsendet än utrikesfödda personer samt personer födda i Sverige med två utrikesfödda föräldrar. Skillnaderna är särskilt tydliga när det gäller rättsväsendet som helhet, men inte lika tydliga när det gäller kriminalvården (se tabell 5C).

Människors utbildningsnivå samvarierar med förtroendet för rättsväsendet. Det är tydligt att personer med eftergymnasial utbildning har ett större förtroende, såväl för rättsväsendet i allmänhet som för åklagarna och domstolarna (se tabell 5C). Om man ser till förtroendet för polisen är skillnaderna inte lika tydliga, och när det gäller förtroendet för kriminalvården är förhållandet det omvända. Där är det personer med högst förgymnasial utbildning som har ett något större förtroende.

När det gäller typ av boende framgår att personer som bor i småhus överlag har något högre förtroende än personer som bor i flerfamiljshus. Mönstret är detsamma som vid tidigare mätningar. Överlag tycks boendeort spela mindre roll när det gäller förtroende för rättsväsendet.

När det gäller familjetyp tycks förtroende för rättsväsendet som helhet och de enskilda myndigheterna vara något lägre bland ensamstående med barn än bland ensamstående utan barn och sammanboende med eller utan barn, men skillnaderna är små (se tabell 5C).

Förtroende för hur rättsväsendet hanterar misstänkta och behandlar brottsutsatta

En viktig aspekt av människors förtroende för rättsväsendet är huruvida de anser att misstänkta och brottsutsatta behandlas rättvist och bra. I NTU ingår två frågor om detta. Frågorna ställs för rättsväsendet som helhet och (sedan 2008) för polisen och lyder:

*Vilket förtroende har du för att rättsväsendet/polisen ...
... hanterar de som misstänks för brott på ett rättvist sätt?
... behandlar de som utsätts för brott på ett bra sätt?*

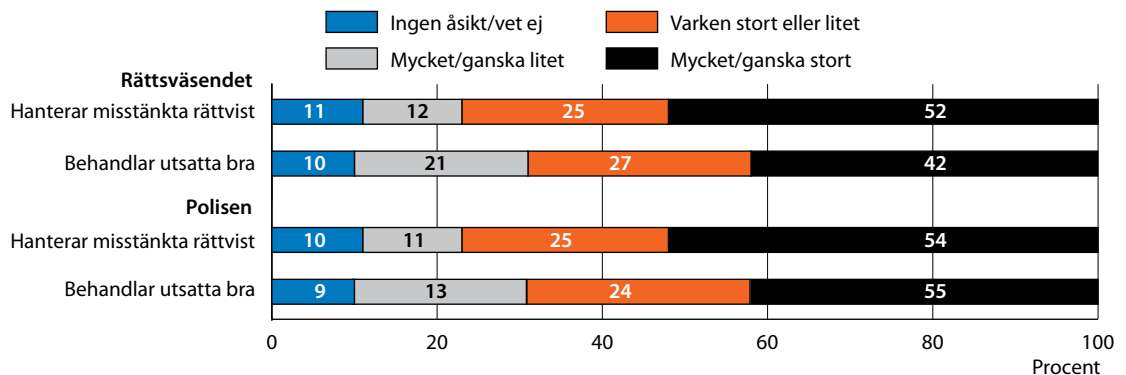
Svarsalternativen är: *mycket stort, ganska stort, varken stort eller litet, ganska litet, mycket litet* samt *ingen åsikt/vet ej*.

De olika formuleringarna ”hantera rättvist” respektive ”behandla bra” innebär att frågorna inte bör jämföras direkt med varandra, utan det är resultaten för varje fråga för sig som bör stå i fokus.

I detta avsnitt redovisas andelen personer som har stort förtroende (*mycket stort* eller *ganska stort förtroende*). Delvis redovisas även andel personer med litet förtroende (*mycket litet* eller *ganska litet förtroende*).

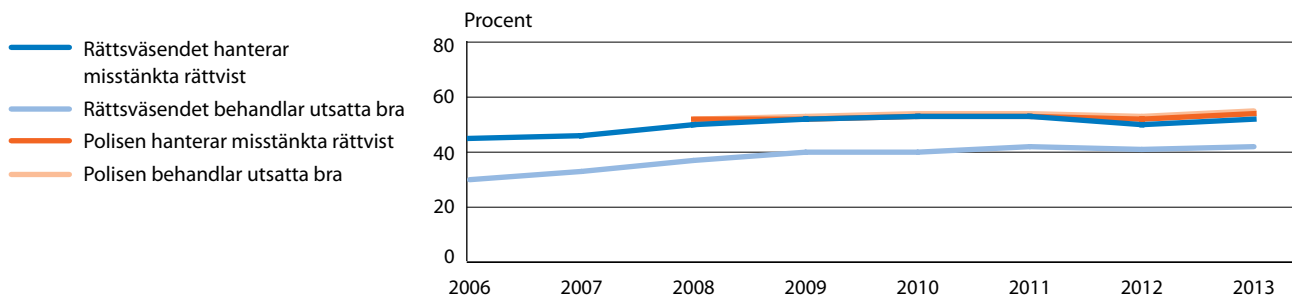
Lite mer än hälften (52 %) av befolkningen (16–79 år) har stort förtroende för att rättsväsendet hanterar dem som misstänks för brott på ett rättvist sätt. En fjärdedel (25 %) svarar att de varken har stort eller litet förtroende, och 12 procent svarar att de har litet förtroende i detta avseende (se figur 5.6).

Figur 5.6 Förtroende för hur rättsväsendet och polisen hanterar misstänkta och behandlar brottsutsatta 2013. Andel av befolkningen. (Tabell 5A)

När samma fråga ställs med polisen som aktör är resultatet nästan identiskt. En något större andel uppger att de har stort förtroende, en något mindre andel uppger att de har litet förtroende och en något mindre andel uppger att de saknar uppfattning om huruvida polisen hanterar misstänkta rättvist, men skillnaderna är ytterst små. Förtroendet för hur rättsväsendet hanterar misstänkta och behandlar utsatta har ökat sedan 2006 (med 7 respektive 10 procentenheter). Förtroendet för hur polisen hanterar misstänkta har varit stabilt sedan frågan började ställas 2008 (se figur 5.7).

Figur 5.7 Stort (mycket/ganska) förtroende för hur rättsväsendet och polisen hanterar misstänkta och behandlar brottsutsatta 2006–2013. Andel av befolkningen. (Tabell 5C)

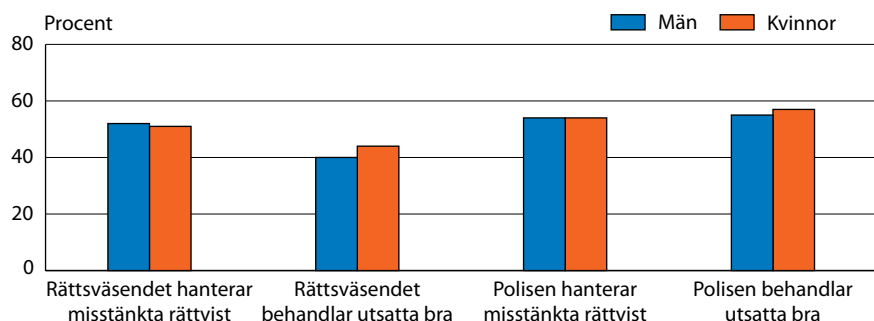
Mer än varannan tillfrågad upplever att polisen behandlar brottsutsatta bra (55 %), medan 13 procent har litet förtroende för polisen i detta avseende. Förtroendet har legat stabilt sedan frågan infördes 2008.

Det är färre som har förtroende för att rättsväsendet behandlar brottsutsatta bra. Omkring fyra av tio i befolkningen (42 %) har stort förtroende för att rättsväsendet behandlar brottsutsatta på ett bra sätt och var femte person (21 %) har litet förtroende för rättsväsendet i detta avseende. Andelen med stort förtroende i den här frågan har dock ökat med 12 procentenheter sedan mätningarna började. Dessutom har andelen med litet förtroende minskat, från 31 procent 2006 till 21 procent 2013. Resultaten antyder att det inte främst är polisen som allmänheten har i åtanke när rättsväsendets behandling av brottsutsatta får lägre betyg, utan snarare aktörer senare i rättskedjan.

Kön och ålder

Män och kvinnor har ungefär samma förtroende för att rättsväsendet och polisen hanterar misstänkta rättvist (se figur 5.8 och tabell 5C). Kvinnor tenderar dock att ha ett något högre förtroende än männen för att utsatta personer behandlas bra av rättsväsendet och polisen.

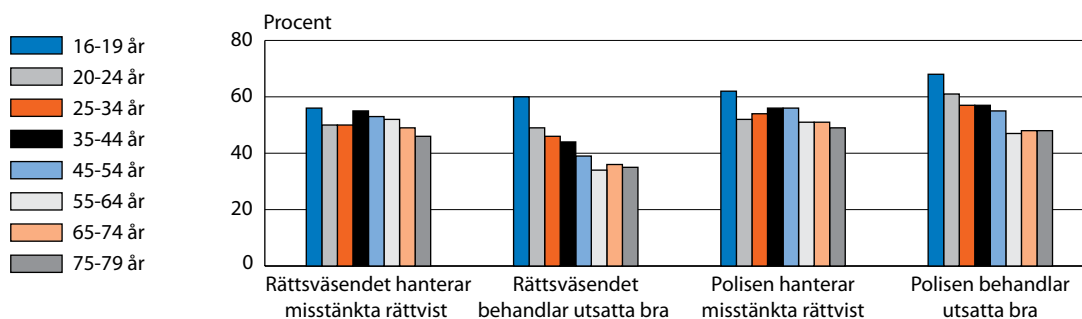
Figur 5.8 Stort (mycket/ganska) förtroende för hur rättsväsendet och polisen hanterar misstänkta och behandlar brottsutsatta 2013. Andel för respektive kön. (Tabell 5C)

De allra yngsta (16–19 år) har störst andel personer med stort förtroende för att misstänkta hanteras rättvist både av rättsväsendet (56 %) och av polisen (62 %, se figur 5.9). Även personer i åldern 35–44 år har stort förtroende för att rättsväsendet hanterar misstänkta rättvist (55 %), men inte lika stort förtroende som de yngsta när det gäller polisen i detta avseende (56 %). Äldre personer (75–79 år) har minst andel med stort förtroende (46 % gällande rättsväsendet och 49 % gällande polisen).

De yngsta (16–19 år) har även störst andel personer med stort förtroende för att polisen och rättsväsendet behandlar utsatta bra (68 % respektive 60 %). Här är det personer i åldern 55–64 år som har minst andel med stort förtroende (34 % gällande rättsväsendet och 47 % gällande polisen). Särskilda statistiska analyser har visat att den yngsta gruppens högre förtroende i de här frågorna kvarstår även om man rensar bort eventuella effekter av andra faktorer som utbildning och familjetyp (Brå 2012).

Figur 5.9 Stort (mycket/ganska) förtroende för hur rättsväsendet och polisen hanterar misstänkta och behandlar brottsutsatta 2013. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 5C)

Andra grupper förtroende för hur rättsväsendet hanterar misstänkta och behandlar brottsutsatta

I gruppen inrikesfödda med minst en inrikesfödd förälder är det en större andel personer som har stort förtroende för att rättsväsendet och polisen hanterar misstänkta rättvist, jämfört med både utrikesfödda och inrikesfödda med två utrikesfödda föräldrar (se tabell 5C). Särskilda statistiska analyser har tidigare år visat att sambandet kvarstår även då man rensat bort effekten av andra faktorer, såsom kön, ålder och utbildning (Brå 2012).

Bland utrikesfödda personer uppger en mindre andel att de har stort förtroende för att rättsväsendet och polisen behandlar utsatta bra jämfört med övriga. Den här bilden nyanseras dock i de särskilda statistiska analyserna, där det visar sig att skillnaden i de flesta fall försvinner om man rensar bort effekten av andra viktiga faktorer, som ålder och utbildning. Det enda tydliga sambandet som då återstår är att utrikes födda kvinnor har ett tydligt lägre förtroende för att polisen behandlar utsatta bra jämfört med kvinnor som är födda i Sverige (Brå 2012).

Personer med eftergymnasial utbildning uppger i högre grad än personer med högst gymnasial eller förgymnasial utbildning att de har ett stort förtroende för att rättsväsendet och polisen hanterar misstänkta rättvist. Samvariationen är särskilt tydlig för rättsväsendet. När det gäller frågan om hur utsatta behandlas av rättsväsendet kan inget tydligt mönster skönjas. Inte heller är mönstret tydligt när det gäller hur polisen behandlar utsatta, men det tycks vara så att personer med högst förgymnasial utbildning i högre grad än övriga har ett stort förtroende.

Det finns ingen samvariation mellan familjetyp och förtroende för hur misstänkta hanteras samt hur brottsutsatta behandlas. Endast en skillnad visar sig och det är att ensamstående utan barn uppger ett lägre förtroende för att rättsväsendet hanterar misstänkta rättvist än vad ensamstående med barn och sammanboende med eller utan barn gör.

Inte heller verkar boendeort samvariera med förtroende för hur misstänkta hanteras eller hur brottsutsatta behandlas. Förtroendet för att rättsväsendet hanterar misstänkta rättvist tycks visserligen vara något mindre bland boende i småstäder och på landsbygden samt i storstadsregionerna jämfört med dem som bor i andra större städer, men på det hela taget är skillnaderna små (se tabell 5C).

Boendetyper tycks spela en viss roll för förtroendet för hur rättsväsendet och polisen hanterar misstänkta och för hur brottsutsatta behandlas. En större andel personer som bor i småhus uppger ett högt förtroende för att såväl rättsväsendet som polisen hanterar misstänkta rättvist. Detsamma gäller förtroendet för att rättsväsendet och polisen behandlar brottsutsatta bra. Mönstret är detsamma som vid tidigare undersökningar.

Förtroende för rättsväsendet relaterat till egna erfarenheter och inställningar

Förhållandevis många människor har någon gång i sitt liv drabbats av brott och därmed varit i kontakt med rättsväsendet, antingen som målsägande, nära anhörig, vittne eller kanske som misstänkt; de flesta kommer då i kontakt med polisen. Det är dock färre som har erfarenhet av aktörerna i rättskedjans senare skede – åklagare, domstol och kriminalvård. Enligt NTU 2013 uppger 22 procent av befolkningen att de utsatts för något brott under år 2012, och 14 procent uppger att någon anhörig drabbats av ett allvarligt brott under det senaste året. Samtidigt uppger 2 procent, vilket motsvarar ungefär 126 000 personer i den vuxna befolkningen (16–79 år), att de under de senaste tre åren åtalats för något brott. I det här avsnittet redovisas hur förtroendet för rättsväsendet varierar beroende på de erfarenheter människor haft av brott.

Egen utsatthet för brott

Erfarenhet av utsatthet för brott har i andra studier visat sig samvariera med något lägre förtroende jämfört med förtroendet hos dem som saknar sådana erfarenheter (Home Office 2006). Resultaten i NTU bekräftar delvis detta, men visar också att utfallet skiljer sig åt beroende på

vilket förtroende som studeras. Nedan redovisas förtroende efter egen utsatthet (se tabell 5.1 samt tabell 5D och E).

Personer som utsatts för brott under 2012 uppger lägre förtroende för rättsväsendet än de som inte utsatts (se tabell 5.1). Det stämmer såväl för rättsväsendet i sin helhet som för myndigheterna var för sig och för hur de svarande uppfattar att rättsväsendet och polisen utför sina uppgifter.

Störst är skillnaden mellan utsatta och icke utsatta när det gäller andelen personer med stort förtroende för rättsväsendet som helhet (9 procentenheter). Minst är skillnaden vad gäller polisens behandling av utsatta, där det endast skiljer 1 procentenhet. I stort är mönstret detsamma som i tidigare års mätningar.

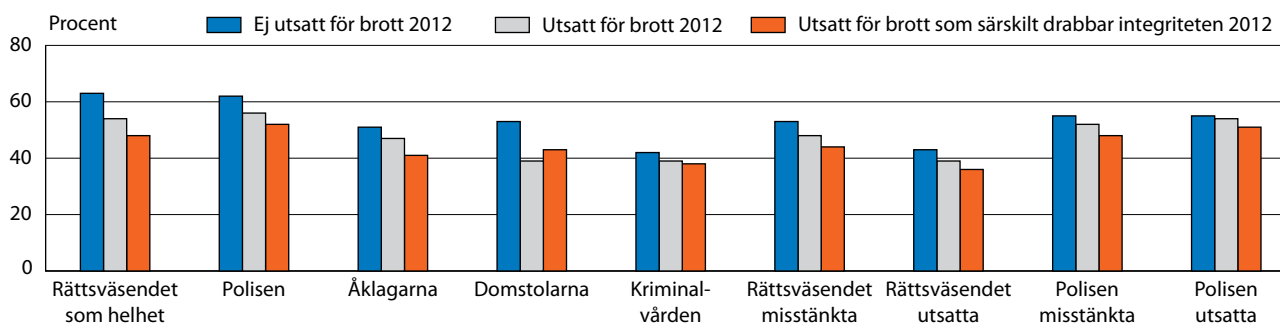
Tabell 5.1 Stort (mycket/ganska) förtroende för rättsväsendet 2013 hos personer som utsatts respektive ej utsatts för brott föregående år. Andel för respektive grupp (i procent) samt skillnaden mellan grupperna (i procentenheter). (Tabell 5D)

Stort förtroende för:	Utsatt för brott 2012	Ej utsatt för brott 2012	Skillnad (procentenheter)
Rättsväsendet som helhet	54	63	9
Polisen	56	62	6
Åklagarna	45	51	6
Domstolarna	47	53	6
Kriminalvården	39	42	3
Rättsväsendet hanterar misstänkta rättvist	48	53	5
Rättsväsendet behandlar utsatta bra	39	43	4
Polisen hanterar misstänkta rättvist	52	55	3
Polisen behandlar utsatta bra	54	55	1

När utsatthet för specifika brottstyper studeras, såväl uppdelat på kön som sammantaget, blir det tydligt att utsatthet för brott mot enskild person samvarierar med förtroende i högre grad än vad utsatthet för brott mot egendom gör (se tabell 5E). De som utsatts för brott under föregående år har lägre förtroende för rättsväsendet och dess myndigheter än de som inte utsatts för brott. Bland dem som utsatts för särskilt integritetskränkande brott är förtroendet ännu lägre. Bland dem som inte utsatts för brott är det 63 procent som har stort förtroende för rättsväsendet som helhet. Motsvarande andel bland de som utsatts för brott är 54 procent och bland de som utsatts för särskilt integritetskränkande brott 2012 är andelen 48 procent (se figur 5.10).

Om fokus läggs på utsatthet för enskilda brottstyper visar årets mätning att den brottskategori där man finner det lägsta förtroendet bland dem som utsatts för misshandel (se tabell 5E). Här är det tydligt att förtroendet är lågt jämfört med personer som inte utsatts för brott under 2012, speciellt för rättsväsendet som helhet (39 % jämfört med 63 %). Dock

Figur 5.10 Stort (mycket/ganska) förtroende för hur olika delar av rättsväsendet bedriver sitt arbete 2013. Andel för respektive grupp som inte utsatts för brott, som har utsatts för brott samt som utsatts för särskilt integritetskränkande brott⁷⁶ föregående år. (Tabell 5D)

tenderar resultaten av förtroende bland utsatta för enskilda brottstyper att variera kraftigt från år till år. Det indikerar att skillnaderna mellan brottstyperna bör tolkas med försiktighet.

Anhörigas utsatthet för brott

Ytterligare ett sätt att studera utsatthetens betydelse är att undersöka gruppen personer som har någon anhörig eller bekant som utsatts för något allvarligt brott. Även bland dessa personer är förtroendet för rättsväsendet lägre och på ungefär samma nivå som bland dem som själva utsatts för brott (se tabell 5D).

Anmält brott

Att man själv eller någon närstående blivit utsatt för brott betyder inte automatiskt att brottet är polisanmält och att man av denna anledning har erfarenheter av rättsväsendet. Det är bara en liten andel av alla brott som blir polisanmälda (se kapitel 3). De som har polisanmält sin utsatthet har däremot på ett konkret sätt varit i kontakt med rättsväsendet, även om kontakten många gånger begränsar sig till polisen. Resultaten visar att förtroendet för rättsväsendet bland personer som under de senaste tre åren anmält brott ligger på ungefär samma nivå som bland samtliga som har utsatts för brott 2012 (se tabell 5D).

I likhet med personer som utsatts för integritetskränkande brott har de som anmält brott under de senaste tre åren särskilt lågt förtroende för kriminalvården (se tabell 5D).

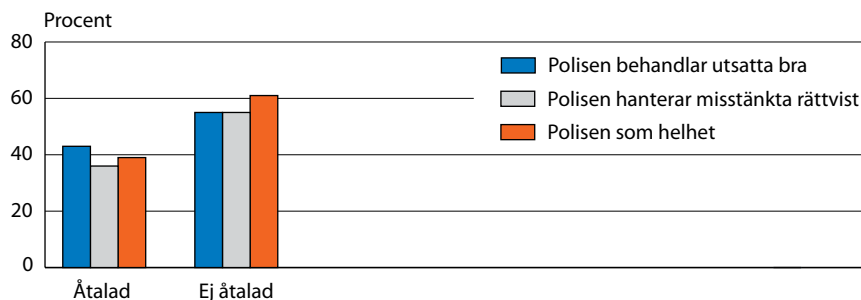
Åtalad för brott

Personer som uppger att de åtalats för brott under de senaste tre åren har betydligt lägre förtroende för såväl rättsväsendet som helhet som för de enskilda myndigheterna än de som inte åtalats under de tre senaste åren. Bland de åtalade är förtroendet störst för domstolarna och lägst för kriminalvården (se tabell 5D).

Det är störst skillnad mellan de åtalade och de icke åtalade när det gäller förtroende för rättsväsendet som helhet, där 36 procent av de som

⁷⁶ Utsatt för bostadsinbrott, personrån, sexualbrott, våld, hot och/eller trakasserier under år 2012. Hot och trakasserier utgör 56 procent av dessa händelser

Figur 5.11 Stort (mycket/ganska) förtroende för polisen 2013 hos personer som uppger att de åtalats respektive inte åtalats för brott de senaste tre åren. (Tabell 5D)

blivit åtalade har ett stort förtroende, medan motsvarande andel för dem som inte blivit åtalade är 61 procent, vilket innebär en skillnad på 25 procentenheter (se tabell 5D). Skillnaden mellan åtalades och icke åtalades förtroende för polisen är 22 procentenheter (se figur 5.11). Den minsta skillnaden är 7 procentenheter, och det gäller förtroendet för kriminalvården (se tabell 5D).

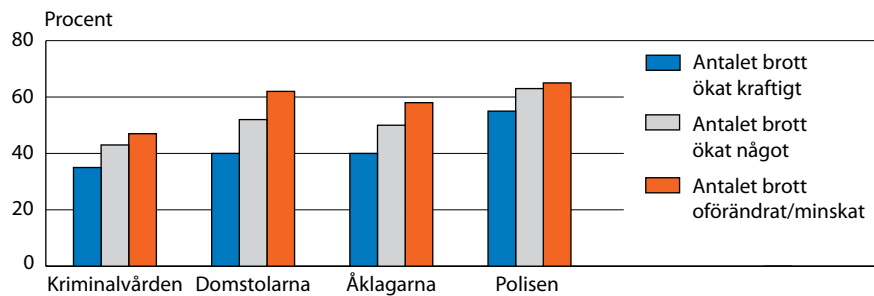
Erfarenheter av rättsväsendet och uppfattning om brottsutvecklingen

Andelen personer i NTU som uppger att de själva utsatts för brott har minskat något sedan undersökningen inleddes 2006, men de medverkande i undersökningen har ändå bilden av att brottsligheten ökar.⁷⁷ En överväldigande majoritet (72 %) uppger i NTU 2013 att de tror att antalet brott har ökat under de senaste tre åren. Drygt var fjärde person (28 %) i den svenska befolkningen tror att brottsligheten ökat kraftigt, 44 procent tror att brottsligheten ökat något, och 28 procent tror att antalet brott varit oförändrat eller minskat. Nedan undersöks i vilken utsträckning uppfattningen om brottsutvecklingen samvarierar med förtroendet för rättsväsendet.

Förtroendet för rättsväsendets myndigheter är lägre bland dem som tror att antalet brott ökat kraftigt i Sverige under de senaste tre åren, och det gäller för samtliga förtroendefrågor (se figur 5.12). Störst förtroende har de som tror att antalet brott varit oförändrat eller minskat. Mönstret är detsamma som vid föregående mättillfällen. I 2013 års mätning har uppfattningen om brottsutvecklingen framför allt betydelse när det gäller andelen som uppger stort förtroende för domstolarna. Den andelen är 22 procentenheter lägre hos dem som tror att brottsligheten ökat kraftigt jämfört med dem som tror att brottsligheten är oförändrad eller har minskat (se tabell 5D). Uppfattningen om brottsutvecklingen har nästan lika stor betydelse när det gäller åklagarna. När det gäller polisen och kriminalvården är skillnaden något mindre men i likhet med föregående mätningar ändå tydlig.

⁷⁷ Frågan lyder: På det hela taget, tror du att antalet brott i Sverige har ökat, minskat eller varit oförändrat de senaste tre åren? Svarsalternativen är: ökat kraftigt, ökat något, varit oförändrat, minskat något, minskat kraftigt samt vet ej/ingen uppfattning.

Figur 5.12 Stort (mycket/ganska) förtroende för rättsväsendets myndigheter 2013 hos personer med olika uppfattning om brottsutvecklingen de senaste tre åren. (Tabell 5D)

När det gäller frågorna om hur rättsväsendet och polisen utför olika arbetsuppgifter är skillnaden i förtroende, liksom föregående år, störst för frågan om rättsväsendet hanterar misstänkta rättvist. Sex av tio (60 %) av dem som tror att antalet brott varit oförändrat eller har minskat har stort förtroende i denna fråga, medan motsvarande andel hos dem som tror att brotten ökat kraftigt är 42 procent (se tabell 5D). Uppfattningen om brottsutvecklingen har något mindre betydelse för förtroendet för hur rättsväsendet behandlar utsatta samt för hur polisen hanterar misstänkta och behandlar utsatta.

Figurförteckning

Kapitel 5 • Förtroende för rättsväsendet

<i>Förtroende för rättsväsendet och de enskilda myndigheterna</i>		
Figur 5.1	Ingen uppfattning (ingen åsikt/vet ej) gällande förtroende för rättsväsendet 2006–2013. Andel av befolkningen. (Tabell 5A)	117
Figur 5.2	Förtroende för rättsväsendet 2013. Andel av befolkningen. (Tabell 5A)	118
Figur 5.3	Stort (mycket/ganska) förtroende för rättsväsendet 2006–2013. Andel av befolkningen. (Tabell 5C)	119
Figur 5.4	Stort (mycket/ganska) förtroende för rättsväsendet 2013. Andel för respektive kön. (Tabell 5C)	119
Figur 5.5	Stort (mycket/ganska) förtroende för rättsväsendet 2013. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 5C)	120
<i>Förtroende för hur rättsväsendet hanterar misstänkta och behandlar brottsutsatta</i>		
Figur 5.6	Förtroende för hur rättsväsendet och polisen hanterar misstänkta och behandlar brottsutsatta 2013. Andel av befolkningen. (Tabell 5A)	121
Figur 5.7	Stort (mycket/ganska) förtroende för hur rättsväsendet och polisen hanterar misstänkta och behandlar brottsutsatta 2006–2013. Andel av befolkningen. (Tabell 5C)	122
Figur 5.8	Stort (mycket/ganska) förtroende för hur rättsväsendet och polisen hanterar misstänkta och behandlar brottsutsatta 2013. Andel för respektive kön. (Tabell 5C)	122
Figur 5.9	Stort (mycket/ganska) förtroende för hur rättsväsendet och polisen hanterar misstänkta och behandlar brottsutsatta 2013. Andel för respektive åldersgrupp. (Tabell 5C)	123
<i>Förtroende för rättsväsendet relaterat till egna erfarenheter och inställningar</i>		
Figur 5.10	Stort (mycket/ganska) förtroende för hur olika delar av rättsväsendet bedriver sitt arbete 2013. Andel för respektive grupp som inte utsatts för brott, som har utsatts för brott samt som utsatts för särskilt integritetskränkande brott ⁷⁶ föregående år. (Tabell 5D)	126
Figur 5.11	Stort (mycket/ganska) förtroende för polisen 2013 hos personer som uppger att de åtalats respektive inte åtalats för brott de senaste tre åren. (Tabell 5D)	127
Figur 5.12	Stort (mycket/ganska) förtroende för rättsväsendets myndigheter 2013 hos personer med olika uppfattning om brottsutvecklingen de senaste tre åren. (Tabell 5D)	128

Tabellförteckning

Kapitel 5 • Förtroende för rättsväsendet

Tabell 5.1	Stort (mycket/ganska) förtroende för rättsväsendet 2013 hos personer som utsatts respektive ej utsatts för brott föregående år. Andel för respektive grupp (i procent) samt skillnaden mellan grupperna (i procentenheter). (Tabell 5D)	125
Tabell 5A	Förtroende för rättsväsendet i olika grupper i befolkningen 2006–2013. Andel i procent. (Observera att ett mått på andelen med mycket stort och ganska stort förtroende kan räknas fram genom att addera de respektive svarsandelarna.)	131
Tabell 5B	Ingen uppfattning (ingen åsikt/vet ej) om förtroende för rättsväsendet i olika grupper i befolkningen 2013. Andel i procent.	132
Tabell 5C	Förtroende för rättsväsendet i olika grupper i befolkningen 2013. Andel i procent.	134
Tabell 5D	Förtroende för rättsväsendet 2013 hos personer med olika erfarenheter av brott. Andel i procent för respektive grupp i befolkningen.	136
Tabell 5E	Förtroende för rättsväsendet 2013 hos personer utsatta för olika brottstyper föregående år. Andel i procent för respektive grupp.	137

Tabell 5B:1 Ingen uppfattning (ingen åsikt/vet ej) om förtroende för rättsväsendet i olika grupper i befolkningen 2013. Andel i procent.

Ingen åsikt/vet ej	Rättsväsendet som helhet		Polisen	Åklagarna		Domstolarna	Kriminalvården	Rättsväsendet hanterar miss-tänkta rättvist		Rättsväsendet behandlar utsatta bra		Polisen hanterar miss-tänkta rättvist		Polisen behandlar utsatta bra	
	5	6		3	20			15	19	11	10	10	10	10	10
SAMTLIGA, 16-79 år															
Kön															
Män	4	4	2	18	14	19	19	10	10	10	10	9	9	8	8
Kvinnor	6	6	4	22	17	19	19	12	10	10	10	11	11	9	9
Ålder															
16-19 år	7	7	3	21	17	19	19	15	13	13	10	10	10	10	10
20-24 år	4	4	3	20	15	17	17	10	9	9	7	7	7	6	6
25-34 år	4	4	3	19	14	17	17	9	9	9	8	8	8	7	7
35-44 år	4	4	3	18	13	17	17	10	9	9	9	9	9	8	8
45-54 år	4	4	3	17	13	17	17	10	9	9	9	9	9	7	7
55-64 år	5	5	3	19	15	20	20	11	10	10	9	9	9	9	9
65-74 år	5	5	5	24	18	24	24	14	12	12	13	13	13	11	11
75-79 år	9	9	7	29	25	27	27	17	16	16	14	14	14	14	14
Män															
16-19 år	8	8	4	24	19	20	20	16	16	16	11	11	11	10	10
20-24 år	4	4	2	21	17	19	19	11	9	9	7	7	7	7	7
25-34 år	3	3	2	20	14	17	17	9	9	9	8	8	8	7	7
35-44 år	3	3	2	15	11	16	16	9	8	8	7	7	7	7	7
45-54 år	2	2	1	14	11	16	16	8	8	8	8	8	8	6	6
55-64 år	3	3	3	18	13	21	21	11	10	10	9	9	9	9	9
65-74 år	3	3	2	21	13	23	23	12	10	10	11	11	11	9	9
75-79 år	5	5	5	23	20	22	22	13	12	12	11	11	11	13	13
Kvinnor															
16-19 år	6	6	2	18	16	18	18	13	11	11	10	10	10	9	9
20-24 år	3	3	3	18	12	15	15	10	7	7	7	7	7	6	6
25-34 år	5	5	3	18	13	16	16	9	8	8	8	8	8	7	7
35-44 år	4	4	4	21	16	18	18	12	9	9	11	11	11	9	9
45-54 år	6	6	4	20	16	18	18	11	9	9	10	10	10	9	9
55-64 år	6	6	4	21	17	19	19	12	10	10	10	10	10	10	10
65-74 år	7	7	7	28	23	24	24	16	13	13	15	15	15	13	13
75-79 år	12	12	8	34	30	31	31	20	19	19	17	17	17	15	15

Tabell 5B.2 Ingen uppfattning (ingen åsikt/vet ej) om förtroende för rättsväsendet i olika grupper i befolkningen 2013. Andel i procent.

Ingen åsikt/vet ej	Rättsväsendet som helhet	Polisen	Åklagarna	Domstolarna	Kriminalvården	Rättsväsendet hanterat tänkta rättvist	Rättsväsendet behandlar utsatta bra	Polisen hanterat tänkta rättvist	Polisen behandlar utsatta bra
SAMTLIGA, 16–79 år	5	3	20	15	19	11	10	10	9
Svensk/utländsk bakgrund									
Svenskfödda med:									
-båda/en förälder inrikes född(a)	3	2	18	14	17	9	8	7	7
- båda föräldrarna utrikes födda	3	3	16	14	15	9	6	7	6
Utrikesfödda	13	9	30	24	31	21	21	20	19
Utbildning (högsta)									
Förgymnasial	8	5	24	19	23	15	14	12	12
Gymnasial	4	3	21	17	19	12	10	10	9
Eftergymnasial	3	2	17	11	16	8	7	8	7
Familjetyp									
Sammanboende									
- utan barn	4	4	20	15	19	11	9	10	9
- med barn	3	2	17	13	17	9	8	9	7
Ensamstående									
- utan barn	5	4	22	17	20	13	12	10	9
- med barn	5	2	20	15	20	11	9	9	7
Boendeort									
Storstadsregion	5	4	21	15	20	12	10	11	9
Större stad	4	3	18	14	17	10	9	9	8
Mindre stad/landsbygd	5	4	21	17	20	12	10	9	9
Bostadstyp									
Småhus	4	3	18	14	17	9	8	8	7
Flerfamiljshus	6	4	22	17	22	14	13	12	11

Tabell 5C:1 Förtroende för rättsväsendet i olika grupper i befolkningen 2013. Andel i procent.

Mycket stort eller ganska stort respektive mycket litet eller ganska litet förtroende för: (+/-)	Rättsväsendet som helhet		Polisen		Åklagarna		Domstolarna		Kriminalvården		Rättsväsendet hanterar miss-tänkta rättvist		Rättsväsendet behandlar utsatta bra		Polisen hanterar miss-tänkta rättvist		Polisen behandlar utsatta bra	
	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-
SAMTLIGA, 16-79 år	61	12	61	13	49	8	51	10	41	12	52	12	42	21	54	11	55	13
Kön																		
Män	58	15	57	16	48	11	50	13	40	13	52	13	40	23	54	13	53	15
Kvinnor	63	9	64	10	50	5	52	8	43	10	51	11	44	18	54	10	57	11
Ålder																		
16-19 år	69	8	70	11	55	5	60	6	59	6	56	10	60	9	62	11	68	7
20-24 år	61	13	62	14	51	7	53	10	50	8	50	14	49	15	52	16	61	12
25-34 år	61	12	62	14	51	7	53	10	43	13	50	13	46	18	54	13	57	13
35-44 år	63	11	63	12	50	8	53	10	41	11	55	11	44	20	56	9	57	11
45-54 år	61	13	61	13	51	10	53	10	38	13	53	11	39	23	56	9	55	13
55-64 år	58	12	57	13	47	9	48	11	37	13	52	13	34	27	51	11	47	16
65-74 år	56	13	55	14	44	9	46	12	37	12	49	11	36	24	51	10	48	16
75-79 år	56	11	57	12	42	9	43	12	35	12	46	13	35	24	49	10	48	14
Män																		
16-19 år	67	10	67	13	50	7	57	8	56	7	53	12	58	9	60	13	65	8
20-24 år	58	14	61	15	48	9	51	11	49	9	52	14	50	14	55	17	62	12
25-34 år	59	14	59	16	48	9	51	11	42	15	50	15	46	18	54	16	56	14
35-44 år	61	15	60	15	51	11	52	13	41	12	56	12	40	23	57	11	56	14
45-54 år	60	17	57	17	49	14	50	13	36	17	52	11	35	27	56	10	51	16
55-64 år	54	14	52	17	45	12	45	14	34	14	52	14	30	32	50	14	44	20
65-74 år	53	17	50	19	45	12	49	15	35	14	50	13	36	26	50	11	45	17
75-79 år	55	14	55	15	45	12	47	14	37	13	49	13	38	27	53	10	48	14
Kvinnor																		
16-19 år	72	7	73	9	61	3	64	4	61	5	59	9	63	9	64	8	72	6
20-24 år	64	11	63	13	54	6	55	10	51	8	48	14	48	17	49	14	59	12
25-34 år	63	10	65	12	54	5	55	9	44	12	51	12	46	17	55	11	58	12
35-44 år	66	8	66	9	49	4	53	6	41	9	54	9	48	17	55	8	59	7
45-54 år	63	9	65	8	52	6	55	7	40	9	55	11	44	19	56	9	58	9
55-64 år	63	9	63	9	51	6	51	9	41	11	51	11	38	22	53	9	51	12
65-74 år	59	10	61	10	43	6	43	9	38	10	47	10	36	22	53	10	50	15
75-79 år	56	8	60	9	41	6	40	10	32	11	44	13	33	21	47	9	47	14

Tabell 5C:2 Förtroende för rättsväsendet i olika grupper i befolkningen 2013. Andel i procent.

Mycket stort eller ganska stort respektive mycket litet eller ganska litet förtroende för: (+/-)	Rättsväsendet som helhet		Polisen	Åklagarna	Domstolarna	Kriminalvården	Rättsväsendet hanterar miss-tänkta rättvist		Rättsväsendet behandlar utsatta bra		Polisen hanterar miss-tänkta rättvist		Polisen behandlar utsatta bra							
	+	-					+	-	+	-	+	-	+	-	+	-				
SAMTLIGA, 16-79 år	61	12	61	13	49	8	51	10	41	12	52	12	42	21	42	21	54	11	55	13
Svensk/utländsk bakgrund																				
Svenskfödda med:																				
- bådar/en förälder inrikes född(a)	63	11	62	13	51	8	53	10	42	11	54	11	42	21	42	21	56	11	56	13
- båda föräldrarna utrikes födda	54	19	57	18	46	12	46	16	41	15	45	18	43	24	43	24	50	19	53	17
Utrikes födda	53	14	57	15	42	10	46	11	37	12	43	15	39	17	48	12	48	12	50	13
Utbildning (högsta)																				
Förgymnasial	56	13	59	14	44	10	48	12	44	11	47	14	44	18	44	18	52	13	54	13
Gymnasial	57	14	59	13	46	9	46	11	40	12	49	13	40	22	40	22	54	12	54	14
Eftergymnasial	68	9	62	12	55	6	59	8	41	11	58	10	42	21	42	21	56	9	55	12
Familjetyp																				
Sammanboende																				
- utan barn	61	12	60	13	49	8	52	10	39	12	53	11	41	22	41	22	54	10	52	13
- med barn	63	11	63	12	52	9	53	10	41	11	54	11	42	21	42	21	56	9	57	11
Ensamstående																				
- utan barn	60	13	61	14	48	8	50	10	45	11	49	13	44	19	44	19	53	13	56	14
- med barn	56	15	59	14	47	11	49	15	37	15	52	13	41	26	41	26	55	13	57	16
Boendeort																				
Storstadsregion	62	13	61	14	49	8	52	10	40	12	51	13	41	22	41	22	53	12	54	14
Större stad	60	12	62	12	50	8	52	11	42	12	54	11	43	20	43	20	56	10	55	12
Mindre stad/landsbygd	60	11	59	13	47	8	50	10	42	11	50	11	42	20	42	20	54	11	54	13
Bostadstyp																				
Småhus	63	11	62	12	51	8	53	10	43	11	55	10	44	20	44	20	57	10	57	12
Fierfamiljshus	58	14	59	15	47	9	49	11	39	12	48	14	40	21	40	21	50	13	51	14

Tabell 5D Förtroende för rättsväsendet 2013 hos personer med olika erfarenheter av brott. Andel i procent för respektive grupp i befolkningen.

Mycket stort eller ganska stort respektive mycket litet eller ganska litet förtroende för: (+/-)	Rättsväsendet som helhet		Polisen		Åklagarna		Domstolarna		Kriminalvården		Rättsväsendet hanterat miss-tänkta rättvist		Rättsväsendet behandlar utsatta bra		Polisen hanterat miss-tänkta rättvist		Polisen behandlar utsatta bra	
	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-
SAMTLIGA, 16-79 år	61	12	61	13	49	8	51	10	41	12	52	12	42	21	54	11	55	13
Utsatt för brott år 2012¹																		
Ja	54	19	56	19	45	12	47	15	39	14	48	17	39	25	52	16	54	17
Nej	63	10	62	11	51	7	53	9	42	11	53	10	43	19	55	10	55	12
Brott som särskilt drabbar integriteten²																		
Ja	48	24	52	22	41	16	43	20	38	17	44	21	36	31	48	19	51	21
Anmält brott senaste tre åren																		
Ja	52	21	55	19	40	13	44	14	33	15	48	16	39	26	51	15	53	18
Nej	62	11	63	15	53	7	55	10	41	8	52	11	42	20	56	10	59	13
Anhörig utsatt för allvarligt brott senaste året																		
Ja	54	21	55	20	45	14	47	15	38	17	48	19	37	30	49	18	50	20
Nej	62	10	62	12	50	7	52	9	42	11	53	11	43	19	56	10	56	12
Åtalad för brott senaste tre åren																		
Ja	36	38	39	42	36	29	42	26	35	19	35	33	35	28	36	40	43	32
Nej	61	12	61	13	49	8	52	10	42	11	52	12	42	21	55	11	55	13
Uppfattning brottsutveckling senaste tre åren																		
Antalet brott ökat kraftigt	50	20	55	19	40	13	40	17	35	17	42	18	35	28	48	15	48	18
Antalet brott ökat något	63	10	63	11	50	7	52	8	43	11	54	10	44	19	56	10	58	12
Antalet brott oförändrat eller minskat	69	7	65	11	58	6	62	7	47	9	60	9	47	18	59	10	58	11

¹ Förutom brott mot personen själv ingår även bostadsinbrott samt bil- och cykelskador mot andra medlemmar i hushållet.

² Utsatt för bostadsinbrott, personrån, sexualbrott, våld, hot och/eller trakasserier under år 2012. Hot och trakasserier utgör 56 procent av dessa händelser.

Tabell 5E:1 Förtroende för rättsväsendet 2013 hos personer utsatta för olika brottstyper föregående år. Andel i procent för respektive grupp. Fortsättning med uppdelning på kön på nästa sida.

Mycket stort eller ganska stort respektive mycket litet eller ganska litet förtroende för: (+/-)	Rättsväsendet som helhet		Polisen		Åklagarna		Domstolarna		Kriminalvården		Rättsväsendet hanterar miss-tänkta rättvist		Rättsväsendet behandlar utsatta bra		Polisen hanterar miss-tänkta rättvist		Polisen behandlar utsatta bra		
	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	
Utsatt för brott år 2012¹																			
Ja	54	19	56	19	45	12	47	15	39	14	48	17	39	25	52	16	54	17	
Nej	63	10	62	11	51	7	53	9	42	11	53	10	43	19	55	10	55	12	
Utsatt för ...																			
Hot	48	25	51	25	43	15	43	21	38	18	43	23	34	33	44	21	47	24	
Misshandel	39	32	46	30	36	23	38	26	41	19	40	28	35	33	43	26	48	28	
Sexualbrott	48	20	54	19	46	11	39	20	35	19	40	25	37	35	54	19	57	17	
Personrån	41	35	52	27	33	21	35	21	37	17	40	33	36	35	46	25	47	30	
Trakasserier	43	29	49	25	39	18	41	22	34	19	42	22	34	33	47	19	49	23	
Bedrägeri	46	32	50	28	33	20	39	24	35	19	38	26	32	38	44	21	49	24	
Bostadsinbrott	50	24	55	19	40	17	42	19	34	14	43	19	41	23	54	15	54	16	
Bilstöld	55	25	50	25	51	21	50	20	34	19	53	16	52	21	55	16	61	14	
Stöld ur/från fordon	48	22	50	21	44	8	45	11	34	13	47	14	35	25	47	15	49	17	
Cykelstöld	59	15	59	16	47	11	49	14	39	14	51	17	41	21	53	15	56	16	

¹ Förutom brott mot personen själv ingår även bostadsinbrott samt bil- och cykelstöld mot andra medlemmar i hushållet.

Tabell 5E:2 Förtroende för rättsväsendet 2013 hos män utsatta för olika brottstyper föregående år. Andel i procent för respektive grupp. Fortsättning för kvinnor på nästa sida.

Mycket stort eller ganska stort respektive mycket litet eller ganska litet förtroende för: (+/-)	Rättsväsendet som helhet		Polisen		Åklagarna		Domstolarna		Kriminalvården		Rättsväsendet hanterar miss-tänkta rättvist		Rättsväsendet behandlar utsatta bra		Polisen hanterar miss-tänkta rättvist		Polisen behandlar utsatta bra		
	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	
Män utsatta för brott år 2012 ¹																			
Ja	52	24	51	23	43	16	45	18	36	15	48	19	37	27	51	18	52	21	
Nej	60	12	59	14	49	10	52	11	41	13	54	11	41	22	55	11	53	13	
Utsatt för ...																			
Hot	48	30	49	28	42	22	42	26	38	20	45	26	33	36	47	22	48	26	
Misshandel	36	37	46	35	32	29	34	30	41	21	40	30	32	35	44	29	46	30	
Personrån	33	41	42	34	33	25	29	24	25	26	37	36	29	42	39	33	37	39	
Trakasserier	40	40	41	36	34	25	38	28	32	23	39	27	29	38	45	24	44	32	
Bedrägeri	43	36	45	33	32	23	37	26	29	23	38	25	30	41	42	23	48	26	
Bostadsinbrott	44	35	45	27	36	25	33	25	27	19	41	27	30	31	44	21	41	22	
Bilstöld	49	38	40	37	40	26	33	28	22	26	57	12	56	21	54	16	71	16	
Stöld ur/från fordon	47	25	44	28	40	13	42	13	30	13	45	17	32	29	46	18	45	21	
Cykelstöld	56	18	54	20	45	14	49	16	38	15	51	19	37	21	53	16	53	18	

¹ Förutom brott mot personen själv ingår även bostadsinbrott samt bil- och cykelstöld mot andra medlemmar i hushållet. På grund av få observationer redovisas inte förtroende hos män som utsatts för sexualbrott.

Tabell 5E:3 Förtroende för rättsväsendet 2013 hos kvinnor utsatta för olika brottstyper föregående år. Andel i procent för respektive grupp.

Mycket stort eller ganska stort respektive mycket litet eller ganska litet förtroende för: (+/-)	Rättsväsendet som helhet		Polisen		Åklagarna		Domstolarna		Kriminalvården		Rättsväsendet hanterar miss-tänkta rättvist		Rättsväsendet behandlar utsatta bra		Polisen hanterar miss-tänkta rättvist		Polisen behandlar utsatta bra		
	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	
Kvinnor utsatta för brott år 2012¹																			
Ja	56	15	61	14	47	7	49	12	41	12	48	15	42	23	53	13	57	14	
Nej	65	7	66	9	52	5	53	7	44	9	53	9	45	17	55	9	57	10	
Utsatt för ...																			
Hot	49	20	52	23	43	9	45	17	37	16	43	20	35	31	41	19	46	22	
Misshandel	45	21	46	19	44	10	45	15	41	15	39	24	40	29	42	21	50	24	
Sexualbrott	48	17	56	16	48	11	42	17	35	15	39	25	38	32	54	17	59	16	
Personrån	54	26	68	17	33	16	46	15	56	3	46	29	46	23	58	11	63	15	
Trakasserier	45	22	53	19	42	14	42	18	35	17	43	20	36	30	49	17	52	19	
Bedrägeri	49	26	56	21	36	14	40	21	43	12	39	28	35	33	47	20	50	21	
Bostadsinbrott	57	11	66	8	46	8	53	11	44	9	45	9	55	12	66	8	70	8	
Bilstöld	64	6	67	6	70	13	78	6	56	8	47	23	44	20	56	15	46	11	
Stöld ur/från fordon	49	19	58	14	49	3	49	9	38	13	49	10	39	22	47	12	54	14	
Cykelstöld	62	12	65	13	49	7	49	11	41	13	51	14	46	20	54	14	60	13	

¹ Förutom brott mot personen själv ingår även bostadsinbrott samt bil- och cykelstöld mot andra medlemmar i hushållet.

6 Brottsofs utsattas kontakter med rättsväsendet

Sammanfattning

Av dem som varit i kontakt med polisen under de senaste tre åren på grund av utsatthet för brott har drygt hälften positiv erfarenhet av polisens arbete. Detta gäller alla typer av brott, oavsett om brottet hade inslag av hot eller våld eller inte. Bland personer som utsatts för hot- eller våldsbrott är dock andelen med negativa erfarenheter större (24 %) än bland personer som utsatts för andra typer av brott (12 %).

När det gäller polisens arbete är de brottsofs utsatta mest nöjda med polisens tillgänglighet och bemötande, men mindre nöjda med den information som gavs och med polisens effektivitet. Skillnaderna mellan könen är små, men kvinnor tenderar att vara mer nöjda med polisen än vad män är. Det gäller alla dimensioner av polisens arbete. Resultatet är i linje med det som redovisats i föregående kapitel, att kvinnor generellt har ett något högre förtroende för rättsväsendets olika myndigheter än vad män har.

Skillnaderna mellan de olika åldersgrupperna är små, men de äldsta personerna i undersökningen (65–79 år) har något mer positiva erfarenheter av polisens arbete än övriga brottsofs utsatta.

Av dem som varit i kontakt med polisen i samband med utsatthet för brott har endast ett fåtal medverkat i rättegång på grund av att de utsatts för brott. Merparten av dessa (60–72 %) uppger sig dock vara nöjda med det bemötande som de fick i domstolen och tycker sig ha fått tillräcklig information inför rättegången samt att det var ganska eller mycket lätt att förstå rättegången.

De personer som varit i kontakt med rättsväsendet i samband med utsatthet för brott är överlag relativt nöjda med denna kontakt. När dessa personer tillfrågas mer generellt om sitt förtroende för rättsväsendet (se föregående kapitel) är deras svar dock mer negativa jämfört med dem som inte varit i kontakt med rättsväsendet.

I detta kapitel redovisas brottsutsattas erfarenheter under *de senaste tre åren*. Tidsperioden avser intervjudatum (våren 2013) och tre år bakåt i tiden. Redovisningarna i utsatthetskapitlet avser däremot ett år (föregående kalenderår).

Inledning

När en person som utsatts för ett brott väljer att anmäla händelsen till polisen innebär detta att den brottsutsatta får kontakt med och erfarenhet av en eller flera av rättsväsendets myndigheter. Erfarenheterna begränsas vanligen till den kontakt man får med polisen i samband med att polisanmälan görs, men kan också bestå av kontakter med åklagare, målsägandebiträde och domstol i de fall då brottet tas upp i en rättegång.

Enligt polisförordningen (1998:1558) och förundersökningskungörelsen (1947:948) ska rättsväsendets myndigheter informera brottsoffer om hur rättsprocessen går till och vad som sker i det enskilda ärendet. Brottsoffer ska även kunna få information om var det finns olika stöd- och hjälpinsatser. Brottsoffrens uppfattning om kontakterna med polis, åklagare, målsägandebiträde och domstol är betydelsefulla indikatorer för hur väl rättsväsendet lyckas uppfylla dessa krav.

I detta kapitel belyses resultat från NTU 2013 gällande kontakter med rättsväsendet med anledning av utsatthet för brott. Liksom i tidigare kapitel redovisas ett urval av resultaten i diagram, men en utförligare redovisning finns i slutet av kapitlet (se tabell 6A–6F). För en del av resultaten ges där redovisningar mot bakgrund av kön, ålder, svensk eller utländsk bakgrund, utbildningsnivå samt familje- och boendeförhållanden, men i andra delar endast övergripande resultat som inte bryts ner i undergrupper.

Av alla personer som deltar i NTU är det ett mycket litet antal som har erfarenheter av åklagare, domstol, målsägandebiträde och rättegång. Det är färre än 300 personer per år, vilket gör att skattningarna av erfarenheter av kontakter med dessa blir mindre säkra än de för polisen, som cirka 2 000 personer per år varit i kontakt med. Därför presenteras analyser av utvecklingen över tid endast för brottsutsattas erfarenheter av kontakter med polisen.

Erfarenhet av polisen

I frågeavsnittet om brottsutsattas erfarenheter ställs inledningsvis följande fråga:

Har du under de senaste tre åren drabbats av något brott som anmälts till polisen?

Enligt NTU 2013 har 19 procent av befolkningen (16–79 år) drabbats⁷⁸ av något eller några brott som anmälts till polisen under de senaste tre åren.⁷⁹ Majoriteten av dessa (cirka 86 %), motsvarande 16 procent av befolkningen, har själva haft någon form av kontakt med polisen med anledning av (det senaste) brottet. I de fall då den tillfrågade har utsatts

⁷⁸ I frågan används begreppet *drabbats* för att kunna fånga in personer som själva inte direkt utsatts för brottet men som berörts av det på något vis och varit delaktiga i polisanmälan av brottet och eventuellt deltagit i övriga kontakter med rättsväsendet på grund av det. För enkelhetens skull kommer alla personer som svarat på frågor om kontakter med rättsväsendet dock att omnämnas som brottsutsatta i det här kapitlet.

⁷⁹ Av dessa tillhör drygt hälften (51 procent) den grupp som uppger att de blivit utsatta för något brott under 2012.

för flera brott under den efterfrågade perioden, ställs samtliga följdfrågor för *den senaste av dessa händelser*.

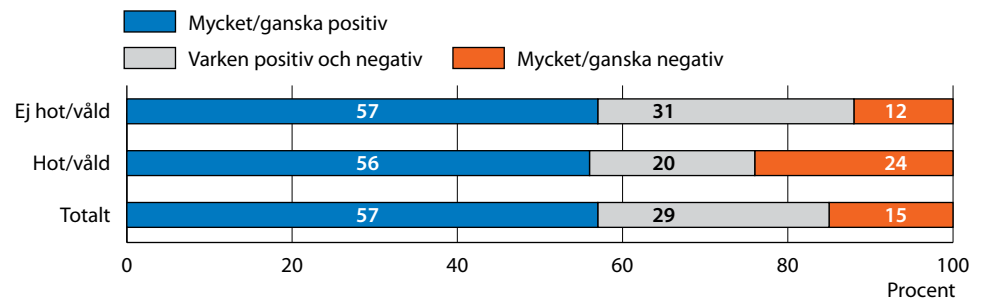
Vilka erfarenheter har då de personer som haft kontakt med polisen? Är majoriteten positiv eller negativ? Finns det skillnader mellan olika grupper i befolkningen eller mellan utsatta för olika typer av brott? Dessa frågeställningar belyses i NTU genom följande fråga:

Hur skulle du beskriva dina erfarenheter av polisen i samband med det här brottet?

Svarsalternativen är *mycket positiva, ganska positiva, varken positiv eller negativ, ganska negativ* samt *mycket negativ*.

I den följande resultatredovisningen har svarsalternativen *mycket positiva* och *ganska positiva* slagits ihop och benämns *positiva*. Detsamma gäller för svarsalternativen *ganska negativ* och *mycket negativ* som benämns *negativa*.

Figur 6.1 Erfarenhet av polisen i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2013. Totalt samt uppdelat på om (den senaste) händelsen innehöll respektive inte innehöll hot eller våld. Andel för respektive grupp. (Tabell 6A)

Nära sex av tio av de tillfrågade som haft kontakter med polisen (57 %) har positiva erfarenheter, medan 15 procent uppger att de har negativa erfarenheter (se figur 6.1). Bland dem som polisanmält ett brott som innehöll någon form av hot eller våld är andelen med positiva erfarenheter i princip densamma (56 %), men andelen negativa är större.⁸⁰ Nära en fjärdedel (24 %) av dem som varit i kontakt med polisen med anledning av utsatthet för brott som innehållit hot eller våld har negativa erfarenheter. Bland dem som drabbats av brott som inte uppges ha innehållit hot eller våld är andelen negativa 12 procent.

Bland dem som polisanmält ett brott med inslag av hot eller våld är det en mindre andel som saknar en tydlig uppfattning (positiv eller negativ) om sina erfarenheter av polisen, jämfört med dem som polisanmält brott utan hot eller våld (20 % jämfört med 31 %). Skillnaden kan ha ett samband med att olika typer av brott anmäls på olika sätt, vilket

⁸⁰ Ungefär ett av fem (21 %) av de brott som anmälts till polisen under de senaste tre åren uppges ha innehållit någon form av hot eller våld. För att fånga in omfattningen av sådana brott ställs frågan *Ingick någon form av hot eller våld i händelsen?* Denna fråga fångar således inte in några specificerade brottstyper utan belyser snarare den tillfrågades övergripande bedömning av huruvida inslag som uppfattades som hot eller våld ingick i händelsen.

innebär att den drabbades kontakt med polisen uppstår på olika sätt, av olika skäl och i olika situationer. Vid exempelvis misshandel sker den första kontakten med polisen ofta på brottsplatsen, i direkt anknytning till brottet. Vid cykelstöld eller stöld ur fordon, däremot, sker kontakten oftast via telefon eller internet. Förväntningarna på vad en polisanmälan ska leda till kan skilja sig mellan olika brottstyper. Vid utsatthet för hot- eller våldsbrott kan det främsta syftet vara att få upprättelse eller skydd, medan en polisanmälan av ett egendomsbrott ofta är en åtgärd som främst vidtas i syfte att kunna begära ersättning från försäkringsbolag. Det är därför inte förvånande att de som drabbats av brott utan inslag av hot eller våld oftare saknar en tydlig (positiv eller negativ) uppfattning.

Kön och ålder

Kvinnor uppger något oftare än män att de har positiva erfarenheter av polisen (62 % jämfört med 52 %). Skillnaden mellan kvinnor och män är mycket liten när det gäller brott som har innehållit hot eller våld och är större bland dem som polisanmält ett brott som inte har innefattat hot eller våld. Skillnaden mellan olika åldersgrupper är små, men den äldsta åldersgruppen (65–79 år) har över tid varit den grupp som haft den största andelen med positiva erfarenheter av polisen (se tabell 6A).

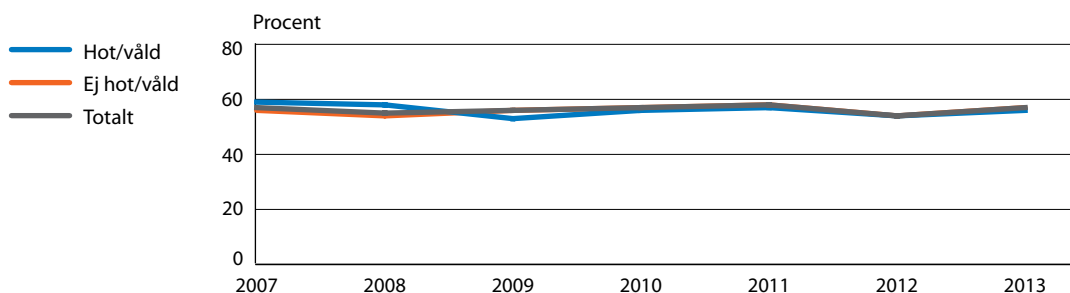
Andra grupper erfarenhet av polisen

Erfarenheten av polisen skiljer sig mycket lite mellan olika grupper i befolkningen. Vid en jämförelse av erfarenheterna hos dem som polisanmält ett brott med eller utan inslag av hot eller våld syns ingen tydlig tendens, oavsett typ av boendeort, bostadstyp eller utbildningsnivå.

Erfarenhet av polisen över tid

Andelen tillfrågade som uppger att de haft positiva kontakter med polisen har varit relativt konstant sedan 2007. Andelen med positiv erfarenhet har varit ungefär lika stor oavsett om det anmälda brottet rörde hot eller våld eller ej (se figur 6.2).

Figur 6.2 Positiv (mycket/ganska) erfarenhet av polisen i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2007–2013. Totalt samt uppdelat på om (den senaste) händelsen innehöll respektive inte innehöll hot eller våld. Andel för respektive grupp. (Tabell 6A)

Upplevelse av kontakten med polisen

För att mäta hur man upplever polisens tillgänglighet, bemötande, information och effektivitet i samband med polisanmälan av brott ställs följande frågor:

Hur nöjd eller missnöjd var du med möjligheten att på ett enkelt sätt få kontakt med någon inom polisen som kunde hjälpa dig?

Hur nöjd eller missnöjd är du med det bemötande du fick av polisen?

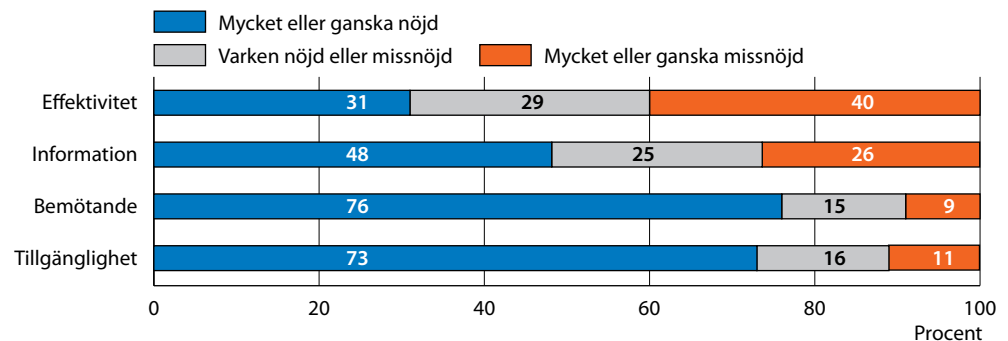
Hur nöjd eller missnöjd är du med den information du fick om hur polisen arbetar med ditt ärende?

Hur nöjd eller missnöjd är du med polisens arbete med att utreda och klara upp brottet?

Svarsalternativen är *mycket nöjd, ganska nöjd, varken nöjd eller missnöjd, ganska missnöjd* samt *mycket missnöjd*.

En majoritet av de personer som varit i kontakt med polisen med anledning av utsatthet för brott ger bra betyg åt möjligheten att enkelt komma i kontakt med polisen (73 %) samt det bemötande man fått av polisen (76 %). Däremot uppger en betydligt mindre andel att de är nöjda med den information de fått om hur polisen arbetar med ärendet (48 %) och med polisens sätt att utreda och klara upp brottet (31 %, se figur 6.3). Kvinnor uppger i något större utsträckning än män att de är nöjda med polisens tillgänglighet, bemötande och information. När det gäller polisens effektivitet finns inga tydliga skillnader mellan kvinnor och män (se tabell 6B–6E).

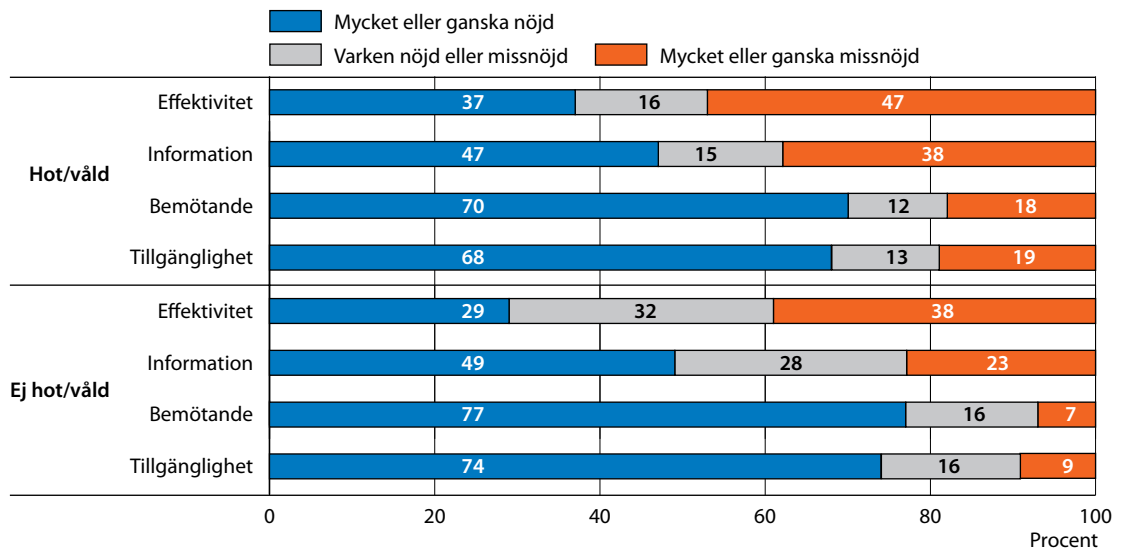
Figur 6.3 Erfarenhet av kontakten med polisen i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2013. Andel för respektive grupp. (Tabell 6B-E)

Något tydligare skillnader framträder om man studerar andelarna nöjda respektive missnöjda uppdelat på vilken typ av brott som polisanmäls (se figur 6.4). De personer som polisanmält ett brott med inslag av hot eller våld uppger oftare att de är missnöjda med alla fyra delar av kontakten med polisen, jämfört med dem som polisanmält ett brott som inte innehållit hot eller våld. Bland dem som polisanmält ett brott med inslag av hot eller våld är det dessutom en något mindre andel som uppger att de är nöjda med polisens tillgänglighet, bemötande och

den information som gavs. Dock gäller detta inte polisens effektivitet, där andelen är större jämfört med dem som utsatts för brott som inte innehöll hot eller våld. Sammanfattningsvis är andelen personer som är missnöjda med polisens arbete genomgående högre bland dem som utsatts för brott med inslag av hot eller våld, medan andelen personer som känner sig varken nöjda eller missnöjda är större bland dem som utsatts för brott som inte innehöll hot eller våld.

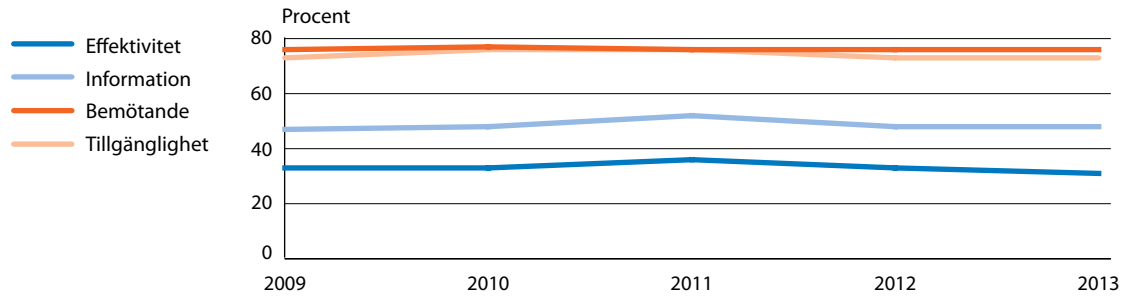
Figur 6.4 Erfarenhet av kontakten med polisen i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2013. Uppdelat på om (den senaste) händelsen innehöll respektive inte innehöll hot eller våld. Andel för respektive grupp. (Tabell 6B-E)

Det finns inga tydliga skillnader i andelen nöjda med olika delar av kontakten med polisen uppdelat på kön och om brottet innehöll hot eller våld. När det gäller polisens bemötande är det större skillnader mellan män och kvinnor vid brott som inte innehållit hot eller våld jämfört med brott som har innehållit hot eller våld. När det gäller polisens tillgänglighet är förhållandet det omvända, det vill säga skillnaderna är större vid brott som har innehållit hot eller våld. Det finns ingen skillnad mellan könen beroende på brottstyp när det gäller polisens information och effektivitet (se tabell 6B–6E).

Frågorna avseende upplevelsen av polisens tillgänglighet, bemötande, information och effektivitet har endast ställts sedan 2009. Det är en relativt kort mätperiod, men det kan konstateras att det under denna period inte skett några påtagliga förändringar vad avser upplevelsen av polisens arbete (se figur 6.5).

Figur 6.5 Erfarenhet av kontakten med polisen i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2009–2013. Andel för respektive grupp. (Tabell 6B-E)

Erfarenhet av åklagare

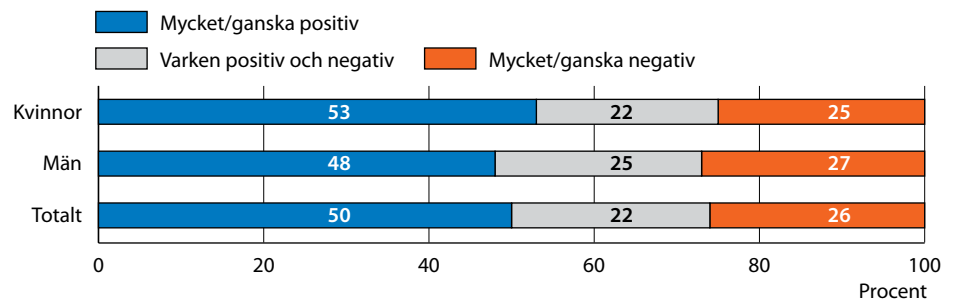
I samband med brottsutredningen eller rättegången kommer den som utsatts för brott i kontakt med en åklagare. Enligt NTU 2013 har 2,1 procent av befolkningen (cirka 153 000 personer) varit i kontakt med en åklagare under de senaste tre åren.⁸¹ I NTU undersöks erfarenheten av denna kontakt genom frågan:

Hur skulle du beskriva dina erfarenheter av åklagaren?

Svarsalternativen är *mycket positiva, ganska positiva, varken positiva eller negativa, ganska negativa* samt *mycket negativa*.

Hälften av de tillfrågade (50 %) uppger att de har positiva erfarenheter av kontakten med åklagaren, medan andelen med negativa erfarenheter uppgår till 26 procent (se figur 6.6). Vid särredovisning för kön framgår att en något större andel kvinnor än män har positiva erfarenheter av kontakten med åklagare (53 % jämfört med 48 %).

Figur 6.6 Erfarenhet av åklagare i samband med brottsutredning eller rättegång de senaste tre åren, enligt NTU 2013. Andel för respektive kön samt totalt. (Tabell 6F)

⁸¹ För de flesta har kontakten varit i samband med en rättegång, men för ungefär en fjärdedel av dem (0,6 % av befolkningen) har ärendet inte gått till rättegång, och kontakten har då endast varit i samband med utredningen av brottet. I NTU 2006–2008 ställdes frågan om åklagare enbart till personer som varit i kontakt med åklagare i samband med en rättegång. Från och med NTU 2009 ställs dock frågan till samtliga personer med erfarenhet av åklagare under de senaste tre åren, varför dessa resultat inte är fullt jämförbara med resultaten i de tre första NTU-rapporterna.

Erfarenhet av domstol

I NTU får personer som medverkat i rättegång ett antal frågor om sina erfarenheter av domstol. Denna redovisning kan dock endast belysa övergripande resultat, eftersom det är en relativt liten del av befolkningen i åldrarna 16–79 år som uppger att de har medverkat i en rättegång med anledning av utsatthet för brott under de senaste tre åren.

För att belysa hur stor andel av befolkningen som har medverkat som målsägande vid en rättegång under de senaste tre åren, ställs följande fråga:

Har du under de senaste tre åren medverkat i någon rättegång i domstol därför att du blivit utsatt för något brott?

I NTU 2013 svarar 1,5 procent av de tillfrågade (motsvarande cirka 112 000 personer i befolkningen) jakande på frågan, jämfört med till exempel 19 procent som varit i kontakt med polisen.

För att studera uppfattningen om bemötandet i domstolen på ett övergripande plan ställs följande fråga:

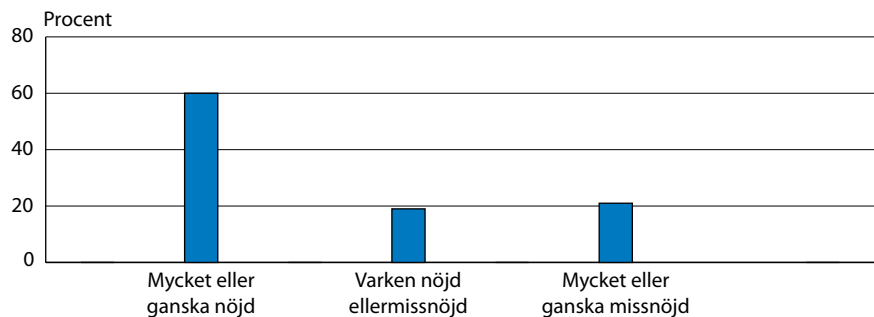
Hur nöjd eller missnöjd är du med det sammantagna bemötandet du fick i domstolen?

Svarsalternativen är: *mycket nöjd, ganska nöjd, varken nöjd eller missnöjd, ganska missnöjd* samt *mycket missnöjd*.

I den följande resultatredovisningen har svarsalternativen mycket nöjd och ganska nöjd slagits ihop och benämns nöjd. Detsamma gäller för svarsalternativen ganska missnöjd och mycket missnöjd som benämns missnöjd.

Sex av tio (60 %) uppger att de är nöjda med bemötandet som de fick i domstolen och drygt en av fem (21 %) uppger att de är missnöjda med det sammantagna bemötandet (se figur 6.7).

Figur 6.7 Upplevelse av bemötande i domstol, enligt NTU 2013. Andel bland målsägande som medverkat i rättegång de senaste tre åren. (Tabell 6F)

Erfarenhet av målsägandebiträde

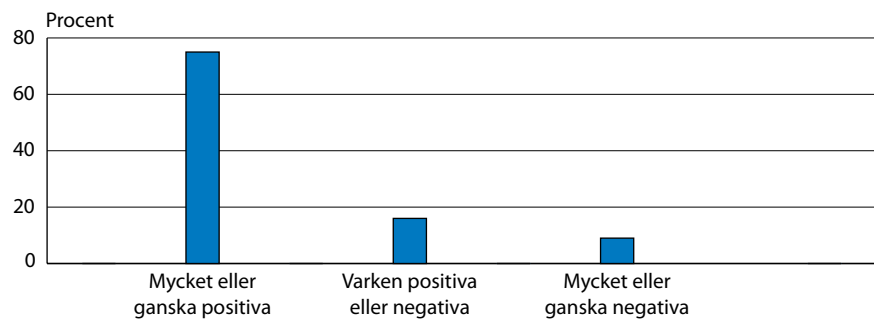
I vissa fall tilldelas målsägande i en rättegång ett juridiskt biträde, ett så kallat målsägandebiträde, som ska fungera som stöd och hjälp under rättsprocessen. Omkring sex av tio (58 %) av dem som enligt NTU har erfarenhet av att som målsägande medverka i rättegång uppger att de hade ett målsägandebiträde. De får ange sin uppfattning genom att besvara frågan:

Hur skulle du beskriva dina erfarenheter av målsägandebiträdet?

Svarsalternativen är: *mycket positiva, ganska positiva, varken positiva eller negativa, ganska negativa* samt *mycket negativa*.

Av figur 6.8 framgår att 75 procent uppger att erfarenheterna av målsägandebiträdet är positiva, medan 9 procent uppger att deras erfarenheter av biträdet varit negativa.

Figur 6.8 Erfarenhet av målsägandebiträde, enligt NTU 2013. Andel bland målsägande som medverkat i rättegång de senaste tre åren. (Tabell 6F)

Erfarenhet av rättegång

Som nämndes inledningsvis har målsäganden i en rättegång rätt till begriplig och relevant information. I NTU finns två frågor som rör brottsutsattas erfarenheter av information och begriplighet i samband med rättegången:

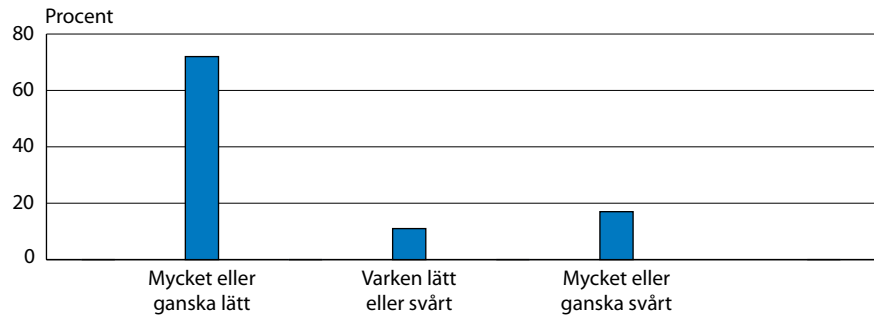
Hur lätt eller svårt var det att förstå vad som hände under rättegången?

och

Upplivede du informationen du fick inför rättegången som tillräcklig eller otillräcklig?

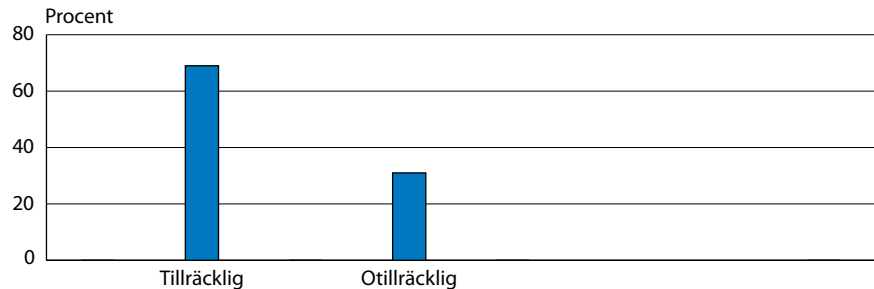
Svarsalternativen för den första frågan är: *mycket lätt, ganska lätt, varken lätt eller svårt, ganska svårt* samt *mycket svårt*. Den andra frågan besvaras med antingen *tillräcklig* eller *otillräcklig*.

Figur 6.9 Förståelse av rättegången, enligt NTU 2013. Andel bland målsägande som medverkat i rättegång de senaste tre åren. (Tabell 6F)

Majoriteten av de tillfrågade (72 %) uppger att de tyckte att det var mycket eller ganska lätt att förstå vad som hände, medan 17 procent upplever att det var mycket eller ganska svårt.

Figur 6.10 Upplevelse av information om rättegången, enligt NTU 2013. Andel bland målsägande som medverkat i rättegång de senaste tre åren. (Tabell 6F)

När målsäganden i stället svarat på om informationen som gavs inför rättegången var tillräcklig eller otillräcklig är andelen missnöjda större (se figur 6.10).⁸² Nära på en tredjedel (31 %) upplever att informationen var otillräcklig medan drygt två tredjedelar av de tillfrågade (69 %) anser att informationen var tillräcklig.

⁸² Att andelen missnöjda är högre i denna fråga än i frågan om förståelse av rättegången kan bero på att ett neutralt svarsalternativ saknats i frågan och att tveksamma därför behövt ta ställning.

Figurförteckning

Kapitel 6 • Brottutsattas kontakter med rättsväsendet

Erfarenhet av polisen

Figur 6.1	Erfarenhet av polisen i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2013. Totalt samt uppdelat på om (den senaste) händelsen innehöll respektive inte innehöll hot eller våld. Andel för respektive grupp. (Tabell 6A)	142
Figur 6.2	Positiv (mycket/ganska) erfarenhet av polisen i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2007–2013. Totalt samt uppdelat på om (den senaste) händelsen innehöll respektive inte innehöll hot eller våld. Andel för respektive grupp. (Tabell 6A)	143
Figur 6.3	Erfarenhet av kontakten med polisen i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2013. Andel för respektive grupp. (Tabell 6B-E)	144
Figur 6.4	Erfarenhet av kontakten med polisen i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2013. Uppdelat på om (den senaste) händelsen innehöll respektive inte innehöll hot eller våld. Andel för respektive grupp. (Tabell 6B-E)	145
Figur 6.5	Erfarenhet av kontakten med polisen i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2009–2013. Andel för respektive grupp. (Tabell 6B-E)	146
<h3><i>Erfarenhet av rättegång</i></h3>		
Figur 6.6	Erfarenhet av åklagare i samband med brottsutredning eller rättegång de senaste tre åren, enligt NTU 2013. Andel för respektive kön samt totalt. (Tabell 6F)	146
Figur 6.7	Upplevelse av bemötande i domstol, enligt NTU 2013. Andel bland målsägande som medverkat i rättegång de senaste tre åren. (Tabell 6F)	147
Figur 6.8	Erfarenhet av målsägandebiträde, enligt NTU 2013. Andel bland målsägande som medverkat i rättegång de senaste tre åren. (Tabell 6F)	148
Figur 6.9	Förståelse av rättegången, enligt NTU 2013. Andel bland målsägande som medverkat i rättegång de senaste tre åren. (Tabell 6F)	149
Figur 6.10	Upplevelse av information om rättegången, enligt NTU 2013. Andel bland målsägande som medverkat i rättegång de senaste tre åren. (Tabell 6F)	149

Tabellförteckning

Kapitel 6 • Brottutsattas kontakter med rättsväsendet

Tabell 6A	Mycket eller ganska positiv erfarenhet av polis i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2007–2013. Totalt samt uppdelat på om (den senaste) händelsen innehöll respektive inte innehöll hot eller våld. Andel i procent för respektive grupp.	152
Tabell 6B	Mycket eller ganska nöjd med möjligheten att på ett enkelt sätt få kontakt med polis i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2009–2013. Totalt samt uppdelat på om (den senaste) händelsen innehöll respektive inte innehöll hot eller våld. Andel i procent för respektive grupp.	154
Tabell 6C	Mycket eller ganska nöjd med bemötandet från polis i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2009–2013. Totalt samt uppdelat på om (den senaste) händelsen innehöll respektive inte innehöll hot eller våld. Andel i procent för respektive grupp.	156
Tabell 6D	Mycket eller ganska nöjd med informationen man fått om hur polisen arbetar med ärendet i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2009–2013. Totalt samt uppdelat på om (den senaste) händelsen innehöll respektive inte innehöll hot eller våld. Andel i procent för respektive grupp.	158
Tabell 6E	Mycket eller ganska nöjd med polisens arbete med att utreda och klara upp brottet i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2009–2013. Totalt samt uppdelat på om (den senaste) händelsen innehöll respektive inte innehöll hot eller våld. Andel i procent för respektive grupp.	160
Tabell 6F	Erfarenheter av rättsväsendets myndigheter de senaste tre åren, enligt NTU 2007–2013. Andel i procent för respektive grupp som varit i kontakt med respektive myndighet.	162

Tabell 6A:1 Mycket eller ganska positiv erfarenhet av polis i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2007–2013. Totalt samt uppdelat på om (den senaste) händelsen innehöll respektive inte innehöll hot eller våld. Andel i procent för respektive grupp.

	TOTALT													Hot eller våld													Ej hot eller våld												
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013											
TOTALT¹	57	55	56	57	58	54	57	59	58	53	56	57	54	56	56	54	56	57	58	54	57	56	54	56	57	58	54	57											
Kön																																							
Män	55	50	52	55	56	51	52	59	52	48	55	57	52	55	54	49	52	55	55	51	51	54	49	52	55	55	51	51											
Kvinnor	59	61	61	60	60	58	62	58	65	59	58	57	55	57	60	60	61	61	61	61	61	60	60	61	61	61	59	63											
Ålder																																							
16–24 år	49	51	54	52	59	52	55	50	55	54	53	63	53	58	48	48	54	51	57	52	54	48	48	54	51	57	52	54											
25–44 år	55	54	54	54	54	54	54	60	62	52	55	51	53	46	54	53	54	53	56	54	56	54	53	54	53	56	54	56											
45–64 år	60	55	56	60	58	55	59	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x											
65–79 år	66	59	66	70	66	57	62	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x											
Svensk/utländsk bakgrund																																							
Svenskfödda med																																							
– båda/en förälder inrikes född(a)	56	55	56	57	58	55	55	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x											
– båda föräldrarna utrikes födda	57	58	54	59	66	46	60	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x											
Utrikesfödda	59	52	55	54	53	49	62	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x											
Utbildning (högsta)																																							
Förgymnasial	55	55	58	59	62	56	52	51	56	52	58	62	50	55	56	54	62	60	62	59	51	56	54	62	60	62	59	51											
Gymnasial	59	56	55	58	56	54	57	60	62	54	56	54	54	55	59	55	56	58	57	54	58	59	55	56	58	57	54	58											
Eftergymnasial	55	52	55	55	58	54	58	66	53	54	55	56	57	58	53	52	55	55	58	54	58	53	52	55	55	58	54	58											

¹ År 2013 uppgavs 21 % av händelserna innehålla inslag av hot eller våld och 79 % uppgavs inte innehålla hot eller våld. För fördelning tidigare år, se respektive års publikation.

(x) Då antalet anmälda brott med inslag av hot eller våld är få i denna grupp redovisas endast siffror för totalen.

Tabell 6A:2 Mycket eller ganska positiv erfarenhet av polis i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2007–2013. Totalt samt uppdelat på om (den senaste) händelsen innehöll respektive inte innehöll hot eller våld. Andel i procent för respektive grupp.

	TOTALT													Hot eller våld													Ej hot eller våld												
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013											
TOTAL¹	57	55	56	57	58	54	57	59	58	53	56	57	54	56	56	54	56	57	58	54	57	56	54	56	57	58	54	57											
Familjetyp																																							
Sammanboende																																							
– utan barn	58	55	57	57	60	55	54	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x											
– med barn	59	52	54	58	58	54	57	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x											
Ensamstående																																							
– utan barn	54	55	56	56	58	53	58	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x											
– med barn	54	60	57	61	47	55	62	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x											
Bostadstyp																																							
Småhus	59	53	56	57	60	55	56	61	60	60	56	58	58	54	59	52	56	57	60	55	56	59	52	56	57	60	55	56											
Flerfamiljshus	55	56	55	57	56	53	57	58	56	49	56	56	51	57	54	56	57	57	56	54	57	54	56	57	57	56	54	57											
Boendeort																																							
Storadsregion	58	54	56	59	57	56	59	61	61	48	54	52	54	60	57	52	58	60	58	56	58	57	52	58	60	58	56	58											
Större stad	57	55	56	54	57	56	55	59	48	55	55	57	53	53	56	57	57	54	57	57	56	56	57	57	54	57	57	56											
Mindre stad/landsbygd	55	56	55	58	61	48	55	52	68	59	62	65	53	51	56	52	53	56	59	46	56	56	52	53	56	59	46	56											

¹ År 2013 uppgavs 21 % av händelserna innehålla inslag av hot eller våld och 79 % uppgavs inte innehålla hot eller våld. För fördelning tidigare år, se respektive års publikation.

(x) Då antalet anmälda brott med inslag av hot eller våld är få i denna grupp redovisas endast siffror för totalen.

Tabell 6B:1 Mycket eller ganska nöjd med möjligheten att på ett enkelt sätt få kontakt med polis i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2009–2013.¹ Totalt samt uppdelat på om (den senaste) händelsen innehöll respektive inte innehöll hot eller våld. Andel i procent för respektive grupp.

	TOTALT						Hot eller våld						Ej hot eller våld					
	2009	2010	2011	2012	2013	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2013	2009	2010	2011	2012	2013	
TOTALT²	73	76	76	73	73	73	67	72	71	68	68	68	74	77	77	74	74	
Kön																		
Män	72	74	74	71	69	69	66	69	69	70	62	62	73	75	75	71	71	
Kvinnor	74	78	78	74	77	77	67	77	72	65	75	75	76	78	80	77	78	
Ålder																		
16–24 år	76	77	80	72	75	74	74	73	77	71	74	74	77	81	81	73	75	
25–44 år	73	75	78	74	72	68	68	68	69	67	64	64	74	77	80	76	73	
45–64 år	70	74	72	70	73	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
65–79 år	76	81	74	77	76	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Svensk/utländsk bakgrund																		
Svenskfödda med																		
– båda/en förälder inrikes född(a)	73	77	76	74	73	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
– båda föräldrar utrikes födda	72	75	82	69	79	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Utrikesfödda	68	69	72	67	73	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Utbildning (högsta)																		
Förgymnasial	74	78	76	72	70	66	77	76	67	67	73	73	77	78	77	74	69	
Gymnasial	71	73	74	70	74	65	66	66	67	71	71	71	72	75	76	71	75	
Eftergymnasial	75	78	77	76	73	71	77	73	72	61	61	61	75	78	78	77	76	

¹ Frågan ställdes för första gången i NTU 2009 och redovisas därför inte för åren 2006–2008.

² År 2013 uppgavs 21 % av händelserna innehålla inslag av hot eller våld och 79 % uppgavs inte innehålla hot eller våld. För fördelning tidigare år, se respektive års publikation.

(x) Då antalet anmälda brott med inslag av hot eller våld är få i denna grupp redovisas endast siffror för totalen.

Tabell 6B:2 Mycket eller ganska nöjd med möjligheten att på ett enkelt sätt få kontakt med polis i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2009–2013.¹ Totalt samt uppdelat på om (den senaste) händelsen innehöll respektive inte innehöll hot eller våld. Andel i procent för respektive grupp.

	TOTALT														
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
TOTALT²	73	76	76	73	73	67	72	71	68	68	74	77	77	74	74
Familjetyper															
Sammanboende															
– utan barn	72	75	76	75	73	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
– med barn	73	79	76	73	72	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ensamstående															
– utan barn	74	73	76	70	74	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
– med barn	72	78	69	68	72	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bostadstyp															
Småhus	73	77	74	75	72	72	77	73	73	69	73	77	74	75	72
Flerfamiljshus	72	74	77	70	74	63	69	69	65	67	75	76	80	73	76
Boendeort															
Storstadsregion	72	78	78	72	74	63	73	71	67	68	75	80	81	74	76
Större stad	74	75	74	74	72	70	70	69	67	70	75	76	75	77	72
Mindre stad/landsbygd	71	71	74	71	73	68	74	73	72	67	72	70	73	70	74

¹ Frågan ställdes för första gången i NTU 2009 och redovisas därför inte för åren 2006–2008.

² År 2013 uppgavs 21 % av händelserna innehålla inslag av hot eller våld och 79 % uppgavs inte innehålla hot eller våld. För fördelning tidigare år, se respektive års publikation.
(x) Då antalet anmälda brott med inslag av hot eller våld är få i denna grupp redovisas endast siffror för totalen.

Tabell 6C:1 Mycket eller ganska nöjd med bemötandet från polis i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2009–2013.¹ Totalt samt uppdelat på om (den senaste) händelsen innehöll respektive inte innehöll hot eller våld. Andel i procent för respektive grupp.

	TOTALT						Hot eller våld						Ej hot eller våld					
	2009	2010	2011	2012	2013		2009	2010	2011	2012	2013		2009	2010	2011	2012	2013	
TOTALT²	76	77	76	76	76		69	75	75	70	70		78	78	77	78	77	
Kön																		
Män	75	76	76	74	73		67	71	75	69	69		77	78	76	75	74	
Kvinnor	77	79	77	78	78		72	79	75	70	72		79	79	78	81	80	
Ålder																		
16–24 år	76	76	80	75	73		72	70	87	72	74		79	80	75	77	73	
25–44 år	75	77	76	76	74		68	77	73	69	65		77	76	77	78	76	
45–64 år	76	79	75	75	77		x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	
65–79 år	79	79	77	81	80		x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	
Svensk/utländsk bakgrund																		
Svenskfödda med																		
– båda/en förälder inrikes född(a)	77	79	77	76	75		x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	
– båda föräldrarna utrikes födda	81	79	84	77	80		x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	
Utrikesfödda	71	71	72	73	77		x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	
Utbildning (högsta)																		
Förgymnasial	79	78	79	77	73		72	76	83	71	74		82	80	77	81	73	
Gymnasial	76	78	75	76	76		67	75	70	68	71		78	79	77	78	77	
Eftergymnasial	75	77	76	75	76		71	73	76	73	65		76	77	76	76	78	

¹ Frågan ställdes för första gången i NTU 2009 och redovisas därför inte för åren 2006–2008.

² År 2013 uppgavs 21 % av händelserna innehålla inslag av hot eller våld och 79 % uppgavs inte innehålla hot eller våld. För fördelning tidigare år, se respektive års publikation.

(x) Då antalet anmälda brott med inslag av hot eller våld är få i denna grupp redovisas endast siffror för totalen.

Tabell 6C:2 Mycket eller ganska nöjd med bemötandet från polis i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2009–2013.¹ Totalt samt uppdelat på om (den senaste) händelsen innehöll respektive inte innehöll hot eller våld. Andel i procent för respektive grupp.

	TOTALT					Hot eller våld					Ej hot eller våld				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
TOTALT²	76	77	76	76	76	69	75	75	70	70	78	78	77	78	77
Familjetyp															
Sammanboende															
– utan barn	75	78	77	77	75	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
– med barn	78	81	77	76	78	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ensamstående															
– utan barn	76	75	77	75	75	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
– med barn	78	79	72	73	72	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bostadstyp															
Småhus	77	79	78	78	77	71	77	78	76	66	78	80	78	79	79
Flerfamiljshus	76	76	75	73	74	69	73	73	66	72	78	77	76	76	75
Boendeort															
Storstadsregion	73	80	75	74	75	64	77	73	70	68	76	81	76	76	77
Större stad	77	75	77	79	77	71	69	77	71	76	78	77	77	82	77
Mindre stad/landsbygd	79	77	77	73	75	75	78	76	66	66	80	77	77	75	77

¹ År 2013 uppgavs 21 % av händelserna innehålla inslag av hot eller våld och 79 % uppgavs inte innehålla hot eller våld. För fördelning tidigare år, se respektive års publikation.

(x) Då antalet anmälda brott med inslag av hot eller våld är få i denna grupp redovisas endast siffror för totalen.

Not: Frågan ställdes för första gången i NTU 2009 och redovisas därför inte för åren 2006–2008.

Tabell 6D:1 Mycket eller ganska nöjd med informationen man fått om hur polisen arbetar med ärendet i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2009–2013.¹ Totalt samt uppdelat på om (den senaste) händelsen innehöll respektive inte innehöll hot eller våld. Andel i procent för respektive grupp.

	TOTALT						Hot eller våld						Ej hot eller våld					
	2009	2010	2011	2012	2013	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2013	2009	2010	2011	2012	2013	
TOTALT²	47	48	52	48	48	48	37	47	45	44	47	47	50	49	53	50	49	
Kön																		
Män	44	46	49	46	44	44	34	45	45	41	43	43	47	46	50	47	44	
Kvinnor	51	52	55	52	53	53	41	50	46	48	52	52	54	52	57	53	53	
Ålder																		
16–24 år	43	48	51	43	45	45	34	46	55	41	47	47	48	50	48	45	44	
25–44 år	45	44	50	48	47	47	40	41	41	42	43	43	47	45	53	50	49	
45–64 år	49	51	52	50	49	49	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
65–79 år	58	58	58	51	54	54	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Svensk/utländsk bakgrund																		
Svenskfödda med																		
– båda/en förälder inrikes född(a)	47	49	52	50	48	48	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
– båda föräldrar utrikes födda	46	50	54	35	42	42	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Utrikesfödda	47	44	47	45	51	51	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Utbildning (högsta)																		
Förgymnasial	48	53	53	50	44	44	37	57	54	40	50	50	53	51	52	55	41	
Gymnasial	47	46	49	48	48	48	36	43	39	45	44	44	49	47	52	50	50	
Eftergymnasial	47	49	54	48	50	50	40	45	47	47	50	50	48	50	55	48	50	

¹ Frågan ställdes för första gången i NTU 2009 och redovisas därför inte för åren 2006–2008.

² År 2013 uppgavs 21 % av händelserna innehålla inslag av hot eller våld och 79 % uppgavs inte innehålla hot eller våld. För fördelning tidigare år, se respektive års publikation.
(x) Då antalet anmälda brott med inslag av hot eller våld är få i denna grupp redovisas endast siffror för totalen.

Tabell 6D:2 Mycket eller ganska nöjd med informationen man fått om hur polisen arbetar med ärendet i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2009–2013.¹ Totalt samt uppdelat på om (den senaste) händelsen innehöll respektive inte innehöll hot eller våld. Andel i procent för respektive grupp.

	TOTALT						Hot eller våld						Ej hot eller våld					
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013			
TOTALT²	47	48	52	48	48	37	47	45	44	47	50	49	53	50	49			
Familjetyp																		
Sammanboende																		
– utan barn	47	49	52	46	46	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			
– med barn	51	48	53	52	48	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			
Ensamstående																		
– utan barn	46	47	50	47	49	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			
– med barn	41	53	49	53	51	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			
Bostadstyp																		
Småhus	48	48	53	50	47	40	48	49	51	45	50	48	54	50	47			
Flerfamiljshus	46	49	50	47	49	35	46	43	40	48	50	50	52	50	50			
Boendeort																		
Storstadsregion	45	48	51	47	49	31	44	43	40	46	49	49	53	49	50			
Större stad	51	50	52	52	49	42	50	46	45	53	53	50	54	55	48			
Mindre stad/landsbygd	46	46	51	45	45	41	50	48	48	42	47	45	51	44	46			

¹ Frågan ställdes för första gången i NTU 2009 och redovisas därför inte för åren 2006–2008.

² År 2013 uppgavs 21 % av händelserna innehålla inslag av hot eller våld och 79 % uppgavs inte innehålla hot eller våld. För fördelning tidigare år, se respektive års publikation. (x) Då antalet anmälda brott med inslag av hot eller våld är få i denna grupp redovisas endast siffror för totalen.

Tabell 6E:1 Mycket eller ganska nöjd med polisens arbete med att utreda och klara upp brottet i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2009–2013.¹ Totalt samt uppdelat på om (den senaste) händelsen innehöll respektive inte innehöll hot eller våld. Andel i procent för respektive grupp.

	TOTALT										Hot eller våld					Ej hot eller våld				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
TOTALT ²	33	33	36	33	31	36	39	43	39	37	32	32	35	31	29					
Kön																				
Män	31	33	35	31	30	35	40	44	35	36	31	31	32	29	28					
Kvinnor	36	34	38	36	32	39	37	41	43	38	35	33	37	34	31					
Ålder																				
16–24 år	34	36	40	37	33	33	37	47	41	39	35	35	36	33	29					
25–44 år	32	31	32	33	30	42	33	37	38	29	29	30	30	32	30					
45–64 år	32	34	39	32	31	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
65–79 år	43	38	41	31	33	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
Svensk/utländsk bakgrund																				
Svenskfödda med																				
– båda/en förälder inrikes född(a)	32	33	37	33	30	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
– båda föräldrarna utrikes födda	32	34	40	28	17	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
Utrikesfödda	39	34	34	32	37	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					
Utbildning (högsta)																				
Förgymnasial	38	41	42	38	28	35	44	48	36	35	40	40	39	39	25					
Gymnasial	34	33	36	33	33	35	36	39	39	41	34	32	35	31	31					
Eftergymnasial	29	30	34	30	30	39	37	42	42	34	27	29	32	28	29					

¹ Frågan ställdes för första gången i NTU 2009 och redovisas därför inte för åren 2006–2008.

² År 2013 uppgavs 21 % av händelserna innehålla inslag av hot eller våld och 79 % uppgavs inte innehålla hot eller våld. För fördelning tidigare år, se respektive års publikation.
(x) Då antalet anmälda brott med inslag av hot eller våld är få i denna grupp redovisas endast siffror för totalen.

Tabell 6E:2 Mycket eller ganska nöjd med polisens arbete med att utreda och klara upp brott i samband med utsatthet för brott de senaste tre åren, enligt NTU 2009–2013.¹ Totalt samt uppdelat på om (den senaste) händelsen innehöll respektive inte innehöll hot eller våld. Andel i procent för respektive grupp.

	TOTALT														
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
TOTALT²	33	33	36	33	31	36	39	43	39	37	32	32	35	31	29
Familjetyp															
Sammanboende															
– utan barn	33	30	35	30	29	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
– med barn	33	34	36	33	29	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ensamstående															
– utan barn	35	36	38	35	33	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
– med barn	28	34	36	39	38	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bostadstyp															
Småhus	33	33	38	33	29	41	37	47	43	37	31	32	36	31	28
Flerfamiljshus	34	34	35	33	33	33	40	40	37	37	34	32	33	32	31
Boendeort															
Storstadsregion	31	32	36	29	31	33	35	44	33	38	31	32	34	27	29
Större stad	35	34	37	38	33	38	40	45	41	41	34	32	34	37	31
Mindre stad/landsbygd	34	35	37	33	29	40	44	38	44	30	32	32	36	29	28

¹ Frågan ställdes för första gången i NTU 2009 och redovisas därför inte för åren 2006–2008.

² År 2013 uppgavs 21 % av händelserna innehålla inslag av hot eller våld och 79 % uppgavs inte innehålla hot eller våld. För fördelning tidigare år, se respektive års publikation. (x) Då antalet anmälda brott med inslag av hot eller våld är få i denna grupp redovisas endast siffror för totalen.

Tabell 6F Erfarenheter av rättsväsendets myndigheter de senaste tre åren, enligt NTU 2007–2013. Andel i procent för respektive grupp som varit i kontakt med respektive myndighet.

	2007	(n)	2008	(n)	2009	(n)	2010	(n)	2011	(n)	2012	(n)	2013	(n)	
Mycket eller ganska positiva erfarenheter av polisen	TOTALT	57	(2 716)	55	(2 485)	56	(2 251)	57	(2 194)	58	(2 077)	54	(2 237)	57	(1 891)
	Män	55	(1 493)	50	(1 302)	52	(1 225)	55	(1 192)	56	(1 044)	51	(1 201)	52	(966)
	Kvinnor	59	(1 223)	61	(1 183)	61	(1 026)	60	(1 002)	60	(1 033)	58	(1 036)	62	(925)
Mycket eller ganska positiva erfarenheter av åklagare ^{1,2}	TOTALT	56	(276)	66	(231)	61	(289)	55	(302)	59	(279)	56	(319)	50	(237)
	Män	51	(167)	61	(120)	59	(174)	55	(193)	55	(149)	56	(185)	48	(135)
	Kvinnor	64	(109)	72	(111)	66	(115)	55	(109)	64	(130)	56	(134)	53	(102)
Mycket eller ganska positiva erfarenheter av målsägande-biträde ¹	TOTALT	75	(168)	74	(158)	77	(157)	71	(155)	68	(134)	74	(160)	75	(106)
Mycket eller ganska nöjd med bemötande i domstol ¹	TOTALT	66	(282)	69	(244)	76	(259)	64	(256)	70	(216)	71	(241)	60	(177)
Mycket eller ganska lätt att förstå rättegången ¹	TOTALT	77	(278)	69	(244)	79	(260)	72	(258)	81	(217)	70	(245)	72	(178)
Tillräcklig information om rättegången ¹	TOTALT	68	(277)	73	(238)	73	(253)	66	(246)	75	(213)	68	(236)	69	(175)

¹ Underlaget för personer som deltagit i rättegång är relativt litet. Därför redovisas resultaten inte efter kön för samtliga frågor. De årsvisa resultaten samt utvecklingen över tid för dessa kontakter bör tolkas med försiktighet.

² INTU 2007–2008 ställdes frågan om åklagare enbart till personer som varit i kontakt med åklagare i samband med rättegång. Från och med NTU 2009 ställs dock frågan till samtliga personer med erfarenhet av åklagare under de senaste tre åren, varför dessa resultat inte är fullt jämförbara med resultaten för 2007–2008.

Referenser

Brottsförebyggande rådet, Brå (2000). *Vanor och trygghet – intervjuundersökning av socialt utsatta personer och normalbefolkning*. Brottsförebyggande rådet. Internetpublikation.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2001a). *Brottsutvecklingen i Sverige 1998–2000*. Rapport 2001:10. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2001b). *Upprepad utsatthet för brott*. Rapport 2001:3. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2002). *Våld mot kvinnor i nära relationer. En kartläggning*. Rapport 2002:14. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2006). *Konsten att läsa statistik om brottslighet*. Rapport 2006:1. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2007). *Nationella trygghetsundersökningen 2006. De första resultaten om utsatthet, trygghet och förtroende*. Rapport 2007:14. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2008a). *Nationella trygghetsundersökningen 2007. Om utsatthet, trygghet och förtroende*. Rapport 2008:3. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2008b). *Brottsoffers benägenhet att anmäla brott*. Rapport 2008:12. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2009a). *Våld mot kvinnor och män i nära relationer*. Rapport 2009:12. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2009b). *Tonåringars benägenhet att anmäla brott och deras förtroende för rättsväsendet*. Rapport 2009:20. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2012). *Nationella trygghetsundersökningen 2011. Om utsatthet, trygghet och förtroende*. Rapport 2012:2. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2013). *Kriminalstatistik 2012*. Rapport 2013:18. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2014). *NTU 2013 – Teknisk rapport*. Rapport 2014:2. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Home Office (2006). *Policing and the criminal justice system – public confidence and perceptions: findings from the 2004/05 British Crime Survey*. London: Home Office, Research, Development and Statistics Directorate, 2006:07.

Litzén, S. (2006). *Oro för brott i urban miljö. Trygghetsundersökningar med anknytning till Stockholm*. Licentiatuppsats, Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet.

Lundgren, E., Heimer, G., Westerstrand, J. och Kalliokoski, A-M. (2001). *Slagen Dam. Mäns våld mot kvinnor i jämställda Sverige – en omfångsundersökning*. Stockholm: Fritzes.

Lohr, S. (2004). "Statistical frontiers in survey sampling". *The American Statistician*, 58, 145–149.

Nilsson, A. (2002). *Fånge i marginalen – uppväxtvillkor, levnadsförhållanden och återfall i brott bland fångar*. Avhandling, Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet.

Statistiska centralbyrån, SCB (2006). "Frågeformulär 2006:3–4". *Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF)*. Hämtat 2007-11-14 från: www.scb.se/statistik/LE/LE0101/ULF%202006%203%204.pdf

Statskontoret (2002). *Att ta reda på vad folket tycker. En pilotundersökning om medborgarnas syn på offentlig förvaltning*. Statskontoret 2002:12.

Särndal, C., Swensson, B. och Wretman, J. (1992). *Model assisted survey sampling*. New York: Springer-Verlag.

Walby, S. och Myhill, A. (2001). "New survey methodologies in researching violence against women". *British Journal of Criminology*, 41:502–522. Oxford: Oxford University Press.

Bilaga 1. Statistisk säkerhet

Tabell 1 Uppskattning av skattningarnas osäkerhet för olika procenttal och urvalsstorlekar. Halva intervall.

Antal svarande personer	Andel i procent									
	5 95	10 90	15 85	20 80	25 75	30 70	35 65	40 60	45 55	50
25	8.5	11.8	14.0	15.7	17.0	18.0	18.7	19.2	19.5	19.6
50	6.0	8.3	9.9	11.1	12.0	12.7	13.2	13.6	13.8	13.9
75	4.9	6.8	8.1	9.1	9.8	10.4	10.8	11.1	11.3	11.3
100	4.3	5.9	7.0	7.8	8.5	9.0	9.3	9.6	9.8	9.8
150	3.5	4.8	5.7	6.4	6.9	7.3	7.6	7.8	8.0	8.0
200	3.0	4.2	4.9	5.5	6.0	6.4	6.6	6.8	6.9	6.9
300	2.5	3.4	4.0	4.5	4.9	5.2	5.4	5.5	5.6	5.7
400	2.1	2.9	3.5	3.9	4.2	4.5	4.7	4.8	4.9	4.9
500	1.9	2.6	3.1	3.5	3.8	4.0	4.2	4.3	4.4	4.4
600	1.7	2.4	2.9	3.2	3.5	3.7	3.8	3.9	4.0	4.0
700	1.6	2.2	2.6	3.0	3.2	3.4	3.5	3.6	3.7	3.7
800	1.5	2.1	2.5	2.8	3.0	3.2	3.3	3.4	3.4	3.5
900	1.4	2.0	2.3	2.6	2.8	3.0	3.1	3.2	3.3	3.3
1 000	1.4	1.9	2.2	2.5	2.7	2.8	3.0	3.0	3.1	3.1
1 500	1.1	1.5	1.8	2.0	2.2	2.3	2.4	2.5	2.5	2.5
2 000	1.0	1.3	1.6	1.8	1.9	2.0	2.1	2.1	2.2	2.2
2 500	0.9	1.2	1.4	1.6	1.7	1.8	1.9	1.9	2.0	2.0
3 000	0.8	1.1	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	1.8	1.8
3 500	0.7	1.0	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.6	1.6	1.7
4 000	0.7	0.9	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.5	1.5	1.5
4 500	0.6	0.9	1.0	1.2	1.3	1.3	1.4	1.4	1.5	1.5
5 000	0.6	0.8	1.0	1.1	1.2	1.3	1.3	1.4	1.4	1.4
5 500	0.6	0.8	0.9	1.1	1.1	1.2	1.3	1.3	1.3	1.3
6 000	0.6	0.8	0.9	1.0	1.1	1.2	1.2	1.2	1.3	1.3
6 500	0.5	0.7	0.9	1.0	1.1	1.1	1.2	1.2	1.2	1.2
7 000	0.5	0.7	0.8	0.9	1.0	1.1	1.1	1.1	1.2	1.2
7 500	0.5	0.7	0.8	0.9	1.0	1.0	1.1	1.1	1.1	1.1
8 000	0.5	0.7	0.8	0.9	0.9	1.0	1.0	1.1	1.1	1.1
8 500	0.5	0.6	0.8	0.9	0.9	1.0	1.0	1.0	1.1	1.1
9 000	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	0.9	1.0	1.0	1.0	1.0
9 500	0.4	0.6	0.7	0.8	0.9	0.9	1.0	1.0	1.0	1.0
10 000	0.4	0.6	0.7	0.8	0.8	0.9	0.9	1.0	1.0	1.0
15 000	0.3	0.5	0.6	0.6	0.7	0.7	0.8	0.8	0.8	0.8
20 000	0.3	0.4	0.5	0.6	0.6	0.6	0.7	0.7	0.7	0.7

Om tabellen och statistisk säkerhet

Statistiken i denna rapport bygger på ett urval av den svenska befolkningen. Eftersom detta urval är slumpmässigt är det möjligt att med hjälp av statistisk teori uppskatta hur stor osäkerheten är för varje skattning. Något förenklat beror osäkerheten dels på hur proportionen är bland de svarande, dels på hur många som har svarat. Genom tabellen ovan är det möjligt att ta fram ett grovt osäkerhetsintervall över hur säker skattningen är. Man kan säga att om två intervall *inte* överlappar varandra är skillnaden mellan skattningarna statistiskt säker. Skillnaden beror då inte på slumpen som uppstår på grund av att urvalet är slumpmässigt. Att en skillnad är statistiskt säker kallas ofta för att skillnaden är *signifikant*. För korrekta uppskattningar av osäkerhetsintervall se Lohr (2004) eller Särndal, Swensson och Wretman (1992).

Hur tolkas tabellen?

Tabellen redogör för ett grovt sätt att beräkna skattningarnas osäkerhet. Att tabellen redogör *halva* osäkerhetsintervallet innebär att värdet i tabellen både *dras ifrån* skattningen, för att erhålla värdet för *den nedre gränsen* i intervallet, och *läggs till* skattningen, för att erhålla värdet för *den övre gränsen* i intervallet.

Exempel: Utsatthet för cykelstöld bland ensamstående med barn jämfört med sammanboende utan barn (NTU 2008)

Resultaten i NTU 2008 visar att hushåll med ensamstående som har barn uppger utsatthet för cykelstöld i betydligt högre utsträckning (13,1 %) än hushåll bestående av sammanboende personer utan barn (5,0 %). Är skillnaden signifikant?

För att beräkna osäkerhet för skattningarna använder du tabellen. Gruppen ensamstående personer med barn representeras i urvalet av 648 personer (tabell 2A) och andelen utsatta är som nämnts 13,1 procent. Det första steget är att avrunda antalet svarande personer (det vill säga 684) ner⁸³ till närmaste *antal svarande personer* i tabellen (vilket är 600). Därefter avrundas procenttalet till närmaste *andel i procent* i tabellen (vilket är 15 %). I rutan för *antal svarande personer* = 600 och *andel i procent* = 15 står 2,9. Beräkningen (15 procent plus/minus 2,9) ger ett osäkerhetsintervall mellan 10,2 och 16,0 procent. Motsvarande uträkning för sammanboende med barn ger ett osäkerhetsintervall mellan 4,4 och 5,6 procent.

	Ensamstående med barn	Sammanboende utan barn
Andel utsatta	13,1 %	5,0 %
avrundas till närmaste andel i tabellen	15 %	5 %
Antal svarande personer	648	5 503
avrundas ner till	600	5 500
Halva osäkerhetsintervallets storlek (enligt tabellen)	2,9	0,6
Osäkerhetsintervall (andelen +/- halva intervallet)	10,2–16,0 %	4,4–5,6 %

⁸³ Genom att avrunda antalet svarande personer nedåt tar man det säkra före det osäkra och får en konservativ skattning.

Osäkerhetsintervallen 4,4–5,6 % och 10,2–16,0 % överlappar inte varandra, vilket innebär att skillnaden troligtvis är statistiskt säker.

Den Nationella trygghetsundersökningen (NTU) är en årligen återkommande nationell brottsoffer- och trygghetsundersökning. I den här publikationen redovisas resultaten för den åttonde undersökningen, NTU 2013, tillsammans med jämförelser med resultaten från tidigare år. Underlaget utgörs av nära 13 000 personer som i telefonintervjuer svarat på frågor om utsatthet för brott, otrygghet och oro för brott, förtroende för rättsväsendet och erfarenheter av kontakter med rättsväsendet.

NTU belyser frågeställningar som Hur vanligt är det att den som utsätts för misshandel känner gärningspersonen? Hur stor andel av brotten anmäls till polisen? Vilka grupper är mest utsatta för olika typer av brott? Är man olika trygg beroende på om man bor i staden eller på landet? Ökar eller minskar svenska folkets förtroende för Polisen?

För den specialintresserade finns metodbeskrivning och frågeformulär samlade i NTU 2013 Teknisk rapport, som går att ladda ner på Brå:s webbplats (2014:2)

Brottsförebyggande rådet/National Council for Crime Prevention

BOX 1386/TEGNÉRGATAN 23, SE-111 93 STOCKHOLM, SWEDEN

TELEFON +46 (0)8 401 87 00 • FAX +46 (0)8 411 90 75 • E-POST INFO@BRA.SE • WWW.BRA.SE

ISBN 978-91-87335-20-4 • ISSN 1100-6676